

Jó itt gyerekeknek lenni!

A Montessori pedagógia alapelveinek
eszközeinek alkalmazásával történő
képesség- és készségfejlesztés

2022

TARTALOMJEGYZÉK

ÓVODAI NEVELÉS	4
ALAPÍTÓ OKIRAT	6
BEVEZETŐ GONDOLATOK	10
1. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI	12
1. 1. Intézményi környezet bemutatása	13
2. PROGRAMUNK KÜLDETÉSE – FILOZÓFIÁJA	15
2. 1. Gyermekkép, óvodakép	16
2. 1. 1. <i>Gyermekképünk</i>	16
2. 1. 2. <i>Óvodaképünk</i>	17
2. 2. Az óvoda nevelési alapelvei és értékei	19
2. 3. Óvodánk arculata	19
2. 4. Jövőképünk	20
3. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	22
3. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai	22
3. 2. Fejlesztő munkánk irányai	23
3. 3. Az óvoda célkitűzései	24
4. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	27
4. 1. Óvodapszichológus	28
4. 2. Gyógypedagógus	29
4. 3. Pedagógiai asszisztensek	30
4. 4. Alapvető céljaink	31
4. 5. Tanulási környezet	34
5. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE	36
5. 1. Család	37
5. 2. Gondozás	38
5. 3. Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások	39
5. 4. Testmozgás – Testedzés	43
5. 5. Az óvoda egészségnevelési programja	47
5. 6. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatóságra nevelés	48
5. 7. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés	51
5. 7. 1. <i>Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai</i>	52
5. 8. Az egészséges életmód alakítása	54
5. 8. 1. <i>Egészségnevelési programok, tevékenységek</i>	57
6. NEVELÉSI ELVEINK	59
7. A PROGRAM FEJLESZTÉSI RENDSZERE	59
7. 1. A program nevelési feladatrendszere	60
7. 1. 1. <i>Egészségfejlesztési program (teljes körű egészségfejlesztés)</i>	60
<i>JÁTÉK HETI RENDJE SZEPTEMBER 1-TŐL MÁJUS 31-IG</i>	63
<i>JÁTÉK TUDATOS FELHASZNÁLÁSA A TANULÁSBAN</i>	64
7. 2. Játék és tanulás értelmezésünk	65
7. 3. Szomatikus nevelés	68
7. 4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	69
7. 5. IKT az óvodában	71
7. 6. A művészetek befogadására nevelés	72
7. 8. A külső világ tevékeny megismerése – A mikro és makro környezet – Matematikai nevelés	74
7. 9. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára	84

8. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA	85
8. 1. Tanulás	85
8. 2. A játék és tanulás színtereinek rendszere.....	86
8. 3. Verselés – Mesélés és az Ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek tere	87
8. 3. 1. <i>Verselés – Mesélés</i>	88
8. 3. 2. <i>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</i>	91
8. 4. Művészeti, vizuális tevékenységek – A rajzolás, festés, mintázás és kézi munka tere	95
8. 5. Manipulációs tevékenységek tere.....	98
8. 6. A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere	99
8. 7. Homok-víz asztal	100
8. 8. Építősarok, építőszőnyeg játéktér.....	100
8. 9. Szabad tér – udvar, kert	101
8. 10. Az óvodai játék és tanulás további szinterei.....	102
9. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	103
10. INKLUZÍV PEDAGÓGIA.....	108
10. 1. Tehetség gondozás.....	109
10. 2. Szociális hátrányok enyhítése.....	112
10. 3. Sajátos nevelési igényű gyermek	114
10. 4. Óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás.....	116
10. 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja.....	121
10. 6. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése.....	123
10. 7. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	124
11. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM.....	125
12. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	131
12. 1. A család-óvoda kapcsolata.....	137
12. 2. Algyői Egyesített Szociális Intézmény.....	136
12. 2. 1. <i>Óvoda – Bölcsőde</i>	136
12. 2. 2. <i>Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat</i>	136
12. 3. Óvoda – Iskola	137
12. 4. Óvoda – Fenntartó	137
12. 5. Egészségügyi szervek.....	138
12. 6. Szakmai szervezetek.....	138
12. 7. Közművelődési intézmények, Civil szervezetek.....	138
12. 8. Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal	138
13. ÓVODÁN KÍVÜLI PROGRAMOK.....	140
14. MONTESSORI PEDAGÓGIÁNK.....	141
15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	148
15. 1. Óvodában maradt tanköteles gyermekek fejlesztése (7 év).....	151
16. A PROGRAM SPECIÁLIS ELEMEI	154
17. A PROGRAM TERVEZÉSE	155
18. SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK.....	157
19. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS	158
19. 1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése	159
FÜGGELÉK.....	168

ÓVODAI NEVELÉS

Az óvodai nevelésben résztvevő szakemberek életpályamodelljét a megjelent a 235/2016. (VII.29.) Kormányrendelet, amely a pedagógus életpályáról és a pedagógusok minősítésének rendjéről szóló 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendeletet lényeges mértékben módosítja.

A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet 10/C. § (1) bekezdésének megfelelően az oktatásért felelős miniszter – az Oktatási Hivatal javaslata alapján – döntött az adott évben minősítő vizsgán, minősítési eljárásban részt vevő pedagógusok/nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak köréről. Az Oktatási Hivatal a KIR személyi nyilvántartásban, az intézmény által rögzített adatok, továbbá az Oktatási Hivatal felületére feltöltött dokumentumok alapján tette meg javaslatát. A KIR személyi nyilvántartásban rögzített adatok hitelességéért a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 69. § (1) f) pontja valamint a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 14-17. § szakaszai értelmében az intézményvezető felel.

A 2018. július 25-i Magyar Közlönyben jelent meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet. A módosítások 2018. szeptember 1-jén hatályba léptek, ennek megfelelően dolgoztuk át a Pedagógiai programunkat.

A változások:

- ❖ „Az egészséges életmód alakítása” részben az étkezéssel kapcsolatos teendők
- ❖ „Verselés” alcím alatt a népi művek fogalmának részletesebb kidolgozása
- ❖ „Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés” részben a szűkebb és tágabb környezet megismerésével kapcsolatban annak kimondása, hogy ez a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek és a családhoz való kötődés alapja
- ❖ „Az óvoda kapcsolatai” alcím alatt az óvoda külhoni magyar óvodáinak kapcsolatépítése

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti nevelési programját: vagy átvesz és adaptál egy kész programot, vagy saját programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál kiemelt szerepet kap a:

- ❖ a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása
- ❖ a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése
- ❖ az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget a gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. Az Alapprogramban érvényesülnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, széleskörű módszertani szabadságot biztosít, megkötéseket, csak a gyermekek érdekében tartalmaz. Az óvoda saját programja meg kell, feleljen az Alapprogramban foglaltaknak. A Helyi Pedagógiai Program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Érdemi változásokat vezet be a törvénymódosítás 2020. január 1-jével a tankötelezettség megkezdésével kapcsolatosan. A köznevelésről szóló törvény 45. § módosított (2) bekezdése szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti,

tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki, és a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell az ágazati törvény 45. § (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat.

ALAPÍTÓ OKIRAT

Az alapító okiratban foglaltak részletezése és egyéb- a szerv költségvetési szervként való működéséből fakadó- szabályozások

Az intézmény meghatározása

Az intézmény jellemzőit, így jogállását, fenntartóját, működtetőjét, ellátandó alap- és kiegészítő tevékenységeit, szervezeti felépítését, az egyes feladatellátási helyek felsorolását és az ott ellátott alap- és ahhoz kapcsolódó feladatokat, gazdálkodási jogkörét és a feladatellátást szolgáló vagyoni eszközök feletti rendelkezési jogosultságokat a **szakmai alapdokumentum (alapító okirat)** és más fenntartói, továbbá működtetői dokumentumok határozzák meg.

A DOKUMENTUMOT DIGITÁLIS ALÁÍRÁSSAL LÁTTA EL

Magyar Államkincstár

Okirat száma: 4/2019.

Alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) bekezdése alapján a(z) Algyői Szivárvány Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
 - 1.1.1. megnevezése: Algyői Szivárvány Óvoda
- 1.2. A költségvetési szerv
 - 1.2.1. székhelye: 6750 Algyő, Kastélykert utca 17.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1998.07.01.
- 2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
 - 2.2.1. megnevezése: Algyő Nagyközség Önkormányzata
 - 2.2.2. székhelye: 6750 Algyő, Kastélykert utca 40.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- 3.1. A költségvetési szerv irányító szervének
 - 3.1.1. megnevezése: Algyő Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete
 - 3.1.2. székhelye: 6750 Algyő, Kastélykert utca 40.
- 3.2. A költségvetési szerv fenntartójának
 - 3.2.1. megnevezése: Algyő Nagyközség Önkormányzata
 - 3.2.2. székhelye: 6750 Algyő, Kastélykert utca 40.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

- 4.1. A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés, ellátás
- 4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

- 4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (1) bekezdése szerint az óvoda, a gyermek hároméves kortól a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint – a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is, valamint a 2011. évi CXCV. törvény 47. §-a alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését. A költségvetési szerv alaptevékenysége a 2011. évi CXCV. törvény 4. § szerinti óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Az intézmény az óvodai nevelést biztosítja a gyermek hároméves korától a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséig tartó időszakban. Továbbá az óvodai nevelés keretében biztosítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a pedagógiai feltételeket (személyi és tárgyi), úgymint a látássérült, gyengén látó gyermekeknek, a hallássérült nagyothalló gyermekeknek, az enyhén értelmi fogyatékos gyermekeknek, a beszéd fogyatékos gyermekeknek. Az intézmény a jogszabályoknak megfelelően kiemelt figyelmet fordít az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére integrált kereteken belül, a Montessori pedagógiai módszer felhasználásával. A nevelési tevékenységen túl az intézmény gondoskodik az óvodás gyermekek és a munkahelyi étkeztetés szervezett megvalósításáról.

- 4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	013350	Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
2	041231	Rövid időtartamú közfoglalkoztatás
3	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
4	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

5	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
6	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
7	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
8	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

- 4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Algyő Nagyközség teljes közigazgatási területe. Amennyiben az Algyő Nagyközség közigazgatási területéről jelentkezők száma nem éri el a felvehető maximális gyermeklétszámot, abban az esetben a felvétel történhet más településről is.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

- 5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: Az intézményvezetőt nyilvános pályázat útján, a Képviselő-testület nevezi ki Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (7) bekezdése, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, illetve a 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet előírásai szerint.

- 5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	munkaviszony	a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
3	megbízási jogviszony	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

- 6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: Óvoda

6.1.2. alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező önálló költségvetési szerv. A gazdasági feladatokat az Algyői Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Csoportja (6750 Algyő, Kastélykert utca 40.) látja el.

- 6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám a köznevelési intézmény:

	feladatellátási hely megnevezése	tagozat megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Algyői Szivárvány Óvoda székhelyén		255

- 6.3. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	6750 Algyő Kastélykert utca 17.	43/1	használati jog	óvoda

ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a ALGYŐI SZIVÁRVÁNY ÓVODA 2019. június 05. napján kelt, 2019. szeptember 01. napjától alkalmazandó 3/2019. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Szeged, 2019. június 12.

 **Magyar
Államkincstár**

Magyar Államkincstár

A DOKUMENTUMOT DIGITÁLIS
ALÁÍRÁSSAL LÁTTA EL.

Csongrád Megyei Igazgatóság

Ügyintézés helye: 6720 Szeged, Széchenyi tér 9
Ügyintéző: Huszár Csilla
Telefonszám: 06-62/568-212

Iktatószám: 06-TNY-583-5 2019-638672
Tárgy: Iratbefogadás

HATÁROZAT

A(z) ALGYŐ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (6750 Algyő, Pf.: 3) által benyújtott, 2019. május hónap 29. napján, a 06-TNY-583-1 2019-638672 iktatószámon érkeztetett, ALGYŐI SZIVÁRVÁNY ÓVODA (törzskönyvi azonosító: 638672) megnevezésű törzskönyvi jogi személyre vonatkozó, a törzskönyvi nyilvántartásba történő iratbefogadási kérelemnek teljes egészében helyt adok. A benyújtott okirat(ok) a jogszabályi előírásoknak megfelel(nek).

A Magyar Államkincstár által vezetett közhiteles törzskönyvi nyilvántartásba a törzskönyvi jogi személyre vonatkozó befogadott iratokat 2019.09.01 alkalmazási dátummal rögzítettem. A törzskönyvi nyilvántartás egyéb adataiban módosítás nem történt.

Az új irat benyújtásának indoka: maximális gyermeklétszám módosítása. Okiratszám: 4/2019.

Az eljárás során ügyfelet terhelő illeték, díj és egyéb eljárási költség nem merült fel.

Határozatom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 80. § (1) bekezdésén, 81. § (2) bekezdés a) pontján, 85. § (3) és (6) bekezdésén, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 104. § (2) bekezdésén alapul.

A Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatóság törzskönyvi nyilvántartási eljárásra vonatkozó hatáskörét az Áht. 104. § (1) bekezdése, illetékességét a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet 10. §-a és 1. számú melléklete határozza meg.

Szeged, 2019. június 14.

Rigó Szilveszterné a Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatóság igazgatója nevében és megbízásából.

P.H.

.....
Gyulainé Bozó Katalin
államháztartási irodavezető

Kapják:

1. ALGYŐ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (6750 Algyő, Pf.: 3)
2. Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatóság (6720 Szeged, Széchenyi tér 9)
3. ALGYŐI SZIVÁRVÁNY ÓVODA (6750 Algyő, Kastélykert utca 17)

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Felgyorsult, állandóan változó világunkban a modern élet kihívásaival szemben, stresszhatásaitól különösen óvni és védeni, megtanítani ezekkel élni gyermekeinket. Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizzük a gyermekkor nyugalmát, derűjét, a pszichés fejlődéshez, ugyanakkor felvértezzük őket mindazokkal a tapasztalatokkal, amelyekkel eligazodhatnak a világban.

A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai a társadalmi folyamatok hatására változnak. A változásokhoz való ésszerű alkalmazkodás pedagógiai hangsúlyváltozásokat is eredményezett. Ennek tudatában, egyetlen óvoda sem hagyhatja figyelmen kívül az óvodai nevelés országos alapprogramját. Mindenkinek ehhez igazodva azonos alapról indulva kell eleget tenni a világot ma jellemző sokszínűség elvárásainak. Programunk csak egy lehetséges lehetőség a sok közül. Pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbözőségei, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, számítva a szülők együttműködésre.

Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

Pedagógia koncepciónk kidolgozását messzemenően befolyásolta még, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk. „A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.” (ONAP)

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, és megalapozzuk azokat a képességekkel, melyekre szükségük lesz e gyorsan változó világunkban.

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról

- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm.rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. LXXIX. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- A Brunszvik Teréz Budavári Óvodák hatályos Alapító Okirata
- Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat hatályos Köznevelési Konceptiója
- A Brunszvik Teréz Budavári Óvodák nevelőtestületi határozatai

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
- [https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelési_igenyu_gyermekek_ovodai_nevelésének_irányelve.docx](https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelesi_igenyu_gyermekek_ovodai_nevelésének_irányelve.docx)
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/irányelvek_nemzetisegi_oktatashoz
- Összevont Önértékelési kézikönyv, Hatodik, javított kiadás
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/psze/Onertekelesi_kezikonyv_2022.pdf
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hatodik, módosított változat
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedminosites/2021/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerében_6.pdf
- KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/ovoda_kieg_2018.pdf

1. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény hivatalos elnevezése:

Algyői Szivárvány Óvoda

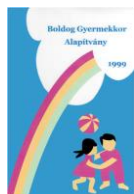
Az intézmény logója, címe és elérhetősége:

6750 Algyő, Kastélykert u. 17.

Telefon: 06-62/517-194

E-mail: szivarvanyovi@algyo.hu

Web: www.algyoiiovi.hu

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:

Algyő Nagyközség Önkormányzat

6750 Algyő, Kastélykert u. 40.

Telefon: 06-62/517-517

A helyi Pedagógiai Program:

- ❖ Alkotója az intézmény nevelőtestülete
- ❖ Készítették: Ozsváth Lászlóné, Bakosné Szöllősi Ágnes, Búsné Lami Anikó, Görög Annamária, Juhász Brigitta, Kakuszi Ildikó, Patakiné Laczik Etelka
- ❖ Jóváhagyta: Ozsváth Lászlóné óvodavezető

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- ❖ A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik.
- ❖ A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően – évente a szülői igényekre alapozva – biztosított.

1. 1. Intézményi környezet bemutatása

Az Algyői Szivárvány Óvoda Csongrád megyében Algyő településen a Tisza mellett helyezkedik el. Az óvoda az önkormányzat által fenntartott részben önállóan gazdálkodó, szakmailag önálló intézményként működik. A településen a mi óvodánk az egyetlen. Algyő lakosainak száma 6400 fő, arányában több az idősebb lakos, de a megkezdett telekosztásoknak köszönhetően a fiatal, kisgyermekes családok beköltözése folyamatos. Épületeinkre jellemző a kettősség, mivel a „Régi épületünk” 1932-ben épült, 2018 májusában lett felújítva, otthonos jellegét a szép, esztétikus dekorációk támogatják. Legújabb épületeink jellemzője, hogy mobil elemekből összeállított, a kor kihívásainak megfelelően légkondicionált helyiségekkel van felszerelve. 2015-ben pályázati támogatással Ovi-Foci pályával gazdagodtunk, mely labdajátékokra ad lehetőséget. 2016-ban elkészült a modern mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt tornatermünk. Versenyorientált társadalmunkban az óvoda esetében a szülők az intézményválasztók, ez az intézmény rövid távú sorsát befolyásolja. Nálunk jellemzően algyői lakosok gyermekei vannak, de jönnek a környező tanyavilágból is. Igényeik megismerése és figyelembevétele nélkül nem lehet eredményes munkát végezni. Mindezek azonban meghatározzák, befolyásolják a sikeres csoportalakítást. Négy épületben 10 óvodai csoporttal, 255 gyermek befogadására alkalmas óvodánk az Alapító Okiratunk szerint. Csoportszobák differenciált foglalkoztatásra alkalmasak, külön helyiségekkel: só szobákkal, fejlesztő szobával, családi szobával, tálalókonyhával ellátott. Törekszünk a hatékony gazdálkodásra, nagy gondot fordítunk az esztétikus tiszta környezet kialakítására. Az óvoda udvarán fák, bokrok, sövények, fából készült mászóházak, mozgásfejlesztő eszközök biztosítják a kellemes környezetet és a szabad játékot. Az udvari játékok fejlesztésére folyamatosan gondot fordítunk, amely az EU szabványban előírtaknak maximálisan megfelel. Önkormányzati forrásból épült tornaszobánk, új udvarrész kialakítására nyílt lehetőségünk 2012-ben, amely a „Gyermekkert” nevet kapta. Kültéri foglalkoztató, kemence, templom, faházak, kiskert gazdagítja a játszva tanulás lehetőségét.

A nevelőmunkát segítő fejlesztőeszközök biztosítottak, fejlesztésük folyamatos, pályázati lehetőségek kihasználásával folyamatosan bővítjük. Audio-vizuális eszközeink innovációt igényelnek. Honlapunkat folyamatosan frissítjük (www.algyoiovi.hu).

Nevelőtestületünk tagjai szakmailag jól felkészült, kreatív óvodapedagógusok, akik nyitottak, fogékonyak az új szakmai ismeretek megszerzésére. Szakvizsgával rendelkező 6 óvodapedagógus segíti a nevelőmunkát: vezetői, mentálhigiénikus, fejlesztő, Montessori mentori és közoktatás vezetői képesítéssel rendelkező óvodapedagógusok. A szakmai létszám a törvényes keretek között biztosított, 1 kolléganő mesterpedagógusi, szaktanácsadói végzettséget szerzett. Csoportonként óvodapedagógusok, 1 fő dajka gondoskodik a rájuk bízott gyermekekről. 2016 óta 4 fő pedagógiai asszisztens is dolgozik óvodánkban. Gazdálkodással kapcsolatos jelentéseket, nyilvántartásokat, eszközök beszerzését 1 fő óvodatitkár látja el. A konyhán 3 fő dolgozik, akik az étkezéssel kapcsolatos teendőket végzik. A dolgozói létszám 39 fő.

Montessori pedagógiai, módszertani alapelvei gazdagítják a manuális tevékenységek színvonalát. Képességfejlesztő pedagógiai módszer, amely mikrokörnyezetünk jellegéből adódó nevelési feladatok megoldására ad segítséget. Különleges értéke, hogy minden egyes

eszköz, mindig újabb és újabb probléma elé állítja a gyereket és a probléma megoldásával jut tovább az eszközhasználatban, 2011 óta Montessori Óvoda címmel büszkélkedhetünk.

Programunk címe nemcsak jól hangzik, hanem a legfontosabbat a mögöttes tartalmat foglalja össze „Jó itt gyerekeknek lenni”! Innovációs törekvések eredményeképpen teljesítettük a Zöldovi cím feltételeit, ÖRÖKÖS ZÖLD ÓVODA címet elnyertük 2021 decemberében. A csoportok eddig is gondoztak növényeket, a gyógynövénykert, mellé kialakítottunk virágos, veteményes és lepkekeretet, amely csoportonkénti feladatokkal párosul. A zöldhulladék komposztálását a „Gyermekkert”-ben valósítjuk meg. Ebben az évben Madárbarát-kert programba regisztráltunk. Megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés, a szülőket is igyekszünk bevonni ezekbe a tevékenységekbe. A zöld jeles napok megünneplésének lehetőségeit bővítettük, ünnepeljük a Föld napját, Madarak és fák napját, Víz világnapján megkoszorúztuk a Tiszát.

Tevékenységeink érték közvetítő hatására szemléletváltást tapasztalunk a szülők körében, szakmai munkánk elismerésének bizonyítékeként 2012-ben regisztrált Tehetségpontok lettünk, csatlakoztunk az „Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózatához”. Gyermekintézmény lévén természetes, hogy az intézmény programjában kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető személyiségjogok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.

2018-ban csatlakoztunk a Jobb Veled a Világ Alapítvány pályázatához. A magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények közül elnyertük a Boldog Óvoda címet. Küldetésünk, hogy a pozitív pszichológia eredményeit beépítjük módszertani kultúránkba.

Új készségek és képességek kialakítását és fejlesztését kell megvalósítani, nagyon szeretik a gyermekek az erre épülő gazdagító tevékenységeket, melyekben erősítik kompetenciáikat (Pöttöm torna, Ovi-Foci, Kézilabda, Néptánc, Zöld Manó, Sakoca, Mesevarázs, Zeneovi).

Egymásra épülő szakmai programot dolgoztunk ki az iskolával. A képességeket kibontakoztató nevelőmunkával elértük, hogy a gyermekek az óvodáskor végére, az iskolai életre felkészülté váltak. Ismeretközpontú oktatásról, a kompetenciák fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Az óvoda-iskola átmenet könnyítésének a differenciálás az útja, mind az óvodában, mind az iskolában, amiben benne van a „másság” jelenlétének természetessége, sajátosságainak elfogadása, az egyénhez igazított fejlesztése.

A befogadó (inkluzív) pedagógia alkalmazásával, olyan környezetet alakítunk ki az óvodába, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik. Az érzelmi erkölcsi nevelést kiemelt feladatunk, ez alapozza meg a személyiség szocializációját. Segítünk a családoknak az értékek mentén történő nevelésben. A kisgyermek igényeinek megfelelő lelki törődés, biztatás mellett a szülővel való kapcsolat elmélyítése ad nagy feladatot, ennek útja a:

- ❖ családokkal közös programok szervezése
- ❖ egyéni, szülőcsoportos beszélgetések, barkács-, teadélutánok, nyílt napok

Egyéb szakmai kapcsolataink:

- ❖ Bóbita Bölcsőde
- ❖ Gyermekvédelmi szolgálat, gyermekorvos, védőnők
- ❖ Tájház, Könyvtár, Faluház

2. PROGRAMUNK KÜLDETÉSE – FILOZÓFIÁJA

Pedagógiai programunk támogatja a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt.

A napjainkban világszerte zajló gyors változások erősítik bennünk annak a fontosságát, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során. Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, helyi pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Mit értünk a XXI. század kihívásán?

- a megváltozott gyermeket, megváltozott tanulási környezetet,
- harcot az esélyegyenlőtlenség ellen,
- a gyermekek közötti különbségek figyelembevételét,
- új típusú pedagógust,
- új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat,
- a szülőt, mint partnert,
- új típusú vezetőt,
- a másság tiszteletét.

Pedagógiai programunk felismeri, értékeli és bátorítja a gyorsan változó időhöz való alkalmazkodáshoz szükséges tulajdonságok kialakulását, mint például:

- szembesülni a változással és előidézni azt;
- kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni;
- ráatalálni a problémákra és megoldani őket;
- kreatívnak, fantázia dúsnak és ötletesnek lenni;
- érzékenynek lenni saját közösségünk, országunk és környezetünk problémái iránt.

Pedagógiai programunk épít arra, hogy a család a szocializáció elsődleges színtere, figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit, és tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget különös hangsúlyt helyezve:

- az élmények individualizálására,
- arra, hogy tervezett foglalkozások keretében segítse a gyermekeket döntéseik meghozásában,
- a család részvételére az óvodai nevelésben.

2. 1. Gyermekkép, óvodakép

2. 1. 1. Gyermekképünk

Az Alapprogrammal összhangban fogalmazódott meg: a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember (a gyermek) egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban, annak érdekében, hogy elérjék az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Valljuk, hogy életünket egyszeri és megismételhetetlen történésként éljük meg feszültségben és harmóniára törekvésben önmagunkkal, a többi emberrel, a környező világgal. Az úton tapasztalatokat, tudást, kincseket gyűjtünk, ezért rengeteg tanulnivalónk van egymástól.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai viselkedés minták, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodánkban a nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek, előnyei kiteljesedjenek. Nevelőmunkánk során nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Akik gyermekekkel élnek, azok a „legtisztább lelkekkel” élnek, és a velük való együttélés minket, felnőtteket is gazdagít. Mi magunk is szeretetet kapunk, figyelmet, ragaszkodást. Rájuk figyelve remek játszótársra lelhetünk, hisz játszani lehet velük az életet, s ezzel egyszerűen minden más megvilágításba kerül.

- ❖ Világunkban történő rohamos változások teszik szükségessé a modern életre való sürgető felkészítést, megőrizve a gyermekkor nyugalmaát, derűjét!
- ❖ A gyermekek biztonságérzetét vidám, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük.
- ❖ Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem a tolerancia.
- ❖ Segítjük a gyermekek fejlődését, a gyermek, fejlődő személyiség, felszínre hozva önmaga értékeit, képességeit, megtanítjuk elfogadni önmagát és másokat!

*„A gyermekszem a legfurcsább hatalom,
próbáld csak ki másokon, vagy magadon,
mert amikor a gyermekszem kérve kér,
abba minden vágy és csoda belefér.”
(Szűcs Imre: A gyermekszem)*

Belefér az érzelmek tengere, uralkodó szerepe; a játék, a játékosság, a gondolatok, érzések szabad áramlása.

Milyenek is ők, a gyerekek?

*„A gyermek olyan, mint a tükör. A szeretete nem kezdeményezi, de visszatükrözi. Ha szeretet kap viszonzza azt, de ha nem kap szeretet, nincs mit visszatükröznie.”
(Ross Campbell)*

- Három éves koruk körül ellentmondanak környezetüknek, önállóságukat érvényesítik.
- Beszédükben az „én” az „enyém” szavakat használva öntudatra ébrednek.
- Életük gyökeresen megváltozik 6-7 éves korukban, mikor rá kell ébredniük, hogy mit követel tőlük a környezet, hogy annak tagjává váljanak.
- Képzeletük végtelen, a mese szárnyán száll és fejlődik.

Mesével, hittel, szeretettel tudjuk gyermekeink egész lényét fejleszteni. Minden szülő, pedagógus a lényével nevel.

Lényeges kérdés: Kit lát a gyermek, ha minket néz?

- Minden, ami belőlünk árad, sugárzik, az hat rá. Befogadja, magáévá teszi.
- Tőlünk felnőttektől tanul igazat mondani, és tőlünk tanul szeretni is.

Alapfeladatunk mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!

Pénzcentrikus korunkban az értékrendszerek válságát éljük. Képesek vagyunk a szabad választásra és megkülönböztetésre, jó-rossz, igaz-hamis, szép és rút között, képesek vagyunk a befogadás és az előítéllettől mentesség közvetítésére. Arra szeretnénk nevelni gyermekeinket, hogy tudjanak boldogok lenni, úgy rendezni életüket, hogy abban örömeiket leljék. Felnőve váljanak olyan emberré, akiket nem rontott meg a kíméletlen tülekedés, akik nem pénzben számolják a barátságot, akik nem pénzzel váltják meg a szeretetet, az odafigyelést, akarnak és tudnak fókuszálni a körülöttük élőkre, akik megtanulják a tudatos döntéshozatalt és a szükséges szituációkban a nemet mondás művészetét, arra törekcszenek, hogy igényes és humánus, gondolkodó-cselekvő emberek maradjanak.

2. 1. 2. Óvodaképünk

Az Algyői Szivárvány Óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézményeként a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek 2,5 éves korától az iskolába lépésig.

A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek többsége óvodáskor végére elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 2,5 életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
 - ❖ a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
 - ❖ a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
 - ❖ az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:
 - ❖ a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
 - ❖ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
 - ❖ a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
 - ❖ a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzése mellett a társadalmi integráció lehetőségét tartjuk szem előtt.

2. 2. Az óvoda nevelési alapelvei és értékei

- A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között.
- Pedagógusaink megismerik és figyelembe veszik a családok eltérő nevelési szokásait.
- A nevelőközösség alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét.
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó;
- A dolgozók tetteiben összhangban van a kimondott szó és a cselekedet: biztonságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér;

- A közösségi szokások és szabályok kialakítása és erősítése során a gyermeki autonómia tiszteletben tartása;
- A gyermekek fejlődésének segítése az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Önállóságra nevelés.
- Az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés során a megfelelő kommunikáció elsajátíttatása.
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez.
- Az előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés.
- A szülőkkel együttműködő segítő partnerkapcsolat kialakítása az óvoda teljes dolgozói körének részvételével.
- Egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés.
- Óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását.
- Az alkotás, a kreativitás és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása.
- Közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi és testi fejlesztése.
- A gyermek mindennapi tapasztalatszerzéseinek keretében a közösségi élet értékorientált szabályainak megtanulása és begyakorlása;
- Minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.
- A pedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák az intézmény céljaival azonosulva, érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően saját képességeiket, kompetenciáikat folyamatosan fejlesztve képzik magukat.

2. 3. Óvodánk arculata

A gyermekek óvodába érkezése

A gyermekek óvodába érkezését, az új környezettel való ismerkedését, megkülönböztetett figyelem, megértő és segítő gondoskodás kíséri az óvoda dolgozói részéről. A beszoktatás megkönnyítésére a szülőknek többféle lehetőséget kínálunk fel.

Egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmód igényének kialakításával hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyermekek a feléjük közvetített értékek befogadására nyitottak legyenek. Arra törekszünk, hogy a gyermekek mindennapjait természetes életritmus hassa át, amelyben kiemelt szempont a gyermek testi – lelki szükségleteinek kielégítése. A rugalmas, részben folyamatos napirenddel a gyermekek egyéni tempójához igazodunk.

Erkölcsei értékek közvetítése

Fontos számunkra a nevelés során olyan erkölcsi értékek közvetítése, átadása, melyek képessé teszik a gyermekeket önmaguk és mások szeretetére, megbecsülésére.

A játék szerepének megőrzése

A mai, rohamosan fejlődő világban, értéként őrizzük, hogy a gyermek legfontosabb tevékenysége ebben az életkorban a játék, ezért a játékhoz egybefüggő, hosszantartó időt biztosítunk. Tesszük ezt azért, mert a gyermek a játékban spontán módon, számára észrevétlenül, de szüntelenül tanul. A játékban közvetlen tapasztalatot szerez a környező világról, melynek során kommunikációs készsége és szociális képességei is fejlődnek.

Tehetséggondozás, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

Óvodai nevelésünkben ugyanúgy fontosnak tartjuk a tehetséggondozást, mint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. A gyermekek egyéni fejlesztését az óvodapedagógusok mellett logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, mozgásfejlesztő segíti.

Ünnepeink, hagyományaink

Óvodánkban hangsúlyt fektetünk az ünnepek megtartására, hagyományaink ápolására, színvonalas megőrzésére és átörökítésére. Ünnepeink, hagyományaink: A gyermekek születésnapjának megünneplése, Márton nap, Mikulás, Karácsony, a szülőkkel közös alkotó teadélutánok. Farsang, Húsvét, Anyák napi köszöntés, Zöld jeles napok, Gyermeknap programok, Évzárók.

Együttműködés a családdal

A gyermekek harmonikus, eredményes fejlesztése érdekében együttműködünk a családdal, mely során nyitott, korrekt partnerkapcsolat kialakítására törekszünk. A szülői házzal kialakított kapcsolattartás formái: napi kapcsolat, szülői értekezlet, fogadóóra, alkotó délutánok, játszó délutánok, nyílt napok, Nefelejcs Napok, közösségfejlesztő rendezvények.

2. 4. Jövőképünk

Óvodánk olyan intézménnyé szeretne válni, ahol magas szinten megvalósul:

- ❖ A gyermekek környezeti nevelése, magatartásukat, környezethez való viszonyukat ez döntően befolyásolja.
- ❖ Tisztelik az életet, a természetet óvják, ápolják, a környezet védelméhez megóvásához a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokásokat elsajátíthatják.
- ❖ A gyermekek közvetlen környezetében megeremtődnek azok a lehetőségek, amelyek gazdagítják az élményeiket, tapasztalataikat, formálják képességeiket.
- ❖ Minden gyermeknek – szülőnek – óvodapedagógusnak, technikai alkalmazottnak fontos az emberi – erkölcsi, értékek, normák kialakítása, megerősítése és megtartása.
- ❖ Ahol a munkatársak elkötelezettjei a minőségi munkavégzésnek.
- ❖ Migráns gyermekek nevelését támogató szemlélet jellemzi a pedagógusokat.

- ❖ A munkatársak érdekeltek az értékelési, innovációs folyamatokban, a fejlesztések, folyamatába közvetlen és közvetett partnereiket is bevonják.
- ❖ Óvodánk a jövőben is megőrzi kivívott jó hírnevét, népszerűségét.
- ❖ Törekszünk arra, hogy csoportjaink létszáma szakmaiságunk rovására ne menjen.
- ❖ Mérési-értékelési rendszerünk mindenki által elfogadott, megbízható.
- ❖ Munkatársainktól elvárjuk, hogy a társadalmi, környezeti tényezők változásaihoz rugalmasan alkalmazkodjanak; jellemző legyen rájuk az igényesség, a szakmai hozzáértés, a fejlődés iránti elkötelezettség, maguk is számos módon gyarapítsák módszertani kultúrájukat az elfogadott elvárásrendszer alapján.
- ❖ Munkatársaink számára továbbképzésen való részvétellel lehetővé tesszük egyéni, szakmai fejlődésüket.
- ❖ Az óvoda minden dolgozója tisztában legyen a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez tevékenységeikben is nyilvánuljon meg. Az óvoda felnőtt közössége munkájával pozitív mintát nyújtson az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.
- ❖ Óvodánkban dolgozók számára az egészséges munkakörülmények megteremtése a célunk.
- ❖ Hiszünk abban, hogy a gyermekek személyiségfejlődésének elősegítésébe partnereink is részt vesznek (szülők).
- ❖ Óvodánkban érvényesül, működik a partnerközpontúság.
- ❖ Esélyegyenlőségre törekszünk hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd alkalmazásával.
- ❖ Inkluzív, integrált nevelés minden óvodapedagógus szemléletét tükrözi.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

3. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Elsődleges feladatunk az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- ❖ az egészséges életmód alakítása, egészségmegőrzés igényének, szokásainak kialakítása teljes körű egészségfejlesztési program keretében
Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:
 1. az egészséges táplálkozásra,
 2. a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
 3. a testi és lelki egészség fejlesztésére
 4. a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
 5. a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
 6. a személyi higiéniére terjed ki.

- ❖ az érzelmi, az erkölcsi és az érzékorientált közösségi nevelés biztosítása:
 - az óvodai életet átfogó gyermek-dajka, gyermek-pedagógiai asszisztens közötti kapcsolat jelentőségének kiemelése
 - a gyermeki önérvényesítő törekvések mellett a gyermeki önkifejezésnek teret adó attitűd
 - szokás-normarendszer megalapozása
 - szülőföld fogalmának, jelentőségének megalapozása
 - óvodapedagógus modell értékű kommunikációja, egyéni bánásmód, viselkedés a feladatellátásban résztvevők között

- ❖ az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk:

- ❖ Nevelőmunkánk során olyan motívumokat és képességeket kell fejlesztenünk, melyek eredményeként gyermekeink döntései megalapozottak lesznek, s döntéseik kivitelezésében pedig eredményesek.
- ❖ Célunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztése, mely magában foglalja az értelmi képességek fejlesztése mellett a gyermek önmagához, és a különböző közösségekhez való alkalmazkodásának, viszonyának fejlesztését is.

3. 2. Fejlesztő munkánk irányai

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni:

- **a tárgyi világot** a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül;
- **az emberi környezet nyújtotta információt** a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül;
- **a logika és matematika világát** játékos szituációkban mérésen, összehasonlításon, számoláson, sorba rendezésen, válogatáson és csoportosításon keresztül;
- **a kimondott szót** rajzoláson, dramatizáláson, szöveghallgatáson és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül.
- **az életvitel alapszabályait**
- **a napirend fontosságát**

Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi – társas – érzelmi és kognitív – megcélozva elősegítve:

- **a testi fejlődést** nagy és kismozgásokon keresztül;
- **a társas, erkölcsi és érzelmi fejlődést** viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésén, egymás támogatásán és tiszteletén, kezdeményezésen és elfogadáson, megegyezésen, a környezet megbecsülésén és a közös munkán keresztül;
- **a kognitív fejlődést** problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül;
- **az életmódi szabályok tudatos kialakítását**

Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel és eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- **elég időt kapjanak** tevékenységeikre
- **lehetőséget kapjanak** egy-egy téma **sokoldalú megközelítésére** és megismerésére
- **biztonságos környezetben fedezhessék fel** saját érzéseiket, követhessenek el hibákat (melyeket természetesnek tekintünk), és oldjanak meg konfliktusokat. Részt vehessenek a közösségi szabályok megalkotásában
- **lehetőséget kapjanak a választásra** az egyes tevékenységek közül
- **helyet kapjanak** munkáik kiállítására
- biztonsággal, jól, automatizmusként alkalmazzák **a személyes higiénés tevékenységeket figyeljenek a környezeti higiénére**

Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai:

- átlátják a gyermekek fejlődését
- gondosan megfigyelik a gyermekeket játékaikban és egyéb tevékenységeikben

- arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat
- gondolkodást stimuláló és próbára tevő kérdéseket tesznek fel
- olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak
- változatos, mobilizálható környezetet alakítanak ki
- tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket: támogatják és fejlesztik a gyermekek önállóságát

3.3. Az óvoda célkitűzései

Nevelőtestületünk a személyiség mibenlétét az alábbiakban látja:

A személyiség külső hatásokra kialakult belső feltételeknek, valamint öröklött adottságoknak, lehetőségeknek az egyéni belső kialakult olyan egyedi, egyszeri és megismételhetetlen integrációja, amely meghatározza a viszonyulást, alkalmazkodást a környezethez.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének:

- **a (tanult) motívumok kialakításának**, mivel a motívumok segítik az embert döntései meghozatalában
- **a képességek fejlesztésének**, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége
- **a készségek megszerzésének**, amikor a cselekvés folyamatába automatikusan funkcióba lép, így az egyén kisebb erőfeszítéssel lényegesen nagyobb teljesítményre lesz képes (mennyiség, minőség, időráfordítás)

Nevelőmunkánk során olyan motívumokat és képességeket kell fejlesztenünk, melyek eredményeként gyermekeink döntései megalapozottak lesznek, s döntéseik kivitelezésében pedig eredményesek.

CÉLUNK AZ ÉRTELEM FEJLESZTÉSE

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság vágy táplálása
- **a felfedezési vágy felkeltésére**, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata
- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékoság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését
- **optimális teljesítmény vágy kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- **a megismerés képességeinek fejlesztése**, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés
- **a beszéd, a kommunikáció fejlesztése**, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata
- **a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése**, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás; a cselekedet és az eredménye közötti kapcsolat felismerése
- **a tanulási képesség fejlesztése** az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során

Célunk a segítő életmódra nevelés, az erkölcsi nevelés és szociális fejlesztés

Gyermekeink különböző családi háttérrel különböző közösségekben élnek. Többen tagjai lehetnek különféle nemzetiségeknek, szüleik által vallási felekezeteknek, egyúttal tagjai a magyar nemzetnek, esetenként más nemzetnek és kultúrának. A gyermekek az óvodában is tagjai egy óvodai csoportnak, a fejlesztési folyamatban pedig gyakran egy-egy kisebb csoportnak, valamint a teljes óvodai közösségnek. A későbbiek során személyes kapcsolataik egyre inkább átszövik egész életüket. Ahhoz, hogy képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba és közösségekbe, és ezekben megtalálják helyüket, fejleszteni szükséges képességeiket és szociális motívumaikat.

CÉLUNK A SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

- **szociális kommunikációs képességek fejlesztése**, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése;
- **a kötődés képességének fejlesztése**, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést, és a személyiség szociális fejlődését;
- **csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése** a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön- és társértékelés kialakítására;
- **Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése** a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során.

CÉLUNK AZ EGÉSZSÉGES ÉS KULTURÁLT ÉLETMÓDRA NEVELÉS, A SZEMÉLYES FEJLESZTÉS

Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg - lelkiileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, ismerje meg a valós

énképét és alakítsa ki, fejlessze önismeretét, hogy stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. E funkció, e célok eredményes és hatékony szolgálata azt feltételezi, hogy képes lesz a személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani; Életmódjával segítse elő a szervezetének optimális működését.

A személyre szóló nevelés végső célja az **önfejlesztő** önismerettel rendelkező személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja, ezen képességek és készségek kialakításának elindítása.

⇒ **Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása**

- **az önkiszolgálási motívumok** közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet, a mozgás - és élményszükséglet
- **önvédelmi motívumok** fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán a megfelelő kommunikáció alapelveinek megtanítása
- **a szuverenitás motívumainak kialakítása**, mint az önállósulási, az írás, olvasás, és öntevékenységi vágy
- **önértékelési motívumok fejlesztése**, mint az önbizalom és az önbecsülés, az énkép reális, a képességeket is figyelembe vevő önismeret eredményeként.

⇒ **Célunk a személyes képességek fejlesztése**

- **az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése** az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret, és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán
- **testi képességek fejlesztése:** kondicionálás, koordinációs képességek
- **az önvédelmi képesség**, mint egészségvédő és identitásvédő képességek fejlesztése
- **az önreflexív képességek fejlesztése** önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozásával

CÉLUNK A SPECIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

Valamennyi speciális kompetencia alapja az alkotó képesség, és a kompetenciának megfelelő tehetség. Ahányféle speciális kompetencia, annyiféle tehetség is létezik.

- **Célunk az általános alapok fejlesztése**, a tehetség ígéretes gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása
- **A tehetség ígéretes gyermekek fejlesztését** a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő differenciált foglalkoztatással tudjuk megvalósítani, melyet szükség szerint gyógypedagógusok és pszichológusok is támogatnak.

Célunk a játékon keresztül tervezetten és sokoldalúan közvetíteni az ismereteket, és megalapozni a környezettudatos magatartást.

Célunk, hogy nyugodt légkörben és megfelelő feltételek mellett történjen a nevelés és fejlesztés a gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

Célunk a hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik segítése, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a sajátos bánásmódot igénylő gyermekekre.

Célunk, hogy az óvodapedagógusok és a munkájukat segítők tudásuk legjavát adva, ismereteik folyamatos bővítésével neveljék és fejlesszék a gyermekeket.

Célunk a szülők részvételének minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés / fejlesztési folyamatában.

Célunk, hogy az intézményünkkel jogviszonyban állók elégedettségére, velük együttműködve végezzük munkánkat.

Célrendszerünk olyan alapot kíván adni a képességek és jártasságok kialakításához, melyek e gyorsan változó világban várnak gyermekeinkre.

4. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

*„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántjait
szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”
(Németh László)*

Humán erőforrás

Minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Közvetlen segítők - munkarend szerint- pedagógiai asszisztensek, szakképzett dajkák, egy fő fejlesztő pedagógus és egy fő pszichológus, valamint szükség és igény szerint a pedagógiai és egészségügyi szakszolgálat utazó munkatársai.

Pedagógusok	Létszám adatok	
Pedagógus	Intézményvezető	1 fő
	Intézményvezető helyettes	2 fő
	Óvodapedagógus	20 fő
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pedagógiai asszisztens	4 fő
	Dajka	10 fő
Egyéb segítő munkatársak	Óvodatitkár	1 fő
	Konyhai kisegítő	3 fő
Alkalmazotti létszám összesen:		39 fő
Szak és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei <i>* Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban</i>	Logopédus Pszichológus Gyógypedagógus * Védőnő	

Szakvizsgát nyújtó képzettséggel rendelkezők	Közoktatásvezető	2
	Mentor pedagógus	1
	Vezető óvodapedagógus	1
	Mentálhigiénikus	1
	Montessori pedagógus	1
		6

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja, azonban a gyermekek felügyeletét szükség esetén – lehetőség szerint 8.00 óra előtt és a délutáni időszakban - a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkakörben dolgozó személy látja el. Ebben az időszakban az óvodai csoportban nem történik fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más nevelési jellegű foglalkozás.

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítő képzettségi mutatói és kompetenciái megfelelően szolgálják a pedagógiai program cél és feladat rendszerének eredményes megvalósítását. Az óvodapedagógusi alapvégzettségen túl többen rendelkeznek egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, szakvizsgával vagy azzal egyenértékű képzettséggel.

A pedagógiai munkát segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák többsége szakképzett, közülük évente többen is folytatnak a szakmai munkát kiegészítő, vagy új pedagógiai végzettséget nyújtó tanulmányokat.

Az alkalmazotti kör egyéb kompetenciái meglehetősen színes képet mutatnak.

4. 1. Óvodapszichológus

A pszichológus tevékenységének fő célja

- A nevelőmunka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.
- Közvetlen segítség nyújtása a nevelő-fejlesztő munkához, valamint konzultációs lehetőség biztosítása a szülők számára is gyermekük nevelésével, fejlesztésével, óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben.

A pszichológus feladatai

- A szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben végzi munkáját.
- Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segíti a pedagógusokat és a szülőket is gyermekek nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekek tevékenységét.
- Játék és foglalkozás közben segíti a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetség gondozásban.
- Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez, főként az iskolára való felkészülés érdekében.
- Terápiás vagy más fejlesztés szükségessége esetén:

- szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezi a gyermek tovább irányítását a megfelelő szakellátó intézménybe,
- a szülők beleegyezésével és együttműködésével egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhet.
- A pedagógusok és a szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, vagy a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.
- Közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés személyközi konfliktusok terén szükséges prevenciók tevékenységben.
- Az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével végzi tevékenységét

4. 2. Gyógypedagógus

Az óvodában alkalmazott gyógypedagógus - A gyógypedagógusi ellátás fő célja

- A nevelőmunka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségének fejlesztése
- A szakszolgálat által kiszűrt BTMN-es gyermekek ellátása
- A BTMN-es, a Szakszolgálat által kiszűrt gyermekek szüleinek rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről és fejlesztésükről.
- Az óvodapedagógusok nevelő-fejlesztő munkájának segítése az SNI, BTM gyermekek megfelelő nevelése érdekében
- A szakmai elvárásoknak megfelelő dokumentációk vezetése
- A tehetségigéreték feltárás és gondozása

A fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus feladatai

- Mérések végzése (Alapozó terápia, TSMT, Gyógypedagógiai vizsgálat, INPP, DISZIT terápia stb.)
- Fejlesztési tervek elkészítése
- A szakértői vélemények érvényességének nyomon követése
- Egyéni és kiscsoportos fejlesztések, valamint igény és lehetőség szerint páros vezetésű csoportfoglalkozások tartása
- Folyamatos és naprakész kapcsolattartás az érintett gyermekek pedagógusaival
 - Félévente írásbeli értékelés készítése a fejlesztésben részesült gyermekekről, közös konzultáció keretében ezek megosztása és megbeszélése az érintett óvodapedagógusokkal
 - Team munka pedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, logopédusokkal, pszichológusokkal
 - Szükség és igény szerint további konzultációkat, megbeszéléseket biztosítanak/kezdeményeznek a pedagógusok számára.
- Nevelőmunkát segítő alkalmazottaknak igény és lehetőség szerint szakmai segítségnyújtás, esetmegbeszélések szervezése
- Szülőkkel való kapcsolattartás

- Félévente legalább egy, szükség szerint több alkalommal tájékoztató, valamint együttműködést erősítő fogadó órák biztosítása a szülők számára
- Szakmaközi kapcsolattartás
 - Utazó gyógypedagógusokkal
 - Szakértői Bizottsággal
 - Szakszolgálat gyógypedagógusaival, logopédusaival, pszichológusaival
 - Egyéb szakemberekkel pl. óvoda pszichológusával
 - Munkaterv szerint részvétel az intézményi Gyógypedagógus – Pszichológus megbeszélésein, konzultáció

4. 3. Pedagógiai asszisztensek

Pedagógiai asszisztensek - A gyermekek és a pedagógusok segítői

Intézményünkben 3 csoportonként az óvodapedagógusok mellett szinte nélkülözhetetlen segítséget nyújtanak a pedagógiai asszisztensek. A gyerekek szeretete mellett nagyfokú türelemmel és empátiával, valamint határozottsággal is kell rendelkezniük. Feladatkörük sokrétű, melyeket az óvodapedagógusok irányításával végeznek.

A pedagógiai asszisztensek általános feladatai:

- Felügyeli a gyerekek reggeli érkezését és hazabocsájtását, segít az öltözködésben és az érkezést/távozást megelőző és követő tisztálkodási teendők ellátásában.
- Figyelemmel kíséri a gyermekcsoportra, gyerekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását felelősségteljesen segíti.
- Az óvodapedagógus által vezetett tevékenység/foglalkozás során bekapcsolódik a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésébe és azok lebonyolításába.
- Segíti, bátorítja a gyermekeket az egyéni és csoportos feladataik megoldásában, szükség szerint egyes gyermekeknek egyéni segítséget nyújt, részt vesz a lassabban haladó, egyéni segítséget igénylő gyermekek támogatásában.
- Az óvodapedagógus más irányú elfoglaltsága idején felügyel a gyermekcsoportra. Tanulási tervhez kapcsolódó foglalkozásokat nem tarthat (ez nem tartozik a feladatai közé), de hasznos időtöltésre kell ösztönöznie a gyermekeket.
- Aktívan közreműködik a szülői értekezletek, a séták és kirándulások, valamint az óvodán belüli és kívüli programok szervezésében és lebonyolításában.
- Aktívan részt vesz a gyermekek környezeti, személyi higiénés szokásainak gondozási teendőinek ellátásában: étkezésnél, öltözködésnél, tisztálkodásban, levegőztetés előkészítésénél és a lebonyolításában.
- Ellátja az óvodai tevékenységekhez szükséges szervezési feladatokat: előkészíti a tevékenységekhez/foglalkozásokhoz szükséges tanulási környezetet, eszközöket és felszereléseket.
- Kisebb baleset esetén elsősegélyt nyújt, azonban erről mindenképpen értesíti a beosztott pedagógust vagy vezetőt.

- Kihhasználja és hasznosítja a kez ügyességét, kreativitását; dekorál, szemléltető eszközöket készít.
- Tevékenysége során alkalmazza a bátorítást, a példamutatást, a fokozatosságot, a differenciálást, a meggyőzést, az ellenőrzést és értékelés módszereit.
- A szociális problémákat igyekszik felismerni, ezek eredményeiről az óvodapedagógust folyamatosan tájékoztatja.
- A gyermekek óvodai munkájáról a szülőknek tájékoztatást nem ad, hanem a megfelelő pedagógushoz irányítja őket.

A pedagógusok továbbképzési irányultsága – Részvétel továbbképzéseken

Óvodapedagógusaink a lehetőségek függvényében teljesítik továbbképzési kötelezettségeiket. A továbbképzések területei elsősorban a közös értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a helyi nevelési programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését.

Az elkövetkezendő években pedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél- és feladatrendszere határozza meg.

Új irányultság a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek.

4. 4. Alapvető céljaink

- **Figyelmet kell fordítani többek között a tanulás szűkebb és tágabb környezetére, az infrastruktúrára, a személyzeti ellátottságra, az irányításra és a minőségbiztosításra.**
- Az óvodai nevelésünk tekintetében **integrált megközelítést kell alkalmazni, bevonva valamennyi érintett felet** – így a családokat is –, és szoros együttműködést kell kialakítani a nevelőmunkát segítő közvetlen munkatársakkal, valamint a szakszolgálatokkal.
- Célunk, hogy az óvoda **optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermekek számára** személyiségük kibontakoztatásához.
- **Tudatos törekvés kell legyen, a digitális technika lehetőségeinek beépítése** a nevelési folyamatba, illetve szükség szerint az óvodán kívüli óvodai nevelés eredményes megvalósítása.

RÉSZCÉLOK

- ⇒ Olyan, **fejlődési szempontból megfelelő tevékenységrendszer előtérbe helyezése**, amelyek mind a kognitív, mind a nem kognitív készségek elsajátítását elősegítik, ugyanakkor elismerik a játék fontosságát, amely a kudarcmentes iskolakezdés, eredményes tanulás szempontjából kulcsfontosságú,

- ⇒ **A színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára,** különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, a hazáját elhagyni kényszerült, vagy roma háttérrel rendelkező, illetve a sajátos nevelési igényűvel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő gyermekek részére,
- ⇒ **Az óvodai nevelés minőségbiztosításának előmozdítása** valamennyi kulcsszereplő, köztük a családok, a szakszolgálati, a szociális és az egészségügyi hálózatok bevonásával,
- ⇒ Az óvodapedagógus, az óvodavezető, gyógypedagógus, pszichológus, és a pedagógiai munkát segítő (pedagógiai asszisztens, dajka), valamint a technikai **személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése.**
- ⇒ **A pályakezdő, valamint a jól képzett szakembereknek intézményünkbe történő vonzása,** képzése és megtartása,
- ⇒ **A szülők támogatása** azon szerepükben, hogy az első életévekben ők gyermekeik első számú nevelői, valamint az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálatá lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.

Továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

Fontosnak tartjuk a pedagógiai program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának szinterei:

- óvodavezető és közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban)
- önként vállalt, és munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás
- az érintett hozzájárulásával a pedagógus önértékelésekhez kapcsolódó tevékenység/foglalkozásokon történő részvétel, valamint bepillantás tervezési és értékelési dokumentumokba
- lehetőség szerint a továbbképzésen kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása (elektronikusan, nyomtatott formátumban)
- érdeklődésre számot tartó, és a pedagógiai programhoz kapcsolódó szakmai tartalmak online megosztása
- szakmai munkaközösségi foglalkozásokon

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk fontosnak az önképzést és a továbbképzést. Szakmai munkaközösségeink és munkacsoportjaink irányultságát a társadalmi, szülői, valamint a kollégák igényeire és elvárásaira alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület.

Óvodánk pedagógusai az elmúlt években kiemelten foglalkoztak a **környezeti nevelés és a néphagyományok ápolásának** lehetőségeivel az óvodás korban. A választás azért esett e területekre, mert e két terület rendkívül szorosan kapcsolódik egymáshoz. Napjaink társadalmának egyik legfontosabb problémája, mit teszünk, tehetünk földünk megóvása érdekében; e mellett továbbra is törekednünk kell arra, hogy gyermekeink helyes nemzettudattal bíró felnőttekké váljanak és megismerjék a magyar népi kultúra sokszínű, gazdag tárházát.

Kodály Zoltán szavaival élve hisszük, hogy

„A kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint jelenleg is szakmai munkaközösségekben bővítik ismereteiket óvodapedagógusaink, feldolgozva a legkorszerűbb háttér ismereteket, a program-specifikus tartalmakat, valamint megvitatják a gyakorlat nyújtotta problémákat és feladatokat.

Program- specifikus, szakmai munkaközösségek irányultsága:

- Zöld manó környezet megismerésére nevelés szakmai munkaközössége
- Óvodai néphagyományéltető munkaközösség
- Mozgásformák megismerésének útjai szakmai munkaközösség
- Montessori Mária szakmai munkaközösség
- Gazdagító tevékenységek szakmai munkaközössége

A megvalósítás szakmai munkaközösségeinek témája és működési szabályai az érintett nevelőtestületi tagok döntésének függvényében nevelési évenként változhat.

Az óvodai szakmai munkaközösségek és munkacsoportok tevékenysége szakmai szervezetfejlesztésünk meghatározó bázisa. Munkaközösségeink valamelyikének lehetőség szerint minden óvodapedagógus tagja. A munkaközösségek vezetőit – akik a téma megalapozott ismerői, szakmai tudásukat továbbképzéseken és különböző írott anyagokból folyamatosan bővítik, és a nevelőtestület segítségére vannak – a nevelőtestület választja meg, működésüket pedig az SZMSZ szabályozza.

Szakmai munkaközösségek irányultsága:

- Óvodavezetői szakmai munkaközösség
- Minőséggyőző – Önértékelési szakmai munkaközösség
- Az óvodából iskolába történő átmenetet segítő, a sikeres iskolakezdést támogató – évente a Munkatervben megjelenített – szakmai munkaközösség

Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a pusztán rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”.

„A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.” (Hunya Márta)

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül
- hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása

Az elkövetkezendő évek belső továbbképzéseit az alábbi szempontokat határozzák meg:

- Működési folyamataink törvényhez igazítása → szabályozó dokumentumaink naprakészességének biztosítása.
- A pedagógiai programunkban kitűzött célok, a szerzett kompetenciák alkalmazhatósága, a tanult ismeretek és kompetenciák beépítése a mindennapok nevelési gyakorlatába.

A pedagógiai asszisztensek, dajkák szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja

- ⇒ munkaköri feladataik minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein.

Az óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok és pszichológusok továbbképzéseinek egyéb színterei:

- ⇒ humányszolgáltató szervek rendezvényei, tanfolyamai
- ⇒ főiskolai, egyetemi, posztgraduális képzés.

4. 5. Tanulási környezet

Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Törekvésünk az egészséges és biztonságos környezet biztosítása. A gyermekeket körülvevő külső és belső környezet sajátosan igazodik az egyes óvodaépületekben folyó nevelési gyakorlathoz. Pedagógiai tevékenységrendszerünkben, és az épületenkénti sajátos környezetben segítenek az óvodapedagógusok és a munkájukat közvetlenül támogató dolgozók a gyermekeknek megérteni és feldolgozni a tárgyi - emberi világot, az abból származó információkat, a logika és a matematika világát, valamint a kimondott szavakat.

Tárgyi adottságok és feltételek

Helyiség funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák száma	10	Program specifikus berendezéssel
Logopédiai / fejlesztő foglalkoztató	1	Megfelelő fejlesztési eszközökkel

Nedves sószoza	1	Sótégla, ionizátor, székek, Somadrin oldat
Száraz sószoza	1	Sótégla (parajdi, himalája), Somokozó, játékeszközök, Fényterápia, asztalok, székek, padok
Családi szoba	1	Asztal, székek, könyvespolc, könyvek, játékok
Irodahelyiségek	2	Számítógépekkel, telefon, fax és internet hozzáférhetőséggel
Játék és egyéb tároló helyiségek	1	Szűkösön biztosítva a tárolást
Tálalókonyha és hozzá tartozó helyiségek	1	A HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezéssel és működéssel
Tárgyaló, kávézó, nevelői szoba	1	Asztal, székek, szekrény, kávézáshoz szükséges eszközök
Udvar	1	többfunkciós mozgásfejlesztő játékkal
Gyermekkert	1	Faházak (3 db) templom, Kültéri foglalkoztató, madáretető, esővíz gyűjtő, kemence, veteményes kert
Ovi-Foci pálya	1	Mozgásfejlesztő eszközök
Tornaterem	1	Mozgásfejlesztő eszközök

Helyiség funkciója	Száma
Gyermeköltöző	8
Vizesblokk	8
Gyermek WC	29
Gyermek kézmosó	29
Kiszolgáló helyiségek, felnőtt öltöző	1-1
Elkülönítő szoba	0
Családi szoba	1
Tálaló-mosogató konyha	2
Felnőtt mosdó	3
Tisztítószeres tárolója	8
Szertár	1
Irattár	1

A digitális technikák olyan kihívásként jelentkeznek az oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok többsége sajnos még nem készült fel teljes mértékben.

A technikai-alkalmazási jártasság hiánya és a módszertani tanácstalanság is akadályozza ezen technikák alkalmazását és teljes körű elterjedését. Ezen hiányosságok felszámolása elsősorban a digitális eszköztár további bővítése és az önképzés/továbbképzés által preferált,

azonban fontosnak ítéljük, hogy a már meglévő eszközöket célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményeihez.

Az óvodapedagógusok feladata: a rendelkezésre álló digitális eszközök célszerű használata.

Foglalkoztató szobáink minden épületünkben otthonosak, barátságosak és jól felszereltek. A tudatosan kialakított tárgyi környezet a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását is támogatja. a gyermeki tevékenységek színterei – a különböző kuckók, tevékenységközpontok és játékterek – valamennyi csoportszobánkban az éppen aktuális témáknak is megfelelően vannak berendezve és felszerelve.

Jól felszerelt tornaszobával büszkélkedhetünk, mely minden igényt kielégít a gyermekek mozgásának fejlesztésére. A sportszereket folyamatosan szerezzük be, illetve újítjuk fel. Tornaszobánk a gyermekek kedvenc tartózkodási helye, ahol sokféle mozgásfejlesztő eszköz és kellék segíti a szervezett nagymozgásukat, valamint a gyógypedagógus és mozgásfejlesztő munkáját.

Gyermekeink rendelkezésére az építészeti adottságok függvényében megfelelő kiszolgáló helyiségek állnak. Öltözőinket többnyire a folyosón, vagy a már eredetileg erre a célra kialakított terekben helyeztük el.

Az udvar minden gyermek kellemes és kedvelt tartózkodási helye, melyet számos mozgásfejlesztő és egyéb játék tesz vonzóvá számukra. Az időjárás függvényében igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn, ahol élvezhetik gyermekeink az értelmi képességek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró friss levegőt, és a mozgást.

Az óvodásainknak a csoportszobák mellett fontos életterük az udvar. Ezért is fektetünk nagy hangsúlyt minden évszakban az óvoda udvarok és kertek ápolására. Növények telepítésével, virágok ültetésével kívánjuk szebbé, otthonosabbá tenni; és folyamatosan megteremteni a gyermekeknek azokat a lehetőségeket, ahol felszabadultan játszhatnak, mozgásukat kielégíthetik. Az udvar pedagógiai koncepciónk megvalósításának is színtere, hiszen a természeti környezet nyújtotta lehetőségek egy részét itt célszerű, és itt is kell kihasználnunk.

5. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

A szokás természetté válik.

(Cicero)

Az egészség és környezeti nevelés alapelvei - Az egészséges és kulturált életmód alakítása

A teljes fizikai, szellemi és szociális jólét állapotának elérése érdekében az egyén vagy a csoportképes arra, hogy megfogalmazza és megvalósítsa vágyait, kielégítse szükségleteit, és környezetével változzék vagy alkalmazkodjon ahhoz. (WHO Alma-Ata 1986.)

Átalakuló társadalmunkban megváltoztak a gazdasági-társadalmi viszonyok. Hazánkban is gyakran olyan betegségek pusztítanak, amelyek közvetlenül a helytelen emberi magatartásból fakadnak. A halálozást döntően befolyásoló kockázati tényezők között a mozgásszegény életmód, az egészségtelen táplálkozás, a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás,

alkoholfogyasztás, kábítószer élvezet, testi épséget veszélyeztető balesetveszélyes magatartás) állnak az első helyen.

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik.

Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítők – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére volt, és van szükség, másodsorban pedig megfelelő motívumok fejlesztésével a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk: az egészséget befolyásoló tényezők megismertetése.

– Az egészség kockázatok megelőzése, illetve visszaszorítása

– Az élet alternatívái közül az egészséget választó képességek kialakítása és fejlesztése

Az ember nem csak biológiai, hanem bioszociális lény is, akinek létszükséglete a pszichikus és szociális szükségletek kielégítése is. A létezés mellé így csatlakozik az egészség, mint az emberi lét alapvető szükséglete, értéke.

Az egészség az emberi lét különböző szintjei közti kapcsolatokat fejezi ki

– Az egyén kapcsolatát önmagával, környezetével, kortársaival, embertársaival.

– Testi-lelki szociális jólét, melyet erőteljesen befolyásolnak az életkörülmények, az iskolázottság, valamint a környezet kultúrája.

5. 1. Család

Az óvodai egészségnevelés háttere a család

A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik segítségünket a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és egészséget támogató, tudatos életmód szokásalakításának terén.

A követendő minta szempontjából kiemelten fontos óvodánk - mint nevelési intézmény - óvodapedagógusaink és az egészségügyi szakszolgálat munkatársainak egészségnevelő munkája. Az **egészségnevelés és védelem** során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket is, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolhatják. Az egészségvédelem alapja

⇒ A személyi higiéniaira való odafigyelés (tisztaság, gondozottság, ápoltság),

⇒ Az egészséget veszélyeztető tényezők kiküszöbölése (fénytől való védelem → anyajegyek folyamatos ellenőrzése,

⇒ Hangsúlyt fektetünk a stressz- kezelési technikák elsajátítására

⇒ A környezetünkben dolgozó egészségügyi szakemberek, civil szervezetek, a családok bevonása mindennapi munkánkba.

- ⇒ Fontos, hogy környezetünkben ismerjük fel időben a kockázatok megjelenését a családokban, például: alkohol, drog, erős dohányzás, erkölcsi és szexuális abuzus veszélyek, elhanyagolás.

5. 2. Gondozás

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van

A gondozás magába foglalja a testi és lelki egyensúly kialakítását és fenntartását, biztosítja a higiénias feltételeket az óvoda egész területén, valamint figyelemmel kíséri a gyermekek személyes higiénés fejlődését is. Figyelemmel kíséri és folyamatosan ellenőrzi a gyermek egészségét, a helyes testápolást és szokásainak kialakítását, az egészséges ruházatot és öltözködést, tehát szükségleteik kielégítését, valamint a fertőző betegségek megelőzését. Az egészséget támogató táplálkozási és folyadékfogyasztási szokások kielégítése és kialakítása érdekében napi 3x étkezést és folyamatos, igény szerinti folyadék ellátást biztosít. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A **pedagógusi, pedagógiai asszisztensi és dajkai** modellszerepből adódóan, különös figyelmet szentelnek a saját öltözködési-, személyi higiénés-, étkezési-, kommunikációs és egyéb viselkedési kultúrájukra, hisz az ő magatartásuk a különböző élethelyzetekben mintául szolgál a gyermekeknek.

Az óvodapedagógusok feladatai az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés céljainak feladatokba ágyazása kapcsán

- ⇒ az egészséges életmód megfelelő alakítása
- ⇒ a testi-lelki egészség védelme
- ⇒ az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- ⇒ az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása
- ⇒ együttműködés a családokkal, különös tekintettel a sajátos nevelést igénylő gyermekek vonatkozásában
- ⇒ segítségnyújtás, felvilágosítás az olykor felkészületlen és tanácstalan szülők számára, ösztönözve őket a helyes szokások kialakítására
- ⇒ a szülőkkel együttműködve a diabeteszes gyermek napirendjének tervezése oly módon, hogy a gyermek a lehető legoptimálisabban vehessen részt a szervezett tevékenységekben

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés során a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkáknak és pedagógiai asszisztenseknek kitüntetett szerepük van.

Fontos, hogy:

- ⇒ a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi, szellemi és lelki sajátosságaiknak: ne kívánjuk a gyermekektől azt, melynek teljesítésére még éretlenek

- ⇒ a felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen
- ⇒ a szokások kialakításában – a rögzítésben – biztosítsuk az ismétlési lehetőségeket;
- ⇒ fejlesszük az elsajátításhoz szükséges készségeket
- ⇒ a gyermekek számára folyamatos legyen a kontroll, szükség szerint pedig a korrekció
- ⇒ rögzítsük a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást
- ⇒ keltsük fel az érdeklődést a szokás-cselekedetek elvégzésére
- ⇒ legyen jelen követendő gyermek és felnőtt pozitív modell
- ⇒ a szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan helyeződjön át az eredményekre
- ⇒ a gyermekek a fejlesztés során jussanak sikerélményekhez
- ⇒ az ismeret és tapasztalatátadás élményközpontú, interaktív legyen

Az ember életmódi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladat az egészségmagatartás formálása, szükség esetén áthangolása. A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére, a testápolás, az öltözködés, az önkiszolgálás, az étkezés és az étkezési szokások elsajátítására fokozatosan válnak képessé a folyamatos példamutatás, segítség, gyakorlás következtében. A gondozási tevékenységekre a gyermekek életkorától függően megfelelő időt kell biztosítani.

5. 3. Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Komoly segítséget jelenthetne, hogy a gyermekek naponta 3 alkalommal az életkori sajátosságok és a szakmai ismeret figyelembevételével, jogszabályi előírások és kontroll mellett elkészített étrendet kapnak.

Az óvodai étkeztetésnek napjainkban szigorú szakmai szabályoknak kell megfelelnie.¹ A szakmai irányelvek maradéktalan teljesítésülését negatívan befolyásolja több tényező: az élelmiszer áremelkedéseket nem követő élelmezési norma szolgáltatók nem kielégítő mennyiségű és minőségű személyzete, a lakosság ismeret hiánya, ellenállása a jogszabályban rögzített étrendi előírásokkal kapcsolatban, az új tudományos ismereteket mellőző táplálék választási szokásai, az, hogy a gyermekek gyakran még soha nem találkoztak bizonyos alapanyagokkal, ízekkel az otthoni étkeztetésük során. Segítő, támogató faktor a megfelelő óvodapedagógusi leleményesség (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködés (a kiegészítő táplálkozáson).

Szorgalmazzuk, hogy az óvodában a szülővel és az élelmezési vállalattal közösen, minden nap többször legyen a gyermekek asztalán zöldség-gyümölcs. Fontos, hogy

¹ 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról.
<https://net.jogtar.hu>

ismertessük meg az óvodai foglalkozások és az étkezések keretében a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italféleségekkel, egészségnapjaink egyikén szervezzük meg az egészséges táplálkozásra nevelés programot.

Intézményünkben alaptevékenységként látjuk el diabéteszes gyermekek integrált nevelését.

Eddigi tapasztalataink alapján már kiderült számunkra, hogy minden eset más, ezért mindennél fontosabb a családokkal való szoros együttműködés, illetve a folyamatos napi kapcsolattartás biztosítása, mely alapvetően meghatározza feladatainkat.

A gyermekek ellátásában kiemelten igaz, hogy a család irányítása és felelőssége az elsődleges, mi a gyermekek általuk előírt ez irányú gondozását biztosítjuk.

A diabéteszes gyermekek esetében elengedhetetlen a konyhával való kapcsolat, hiszen a cukorbetegség kezelésében meghatározó az étkezés, melyet az étkezésenként grammra bontott cukormennyiség alapján dietetikus határoz meg.

Táplálkozási szokások:

- ⇒ étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése
- ⇒ megfelelő mennyiségű és minőségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában
- ⇒ egyéni szükségleteket, igényeket kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek étrendbe iktatása: egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztásával betegségek megelőzése, a szervezet optimális működésének támogatása, a testi fejlődés elősegítése (pl. fogszuvasodás, cukorbetegség stb.)
- ⇒ változatos formákban a napi zöldség és gyümölcsfogyasztás biztosítása a szülők bevonásával (frissen, gyümölcssaláta, aszalt gyümölcs stb.)
- ⇒ tejtermékek fogyasztásának ösztönzése változatos módon (tej, túró, joghurt, kefir, turmix stb.)
- ⇒ a magas cukortartalmú ételek és italok fogyasztásának csökkentése; elhagyása
- ⇒ a magas só- és telítettszír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; elhagyása
- ⇒ kulturált étkezési szokások kialakítása a felnőttek példa és mintaadása révén:
- ⇒ esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
- ⇒ helyes evőeszköz használat,
- ⇒ kulturált, nyugodt étkezés,
- ⇒ étkezés közbeni helyes viselkedés,
- ⇒ segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben.

- Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátását feladat specifikus munkaköri leírás alapján, a jogszabályban rögzített feltételekkel rendelkező dolgozónk végzi.

Mit kér az óvoda a szülőktől?

Alapvető kérdés, hogy a szülők ismerkedjenek meg gyermekük óvodai étrendjével és otthon délután, esténként, hétvégeken a legújabb szakmai ismereteket és a gyermek életkori

sajátságait figyelembe vevő, jogszabályban is rögzített táplálkozást biztosítsák a gyermeknek az otthoni étkezések alkalmával.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az otthoni kiegészítő táplálkozás megtervezéséhez kérjenek javaslatot orvostól, védőnőtől, óvodapedagógustól, gyarapítsák elméleti és gyakorlati tudásukat hiteles források tanulmányosával.² Tervezzék meg az otthoni étkezéseket, ne a pillanatnyi hangulat, a reklámok befolyásolják az ételválasztást a boltokban és otthon.

Kerüljék a családi étkezés során a túlzott cukor, só, zsírtartalmú ételek és italok fogyasztását, növeljék a víz szerepét a folyadékfogyasztásba, törekedjenek a rendszeres zöldség/gyümölcs bevitelre, naponta többször kerüljön az asztalra teljes kiőrlésű gabonából készült tészta/pékáru, tejtermék, az ételkészítésnél a só kiváltásához használjanak zöld fűszereket, hetente kerüljön hal az étrendbe.

A testápolás

Magába foglalja a testünk, ruházatunk gondozását, egészségünk védelmét, tisztaságigényünk kielégítését, továbbá a közvetlen és a tágabb környezetünk tisztántartására való törekvésünket. A testápolás igényének kialakítása modellkövetéssel az óvodapedagógus és a dajka segítségével, együttműködésével történik.

Higiénés szokások

- ⇒ a test tisztántartása (mosdás, kézmosás, szükség szerint fürdés vagy zuhanyozás, a száj, köröm és haj ápolása, nemi higiéné);
- ⇒ helyes fogápolás és szájhigiénia (fogmosás): arra törekszünk, hogy gyermekeink minél egészségesebb fogakkal rendelkezzenek. Ennek érdekében fokozatosan válják igényükké az étkezés utáni fogmosás. A fogkrém igazodjon a gyerekek fogazatához, a fogkefék cseréje szükségszerűen, illetve időszakosan legyen biztosítva. Ismerkedjenek meg a helyes fogmosás technikájával. Legyen biztosított a rendszeres fogászati szűrés.
- ⇒ a személyi higiénia biztosítása: legintimebb része a WC-használat, ezért mind az óvodapedagógusoktól, mind a dajkáktól tapintatot és megértést igényel a gyermekek szükségletei szerint a WC használat tudatos kialakítása;
- ⇒ tiszta ruházat;
- ⇒ környezeti higiéné: allergén anyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása; szellőztetés
- ⇒ téli időszakban aromaterápiával biztosítjuk az egészséges levegőt;
- ⇒ a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások és szabályok kialakítása, megtanítása: köhögés, tüszentés, orrfújás stb.;

A dajka feladata:

- ⇒ Tisztálkodási eszközök rendben tartása.

² <https://mdosz.hu/uj-taplalkozasi-ajanlasok-okos-tanyer/>; <http://mttt.hu/info.aspx?sp=1>; <https://tetplatform.hu/>; https://mave.hu/uploads/file/eg_taplalkoz-2011-1sz.pdf; stb.

- ⇒ Biztosítja a szappanos kézmosás lehetőségét: vírusölő hatású, kézfertőtlenítő folyékony szappannal.
- ⇒ Segítségnyújtás higiénés szokások kialakításában.
- ⇒ Fokozott segítségnyújtás: A gyermekeknek az épületbe lépéskor, átöltözés után alaposan kezet kell mosni, felnőtt felügyelete, segítsége mellett.
- ⇒ Következetesség, az egyéni igényekhez igazodó odafigyelés, gondoskodás

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ⇒ a gyermek önállóan képes tisztálkodni, fogat mosni
- ⇒ a tisztálkodási eszközöket rendbe teszi
- ⇒ önállóan használja az illemhelyet
- ⇒ szükségleteit mindig jelzi
- ⇒ igényli személyének tisztaságát
- ⇒ önállóan használja zsebkendőjét
- ⇒ önállóan használja fésűjét
- ⇒ önállóan képes kifűjni az orrát

Esztétikai szokások:

- ízléses ruházkodás és öltözködés;
- a szín és formavilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül.

A pihenés - alvás szokásai:

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a nyugodt, csendes és zajmentes légkört, a tiszta, friss levegőt. Mesével, esetleg halk zenével teremtjük meg a megfelelő hangulatot. Simogatással, otthonról hozott játékokkal segítjük hozzá az azt igénylő gyermekeket az elalváshoz.

Az egyes gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével igyekszünk kialakítani a pihenés idejét, így az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára a legalább egy óra pihenést követően csendes tevékenységet (képeskönyv nézegetése, rajzolás, ágyban pihenve „alvókával” játszás, egyéni foglalkozás) biztosítunk ügyelve a pihenők nyugalmának fenntartására.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére: a gyermek nyugodtan pihen, és késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Öltözködés:

A helyes öltözködés két feltétele az időjáráshoz és a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás és esztétika.

- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek a szabadban megfelelően (rétegesen) legyenek felöltözve, ehhez megfelelő váltóruhájuk legyen, a téli levegőzéshez legyen biztosított a vízhatlan ruházat.

- Épületen belül a tevékenységektől és a hőmérséklettől függően könnyű, kényelmes ruházatot viseljenek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermek önállóan öltözködik,
- ruhája tisztaságára vigyáz,
- ruháját be tudja gombolni, cipőfűzőt be tudja kötni
- rendben, a megfelelő saját helyére gyűjti össze a ruháját
- jelzi, ha melege van, vagy fázik

5. 4. Testmozgás – Testedzés

Véleményünk szerint a mozgásfejlesztés az értelmi fejlesztés, tudás alapja. Hisszük, hogy a mozgásban szerzett tapasztalatok a gyermekek érzékelésére hatnak, értelmi fejlődésüket szolgálják.

A mozgás sokoldalú tevékenység, mely a gyermekek számára életszükséglet. Egyéni fejlődésükben nagy jelentőséggel bír, mert az általános testi fejlődés mellett az értelmi és a szociális képességekre is hatással van.

Óvodáskorban rendkívül fontos a rendszeres mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a helyes testtartás, a szép mozgás fejlesztése, a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

Az óvodás kor kiváló lehetőség a mozgás-tapasztalatok bővítésére, a gyermekek alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek, a testi képességek fejlesztésére. Fontos továbbá, hogy az óvodai környezet a gyermekeket olyan aktív, sokoldalú mozgásra készítse, hogy saját aktivitásukon keresztül jussanak újabb és újabb tapasztalatokhoz, melyek fejlesztik érzékszerveiket, szolgálják személyiségük fejlődését.

A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán mozgásnak és a szervezett óvodai testnevelés foglalkozásoknak.

A mozgásos tevékenységek, a mindennapos mozgás és a testnevelés foglalkozások a gyermekek mozgásigényének kielégítését, testi képességeik fejlesztését szolgálják. A mozgásnak fontos szerepe van az egészséges életmód alakításában és annak megőrzésében. A gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére,

amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az **irányított mozgásos tevékenységek**. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékba, azon belül a **szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek**, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. **A spontán, szabad mozgás** egészséges óvodai életünk nélkülözhetetlen eleme, az életmód szerves része.

Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A jól ismert, készség szintű feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk

A gyermekek fejlődésében nagy szerepet játszik a tudatosan szervezett mozgás. Ez egyrészt a mindennapi fejlesztő mozgásban, a mozgásfejlesztő foglalkozásokon, valamint a szülői igényekre alapozott és az óvodapedagógusok irányítása alatt zajló külön szolgáltatásként szervezett úszás és korcsolyázás alkalmával, valamint a rendszeres kirándulások keretében történik.

Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn. Télen 5-9 fokig az udvarunk adottságait kihasználva, a mozgás minden formáját biztosítjuk, nyáron pedig napfürdőzünk, védve a gyermekeket a nap káros sugaraitól.

Az óvodapedagógus feladata a mozgás terén:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése
- középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet)
- képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével
- inger gazdag környezet biztosításával, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés (mennyiség és minőség összhangjával)
- koordinációs képességek: a két test fél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése (testkép és testfogalom, testséma), az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem – kéz koordináció
- a mindennapi, levegőn történő szabad mozgás biztosítása
- **a mindennapi szervezett fejlesztő mozgás biztosítása**
- testedzés, testnevelés foglalkozások a szabad levegőn és a tornateremben, kis és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok, stb.
- igény és lehetőség szerint különféle sport foglalkozások napirendbe történő illesztése
- a térpercepció fejlesztése

- életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése
- óvodapedagógusi kompetencia függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő programok és gyakorlatok beiktatása, ez irányban történő önképzés fokozása

A testi képességfejlesztés eredményei az óvodáskor végére:

Kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre. Állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos.

A mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi. Képesé válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi. A szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.

Mozgás célja:

- ❖ Az egészséges életmód és a rendszeres testedzés szokásrendszerének kialakítása.
- ❖ A testi-lelki harmónia megteremtése.
- ❖ A személyiség sokoldalú képzésével fejlesszük a mozgásműveltséget.
- ❖ A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése.
- ❖ Szabad mozgáskedv fenntartása.
- ❖ Testi képességek alakítása (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség).
- ❖ A testgyakorlatok tudatos alkalmazásával fejlesszük a motoros képességeket és a mozgáskészségeket.
- ❖ A gyerekek szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ Legyen kialakult a nagy-és finommozgásuk, egyensúlyérzékük.
- ❖ Ismerjék az irányokat, térben legyenek tájékozottak.
- ❖ Váljanak ügyesekké, edzettek, teherbírókká.
- ❖ Egymásra való odafigyelés fontosságának hangsúlyozása.
- ❖ A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énképességének, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képesség fejlődésének elősegítése.

A mozgásfejlesztés tartalma:

Az óvodai mozgás anyag kiválasztásában a Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában című gyűjteménye adja számunkra az alapot.

A heti szervezett testnevelés és a mindennapos testnevelés nem elegendő a 3-7 éves gyermekek mozgásfejlődéséhez. Arra törekszünk, hogy a csoportszoba, a tornaterem, az Ovi-Foci pálya, az udvar és a Gyermekkert lehetőségeit kihasználva, a megfelelő eszközök biztosításával lehetőségeket biztosítunk a nap bármely időszakában.

Az óvodába kerülő gyermek szeret ugránozni, csúszni, mászni, futkározni, mozogni. Őrizzük meg a mozgáskedvet, vagy ha szükséges keltsük fel és tudatosan építsünk rá. Alakítsunk ki mozgásra készítő biztonságos környezetet.

Tervezésünk során figyelünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatot.

Tevékenységeink során kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok. Fő szempontunk, hogy a tudatos fejlesztés mellett a játék jó légkört teremtsen. A mozgásos játékok tervezésénél figyelembe kell venni, hogy az adott fejlesztési terület anyagához kellően kapcsolódjon és előkészítse a gyakorlatsort.

Fontosnak tartjuk az egész év során a testnevelési játékok alkalmazását az irányított mozgásos tevékenységeken. A játék során a gyerekek meg tanulnak egymás testi épségére vigyázni. Megtapasztalják saját és mások sikereinek örömét. A játékok önuralomra a szabályok betartására szoktatják a gyerekeket. Közben ügyesednek, bátorságra tesznek szert, önbizalmuk nő.

Az irányított mozgásos tevékenységeket a 3-4-5 éveseknél heti egy alkalommal, 5-6-7 éveseknél heti két alkalommal szervezzük.

Egyéni szükségletek és képességek figyelembevétele, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a mozgásra (az óvodai nevelés minden napján).

A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése. A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.

Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése).

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A testileg egészségesen fejlődő gyermekek 6 – 7 éves korukra eljutnak az első alakváltozáshoz, testarányaik megváltoznak, arányosan fejlettek.

Az óvodáskor végére a gyermekek kitartóak a mozgásos játékokban, szeretnek mozogni.

Kialakul a gyermekek egyensúlyérzéke, nagymozgása, összerendezett mozgása, finommozgása. Tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat. Szókincsük bővül.

Mozgásos játékok szabályait betartják. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat pontosan, esztétikusan végzik. Mozgásukat, viselkedésüket, testi-, lelki szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek. Testsémájuk kialakul.

Tudnak természetes járással irányváltoztatással, csigavonalban, nyolcas vonalban járni.

Ismerik a lábujjon, sarkon, külső lábélen járást. Képesek változó ütemben, gyors futással állórajtból irányváltoztatással futni. Tudnak helyben, illetve járás-futás közben irányváltoztatással futni. Tudnak természetes járással irányváltoztatással labdát vezetni.

Pontos dobóállásból kétkezes alsó és felsődobással célba dobnak. A távol és a magasugrást néhány lépés nekifutással, a mélyugrást szerről végzik. Képesek a gurulóátfordulás pontos, szabályos végrehajtására, nekifutásból is.

Képességfejlesztés lehetőségei a mozgástevékenység során:

Testi	Érzelmi, szociális	Értelmi	Kommunikációs
<ul style="list-style-type: none"> ➤ nagymozgások ➤ szem – kéz koordináció ➤ finommotorika ➤ állóképesség ➤ összerendezett mozgás ➤ egyensúlyérzék ➤ mozgásigény ➤ erő ➤ ügyesség 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ szabálytudat ➤ nehézségek leküzdése ➤ kudarc elismerése ➤ önbizalom ➤ önértékelés ➤ testfogalom ➤ aktivitás ➤ érzelmi motiváltság ➤ erősítése ➤ kitartás ➤ testséma, testrészek és funkcióik megismerése ➤ oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása ➤ közösségi magatartás 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos ➤ vizuális időrendiség ➤ térérzékelés ➤ téri irányok és viszonyok ➤ alak, forma, szín, méret megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak ➤ hasonlóság, különbözőség megnevezése ➤ tárgyak testrészek megnevezése téri irányok viszonyok megnevezése

5. 5. Az óvoda egészségnevelési programja

Gondolatok az egészségnevelésről

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a **legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejllessze**. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, visszautasítását. Az egészségnevelés így válik az óvoda megalapozó jellegű, immanens (minden nevelési mozzanatban jelenlevő) feladatává.

Az egészségnevelés fogalmát a szokásostól eltérő, azon túl mutató módon szükséges értelmeznünk. Túl kell lépnünk a korszerűtlen, un. **testi nevelés** beszűkült fogalmán, amely csupán a **testi** gondozást, a **testi** szükségletek kielégítését, a **mozgás** fejlesztést, az edzést és a testápolást foglalta magában.

Az óvodai általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés)

- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, a kommunikáció és a konfliktuskezelés alapjainak elsajátítása)
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása
- az óvodapedagógusok, az óvodapszichológus és a pedagógiai munkát segítők viselkedésének szabályozása
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny, tudatos és következetes nevelési módszer)
- az iskola-egészségügyi szolgálattal való együttműködés
- egészséges étkezés- táplálkozás érdekében naprakész kapcsolat az élelmezési vállalattal, valamint mérsékeljük az édességek, chipsek behozatalát az óvodába, lehetőség szerint „minden nap gyümölcsnap

Javasolt egészségfejlesztési programok

Óvodánkban hagyomány az évi egy alkalommal megrendezendő **ÓVODAI EGÉSZSÉGHÉT szervezése és lebonyolítása**. A jeles nap pontos időpontját, tartalmát a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

Ezen a héten – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi javasoltok szerint „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

Az éves tanulási terv elkészítése során javasolt, hogy az aktuális időszakhoz igazodóan a pedagógusok havonta tervezzenek egészséghetet.

5. 6. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatóságra nevelés

*„Bármid van, amire azt mondod enyém, ne feledd hozzágondolni: kölcsönkaptam.
Mert mindenedet az élettől kaptad, s mindenedet vissza kell adnod.”
(Gárdonyi Géza)*

Életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota, valamint az egyén egészségmagatartása, életvezetése.

A környezet- és egészségtudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében.

A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, illetve rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában nevelőtestületünk is sokat tehet. Részünkről az elkötelezettségnek és a gyakorlati megvalósításnak van kiemelkedő szerepe. Ezért

gondoljuk, hogy az óvodai környezettudatos magatartás kialakítása: „*Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak.*”

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete;
- az egészség értéként történő megbecsülése, óvása
- a tudatos döntések meghozatalának képessége és készsége
- a hagyomány őrzése – átmentése a jövőbe.

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex ismeret és tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk. Az érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése. Támaskodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A környezet- és egészségtudatos magatartás kialakításának célja

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására való nevelés.
- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melyek birtokában biztonságosan igazodnak el az őket körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok, legjelentősebb tevékenységek

- Évente az óvodai élethez kapcsolódóan igényekre alapozottan, a családokkal együtt „turisztikai nap”.
- A különböző képességfejlesztő tevékenységek során a környezettel, természettel kapcsolatos tartalmak feldolgozása.
- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, természetbarát termékek használatára való ösztönzés,

természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során.

- Az egészség fogalmának, tartalmának megismerése.
- Az egészséget befolyásoló tényezők megismerése. Mit tehet az egyén a saját egészsége érdekében?
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása.
- Személyes higiéné elsajátíttatása.
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése.
- Anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága.
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.
- Baleset megelőzés, a viktimizáció (tehetetlenség, kiszolgáltatottság) elkerülése.
- Segítségnyújtás baj esetén.

-A fenntarthatóságra nevelés javasolt tartalmi óvodánkban

- Takarékos víz- papír és energia használat
- Környezetünk tisztántartásában való aktív részvétel, a tárgyi környezet megóvása
- Magaságysokban vagy az óvodakertben növények gondozása
- Esővíz gyűjtése
- Komposztálás
- Madárvédelem
- Szelektív hulladékgyűjtés: papír, műanyag, elem, használt olaj, kupak
- Palántázás a csoportszobákban is: hajtatás, palántázás, csíráztatás
- “Természetsarok” kialakítása, gondozása
- Projekthetek, kirándulás, környezetvédelmi játékok, vetélkedők, virágosítás stb.
- Újrahasznosítással készült játékeszközök, ajándékok, barkácsolása
- Intézményi rendezvények környezettudatos elvek alapján

Jeles Zöld Napok:

- **Autómentes** (szeptember 22.)
- **Állatok** világnapja (október 4.)
- **Víz** világnapja (március 22.)
- **Föld** napja (április 22.)
- **Madarak és fák** napja (május 10.)
- **Takarékossági „akciók”** és programok
- **Óvodakert** művelése
- **Egészségnap** (Munkaterv szerint)

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.

- A komplexitás érvényesítése a különböző tevékenységformák között.
- A differenciálás pedagógiai koncepciójának érvényesítése a nevelés folyamatában.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Baleset megelőzés, a viktimizáció elkerülése.
- Baj esetén segítségnyújtás.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- Holisztikus szemlélet kialakítása.
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.

5. 7. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés Szociális tapasztalatok biztosítása

*„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek, miként
azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek”
(Dr. Wlassics Gyula)*

Az elmúlt évek során – sok más kérdéssel együtt – az óvodák nevelőtestületei átértékelték a szocializálás gyakorlatát is. Míg az ezredfordulót megelőző években inkább a közösségi - csoport érdekeknek való teljes megfelelést preferáltuk, kevésbé foglalkoztunk az önérvényesítés kérdésével. Az elmúlt két évtized óvodapedagógiai gyakorlata azon elméletet erősítette, mi szerint az egyén személyes boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e és mennyire az önelemzés, önértékelés és önfejlesztés, önismeret, önbecsülés képességével, illetve képessé válik-e arra, hogy saját lehetőségeit keresve és felismerve tegyen érvényesüléséért, ne másoktól várja el mindezt, kiszolgáltatva közben önmagát.

A közösségi normák és szabályok megalapozásával és megfelelő alakításával nevelőmunkánkban kulcskérdés – s e téren is szükség van a szülőkkel történő együttműködésre – hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, melyeken túl a gyermek már sérti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását és engedjen teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Óvodánkban a gyermekeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, megnyugtatóan derűs és kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül:

- **A befogadás egyéni igényekhez igazított** gyakorlatának (anyás-apás beszoktatás) és az óvodapedagógusok lehetőség szerinti családi környezetben történő első látogatásának köszönhetően is, a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik.
- **Az óvoda valamennyi alkalmazottját pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemzi** a gyermekekkel, egymással, valamint a szülőkkel való kapcsolat kialakításában

és gyakorlásában, mely gyakorlat mintaként szolgál a gyermek-gyermek kapcsolatok alakulására is.

- **Az emberek közötti különbségek** tiszteletben tartására, elfogadására és megértésére nevelünk.

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyermekek között is lényeges eltérések lehetnek. Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek felismerésére épülve minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

5. 7. 1. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- Ha szeretünk valakit, akkor szeretünk vele lenni, beszélgetni vele és meghallgatni mindazt, amit mond. Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre.
- Az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz. Boldog lehet az az ember, aki csendesen, nyugodtan meg tudja oldani a maga gondjait, feladatait, aki ura önmagának, háborgó érzelmeinek és szavainak.
- Ha akár akaratunkon kívül megbántottunk valakit, kérjünk bocsánatot!
- Megvan mindennek az ideje. A munkának a pihenésnek az ünneplésnek és ezáltal az egymásra figyelésnek is. Az ünnepnap érték. Ha ezt jól éljük meg, akkor magunkkal vihetjük ennek a napnak az erejét, lendületét a hétköznapijainkba.
- Mindenkinek nagyon mélyen a szívébe van ültetve a szülők, a vérszerinti rokonok iránti tisztelet és szeretet, amit tudatosan kell ápolnunk. Odafigyeléssel, szófogadással tartozunk szüleinknek.
- Különösen fontos a körülöttünk lévő emberi, állati, növényi élet tisztelete. Nemcsak a saját életet és egészséget, hanem a környezetünkét is szeretni kell. Kerülni kell mindazt, ami veszélyezteti a környezetünket!
- Különleges emberi érték az őszinteség.
- Tartsuk tiszteletben mások tulajdonát, azt kérés nélkül ne vegyük el. Nem szabad visszaélni a bizalommal se, amellyel egy másik ember megajándékozott!
- Fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége.
- Vegyük észre a rászorulókat, és segítsük őket.

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.

- Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való megfelelő alkalmazkodás támogatása.

- A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.
- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban.
- Az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél.
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek.
- Az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetők az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket.
- Az óvodapedagógus az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszik, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is. A jó sorrend ez: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése.

Közösségi - magatartási szokások és szabályok:

- köszönési formák
- a megszólítás helyzetei
- a kérés, különböző udvariassági szokások formái és helyzetei
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás
- felnőttekhez való viszony
- tevékenységekhez való viszony
- együttes játék helyzetek

A közösségi élet szokásai és szabályai:

- családi és óvodai napirend
- napi, heti és éves programok
- nemzeti, és a család, a közösség saját ünnepei

Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.

Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak szokás- és normarendszerének megalapozását. (Boldog Óvoda program)

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális**

értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz** való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- ❖ a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- ❖ a normatartás (adaptáció) elsajátítása
- ❖ a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ❖ A gyermekeknek belső igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- ❖ Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ❖ Konfliktushelyzetekben társaikkal egyezkednek, megbeszélik a problémát.
- ❖ Érdeklődnek társaik iránt.
- ❖ A csoportba érkező társaikat, felnőtteket és vendéget köszönéssel, érdeklődéssel fogadják.
- ❖ Ismerik saját képességeiket, de meg tudják fogalmazni hiányosságait is.
- ❖ A gyermeknek életkorának és fejlettségének megfelelően vannak ismeretei a szűkebb és tágabb környezetéről amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz** való kötődés alapja
- ❖ A gyermek rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- ❖ **A gyermek életkorához és fejlettségéhez mérten rendelkezik a beilleszkedési, alkalmazkodási és önismereti képességekkel**

5. 8. Az egészséges életmód alakítása

Célunk, hogy alakuljon ki:

- ❖ az egészséges életmódra nevelés
- ❖ az egészséges életvitel igénye
- ❖ a gyermek testi fejlődésének elősegítése

Feladatunk:

- ❖ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- ❖ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

„Egészségünk gyöngyszemei” jó gyakorlatunk az „Egészségben felnőni” preventív programunk, ami a mentális egészség fontosságára épít.

„Közlekedj okosan!” jó gyakorlatunk célja, a különböző korcsoportoknak való megfelelő tudás és élmény tapasztalatszerzés átadása, a veszélyérzet kialakítása, ezáltal a helyes magatartásformák elsajátítása.

„Egészségesebb óvodák” országos hálózatához tartozunk.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, az egészséges életmód, a testápolás, **a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás**, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

- 1) az egészséges táplálkozásra,
- 2) a mindennapos mozgásra,
- 3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
- 4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- 5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- 6) a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. Tájékoztatjuk a szülőket a járványhelyzettel kapcsolatosan kialakult aktuális protokollról. Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- ❖ A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése

- ❖ Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- ❖ **Tisztálkodás**, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, **fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés** az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- ❖ Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- ❖ A tevékenységekhez nyugodt, sűrűtérmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra. Hőségriadó esetén a légkondicionált helyiségeket használjuk.
- ❖ Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- ❖ A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a mindennapi nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- ❖ **Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**
- ❖ A tisztított víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- ❖ A **sószoba** adta lehetőségeket a gyermekek az óvodai tevékenységeinek szervezésekor maximálisan kihasználjuk és a délutáni időszakban a szülők-gyermekek számára is biztosítjuk.
- ❖ A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- ❖ Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- ❖ A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- ❖ A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- ❖ A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabad levegőn (köd, magas páratartalom, hőségriadó esetén).
- ❖ Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- ❖ A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- ❖ A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- ❖ Rendszeres védőnői szűrővizsgálatok.
- ❖ Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ❖ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, **megfelelően és alaposan fogat** mosnak, fésülködnek.
- ❖ Zsebkendőjüket önállóan használják.
- ❖ Önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak. Önállóan töltenek vizet (folyadékot) maguknak.
- ❖ Készség szinten használják az étkezéshez szükséges evőeszközöket.
- ❖ Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ❖ Megfelelően használják a „kérem, köszönöm” szavakat.
- ❖ Önállóan öltöznek, ruhájukat képesek ki-be gombolni. Cipőjüket be tudják fűzni, kötni.
- ❖ Környezetükben a szokásrendszernek megfelelően rendet tartanak, raknak.
- ❖ Egészségtudatos magatartás kialakítása: zöldség-gyümölcsfogyasztás (a gyermekek kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt).

5. 8. 1. Egészségnevelési programok, tevékenységek

	Program/tevékenység megnevezése	Tartalom	Időszak	Résztevők köre
1.	Őszi és Tavaszi egészség hét	egészséges étrend, recept cserebere mozduljunk együtt, előadások – dietetikus, orvos, védőnő, fogorvos	évszaknak megfelelő időpont	gyermekek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
2.	Zöldség, gyümölcsnapok	egészséges táplálkozási szokások	folyamatos	gyermekek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
3.	Boldogságprogram	lelki egészségvédelem	folyamatos	gyermekek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők

Programunkban az individualizálás:

- **szemléletmód** (a másság toleranciája);
- **a fejlesztés stratégiája** (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben);

- **metodikai eljárás** (módszerkombináció, amely egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet);
- **struktúra** (szervezeti forma, amelynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség);
- **tartalmi struktúra** (egy tartalom mélységében és terjedelmében való differenciálás).

A gyermek nyitottságára építünk nevelőmunkánk során, hozzásegítve a gyermeket ahhoz, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetünket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldről, valamint a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az ünnepek/ünnepkörök hangsúlyozott lehetőséget biztosítanak a nemzeti identitástudat megalapozására, éppen ezért kiemelt figyelmet kell fordítanunk az ezeket előkészítő élmények megteremtésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus attitűdjei, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Mintát jelentenek a gyermekek számára, amelyeket átvesznek és utánoznak. Fontos, hogy szülők és pedagógusok egyaránt toleránsak legyünk azért, hogy a gyermekeink is el tudják fogadni azt, aki nem „úgy” mozog, fest, rajzol, beszél, vagy aki eltérő magatartást tanúsít. Ha gyermekeink azt tapasztalják, hogy a felnőtt érzékeny a tiszteletre, az udvariasságra, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul is átveszik.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például elfogadás/tolerancia, az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a jóság, a figyelmesség) hangsúlyozása és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Feladatunk a szociális értékrend, a szociális motívumok fejlesztése

- A társak értékeit figyelembe vevő az önérdék és a társak érdekeinek kölcsönös, arányos érvényesülését szolgáló, szükség szerint a másik felet segítő magatartás kialakítása.
- A közvetlen és közvetett szociális kommunikációs képességek fejlesztése (beszélgetés, vita, színházi előadás, képeskönyv nézegetés stb.).
- A gyermekek kötődési hálójának megismerése, és szükség szerint segítség nyújtása az arra rászoruló gyermekeknek. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek új kapcsolatokat kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására.
- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása a különböző játékterekben történő közös játék, a kooperatív tanulási technikák, a csoportmunka alkalmazása, az ünnepek, valamint a különböző szerepek során.

- A vezetési képesség fejlesztését szolgálva a játékaikban és egyéb tevékenységeikben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását.
- A szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során fejlesszük gyermekeink segítő versengő képességét.
- Reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát.
- A betartandó szabályok a gyermekek számára legyenek mindig világosak, betartatásukban a felnőttek következetesek.
- A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek.

6. NEVELÉSI ELVEINK

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Célunk az, hogy olyan nevelési feladatokat, tevékenységeket tervezünk, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek, **erkölcsi, közösségi nevelését**, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.

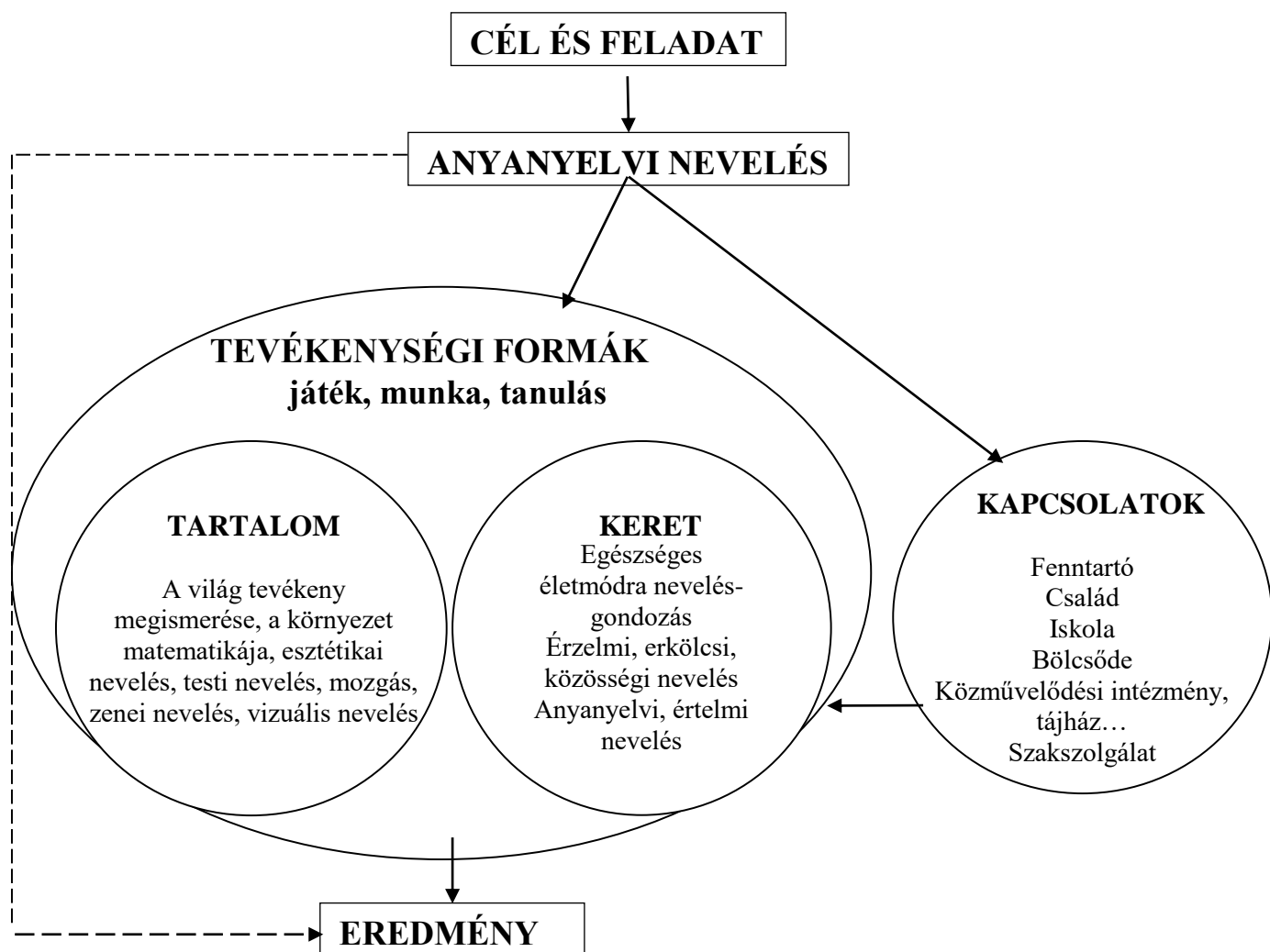
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- ❖ Elég időt kapjanak környezetük felfedezésére.
- ❖ Lehetőséget kapjanak egy-egy téma sokoldalú megközelítésére és megismerésére.
- ❖ Biztonságos környezetben fedezhessék fel saját érzéseiket, követhessenek el hibákat és oldjanak meg konfliktusokat.
- ❖ Lehetőséget kapjanak a választásra a párhuzamosan tervezett tevékenységek kiválasztásában

7. A PROGRAM FEJLESZTÉSI RENDSZERE

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

A program fejlesztési rendszere:

A rendszer elemeire vonatkozó rendezési elv alapvető szempontja, hogy meleg, elfogadó légkör és az autonómiát biztosító tág keretek legyenek.

Az óvoda nyitva tartása alatt – az étkezések és a kötött keretű foglalkozások időtartamán kívül – minden tevékenység kötetlen keretekben, beszélő környezetben, párhuzamosan tervezett tevékenységek között zajlik.

7. 1. A program nevelési feladatrendszere

7. 1. 1. Egészségfejlesztési program (teljes körű egészségfejlesztés)

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésére nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Gyógynövényekből teát főzünk ügyelve vitamintartalmuk megőrzésére, ennek fontosságát hangsúlyozva. Télen megelőzés, nyáron hűsítő hatásuk kiemelésével megszerettjük a gyerekekkel (citromfű, menta teát). Udvarunkon lévő gyógynövénykertben együtt gondozzuk, és gyűjtjük be a termést tevékenykedtetve sajátítják el a növényápolás alapjait.

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért testi fejlődésének elősegítéséért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítők – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére volt, és van szükség, másodsorban a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk:

- ❖ Az egészséget károsító magatartások megelőzése, illetve visszaszorítása.
- ❖ Az élet alternatívái közül az egészséget választó képességek kialakítása és fejlesztése.

Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik segítségünket a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Ezért is nagyon fontos a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletváltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

Fontos, hogy:

- ❖ a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi, szellemi és lelki sajátosságainak.
- ❖ a felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen.
- ❖ a szokások kialakításában – a rögzítésben- biztosítsuk az ismétlési lehetőségeket.
- ❖ fejlesszük az elsajátításhoz szükséges készségeket.
- ❖ a gyermekek számára folyamatos legyen a kontroll, szükség szerint pedig a korrekció.
- ❖ rögzítsük a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást.
- ❖ keltsük fel az érdeklődést a szokás cselekedetek elvégzésére.
- ❖ legyen jelen a követendő, pozitív modell / gyermek, felnőtt, szülő /, legyen jó kapcsolat a modell és a gyermekek között.
- ❖ a szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan terelődjön át az eredményekre.
- ❖ a gyermekek a fejlesztés során jussanak siker élményekhez.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, **valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével** valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Hetirend és napirend kialakításának elvei:

- ❖ A gyermeki szükségletek kielégítésének biztosítása rugalmassággal.
- ❖ A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása a visszatérő tevékenységek keret jellegével.
- ❖ Az egyén érési ütemének tiszteletben tartásával, kötetlenség biztosítása.
- ❖ A játék dominanciájának megőrzése folyamatossággal.
- ❖ A tevékenységek egymásra épülő folyamatának biztosítása a rugalmas hetirendekkel, napirendekkel.

A hetirendben a napirendhez hasonlóan vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

A **napirend** keretei között a gyermeki szükségletek (testi, lelki) kielégítése történik. Segíti a gyermekek napi életritmusának kialakulását.

A napirend három fő részből áll:

Délelőtt: az óvoda nyitásával kezdődik, közös teremben gyülekező, kötetlenebb szervezéssel játék, más csoportok szokásaival, gyermekeivel. A délelőtti időszakban kerülnek megszervezésre a választható párhuzamosan tervezett tevékenységek és a tízórai, játék szabad levegőn.

Dél: korcsoportonkénti ebédidő, kötöttebb az ebéd és a csoportok zökkenőmentes működése miatt (mosdó), ekkor történik az étkezés és a délutáni pihenés előkészülete.

Délután: a délutáni tevékenységek szervezése kötetlenebb. A délutáni pihenéssel kezdődik, és tartalmazza az uzsonnázást, majd játék. Az óvoda zárásával fejeződik be.

A napi tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabadban.

A napirend 11,5 órás óvodai nyitva tartás esetén:

❖ Játék és szabadidős tevékenység	6-7 óra
❖ Kezdeményezés, komplex foglalkozás	5-35 perc
❖ Étkezés, pihenés	3 óra
❖ Öltözködés, tisztálkodás	1,5 óra

Óvodánkra jellemző a nyitottság, a nyilvánosság a család és az óvoda együttműködése, amely a kölcsönös bizalomra, segítségnyújtásra, az egyén védelmét szolgáló titoktartásra és korrekt partneri viszonyra épül.

JÁTÉK HETI RENDJE SZEPTEMBER 1-TŐL MÁJUS 31-IG

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	Montessori didaktikai eszközeivel	Drámapedagógiai játékok az őselemek szerint	Népi hagyományok játékok az őselemek szerint	Zenevarázs játékok az őselemek szerint	Kiegészítő segédletek játékok a komplex fejlesztési tervekhez
	Csendjáték	Csendjáték	Csendjáték	Csendjáték	Csendjáték
Udvari játékba integrált tanulás	Dalos mondókás népi játékok	Udvari mozgásos szabályjátékok és mozgásfejlesztő játékok	Gyermekkeri szerepjátékok	Egyensúlyérzék és térészlelő játékok	Játékos madárbarát kert és növénygondozás
Délutáni játékba integrált tanulás	Kapcsolatteremtő, ismerkedős játékok	Együttműködést segítő játékok	Önismereti és bizalomsegítő játékok	Csoportalakító, csapatjátékok	Lazító és figyelemfejlesztő játékok
Megjegyzés	Montessori – Vásárolt jó gyakorlat - Kompetencia				
	A játékok természetesen felcserélhetőek a nap bármely szakában az adott tevékenységekhez, projektekhez, óvodai hagyományokhoz igazodóan				

JÁTÉK TUDATOS FELHASZNÁLÁSA A TANULÁSBAN

Játéktól a tanulásig	Ahogy a gyermek megéli		A tanulás fajtája		Az óvónő irányítása			Megjegyzések, jellemzők
	Játék-ként	Tanulás-ként	Spon-tán	Szándé- kos	Nincs	Kihasz- náló	Szerve- ző	
1. Játékban tanulás	X		X		X			<ul style="list-style-type: none"> ❖ belső késztetés ❖ kíváncsiság ébred ❖ szemlélődik, próbálkozik
2. Játékban tanulás (kihasználó)	X		X			X		<ul style="list-style-type: none"> ❖ belső késztetés ❖ kíváncsiság ébred ❖ szemlélődik, próbálkozik ❖ a pedagógus megtámogatja, kihasználja a lehetőséget
3. Játékba integrált tanulás	X		X				X	<ul style="list-style-type: none"> ❖ a gyermek belső késztetésére épül ❖ a pedagógus feltételeket teremt, megvárja jelentkezését, elősegíti a lehetőség kibontakozását, a tanulási folyamatot
4. Játékba ágyazott tanulás	X		X				X	<ul style="list-style-type: none"> ❖ a pedagógus tervezi, szervezi, elősegíti a lehetőség kibontakozását a kíváncsiság felébresztésével, tudatosan ráébreszt ❖ a gyermek belső késztetésére külső késztetés érkezik, gyermek azonosul vele
5. Játékra épülő tanulás		X		X			X	<ul style="list-style-type: none"> ❖ a pedagógus teremti a helyzetet, játéktevékenységből bontja ki ❖ a gyermek elmélyed, koncentrálni, tárgyakra, eszközökre, műveletekre összpontosít
6. Játékos tanulás		X		X			X	<ul style="list-style-type: none"> ❖ a pedagógus tervezi, szervezi a tanulás menetét, megkínálja ❖ a gyermeket a téma iránti kíváncsiság és annak megismerésének vágya készíti a benne való részvételre, folyamatára koncentrálni, amely sajátos intellektuális ellenőrzése alatt áll, erőfeszítés és tudás vágya jellemzi

Körmöczy Katalin nyomán

7. 2. Játék és tanulás értelmezésünk

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk a szabad játék tiszteletben tartását.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élik át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsék meg a legoptimálisabb feltételeit.

Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy - egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk, melyek nevezhetők:

- „gondolkodási stratégiának”
- „motivációs készletnek”
- „a gondolkodás és az érzelem attitűdjének”

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.

Játéktevékenység a tanulás szempontjából

Szabad játékban tanulás

(spontán)

Játékban tanulás

(tervszerűen előkészített és felajánlott)

Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét illetően teszünk csak különbséget.

Tanulásértelmezésünk szerint az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek formái:

- választható tevékenységek
- kötelezően választható, felajánlott tevékenységek
- kötelező tevékenységek

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő.

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

Tervezés, tematikus rendszer, integrált fejlesztés

Programunkban a műveltségterület többnyire a hagyományos foglalkozási ágakra tagolódik. A feldolgozás módja az óvodák/óvodapedagógusok által meghatározott műveltségterületek köré felépített, és az egyénre szabott integrációs, valamint az óvodapedagógusok döntése alapján kiválasztott módszer. Az integráció egy vezérfonal mentén sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel történő feldolgozást jelent.

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével választja meg az alkalmazott módszereket, amelyek a tanítás-tanulás eredményességét segíthetik.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő célzott foglalkozások

Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.

Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor mely az óvodapedagógus, vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik
- Ha ez nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívül egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Intézményen belüli képességfejlesztés:

- Differenciálás: képességekhez mért feladatok adása; feladatok mennyiségében való eltérés; differenciált segítségnyújtás; képességekhez mért munka jellegű feladatok; irányított tevékenységekben csoportalkotás szempontjaiban; szabad játékidőben (fejlesztő és szabályjátékok).
- Mikrocsoportos / egyéni foglalkozás alkalmazása.
- Komplex tevékenységek (festés, rajz, zene)
- Relaxálás.
- Drámajáték.
- A fejlesztő szakemberek mellett pedagógiai asszisztens biztosítása.
- Tehetségfejlesztő szakvizsgával rendelkező kollégákkal szükség és igény szerinti együttműködés.
- Speciális foglalkozások ajánlása.
- Montessori eszközök alkalmazása
- Fejlesztő szakemberek támogató tevékenysége: gyógypedagógusok és pszichológusok

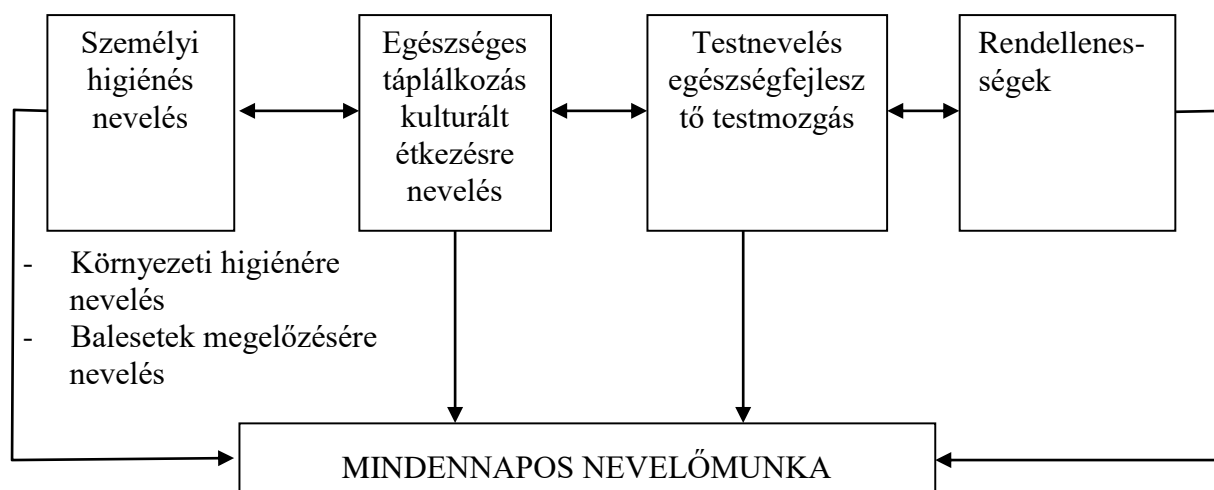
Intézményen kívüli képességfejlesztés:

- Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásai
- Élményszerző programok keretén belül: színház, múzeum, könyvtár látogatás

Az iskolák elvárásai tapasztalataink szerint eltérőek lehetnek; ezért a lehetőségeink függvényében feltérképezzük a befogadó, elsősorban a településen lévő iskola elvárásait, melyekről az érintett szülőket időben tájékoztatjuk.

Bízunk abban, hogy lelkiismeretes, együttműködő munkánk eredményeképp a gyermekek megállják majd a helyüket az iskola világában.

7. 3. Szomatikus nevelés

A szomatikus nevelés összefoglalása:

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- ❖ Törekedjen a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására, erősítse a helyes egészséges életmód szokásainak kialakulását.
- ❖ Törekedjen személyes példamutatással a helyes testápolás, étkezés, öltözködés, mozgás elsajátítására.
- ❖ Tudatosan irányítsa a gyermek mozgástevékenységét a csoportban és szabadban egyaránt, testi fejlesztése, megfelelő terhelése érdekében.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- ❖ A **testi neveléssel**, mert biztosítja egész nap folyamán a mozgásigény kielégítését, segíti izomrendszere erősítését, mozgásformái begyakorlását. A szabad levegőn tartózkodással edzi a gyermek szervezetét;
- ❖ Az **érzelmi neveléssel**, mert bensőséges kapcsolat kialakításával segíthetjük a testápolási, gondozási műveletek végzését. A személyes példamutatás, a „szeretett” személy utánzása érzelmi telítettségű, melynek hatására óvodáskor végére természetes a személyi higiéné szokásainak elsajátítása;
- ❖ A **környezeti neveléssel**, mert séták, kirándulások alkalmat adnak a tapasztalatszerzésre, légfürdőzésre, napfürdőzésre. Személyük, érzékszerveik, testük, környezetük tisztántartása, ápolása mindennapi teendő;
- ❖ Az **anyanyelvi neveléssel**, mert a különböző tevékenységek során bővül szókincsük;

- ❖ Az **esztétikai neveléssel**, mert a terítés és a csoport rendbetétele fejleszti esztétikai fogékonyságát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos és a fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- ❖ Helyesen fűjja az orrát.
- ❖ Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőit.
- ❖ Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- ❖ Segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- ❖ Étkezés közben kulturáltan viselkedik, igényli az asztal esztétikai rendjét.
- ❖ Helyesen használja az evőeszközöket.
- ❖ Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- ❖ Ruháját hajtogatja.
- ❖ Cipőfűzőjét megkötöti, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- ❖ Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- ❖ Az eszközökkel óvatosan bánik.
- ❖ A rendetlenséget megszünteti.
- ❖ Óvja maga és társai testi épségét.

7. 4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az értelmi fejlesztés a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése és az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

Célunk, hogy legyen biztosítva:

- ❖ Az érdeklődés felkeltése, a természetes kíváncsiság, vágy táplálása, új iránti fogékonyság kialakítása.
- ❖ A megismerés képességeinek fejlesztése, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés kompetenciáinak megalapozása.
- ❖ A beszéd, a kommunikáció fejlesztése, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata.
- ❖ A gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás.
- ❖ A tanulási képesség fejlesztése az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulás során.

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,

a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, **alkotóképesség**, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. **Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.**

- ❖ Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- ❖ A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, **meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve** tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez továbbá a **gyermeknek változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.**
- ❖ Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.
- ❖ **Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.**
- ❖ **Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben** a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.
- ❖ **Az értelmi nevelésben további feladataink:** egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- ❖ A nyelvi fejlettség, mint az artikuláció, mondszerkesztés, beszédkedv, beszédértés, szókincs, metakommunikáció, valamint az írás és olvasás iránti érdeklődés vonatkozásában: Beszéde jól érthető, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Mondataiban főnevek, igék, melléknevek, számnevek és névmások egyaránt szerepelnek.
- ❖ Az utasításokat megérti és követi azokat. Beszédében egyre gyakrabban jelennek meg az elvont fogalmak és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak. Megfelelő tempóban, hangsúllyal, hangerővel és tempóban beszél, kifejezve érzelmeit és gondolatait. A miért kérdésekre magyarázatot ad. Elmondja a nap történéseit. Érdeklődést mutat az új és ismeretlen kifejezések iránt. Szűkebb és tágabb környezetében egyaránt bekapcsolódik a beszélgetésekbe. Érdeklődést mutat a könyvek iránt, szívesen nézegeti azokat és rajzol belőlük. Előfordul, hogy kéri a felnőtteket mondanivalójának leírására saját készítésű rajz történet mellé. Az írást rögzített beszédként fogja fel. Mondanivalóját megpróbálja a beszéden kívül mozgással is kifejezni.

7. 5. IKT az óvodában

Az IKT óvodai nevelésbe történő integrációját támogatjuk és az óvodáskorban történő eszközhasználatnak, a későbbi tanulásban, a képességek fejlődésében, fejlesztésében és az attitűdök alakulásában betöltött pozitív szerepét pedig hangsúlyozzuk.

A 21. századra a digitális írástudás megléte alapvető létszükségletté vált, aminek használta erősíti és támogatja a társadalmi integrációt és a személyes fejlődést.

Az IKT-használatra vonatkozóan: egyrészt az IKT-eszközökkel történő játék alkalmas a gyermekek „technológiai” kompetenciájának fejlesztésére, másrészt az IKT-eszközök használhatók szabad játékokra. Ezek mellett, illetve az eszköz technikai használatának elsajátítása után, az IKT-eszközök már különböző kognitív folyamatok fejlesztésére, előmozdítására is alkalmasak.

IKT-val támogatott játékok egyszerre több iskolakészültségi kritériumot is képesek látókörükbe vonni.

A gyermekek autodidakta módon, pusztán másolással, már korai életkori szakaszban elsajátítják az IKT-eszközök használatát (pl. PC, tablet, mobiltelefon). Ez a használat nem az érdemleges felhasználást jelenti, hanem csupán a szülői, környezeti minta követését.

Azzal, hogy a gyermek ezekkel az eszközökkel bánni tud, használja, játszik vele, fejleszthető finommotorikus képessége, térlátása, sík- és térbeli viszonyok megkülönböztetésére, valamint az információ visszakeresésére irányuló képessége. Elősegíthető az együttműködésre való hajlam, a szociális interakció, és a társadalmi beilleszkedést is. A megfelelő tartalmak megnyitásával, megtapasztalásával az általános tájékozottság is növelhető. Ezen pozitív hatások figyelembe vételével olyan ingyenesen elérhető, esetleg regisztrációval letölthető online programokat használunk fel, amellyel az óvodás korú gyermekek képességeinek fejlesztése kiegészíthető.

A feladatok végzése, a játékos gyakorlás eleinte pedagógusi felügyelet mellett ajánlott, ám az egyszerű működésű programok használatát a gyermekek is könnyen elsajátítják. A gyermekek a teljesítményükről azonnali vizuális visszacsatolást kapnak a feladatok során, így a folyamatos visszajelzés következtében a gyakorlás támogatja a fejlődésüket.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a foglalkozásaikat IKT-eszközökkel is színesítsék, az ehhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat elsajátítsák. Az infokommunikációs technológiákkal történő tanulástámogatás, mint színesítő lehetőségként jelenik meg az óvodai módszertani kultúránkban. Az óvodai IKT eszközök használata, csupán az élet egyik színtere, mert az infokommunikációs eszközökkel a gyermek már az élet minden területén találkozhat, ezért ezt folyamatot támogatjuk és a helyes eszköz- és programhasználatra tanítjuk meg a gyermekeket.

Célunk, hogy már az óvodában találkozzon a gyermek az IKT-eszközökkel, és minimális szintű eszközismerettel rendelkezzen már az iskola megkezdése előtt, ekkor a géphasználat nem lesz megterhelő számára, és biztosítható az iskolára való felkészítés, az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessége.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ❖ Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- ❖ Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- ❖ Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- ❖ Teret adnak alkotó képzeletüknek, fantáziájuknak
- ❖ Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik
- ❖ **Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)**
- ❖ **A gyermek minimális szintű eszközismerettel rendelkezik. (IKT eszközöket használnak, okostelefon, tablet)**

7. 6. A művészetek befogadására nevelés

Nevelésünk magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére (irodalmi, képzőművészeti, zenei) nevelést, valamint a művészetek által a gyermekek alkotó tevékenységére nevelését. A művészeti nevelésben a legnagyobb hangsúlyt a komplex élményekre helyezzük. A globális élmények (a zene, a mozgás, az önkifejezés együttese) a teljes személyiséget érintik.

Biztosítjuk:

- az érzelmek átélését, az empátia érzését, a szavak nélküli kommunikálás látható kifejezését
- a népi hagyományos jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő dramatikus játékok átörökítését, élményszerű megélését
- a mozgás fejlődését (szem – kéz koordinációját, az észlelést, a megfigyelőkészséget, a vizuális tapasztalást)

- a szociális fejlődést (a közös munka lehetőségét, az egyéni önkifejezést)
- az intellektuális fejlődést (a szín, formaismeret, a kreativitást, a kommunikáció sajátos formáit)
- a tevékenységek közös jellemzője: a szabad önkifejezés.

Bábozás – dramatikus játékok

A bábjátékkal és a dramatizálással gyermekeink képzelőerejét, mozgáskoordinációját a kommunikációs és metakommunikációs emóciókat, a szociális készségeket, valamint több más mellett a beleérző, azonosulási képességeket fejlesztjük, erősítjük.

Valljuk, hogy a báb és drámajáték alkalmas a mentális sérülések feltárására és „terápiára” is.

Verselés – Mesélés

Nevelőmunkánk során a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra és verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A sok-sok mesélés átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, miközben fantáziája fejlődik, képzelete szárnyalhat. A sokszori mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplőkre saját feszültségeit, félelmeit és örömeit. A mesének oldás szerepe van. A magyar népmese nem azt közvetíti, hogy minden rendben van, hanem abban erősít meg, hogy minden rendbe hozható, de ehhez utakat kell bejárni. Ilyen utak, példák és kódok vannak a magyar népmesékben, a világ egyik, számszerűségében talán legnagyobb mesekincsében.

A **verselés** az irodalmi élményeken túl a szavakkal való ritmikus játék, szókincsbővítés, emlékezet és gondolkodásfejlesztés.

Vizuális tevékenységek

...során a gyermekek találkoznak azzal a lehetőséggel, hogy érzelmeiket, hangulataikat mily módon lehet megjeleníteni és megörökíteni, ezáltal tükröződhesen kreativitásuk, egyéniségük. Esztétikai érzékük fejlesztése jó alap ízlésük és igényességük kialakításához.

Az éneklés, a dalos játékok és a gyermektánc...

... örömből, sikerélményből fakadó önkéntes erőfeszítésre serkentik a gyermeket. A zenei feladatok végzése során megtanulják gátlásaik, hátrányaik, és gyengeségeik leküzdését. Pozitív énképük alakul, erősödik. A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat és olyan képességeket fejleszt (ritmusérzék, hallás, mozgás, test orientáció, beszéd, kommunikálás, figyelem, fegyelem, türelem, közösségi érzelmek, tolerancia) melyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

A tervszerű fejlesztés megkívánja az óvodapedagógustól:

- a tudatosságot, mely kiterjed minden művészeti tevékenységre;
- a műveltségterületek válogatásánál az igényes népi – és kortárs művek jelenlétét;
- az esztétikai élménynyújtást (a tevékenység élmény legyen, ne kényszer);
- az esztétikai ismeretek közvetítését;
- a gyermekek alkotó tevékenységének megszervezését, a feltételek biztosítását.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

- **Téri orientáció vonatkozásában.** A finom- és makromozgás összerendezett, téri orientációja jó. A valóságos és a szociális térbe egyaránt bele tudja magát helyezni. Téralkításban nehézség nélkül vesz részt, oldalisága kialakult. Cseresznye fogása megfelelő, szem-kéz koordinációja összehangolt.
- Az **auditív észlelésének köszönhetően** különbséget tesz hangmagasság, hangerő, ritmus, hangszín, folyamatosság, beszéd és beszédhangok között. Felismer dalokat, dallam és ritmustöredékeket énekhang, taps és hangszer segítségével. Szavakat, verseket és mondatokat egyenletes ritmusban letapsol. Tevékenységeiben egyre gyakrabban megjelenik képzeletének gazdagsága, kreativitása.

7. 8. A külső világ tevékeny megismerése – A mikro és makro környezet – benne a matematikai nevelés megismerése

A gyermek, miközben felfedezik a szűkebb és tágabb környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Hozzásegítjük gyermekeinket ahhoz, hogy megismerjék a szülőföldünkön élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, megtapasztalva a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, indíttatást kapva ezek szeretetére és védelmére.

A természetet, környezetismeretet, tudományos nevelést nevelőtestületünk úgy határozza meg, mint a megfigyelés, kísérletezés minta útján történő feldolgozást.

Az a mód, ahogyan a gyermekeket megismertetjük a valósággal, az a tudományos szemlélet. A gyermek érdeklődése által vezérelt, tevékenységein keresztül kerül közvetlen kapcsolatba a fizikai és élővilággal.

A környezeti nevelés célja, eszköze:

Zöld Óvodaként szeretnénk, hogy intézményünkben a gyermekeknek fejlődjön a természeti-, társadalmi környezet és önmaguk megismerése által személyiségük. Alakuljon reális világképük, az ember és környezet, az ember és természet egymásrataltságának megéreztetésével. Az a dolgunk, hogy gyermekeink figyelmét minden nevelési területen a környezet felé irányítsuk. Növény- és állatfajok tisztelete, megbecsülése a szülőföld, a lakóhely az ehhez kapcsolódó személyek megismerése, szeretete vezet el a környezettel való pozitív viszony kialakításához.

A környezeti nevelés tartalma egyes tevékenységformákban

Növény és állatgondozás:

A környező világ megismerésének egyik része a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés.

Lehetőségek a tevékenységre:

- ❖ Élősarok gondozása, a természet kincseinek gyűjtése.
- ❖ Veteményes-, virágos-, gyógynövénykertek ápolása.
- ❖ Madárbarát Kert érdekében évszakonként tevékenységek.
- ❖ Szobanövények nevelése.
- ❖ Akvárium gondozása.
- ❖ Élő állatok megfigyeléséhez visz közelebb, természetes élőhelyükön is megfigyeljük őket tapasztalatszerzés céljából családokhoz megyünk el, ahol állatok gondozásával foglalkoznak.

A környezet rendjének megőrzése:

Az óvoda belső környezetének, az udvar tisztántartása.

Tavaszi tevékenységek: Babakuckó előkészítése a játékhoz – söprögetés, az udvari bababútor letörlése, az eszközök esztétikus elrendezése.

Nyári tevékenységek: az udvari bútorok, homokozó játékok tisztántartása, szőnyegporolás.

Ősz tevékenységek: levelek gereblyézése, udvari játékeszközök lemosása, gondos elrakása

Téli tevékenységek: hó söprés, madáretető gondozása.

Folyamatosan ügyelünk egész év során a tisztaságra. Szelektíven gyűjtjük a hulladékot az óvoda minden épületében (papír, műanyag). A hulladékot újra felhasználjuk: pl. ajándékkészítés barkács délutánokon, játékkészítés. Az óvoda működése során rongtott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, hogy a gyerekek újból felhasználhassák (elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni). „Kukatündér” és „Hulladék-suli” oktató csomag elemeinek beépítése korcsoportonként. Válgék igénnyé az óvodáskor végére a kulturált, tiszta környezet tevékeny megtartása.

Természetvédelem:

Óvodánk környezetvédelmi munkaközösségének elsődleges feladata, hogy az óvónőkben egy *holisztikus látásmódot* alakítson ki, mely ráirányítja a figyelmet arra, hogy nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen felesleges elem, tényező. Szükséges, hogy tudatában legyünk annak, mennyire fontos számunkra a környezetünk egésze. A tágan értelmezett környezettel kapcsolatos pozitív viszony kialakítása jelenünk problémája és jövőnk kulcskérdése. A gyermekekkel igyekszünk mindent megtapasztaltatni, amely számára érdekes, amely iránt érdeklődést mutat. Kirándulások során a gyermekek az élőlények szeretetére, nevelő játékos feladatokkal ismerkednek a vízi, mezei, erdei növényekkel és állatokkal. Környezet minden, ami körülvesz bennünket, része vagyunk a természetnek, felelősei, az általunk okozta változásoknak, ettől függnek az életfeltételeink.

A Föld védelme:

Tapasztalatokat gyűjtünk a talajról: termőföld, homok, agyag, kövek tulajdonságairól. Megismertetjük a gyermekekkel, hogy a föld a növények egyik lételeme – természeti érték. *Mit tehetünk a föld védelmében:* Nem szemetelünk, összeszedjük az elszórt szemetet. Részt veszünk a kert gondozásában (gereblyezés, levélgyűjtés)

A víz védelme:

A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat arról, hogy minden élőlénynek szüksége van vízre – víz nélkül nincs élet. Érzékeltetjük a különbséget az ivóvíz a természetben található víz (folyó, tó) és a szennyvíz között. Szerezzenek tapasztalatokat a víz felhasználásáról: főzés, tisztálkodás, állatgondozás, sportolás stb. Felfedeztetjük, hogy az élőlények vizet tartalmaznak. Halljanak elbeszéléseket, történeteket, a víz energiát teremtő és kárt okozó erejéről (erőművek, árvizek).

Mit tehetünk a víz védelmében: Nem dobunk a folyókba, tavakba szemetet, takarékoskodunk a vízzel.

A levegő védelme:

Tartózkodjanak a szabad levegőn, a csoportszobát rendszeresen szellőztetjük. Kirándulásaink sétáink során élvezzük a levegő frissességét tisztaságát. Megtapasztaltatjuk a gyerekekkel, hogy a járművek szennyezik a levegőt.

Mit tehetünk a levegő védelmében: Szobanövényeket gondozunk, portalanítunk, földes úton járva nem porolunk.

Növényvédelem:

Ismerjék meg a környezetükben a fellelhető növényeket. Zöldség napok, salátabár (heti rendszerességgel) és Gyümölcsnapok (heti rendszerességgel). Séták kirándulások alkalmával ismerjék meg a védettség fogalmát. A Fűvészkertben ismerkedjenek a hazai vadon élő és az egzotikus, más tájak növényeivel.

Mit tehetünk a növények védelmében: Gondozzuk a szobanövényeket, segítünk az átültetésben, valamint a virágos – és konyhakertet. Nem tapossuk, nem tépjük le a növényeket, csak annyi virágot szedünk amennyire szükségünk, van. Gyógynövényekből is csak annyit gyűjtünk amennyi szükséges.

Állatvédelem:

Lehetőségeink szerint folyamatosan figyeljük meg az állatok életmódját. Törekszünk arra, hogy a megfigyelések során a gyermekek belső igényévé válják az állatok gyengéd, óvatos simogatása, megfogása. Állatok testközelben történő megfigyelése az élménypedagógia eszközeivel feledhetetlen napot biztosít a gyerekek részére. Madárbarát óvodaként a „madárbarát kert” gondozása. Madáretetéshez szükséges növények termesztése a kertben. Madáretetők, odúk, itatók kihelyezése, ellenőrzése, feltöltése. Az óvodánk udvarára látogató madarak megfigyelése, megismerése. A Vadasparkban ismerkedjenek a hazai vadon élő és az egzotikus állatokkal.

Mit tehetünk az állatok védelmében: Az állatokkal gyengéden bánunk, a kedvenc háziállatainkat nem tekintjük játékszernek, téli madáretetőt állítunk fel, és rendszeresen feltöltjük eleséggel.

A környezet téri – formai – mennyiségi megismerése:

A matematikai tartalmú tevékenység fegyelmezett gondolkodásra, ötletes megoldások keresésére nevel. A gyermekek az Őket körülvevő valóságos világ összefüggéseit ismerik meg. Az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, és állandóan jelen van.

Játékban: építőelemek nagysága, formája, számossága,

Mese-versben: a mese szereplőinek száma, tulajdonságai

Ábrázolásban: az eszközök mennyisége, formája, nagysága, téri irányok, névutók

Munkajellegű tevékenységeknél: terítés - számlálás, oldaliság, csoportszoba átrendezése, téli tájékozódás stb.

Matematikai tartalmú ismeretek átadása:

- ❖ Névutók használata: térben és síkban
- ❖ Tapasztalatok szerzése a rövid – hosszú, keskeny – széles, ugyan olyan, kicsi – nagy.
- ❖ Testek és síkmértani formák felismerése, megkülönböztetése.
- ❖ Mennyiségek létrehozása, összehasonlítása, relációk, becslések gyakorlása.
- ❖ Párok, ellentétpárok keresése
- ❖ Tárgyak, személyek osztályozása megadott szempontok szerint.
- ❖ Síkbeli alkotások – mozaikok, képkirakás.

Az élethelyzetek, az élmények kínálják az alkalmat e tennivalókra. A csoport életében a napirenden belül bármikor beépíthetők akár az óvónők, akár a gyermek kezdeményezésére.

Lehetőséget adunk a gyermekek többoldalú megtapasztalásra, érzékelésre.

Az óvodás kor végére a gyermekek fokról – fokra magasabb fejlettségi szintre kerülnek, amely optimális kiinduló pontja az iskolakezdésnek

Néphagyományok, a családi tárgyi kultúra beépülése, értékeinek megismerése

A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. Konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban. Lakóhelyük hagyományainak ismerete, tisztelete. Például: Szüreti mulatság, Márton napja, Lucázás, Adventvárás, Karácsony, Farsangi mulatság, Húsvét.

Jeles napok:

Minden évben változtatunk a központi kiemelt feladaton. Kirándulásokat, versenyeket, óvoda szintű közös programokat szervezünk, tevékenységajánlókat készítünk életkornak megfelelően. Célunk: minél több játékos tapasztalat során jussanak újabb információhoz a gyermekek.

Például:

- ❖ Október 04. Állatok világnapja:

- ❖ November: „Egészségben felnőni” – Egészség hét – Jó gyakorlat
- ❖ Március 22. Víz világnapja
- ❖ Április: „Egészségben felnőni” – Egészség hét – Jó gyakorlat
- ❖ Május 10. Madarak és fák napja

Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulását megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás).

Feladataink:

- ❖ A gyermek kíváncsiságának kielégítése reális, cselekvő, játszó, élményszerű módon.
- ❖ Az óvodapedagógus szakmai tudásával, színes egyéniségével, a gyermek pedig megfelelő ismeretekkel rendelkezve megszeressék, tiszteljék és védjék az élő és élettelen világunkat.
- ❖ Spontán és irányított megfigyeléssel, kísérletezéssel, vizsgálódással, játékos, sokoldalú tapasztalatszerzéssel természettudományos gondolkodásmód kialakítása.
- ❖ A környezettel való ismerkedésen, érdeklődésen alapuljon.
- ❖ Váltson ki aktivitást.
- ❖ Hasson az értelmi erők fejlődésére, a szókincs gyarapodására.
- ❖ Vegye figyelembe a már meglévő ismereteket, tapasztalatokat, valamint a gyermek és a gyermek családjának attitűdjét.
- ❖ A gyermek kedve és fejlettségi szintje szerint tevékenykedjen, ennek ismeretében motiváljunk és differenciáljunk.
- ❖ A szülőkkel való kapcsolattartás, az egymást segítő magatartás fontos: mert ennek keretében jutunk el a környezetbarát, környezetre figyelő magatartáshoz, az egészséges életmód szokásainak kialakulásához és azok valódi elmélyüléséhez.
- ❖ Érzékszervek útján történő sokrétű tapasztalatszerzés.
- ❖ A természetvédelem jelentőségének közvetlen módon való megismerése.
- ❖ A tapasztalatszerzésben az alkalmi és a folyamatos megfigyelés megvalósíttatása.
- ❖ Irányításunkkal vegyék észre a szépet, az érdekeset, szemlélődjenek, gyönyörködjenek, bátran kérdezzenek.
- ❖ A gyermekek olyannak lássák a világot, amilyen.
- ❖ A szabadban való tartózkodás során közvetlen érzékszervi úton ismerjék meg lakóhelyünk élővilágát, törekedjenek az ökológiai jelenségek megértésére.
- ❖ A környezeti problémák iránti érzékenység felkeltése.
- ❖ Kirándulások szervezésével a gyermekek ismerjék meg a városunktól távol fekvő más tájak szépségeit, még nem ismert nevezetességeit is, ez a hazaszeretetre nevelés kiváló módszere.
- ❖ A természet ünnepeinek megszervezése.
- ❖ Az anyag- és témafeldolgozásban, a műveltségterületek között a komplexitás érvényesüljön.

- ❖ A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának elősegítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, részképességek, műveletek, szabályok elsajátítása.
- ❖ A gyerekek életkorának, nyelvi fejlettségének- melyet meghatároz a család szociokulturális háttere-, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtsünk.
- ❖ A gyermekek ismerkedjenek a vizuális jelekkel ez szintén a kommunikáció fejlődését segíti.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban:

- ❖ Ismerik saját és társaik nevét, jelét. Óvónőjüket, dajkájukat neven szólítják
- ❖ Felismerik és megnevezik főbb testrészeiket.
- ❖ Ismerik a legegyszerűbb testápolási szokásokat
- ❖ Eligazodnak az óvoda épületében és az udvaron
- ❖ Ismernek néhány virágot
- ❖ Ismernek pár a környezetükben előforduló zöldség és gyümölcsféléket, azok lényeges tulajdonságait
- ❖ Ismernek pár háziállatot, vadon élő állatot és azok jellemző tulajdonságait
- ❖ Felismerik a környezetükben előforduló közlekedési eszközöket
- ❖ Ismerik a közlekedés elemi szabályait, képesek a gyalogos közlekedésre felnőtt segítségével
- ❖ Felismerik és megnevezik a környezetük tárgyain az alapszíneket, képesek a színek szerinti csoportosításra
- ❖ Spontán tevékenységek, játék során felismernek és megneveznek egyszerűbb formákat
- ❖ Képesek a számlálásra, formai és mennyiségi viszonyok felismerésére
- ❖ Ismerkednek a matematikai gondolkodás alapelveivel
- ❖ Életkoruknak megfelelően részt vesznek a csoportszoba átrendezésében, a növény és állatgondozásban
- ❖ Formálódik a környezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyulásuk, a természet szeretete

4-5 éves korban:

- ❖ Ismerik teljes nevüket, meg tudják mondani kik tartoznak a családjukba
- ❖ Tudják szüleik, testvéreik teljes nevét
- ❖ Képesek különböző szempontok szerint a környezetükben lévő tárgyakat, élőlényeket stb. csoportosítani, összehasonlítani, szétválogatni, sorba rendezni
- ❖ Biztonsággal számolnak 10-es számkörben
- ❖ Észreveszik a természetben, környezetükben, növények és állatok életében bekövetkezett változásokat
- ❖ Naposi feladatokat végeznek, a természet segítségével átrendezik
- ❖ Részt vesznek az állatok és növények gondozásában, a teremben és a kertben
- ❖ Ismerik az orvos gyógyító munkáját, bővül ismeretük az egészségmegőrzésről, egészséges életmódról, táplálkozásról

- ❖ Bővül az állatokról és növényekről szerzett ismeretük, képesek ismereteiket rendszerezni
- ❖ Biztonsággal tájékozódnak szűkebb és tágabb környezetükben, képesek adott irányba történő mozgások végzésére
- ❖ Ismerik a gyalogos és kerékpáros közlekedés alapvető szabályait
- ❖ Fejlődik környezettudatos magatartásuk, ismereteket szereznek a környezetvédelemről

5-6-7 éves korban:

- ❖ A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- ❖ Tudják saját születési helyüket, idejüket
- ❖ Eligazodnak az óvoda környékén
- ❖ Ismerik, megnevezik testrészeit, igényesek testük tisztaságára
- ❖ Ismerik az orvos munkáját
- ❖ A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják
- ❖ igényesek a tisztaságra
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak azok szépségében.
- ❖ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, városunk nevezetességeit.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ❖ Ismerik környezetük növényeit és részt vesznek azok gondozásában.
- ❖ Ismerik a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi)
- ❖ Ismerik a közlekedési szabályokat betartják azokat
- ❖ Felismerik az évszakokat, napszakokat
- ❖ Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait
- ❖ Tudnak térben tájékozódni, tudják követni az irányokat, használják a névutókat
- ❖ Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat
- ❖ Kialakult szám-és mennyiségfogalma (6-os számkörben)
- ❖ A tárgyakat legalább 10-ig meg tudják számolni, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- ❖ Felismerik a tárgyak, jelenségek közötti az elemi összefüggéseket
- ❖ Képesek síkbeli és térbeli alakzatokat létrehozni, szétválogatni, egyszerű tulajdonságaikat.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédstílusuk.
- ❖ Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, fejlődnek azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ❖ Kialakul környezettudatos magatartásuk, életkoruknak megfelelően ismerik a környezetvédelmi lehetőségeket, mit tehetnek óvodásként a környezetük megóvásáért

Környezeti nevelési programok, tevékenységek

	Program/tevékenység megnevezése	Tartalom	Időszak	Résztevők köre
1.	Környezetvédelmi játszóház	életközösségek terepi tapasztaltatása	évszaknak megfelelő időpont	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
2.	Víz világ napja, Föld napja, Madarak-fák napja	zöld jeles napi hagyományörzés	jelesnapok	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
3.	Kertgondozás	óvodakertben tevékenykedés	évszaknak megfelelő időpont	gyermek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
4.	Élj szelektíven!	szelektív hulladékgyűjtés	egész év folyamán	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
5.	A „hulladék nem szemét,” játékkészítés	újra felhasználás	havonta 1 x	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
6.	Mentsük meg a Földet!	Internet/ facebook Kampány a Föld megmentésért! Te is tegyél érte! Ne dobd el, ne szemetelj! Élj műanyag nélkül! Vásárolj környezettudatosan!	évente 2x	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
7.	Zöldülj!	Fa/virágültetés	évente 2x tavasz, ősz	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők
8.	Erdei óvoda	életközösségek terepi tapasztaltatása	évente 1x	gyermek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők

Matematikai nevelésünkkel hozzájárulunk a gyermekek személyiségének alakulásához, a képesség fejlesztéséhez, alapot biztosítva az élethosszig tartó tanuláshoz.

Tartalmait elsősorban a gondolkodásfejlesztés jelenti.

A környezet megismerése során a gyermekek által szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak.

Az élő és élettelen valóság megismerő folyamatában fölfedezhetők azok formai és mennyiségi sajátosságai is. A gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során egy életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szereznek.

Az óvodapedagógus feladata:

- Segítse a gyermeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében.
- Érdekes anyagokat kínáljon a további játékhoz, munkához.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel.
- Személyes érdeklődése, kíváncsisága legyen minta a gyerekek számára.
- Jellemezze a tudatos tervszerűség (logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása).
- Tudjon „együtt gondolkodni” a gyermekkel.
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodjon.
- Matematikai környezetet alakítson ki a mikro és makro környezetben.
- Konkrét élményeken keresztül a matematikai nyelv fejlesztése.
- Segítse a matematikai élmények erősítését matematikai kérdésekkel.

A matematikai ismereteket nyújtó lehetőségek átszövik a gyermekek mindennapi életét. Legfőbb színtere a játék, hiszen a matematikai nevelés olyan játékok sorozata, melyek gondolkodásra, cselekvésre készítik a gyermeket, felismerések, tapasztalások által. A matematikai tartalmú tevékenység fegyelmezett gondolkodásra, ötletes megoldások keresésére nevel. A gyermekek az Őket körülvevő valóságos világ összefüggéseit ismerik meg. Az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, és állandóan jelen van.

A matematikai nevelés célja:

A sokoldalú matematikai tapasztalat- és ismeretszerzés, a gondolkodás és egyéb értelmi képességek fejlesztése. A matematikai ismeretek alapja a tapasztalat, a sok tapasztalattól – az általánosítás révén – alakulnak ki a matematikai ismeretek.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Spontán helyzetek kihasználása.
- ❖ Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- ❖ A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- ❖ Egyéni különbségek figyelembevétel.
- ❖ A játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- ❖ Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- ❖ Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

Módszerek: problémahelyzet értelmezése, magyarázat, bemutatás, beszélgetés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés.

Fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban is adunk a gyermekeknek matematikai ismereteket, de játékaikban, mindennapi tevékenységeikben ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat.

4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés, amely játékos cselekvés. Minden érzékszervüket bevonjuk a tapasztalatszerzésbe.

5-6-7 éves korban jutnak el oda, hogy sok tapasztalatot szereznek környezetük mennyiségi és formai összefüggéseiről és térbeli viszonyairól.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyerekek tudjanak megszámolni tárgyakat 10-ig. Számfogalmuk kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- ❖ Ismerik az irányokat, és helyesen értelmezik feladatvégzése során.
- ❖ Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- ❖ Felismerik a sorba rendezés logikáját, a sorozatot képesek folytatni.
- ❖ Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.
- ❖ Képesek részekből egészet kirakni.
- ❖ Tudnak alapvető formákat felismerni (kör, négyzet, téglalap, háromszög), mértani testeket megnevezni (kocka, gömb, téglatest).

Általános fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

- **Taktilis észlelése révén** megkülönböztet különböző anyagokat, melyeket különböző szempontok szerint csoportosít. Megfogalmazza, hogy a különböző anyagok felülete lehet sima- érdes, hideg – meleg, valamint szilárd és folyékony. A különböző testrészeket tapintással is felismeri. Ráismer a hátára vagy a tenyerébe rajzolt formákra, érzi, ha fázik vagy melege van, mindezt meg is fogalmazza.
- **Figyelmének időtartama és terjedelme tekintetében** képes hosszabb ideig tevékenykedni Gyakran kitart feladata mellett még akkor is, ha nehézséggel találja szembe magát. Elkezdett tevékenységeit általában be is fejezi. Figyelemmel kíséri és reagál arra, hogy mi történik körülötte, megfigyelve a környezetében zajló változásokat.
- **Érdeklődésének irányultsága és területei vonatkozásában** általában érdeklődést és vágyat mutat a megismerésre, észrevesz és szívesen gyűjt különböző apró és egyéb tárgyakat. Egyre gyakoribb, hogy új lehetőséget talál a különféle eszközök szokványostól eltérő használatára. Kérdéseket tesz fel tárgyak, események és történések iránt.
- **Gondolkodásának fejlettségét és probléma megoldását az – analízis – szintézis, általánosítás, összehasonlítás, konkretizálás, kiegészítés, rendezés, az összefüggések felfogása és a feladat megtervezés területein az alábbiak jellemzik:** Egyre gyakrabban von le következtetéseket megfigyeléseiből. Egy – egy tevékenység előtt összegyűjti azokat a tárgyakat, amelyekre szüksége lesz. Problémahelyzetben kis segítséggel általában egy megoldásnál többet is talál. Bizonyos eseményekből és folyamatokból képes következtetni arra, mi is fog történni. A tárgyakat fizikai tulajdonságaik szerint képes osztályozni, szívesen vesz részt becslésben, számlálásban és párosításban. A számneveket rendszerint jól használja. Megjegyzi és tapasztalatokat gyűjt a formák világából. Megmutatja a fél és egész dolgokat, észreveszi, hogy a dolgok egy része formailag összetartozik Játékában és különböző tevékenységei során

megfigyel ok – okozati összefüggéseket. Tájékozottságát jellemzi, hogy időfogalma kialakult, jól tájékozódik a napi tevékenységek egymásutánosságában. Tudja saját és szülei nevét, valamint lakcímüket. A főfogalmak szerint azonosít, tárgyakat mely fogalmak nevét többnyire helyesen alkalmazza beszédében.

7.9. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő képességét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út pontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbahagyni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum.

Pedagógiai szempontból **az önkiszolgáló munka** gyermekeink preferált tevékenysége, mivel a szokások hosszú folyamatban, sokszori, hasonló körülmények közötti gyakorlással szilárdulnak meg.

A klasszikus munkafajták közül óvodai gyakorlatunkban jelen vannak:

- ❖ önkiszolgálás
- ❖ felelősi tevékenységek
- ❖ alkalomszerű munkák

Pedagógiai szempontból az önkiszolgáló munka gyermekeink kiemelt tevékenysége, mivel a szokások hosszú folyamatban sokszor hasonló körülmények között gyakorlással szilárdul meg.

A hagyományos naposi munkát célszerű más tartalommal is megtöltenünk, mint pld. egy-egy játéktér napi gyakorisággal történő takarításával és rendben tartásával, szobanövények, állatok ápolásával és gondozásával, stb.

A gyermek munkajellegű tevékenysége

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése
- a gyermekkel való együttműködés
- folyamatos, konkrét és reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése
- a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése

8. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és azért, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)

8. 1. Tanulás

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Pedagógiai programunkban a tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

- ❖ Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- ❖ Helyi pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzéseként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.
- ❖ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- ❖ A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben **valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk, annak érdekében, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítsük fel.**
- ❖ **A tanulástámogatás érdekében felhasználjuk az IKT adta lehetőségeket (programok, eszközök)**

Módjai

- ❖ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- ❖ a spontán játékos tapasztalatszerzés
- ❖ a **játékos**, cselekvéses tanulás
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

8. 2. A játék és tanulás színtereinek rendszere

A különböző játékterek azok a sarkok vagy lehetőség szerint mobil bútorokkal, szőnyegekkel, mozgatható paravánokkal vagy átlátszó függönyökkel elkülönített színterei a csoportszobáknak, amelyekben folyik a játék, a spontán tanulás és a munka. Itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek a játékos tanulást jelentik az óvodapedagógus segítségével és irányításával. A gyermekek részvételével kialakított és igényeik szerint olykor változtatható terek biztosítják a gyermekek mikrocsoportokra való tagozódását, segítve ezzel a szocializálódásukat a személyes, közvetlenebb kapcsolat és közös élmény hatására.

A játékterek lehetőség szerint legyenek állandóak, ezáltal biztonságot nyújtanak a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, és segítik a biztos tájékozódásukat.

Családi és egyéb szerepjátékok terei

A gyermekek által naponta megélt élmények kiélésének és dramatizálásának színtere. Segít az őket körülvevő világ megismerésében és változatos szerepek gyakorlásában. Az elsősorban életszerű játék eszközök, a különféle szerepekre alkalmas ruhák és kellékek a gyermekek számára ismerős eseményeket és személyeket idéznek fel, utánozzák családtagjaikat és gyermektársaik viselkedését. A szituációs játék a teljes személyiség fejlesztéséhez járul hozzá.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az éppen aktuális játéktémáknak megfelelő játékfeltételek megteremtése (élmény, eszköz, hely, idő, tér)
- élmények biztosítása (pékség, piac, gyógyszertár, közért, zöldséges üzlet, fodrászat, posta, könyvtár, tűzoltóság, cukrászda, áruház, iskola stb.)
- érdekes témák összegyűjtése
- a gyermekek reakcióinak tanulmányozása
- a holtpontra jutott tevékenységek továbblendítése
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása
- közös szabályok megbeszélése
- szükség szerint szerepvállalás

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A pedagógus viselkedjen elfogadóan az óvodai keretek között nehezen kezelhető gyerekekkel szemben.
- A negatív viselkedést utasítsa el.
- A destruktív viselkedésnél azonnal közbe kell lépnie a pedagógusnak.

- Mindig kísérje figyelemmel a gyerekeket ebben a tevékenységközpontban, ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra.
- Bizalom és szituációs játékok tervezésével feszültségoldás.
- Lehetőség szerint testileg is legyen jelen a gyermek terében (a testi kontaktus megnyugtató lehet).
- Tegye lehetővé a pihenő sarokba történő elbújást (függő fotel, hintaló).

8. 3. Verselés – Mesélés és az Ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek tere

Nincs nagyszerűbb dolog annál, amikor a kisgyerek issza minden egyes szavát a mesélőnek, és képzelete elindul abba a csodás világba, amit együtt teremtett meg azzal, akinek a meséjét hallgatja.
(Lázár Ervin)

Ez a hely egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol lehetőség van a gyerekeknek **könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, énekelni, körjátékozni, zenélni, akár önállóan vagy az óvodapedagógus segítségével közösen.**

Itt vannak elhelyezve a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és az óvodapedagógus közbenjárásával elérhető legyen. A könyvespolcokon általában csak az éppen aktuális téma szerinti könyvek találhatóak, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is elővehetik kedvenc könyveiket.

Az óvodában az ének-zene megszerettetése, a zenével való ismerkedés a mozgás és éneklés élményének nyújtása a legfontosabb cél. **A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.**

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek- néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az óvodapedagógus feladata, hogy az életkori sajátosságaihoz igazodóan:

- biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre
- tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé
- őrizze a népköltészet remekeit: ismertesse meg a népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat
- kapjanak helyet a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi;
- válogasson a kortárs irodalomból

- más népek meséit is ismertesse meg a gyerekekkel
- a gyerekekkel közösen képeskönyvet, mesét, ütőhangszereket, találjanak ki dalokat, mondókákat
- erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit
- alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe, a hagyományok ápolásába;
- a hangszerek érdekes bemutatására szervezzenek alkalmakat
- rendszeresen látogassák a könyvtárat, lehetőség szerint a szülők bevonásával vegyenek részt a gyerekek koncerteken és színházi előadásokon
- szervezzen mesével kapcsolatos eseményeket (Benedek Elek –nap, látogatás a Mesemúzeumba, szülők, nagyszülők mesélése az óvodában stb.)
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi nevelés esetében vegye figyelembe a gyermekek hovatartozását is
- a gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja

A differenciálás lehetőségei:

- ünnepekhez, jeles napokhoz kötve, más csoportbeliekhez társulva tanítsanak a mozgáskultúrájuknak megfelelő játékokat
- lehetőség szerint minden korosztály igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése
- a kicsiknek szóló irodalmi tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható
- az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetésének ajánlása
- az irodalmi élményt sokféle egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk számukra az optimális fejlődést
- az anyag kiválasztás lehetőségeinek kihasználása
- az egyéni képességek figyelembevétele

8. 3. 1. Verselés – Mesélés

Feladatunk:

- ❖ A gyermekek irodalom iránti érdeklődésének felkeltése.
- ❖ A beszédkedv fokozása.
- ❖ A gyermekek érzésvilágának gazdagítása.
- ❖ Járuljon hozzá az érzelmi biztonság megteremtéséhez.
- ❖ A gyerekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- ❖ Életkoruknak megfelelően tudjanak több mondókát, verset, mesét.
- ❖ Várják, igényeljék a mesehallgatást.
- ❖ Szívesen bábozzanak, meséljenek, dramatizáljanak.
- ❖ Tudjanak meséket, történeteket kitalálni és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ❖ A helyes viselkedési normák elsajátítása a mese tanulsága segítségével.

A fejlesztés tartalma:

- ❖ Csoportjainkban a gyermekek számára elérhető helyen találhatóak a könyvek, bábok, valamint azok az eszközök, melyek az irodalmi élmény feldolgozását segítik elő.
- ❖ A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban.
- ❖ A mese figyelmes végighallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket.
- ❖ Az elbeszélések hallgatását követően, néhány jelképes kellékkel motiváljuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.
- ❖ A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus játék során lehetőséget adunk a társalgási kedv fokozására, önálló beszédre, különböző mozgásokra.
- ❖ A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.
- ❖ Az egész évi anyag kiválasztásánál törekszünk arra, hogy anyagunk tartalmát tekintve az évszak hangulatát kifejező, az ünnepek köszöntését szolgáló, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, a mai életet ábrázoló, aktualitásnak megfelelő legyen.
- ❖ Mobil meselédánk, bármelyik csoportba áttolható, használható.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Fontos feladat az irodalmilag, esztétikailag értékes művek kiválasztása.
- ❖ Fontos szempont, hogy az óvónő naponta többször kezdeményezzen verselést, mesélést a gyermekek igényeinek, érdeklődésének, életkori sajátosságainak megfelelően.
- ❖ Teremtse meg a nyugodt feltételeket a kezdeményezéséhez.
- ❖ Modellszerep vállalása a helyes, nyelvtanilag tiszta beszédért.
- ❖ A mesék képi világának érzékeltetése.
- ❖ A népi kultúra gazdag világának feltárása.
- ❖ Hagyományápolás, környezet megszerettetése, évszakok szépségének észrevétele versekkel, mesékkal, mondókákkal.
- ❖ Ünnepek színesítése, meghitté tétele.
- ❖ Vegye figyelembe az anyag kiválasztásánál a gyermek életkorát, az aktualitásokat.
- ❖ Legyen az anyag változatos. Jusson el a mondókajátékoktól az állathangutánzó, felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses meséken keresztül a fokozatosan hosszabbodó prózáig
- ❖ A megfelelő anyagválasztás, a kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása elősegíti a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődését, fejlesztését.
- ❖ Az irodalmi élményből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása: mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok.
- ❖ A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése: helyes légzés, tiszta kiejtés,

artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondataalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése.

- ❖ Könyvek szeretetére, megóvására nevelés.
- ❖ Lehetőség szerint szervezze meg a nagyok könyvtárlátogatását.

A verselés, mesélés által gazdagítható kompetenciaterületek:

- ❖ Erkölcsi megítélő képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás
- ❖ Érzelmek, motivációk, beállítódás
 - Érdeklődés
 - Emlékezet
 - Képzelet
 - Problémamegoldó képesség
- ❖ Az összefüggő, folyamatos beszéd megjelenése
- ❖ A beszéd tisztasága, a nyelvhelyesség
- ❖ Verbális kommunikáció
- ❖ Beszédértés, nyelvi kifejezőkészség

Képességfejlesztés:

- ❖ Értelmi: belső képi világ, fantázia, reprodukációs készség, mese megértése, időrendiség
- ❖ Érzelmi-szociális: érzelmi biztonság kialakítása, érzelmi élet gazdagítása, igazságérzet kialakítása. kapcsolatteremtő képesség
- ❖ Verbális: hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus, beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejezőkészség, beszédkultúra, nonverbális készségek
- ❖ Testi: ritmusérzék, egyensúlyérzék, finommotoros tevékenység (beszéd és mozgás összekapcsolása), testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia

Fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban:

A gyermekek szívesen bekapcsolódnak a mondókák, versek mondogatásába.

Maguk is énekelgetnek, halandzsáznak, egy-egy nekik tetsző részletet kiemelnek a hallott szövegből.

Figyelmesen hallgatják a meséket, újraélik, örülnek az ismétlésnek.

Szívesen lapozgatják a mesekönyveket, megneveznek egy-egy részletet.

Tudnak néhány mondókát, verset emlékezetből felidézni.

4-5 éves korban:

Várják, kérik a meséket.

Van kedvenc mesehősük, akivel azonosulni tudnak.

Kedvelik az állatmeséket, halmozó és láncmeséket, az egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket.

Szívesen mondogatják a környezetről, időjárásról, évszakokról, állatokról szóló népi mondókákat.

Az óvónő által kezdett érdekes hangzású 8-10 soros versek ismételtetésébe önként bekapcsolódnak.

Beszédképességük, beszédkedvük erősödik, szókincsük bővül.

Beszédfigyelmük kialakulóban.

Tudnak néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni.

Szeretik a könyveket és vigyáznak épségükre – a helyükről veszik el és teszik vissza.

Szívesen nézegetik, olvasnak a képekről.

Olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

5-6-7 éves korban:

Már társak az óvónő énekes, mozgásos improvizáló játékkezdeményeiben.

Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek megteremtésében.

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Van kedvelt mesehősük, gyakran a hallott mese cselekményét, történéseit beleviszik a játékukba.

Kedvelik az állatmeséket, a tréfás meséket és a nagy tündérmesék egyszerűbb változatait.

A nagyobb lélegzetű meséket és a folytatásos meséket is képesek végighallgatni. Később a cselekményt, történetet visszaidézni.

Képesek önállóan mesemondásra, megkezdett mese, történet folytatására.

Szívesen báboznak, dramatizálnak, rajzban megjelenítik kedvenc meséiket.

Dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket maguk között felosztják.

Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.

Kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat a napi élet részeként használják, forgatják.

8. 3. 2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Zenei nevelés célja, eszköze:

A zenei anyanyelv megalapozása:

- ❖ A zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés, mely csak jó hangulatú, szabad légkörben valósítható meg.
- ❖ Örömszerzés közös játékkal, közös énekléssel.
- ❖ Művészi értékű gyermekdalokkal a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése.
- ❖ Néphagyományörzés, a népi játékok és dalos játékok megszerettetése.
- ❖ Tiszta éneklésre nevelés.
- ❖ A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

- ❖ A zene által fokozódjon az aktivitás, szabályozza a feszültséget, keltsen és vezessen le
- ❖ indulatokat.
- ❖ Serkentse a képzeletet, a képzettársítást, az emlékezetet, alakítsa a viselkedést

Eszköze: a zene, énekszó, hangszer

Az óvodapedagógus feladata a zenei nevelés terén:

- ❖ A főhangsúlyos magyar beszéd erősítése.
- ❖ Minél magasabb szintű szakmai felkészültség, ének – és hangszertudás (továbbképzések, szakmai bemutatók)
- ❖ Jó hangulat, bensőséges, nyugodt, oldott légkör kialakítása.
- ❖ Zenei érdeklődés felkeltése.
- ❖ Differenciált, egyéni fejlesztés, melyben helyesen alkalmazza a gyermek pozitív megerősítését.
- ❖ Igényességgel válogassa össze az adott korcsoport képességszintjének megfelelő zenei anyagot. (Mondókák, népi játékok, dalos játékok, lovagoltatók, ölbeli játékok, hintáztatók, simogatók, ujj-és tenyérjátékok, zenei képességfejlesztés elemei, zenehallgatás dalanyaga)
- ❖ A játékoság elvének betartása, spontán és tudatosan létrehozott játékszituációk.
- ❖ Élménynyújtás, melyben szerepe van az óvónő egyéniségének, élményre beállított magatartásának.
- ❖ Kezelje partnerként a gyermeket, hiszen nélküle egy elképzelését sem tudja megvalósítani.
- ❖ A zenei élménynyújtás ne korlátozódjék csak az éneklésre. Kihaszználja a zenei nevelés lehetőségeit, lehetőség szerint a szabadban is.
- ❖ Erősítse a közösen végzett munka jó érzését pl.: Anyák napja
- ❖ Ápolja a népi kultúránkat, a régies kifejezéseket, tájszavakat magyarázza meg.
- ❖ Ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése. Az óvodában is játszható énekes népszokások – Szüreti mulatság, Betlehemes játék, Márton nap, Luca nap, Farsang, Tavaszköszöntő – megismertetése. Ezen néphagyományok közelivé hozása.
- ❖ A gyerekek ritmus- és népi hangszerekkel való megismertetése.
- ❖ Közösségi élmények nyújtása.
- ❖ Zenei képességek, készségek alakítása, fejlesztése.
- ❖ Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv, improvizáció fejlesztése.
- ❖ A helyes testtartás és az esztétikus mozgás igényének, készségének alakítása.

Óvodánkban ápolt hagyományok

- ❖ Szüreti mulatság
- ❖ Márton nap
- ❖ Lucázás
- ❖ Adventi ünnepkör – Mikulás, Karácsony
- ❖ Farsang

- ❖ Március 15. Nemzeti Ünnepek
- ❖ Húsvéti ünnepkör
- ❖ Anyák köszöntése
- ❖ Tavasz köszöntése
- ❖ Vidám óvodai búcsú

A mindennapok népszokásörző tevékenységei közül azok kapnak helyet óvodánkban, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, és a felnőttek, a gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe. Ezek a tevékenységek szorosan illeszkednek az óvodai, gyermeki tevékenységi formák sorába.

A népi kultúra szellemi és tárgyi alkotásai közül az esztétikai élményeket fokozó irodalmi, zenei, vizuális elemek gazdagítják az ünnepekhez kötődő tevékenységeinket.

Évről-évre visszatérő hagyományok, szokások, játékok megélésével, az érzelmekben gazdag, közös élmények hatására formálódik a néphagyomány ápoló életmód.

Minden ünnepet, jeles napot hosszú előkészület előz meg. A feldolgozott, ünnepekhez kötődő események mind a gyerekek kíváncsiságára épülnek. A tervezéssel, az együttjátszással, együttműködéssel tesszük örömtelivé a várakozás időszakát, s közben megismertetjük a gyerekeket az adott ünnep hagyományával.

Célunk:

- ❖ Az óvodai életkorhoz és életmódhoz igazodó mértéktartó hagyomány ápolás gyakorlása és formálása
- ❖ A hagyományörző tevékenységek rendszerének, mint folyamatnak a felismerése, a néphagyományörző szemléletmód alakítása
- ❖ A néphagyomány ápolás gazdag eszköztárának felhasználásával hatékonyan elősegíteni a gyermekek harmonikus fejlődését
- ❖ A gyerekek sajátítsák el a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kötődő népszokásokat
- ❖ Legyenek alapvető ismereteik a tárgyi hagyományról, a népi díszítőművészetről, tudjanak készíteni egyszerű, hagyományos tárgyakat
- ❖ Sajátítsanak el hagyományos népi játékokat
- ❖ Fedezzék fel a szűkebb és tágabb környezetük hagyományait
- ❖ Jeles napok megünneplése
- ❖ A változatos zenei, irodalmi, vizuális, mozgásos, dramatikus, illetve néphagyományokat követő tevékenységek segítsék elő a néphagyományok megismerését.
- ❖ Motivációs bázis megteremtése a gyermekek pozitív attitűdjének fejlesztéséhez az ünnepkörben.

Feladatunk:

- ❖ Kommunikációs képesség fejlesztése.
- ❖ Meglévő ismereteik bővítése, felhasználása.

- ❖ A gyermekek erkölcsi-szociális érzelmeinek alakítása.
- ❖ A közösen átélt élmények, tapasztalások öröme.
- ❖ A gyermekek esztétikai érzelmeinek kibontakoztatása.
- ❖ A gyermekek intellektuális érzelmeinek biztosítása.
- ❖ Kíváncsiságukat felkeltő differenciált tevékenységeken keresztül szerezzenek tapasztalatokat.
- ❖ Változatos programok biztosítása, vendégvárás, vendéglátás

A tehetséges gyerekek számára rövid távlatokat tűzünk ki, hogy milyen ünnep mikor lesz és az erre való készülődés, áthatja a gyermekek tevékenységeit. Odaillő, népi ihletésű irodalmi anyagot tervezünk be, olyan játékok, versikék, vizuális tevékenységek kíséretében, amelyek érzelmileg felkészítik egy-egy jeles nap eseményeire. Gyermekünk tevékenységét igyekszünk úgy szervezni, hogy kellemes várakozással éljék meg a közelgő ünnepeket.

Az óvodai nevelésben komplex lehetőség rejlik a hagyományok ápolásában: élményt ad, szórakoztat, ismereteket nyújt, ízlést formál, közösséget épít, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintákat közvetít, megalapozza a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

Vers, mese, dramatikus játék: Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjóslások, névcsőfolók, találós kérdések.

Ének, énekes játékok, zenehallgatás: Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene

Rajz, mintázás, kézi munka: Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, korongozás, mézeskalács-sütés, nemezelés

A környezet tevékeny megszerettetése: Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások

Mozgás, mozgásos játékok: Ügyességi és sportjátékok

Tehetséggondozás!

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát és képességszintjét. A gyermekek önkifejezését, spontán énekelgetését támogatjuk, ösztönözzük.

A beszoktatás időszakát megkönnyíti az énekelgetés közbeni személyes kapcsolat. Az éneklés öröme egész nevelőmunkánkat kíséri végig: énekkel vigasztalhatunk, elterelhetjük a gyermek figyelmét, motiválhatunk, szórakoztathatunk.

A zenei élmény átéléséhez megteremtjük a nyugodt légkört. A vidám, játékos légkör, a közös játék lehetőségével motiváljuk őket. A gyengébb zenei képességű gyermekeket egyénileg, tapintatosan fejlesztjük.

Fejlődés várható eredményei:

- ❖ Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre
- ❖ Csoportosan és egyénileg, önállóan indítással, tisztán, helyes kezdőmagasságban és tempóban énekelnek
- ❖ Képesek a dallam és ritmusmotívum egyéni visszajelzésére
- ❖ Tudják térben mutatni az ismert dallamokat, motívumok dallamvonalával
- ❖ Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek
- ❖ Felismernek sokféle zörejt és zenei hangot
- ❖ Végig tudnak hallgatni hosszabb éneket, hangszeren előadott dalt, figyelmesen, érdeklődő élvezettel
- ❖ Megkülönböztetik a gyors és lassú tempót
- ❖ Képesek esztétikus, egyöntetű mozgásra, változatos térforma kialakítására, játékos táncmozdulatokra, táncos mozgásokra
- ❖ A dalokhoz alkalmazkodva használják a hangszereket

8. 4. Művészeti, vizuális tevékenységek – A rajzolás, festés, mintázás és kézi munka tere

Ez az a tevékenységtér, ahol a gyerekek a kötött formában szervezett tevékenységek kivételével a nap bármely szakában szabadon fejleszthetik és kipróbálhatják saját kreativitásukat és megismerkedhetnek új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó és a természetes anyagok széles választéka, és mint speciális eszköz, a festőállvány. Ez a tér ösztönzi a kreativitást, a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeleinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására:

- az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít
- a feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, lehetőség szerint természetes anyagok, eszközök, rend és tisztántartás)

- igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására
- oldott légkör, jó hangulat megteremtése
- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- népi kismesterségekkel való ismerkedés
- egyéni fejlettséghez igazodva a képességek fejlesztése
- a térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejező képesség
- a komponálás, rendezés képességének fejlesztése
- a gyermekek tér – forma és színeképzetének fejlesztése
- vizuális (és egyéb más tevékenységek során) a nemzeti jelképeinkkel: zászlóval, koronával való élményszerű ismerkedés biztosítása
- egyszerű művészeti alkotásokkal való ismerkedés
- láttassa meg, amit a természet és az ember létrehozott, ami gyönyörködtető, ami esztétikus
- törekedjen arra, hogy a művészeti tevékenységek minél jobban összekapcsolódjanak
- törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására
- a gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása
- a gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése
- a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása
- alkalomszerű kiállítások rendezése a szülők bevonásával
- a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolás: hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.)

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a tevékenységközpont eszközeinek folyamatos biztosítása
- választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten
- az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás
- a gyerek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása
- kiemelt figyelem a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása)

Az óvónő feladatai:

- ❖ A feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás).
- ❖ Oldott légkör, jó hangulat megteremtése.
- ❖ Képességek fejlesztése:
 - A térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejező képesség.
 - A komponálás, rendezés képességének fejlesztése.
 - A gyermekek tér – forma és színeképzetének fejlesztése.

- ❖ Egyszerű művészeti alkotásokkal való megismerkedtetés.
- ❖ Láttassa, meg amit a természet az ember létrehozott, ami gyönyörködtető, ami esztétikus.
- ❖ Törekedjen arra, hogy a művészeti tevékenységek minél jobban összekapcsolódjanak.
- ❖ A gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása.
- ❖ A gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése.
- ❖ A képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása.
- ❖ Alkalomszerű kiállítások rendezése a szülők bevonásával.
- ❖ A felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolása.
- ❖ Az újrahasznosítható anyagok, eszközök gyűjtése, felhasználása, környezettudatos magatartás elősegítése érdekében.
- ❖ A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- ❖ Az eszközök átgondolt kikészítése.
- ❖ Választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten.
- ❖ Az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás.
- ❖ A gyerek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban:

Meglehetősen biztonságosan mozognak a térben.

Sokoldalú látási, tapintási tapasztalatai vannak.

Játék, építgetés közben egyszerű térbeli formákat képesek létrehozni.

Képeikben megjelenik a személyek, tárgyak ábrázolása.

Az emberi alakot rajzban és mintázással minimális formai jelzésekkel, de ráismerhetően megjelenítik.

Ismerkednek az anyagokkal, látási, tapintási, mozgási tapasztalatokat szereznek róluk.

Bátran használják a színeket, kezdik megismerni a színek nevét.

Képesek különböző alakzatokat rajzolni ceruzával, krétával, felületet festeni ecsettel, térbeli formákat alakítani gyurmából.

Szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat.

Kialakul bennük az eszközök elrakásának igénye.

4-5 éves korban:

Növekvő biztonsággal használják a teret.

Képesek a környezet tárgyainak térbeli helyét saját testükhöz viszonyítani.

Sokoldalú tapasztalattal rendelkeznek, képesek a teret játékuik céljának megfelelően alakítani.

Rajzaikban megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka.

Képesek személyeket, egyszerű eseményeket felismerhetően megjeleníteni.

Képesek a fő részformák jellegzetességeinek jelzésére.

Irányítással képesek észrevenni a környezet jelenségein, tárgyain, műalkotásokon megjelenő erőteljes színeket.

Igénylik a díszítést képalakításukban, plasztikai munkájukban egyszerű formai és színritmusokat alkalmaznak.

Kezd kialakulni bennük az „alkotás igénye”.

Az óvónő segítségével képesek észrevenni környezetükben a rend, a színek, a díszítés szépségét.

Tisztelik és megbecsülik egymás munkáját.

Biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit.

Az eszközöket képesek elővenni, eltenni.

5-6-7-éves korban:

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban.

Sokféle tapasztalattal rendelkeznek.

Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér berendezésében, alakításában.

Képesek a tárgyak főbb formai jellemzőinek megnevezésére.

Képalakításban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat.

Képalakításuk színes, részletes, formáik felismerhetőek.

Képesek élményeik, elképzeléseik képi kifejezésére.

Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a fontosabb részleteket.

Emberábrázolásban megjelennek a részformák /haj, ruha, stb. /.

Próbálkoznak az egyszerűbb mozgások jelzésével.

A munkák értékelése során szóbeli véleményt nyilvánítanak.

Tudnak formákat mintázni.

Önállóan és csoportmunkában is készítenek játékokat, kellékeket.

Fokozott önállósággal képesek alkalmazni a megismert technikákat /pl. papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés stb. /.

8. 5. Manipulációs tevékenységek tere

Itt kirakó, társas, konstrukciós, logikai és egyéb képességfejlesztő játékok kapnak helyet. Ezekkel tanulhatnak meg a gyerekek csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni és azoknak betartását gyakorolni. Ezek a játékok intellektuálisan fejlesztik a gyerekeket, valamint fejlődik finommozgásuk és a szem- kéz koordináció.

Ebben a játéktérben helyezük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek képességeinek megfelelő játékok és eszközök biztosítása
- a gyermek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségek felismerése
- a gyerekek gondolkodásmódjának, ötleteinek folyamatos megfigyelése
- a saját matematikai nyelv használatával példaadás a gyerekeknek, és ezzel konkrét tapasztalatainak kiterjesztésére biztatva őket

- a választás lehetőségének biztosítása
- az itt zajló játéktevékenységek adjanak lehetőséget a szabályalkotásra, az önálló gondolkodásra
- az óvodapedagógus tudatosan figyeljen arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a gyermekek egyéni képességei szerint fejlesztés a különböző szabályjátékokban;
- gondoskodni arról, hogy az itt elhelyezett eszközök lehetőséget biztosítsanak alapvető matematikai gondolkodási készségek fejlődéséhez;
- egy-egy matematikai tapasztalat megerősítése érdekében matematikai tárgyú kérdések megfogalmazása;
- lehetőség teremtése az ép fejlődésű és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttes játékára (pl. társasjáték);
- szükség szerint az óvodapedagógus személyes részvétele a szabály játékokban.

8. 6. A természettudományos tapasztalatszerzés belső tere

Alapelvünk, hogy amit a természetes környezetben lehet megfigyelni, azt lehetőség szerint ott figyeltessük meg. Mindig a gyermekek szemszögéből ítéljük meg: mi az érdekes a világból. Ez a játék és tanulási tér arra alkalmas, hogy kielégítse a gyermekek érdeklődését a természeti jelenségek és a természetben található tárgyak iránt. A gyerekek érdeklődésének, az évszakoknak, a vizsgált témáknak megfelelően ez a tér gyakran változik. Itt kap helyet a földgömb, a nagyítók/távcső az adott témának megfelelő könyvek, növények, termések, a bogármegfigyelő doboz stb., melyek a gyermekek számára ismertek és érdekesek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mikro és makro környezet megismertetése, pl. az óvoda udvara; állatkereskedés látogatása; stb.
- érdekes alapanyagok biztosítása
- kérdésfeltevésekre biztassa a gyerekeket
- tapasztalatszerzés biztosítása több érzékszerv bevonásával
- eszközök biztosítása
- nyugodt légkör megteremtése
- ötletek, témák javaslata, amik a gyereket foglalkoztatják
- önálló gondolkodásra serkentse a gyerekeket
- szabályok, korlátok alkotása együtt a gyermekekkel

A differenciált fejlesztés feladatai:

- gyermekek egyénenkénti megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása
- tehetséggondozás

- gyermekek produktumának elemzése (verbális megnyilvánulások);
- gyermekek érdeklődési körének ismerése
- természet megszerettetése; pl. a „nem szeretem” állatok elfogadtatása

8. 7. Homok-víz asztal

A homok és a víz akár a szabadban, akár a csoportszobában a gyermeki tanulás egyik lelegevenebb helyszíne, ahol **lehetőség nyílik minél több érzékszerv egyidejű használatára**. A természetes anyagokkal való ismerkedés során a gyermekek szabadon alkothatnak, gondolkodhatnak, kommunikálhatnak, gyakorolják finom és nagymozgásaikat. **Fejlődnek matematikai képességeik és gyarapodnak természettudományos ismereteik**. A homok-víz asztal (melyek beszerzése folyamatosan történik) helyhiány, vagy egyéb más körülmény miatt a csoportszobában nincsen állandóan jelen, azonban fontos, hogy igény szerint a gyermekek rendelkezésére álljon.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az anyagok tulajdonságainak sokoldalú megtapasztaltatása
- a gyerekek tapasztalatait kiegészítő érdekes jelenségek létrehozása;
- a közös élményeket reprodukáló terepasztal kellékeinek kiegészítését szolgáló tevékenységek szervezése
- a jelenségek mögötti összefüggések magyarázata
- az integrált témafeldolgozást segítő tevékenységek indukálása (élmény- felelevenítés, beszélgetéssel, a különböző játékterek összekapcsolódása, ösztönzés)
- a gyermekek kezdeményezéseit szolgáló feltételteremtés
- a tapasztalatok megfogalmazásának támogatása, a szókincs bővítés
- az itt gyakorolt speciális szokásrendszer gyakorlásával (vigyázunk a rendre és a tisztaságra, szükség szerint a kilocsant víz vagy homok feltakarítása stb.) a megegyezés és kivárási képességek fejlesztése

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a sokféle érdeklődési körnek megfelelő eszközök biztosítása
- megfelelő fejlesztési alkalmak keresése az egyéni és mikrocsoporthoz tartozókra
- az azonos témán belüli különböző tevékenységek kezdeményezése
- minden helyzetben több lépcsőfok felkínálásával a választhatóság elvének érvényesítése

8. 8. Építősarok, építőszőnyeg játéktér

Itt találhatóak a különböző alakú és méretű építőelemek és kiegészítő játékok melyek alkotásra, és a különböző élmények megvalósítására ösztönzik az ott játszókat. A gyermekek nagyon sok mindent tanulnak az építőjátékokkal való foglalatosságaik során. Ebben a térben fejlődik a gyermekek kreativitása és a koncentrációs képességük, és játék közben

tapasztalatokat szerezhettek a matematika és fizika, valamint a téri tájékozódás világából. A gyermekek érdeklődése élményeik függvényében változatos, és igen sok kiegészítő eszközt lehet itt használni, mint például az ember és állatfigurákat, zászlókat, különböző közlekedési eszközöket stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ismerje meg a gyermekeket, és érdeklődésüket
- olyan témákat, ötleteket alkalmazzon, amely a gyerekek igényét, szükségleteit elégíti ki
- úgy rendezi az eszközöket, hogy önálló gondolkodásra késztesen
- megfigyeléseket végez
- folyamatosan kiegészíti a területet az igényeknek megfelelően
- szabályokat, korlátokat alkot a gyerekekkel
- előkészít, tervez, szervez
- élményszerzés lehetőségeinek megteremtése

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- eltérő érdeklődéseknek megfelelő eszközök biztosítása
- térbeliség és síkbeli ábrák leképezésével, eszközök méret szín és formagazdagságával
- választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermekek saját lehetőségeihez képest
- matematika tárgyú helyzetek teremtése
- saját tervezésű modellek és eszközök bevonása az egyes játékszituációkba
- a csoport szokásrendszerének vagy a projektekhez kapcsolódóan az otthonról behozott játékok és egyéb eszközök adta lehetőségek kihasználása

8. 9. Szabad tér – udvar, kert

Mindazt, amit a gyerekek bent játszanak, az eszközök megfelelő biztosításával megtehetik a szabadban is. A szabadtéri játék a szocializáció egyik jelentős színtere. **Megtanulják tisztelni a természetet, gyarapodnak ismereteik a világról és segíti őket annak megértésében, hogy ők hogyan illeszkednek a világba.** Itt fejlődnek legjobban a nagy és finommotoros mozgások. A kinti környezetet a csoportszoba kiterjesztésének tekintjük, ahol a tevékenységeket éppen olyan körültekintéssel kell megtervezni, mint odabent. A szűkebb és tágabb lakókörnyezetben tett séták valódi felfedezést és tapasztalatszerzést biztosítanak a gyerekeknek számára

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítsa, hogy a szabad területen a gyerekek önállóan játszhassanak, csendes foglalatosságot is végezhesse
- ne legyen semmiféle veszélyes anyag vagy eszköz az udvaron
- figyelemfelhívás a biztonságos játék szabályaira
- a szabadtéri tevékenység összekapcsolása tanulással, ismeretbővítéssel

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- speciális tényezők szem előtt tartása
- a gyermekek fizikai képességeinek, korlátainak, egészségi állapotának figyelése, megfigyelése
- speciális mozgással rendelkező gyermek állandó figyelemmel kísérése (mozgáskoordináció, mozgásrendezés, tehetséggondozás stb.)
- önbizalom erősítése („te erre már képes vagy” „próbáld meg”) Segítséget adhatunk, de mindig csak azt tehessen a gyermek, amihez kedve van, amit képes megcsinálni

8. 10. Az óvodai játék és tanulás további szinterei

Az óvoda mikrokörnyezete által nyújtott lehetőségek:

- az óvodaépület egyéb helyiségei: tornaterem, logopédiai / fejlesztő szoba, folyosók, és a sószoba
- az óvoda udvara, kertje

Az óvoda makro környezete által nyújtott lehetőségek - a kerület adta lehetőségeink:

Óvodánk azokra a nevelési területekre, lehetőségekre helyezi a hangsúlyt, melyeken koncentráltan tud pozitív nevelő hatást kiváltani.

A környező világ megismerésébe ma már szorosan beletartozik a technikai világ megismerése is. Nem zárkozhatunk el ez elől, beengedjük az óvodába kellő mértékletességgel és tudatossággal.

A külső világ megismerésének lehetséges színhelyei:

- óvoda környéke – piac, zöldséges, virágüzlet, könyvtár stb.
- Tisza part, Szent Anna Kikötő, Alkotóház, Móra Ferenc Múzeum, Tájház, Faluház

Tágabb környezet adta lehetőségek (évente, a szülőkkel történő megállapodás szerint):

- Nyári élet színhelyei,
- Pályaudvar, és környéke,
- Móra Ferenc Múzeum, Szegedi Vadaspark, Fűvészkert stb.

Az elmúlt évek gyakorlata szerint szülői igényekre alapozottan és a gyermekek fejlettségi állapotának függvényében a nevelési program célrendszerét szolgáló – térítési díj ellenében igénybe vehető – foglalkozások szinterei általában az alábbiak:

- Úszás oktatás
- Gyerek jóga
- Néptánc

9. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

9. 1. Az óvoda hagyományai és ünnepei

Ünnepeinkhez kötődően fontos feladatunknak tekintjük a kötődés alapját is szolgáló keresztény kulturális értékek megismerését és megtapasztalását, mint a: szeretet, öröm, békesség, türelem, szíveség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.

A hétköznapokon rendszeresen ismétlődő tevékenységeket hagyománnyá váló ünnepek – jeles napok – gazdagítják, melyeket az évek során szerzett pozitív élmények alakítottak ki. Távlatot jelent a gyerekek számára ezekre az alkalmakra való közös tervezgetés, készülődés, az örömmel teli várakozás. Ünnepeinket a természethez, a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó alkalmakhoz igazítottuk: melyeket a felnőtt közösség játékaival, szereplésével is színesítjük (néptánc, népdal, éneklés).

Óvodánkban a szülők betekinhetnek az óvoda életébe:

- igény szerint, az óvodapedagógusokkal egyeztetett időpontban
- nyitott napokon, ünnepélyeken
- játszódelutánokon: ünnepi előkészületekben való aktív részvétel, kézműves foglalkozások, barkácsoló délutánok stb.
- tavaszi, őszi vásárokon
- sportnapokon
- a szülőkkel egyeztetett egyéb alkalmakor a nevelőtestületeinek döntése szerint, pl. farsang, karácsony stb. ünnepe.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan részt vegyenek az ünnepi előkészületekben, szervezésben

- gyűjtőmunka: kirándulásokon, a család bevonásával otthonról, az óvodapedagógusok részéről zenei és irodalmi anyag gyűjtése
- „nagytakarítás”
- az óvoda helyiségeinek díszítése
- közös sütések
- ajándékkészítés a szülőknek
- a témákhoz kapcsolódóan kiállítások megtekintése

Az ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékos térmozdulatokat, térmozdulatokat ismer, alkalmaz.
- Dallamot, ritmust, mozgást rögtönöz.
- Szívesen dramatizál, bábozik, az ismert mondókák, versek és motívumok felhasználásával: mesélés, népi színjátszás.
- Beszédvel, mozgással megjelenítve kitalál történeteket, egyszerű meséket.
- Beszédhelyzeteknek megfelelően szófajokat, mondatfajtaikat, különböző mondatszerkezeteket alkalmazkodnak.
- Játékeszközök, bábok, díszletek, különböző használati eszközök készítésével a vizuális látás és érzékelés fejlődése.
- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (leányok-legények szokásai) szituációtól függően elfogadja az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket.
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymásra, türelmesen meghallgatják egymást és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza.
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örüljenek a közösen elért sikereknek.
- Tisztában vannak az alapvető udvariassági szokásokkal és alkalmazzák azokat (köszönés, kérés stb.).
- Alkalmazkodnak és fogadják el az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő.
- Kialakul egészséges „én-tudatuk”, tolerálják egymás különbözőségét, akaratukat alá tudják rendelni mások akaratának.
- Érdeklődést mutatnak az iskola iránt.

Ünnepeink, hagyományaink az óvodánk arculatát és egyben sajátosságát tükrözi. Megmutatja a számunkra fontos értékeket, amiket közvetíteni igyekszünk. Közösségformáló szerepe van, hiszen óvodánk minden gyermeke életkoruknak megfelelően foglalkozik egy azonos témával, így ismereteik, élményeik azonosak. A közös programok által a kis egységek, azaz a csoportok egy nagy egészet alkotnak ünnepeink, hagyományaink ápolása során. Minden rendezvényünket a hagyományok tisztelete és a Montessori szellemű óvodai nevelés tükrében valósítunk meg.

Célunk:

Megismertetni a hozzánk járó gyermekeinket a hagyományainkkal és a multikulturális értékekkel egyaránt. Szeretnénk pozitív élmények segítségével az erkölcsi szokásokat megerősíteni. Továbbá ismereteiket gazdagítani a szervezett tevékenységek által. Óvoda szintű programok fejlesszék a gyermekek szociális kapcsolatait, biztosítsa a számukra a valahová tartozás élményét.

Feladat:

A gyermekek személyiségére komplex fejlesztő hatás elérése ünnepeink és hagyományaink ápolása által. A tevékenységek tervezése átgondolt, a gyermekek életkori sajátosságai és egyéni képességeinek figyelembevételével. A gyerekek aktív, alkotó résztvevői legyenek az eseményeknek. Az óvoda és család kapcsolatának erősítése, a szülők bevonása az óvodai életbe.

Ünnepeink, hagyományaink:

Szüreti mulatság:

Nevelési évünk egyik kiemelt feladata a Szülőföld szeretetére nevelés, melyet a nevelési év elején rendezünk meg. Minden évben a kijelölt őszi termény köré építjük tevékenységeinket. A szülők aktív gyűjtő munkájának köszönhetően válik színesebbé és gazdagabbá hagyományőrző programunk.

Márton napi hagyományőrzés:

Hagyományőrző népi dalos játékokkal emlékezünk meg Márton napjára. Minden csoport a saját korosztályának megfelelően differenciált tevékenységek szervezésével mutatja be Márton napi hagyományainkat, szokásainkat, hiedelmeinket, komplexen fejlesztve a gyermekek személyiségét. A programot népi dalos játékokkal, és liba zsíros kenyér fogyasztásával zárjuk.

Decemberi ünnepink:

❖ Mikulás:

Minden csoport verssel, énekkel, kézműves tevékenységgel készül a gyermekek által leginkább kedvelt ünnepünkre. Alapos előkészület és szervező munka előzi meg, hogy ez a nap is gördülékenyen valósuljon meg. Hagyományaink közé tartozik az óvoda aulájában a Mikulás szobájának berendezése, valamint a csoportszobák díszítése. Törekszünk biztosítani azt, hogy a gyermekek számára emlékezetes maradjon ez a nap, pozitív élményt szerezhessenek. Verseléssel, énekléssel, beszélgetéssel és ajándékatadással telik ez a nap.

❖ **Luca:**

A csoportokban felelevenítjük a Luca-napi néphagyományokat: Luca naptárkészítéssel, Luca búza ültetéssel, Luca pogácsa sütéssel, Luca napi zenékkal, táncokkal, így kívánva bő termést és sok jót az újévre.

❖ **Advent, Karácsony:**

Karácsonyi ünnepeinket az adventi időszak készülődései előzik meg. Minden csoport versekkel, énekekkel készül. Ebben az időszakban barkács délután, teadélután szervezésével igyekszünk erősíteni az óvoda és a család kapcsolatát egy kötetlen beszélgetés és alkotás keretében. Hétről hétre meggyújtjuk a gyertyákat az adventi koszorúkon. Az egész óvoda ünnepi díszbe öltözik. Az angyalok sok szép ajándékot rejtenek az óvoda karácsonyfája alá kicsiknek és nagyoknak.

Télűzés, Farsang:

Minden csoport életkornak megfelelően dolgozza fel a témát a szokások felelevenítésével, mely farsangi mulatozással zárul. A mulatozás zárt, szülők számára nem nyitott. A gyermekek ezen a napon jelmezben érkehetnek, ha szeretnének. A gyermekeknek hagyományörző játékokkal, játékos feladatokkal készülnek az óvodapedagógusok.

Közlekedésbiztonsági hét:

Minősített óvodai jó gyakorlatunk. A program átöleli, feldolgozza mindazon életszerű-veszélyforrást tartalmazó helyzeteket, melyek otthon és közvetlen környezetükben érhetik a gyermekeket. Megismerkedhetnek a különböző közlekedési eszközökkel, tapasztalatokat gyűjthetnek a közlekedési szabályokról. Minden évben megszervezzük az óvodánk körüli kerékpár túrát, amin a legnagyobbak vesznek részt rendőri kísérettel és óvodapedagógusi felügyelettel. Ezt a hetet a komplexitás jellemzi. A Közlekedésbiztonsági hét célja, a különböző korcsoportoknak való megfelelő tudás és élmény tapasztalatszerzés átadása, a veszélyérzet kialakítása, és ez által a helyes magatartásformák elsajátítása. A prevenció hatékony formájának tartjuk, hogy már ebben az életkorban olyan információk, tudástartalmak birtokába jutassuk a gyermekeket, amelyek alapján fel tudják ismerni a veszélyhelyzeteket, el tudják kerülni és reagálni is tudnak rá. A heti program zárásaként az érdeklődő szülők megtekinthetik az óvoda aulájában a kiállítást, ahol a gyermekek rajzai, az otthon barkácsolt újrahasznosított anyagokból elkészült járművek és az új saját készítésű játékok láthatóak.

Húsvéti előkészületek:

Magyar népi hagyományaink ápolásáról és a tavasz köszöntéséről szól ez az ünnepkörünk. A gyermekek megismerkednek népi motívumainkkal, továbbá képzőművészetünkkel. Kipróbálhatnak különböző kézműves technikákat, felelevenítjük népi szokásainkat, és locsoló versek tanulásával készülünk erre az ünnepre.

Egészség hét:

Egészség heti programjainkat évente kétszer tartjuk meg, ősszel és tavasszal. Célunk az egészség megőrzése és ennek fontosságának tudatosítása a gyermekekben. Ahhoz, hogy gyermekeink felnőve törődjenek egészségük tudatos megóvására, már kisgyermekkorban a helyes szokások megtanítására és rögzítésére törekszünk. Az óvodai nevelés ezt hangsúlyozottan kezeli. Egészségmegőrző technikákat rendszerezve tárjuk a gyermekek elé, a meglévő ismeretekre építünk, de valami újat, korszerűt is nyújtunk a témában.

Anyák napja:

Szeretetteljes megemlékezés, az édesanyák ünnepe, melyre minden csoport a saját szintjén készül versekkel, énekekkel, rövid műsorral és a gyerekek által készített ajándékokkal. Az ünnepséget megelőző hetekben az óvodapedagógusok a gyerekekkel együtt teremtik meg a meghitt légkört beszélgetésekkel, énekekkel, mesékkel és ajándékkészítéssel. Ünnepünk célja, hogy a gyermekek képesek legyenek kifejezni köszönetüket édesanyjuk felé, fedezzék fel magukban a hála érzését, valamint, hogy erősödjön a gyermek és az édesanya közötti kapcsolatuk.

Gyermeknap:

Minden évben színes, változatos programok szervezésével készülünk erre a napra. A szülők felajánlásával zsákbamacskát húzhatnak a gyerekek, valamint hagyományainkhoz híven kókuszgolyóval és limonádéval kedveskedünk nekik.

Vidám óvodazárás:

A középsősök búcsúja a ballagóktól, mely a verseket követően, táncos, zenés, vidám hangulattal zárul. Ezzel zárjuk a nevelési évünket, melyet követően a nyári élet veszi kezdetét.

Születésnapok, névnapok:

Pedagógiai szempontból is jelentős ez a két ünnep, mert megtanulják a gyermekek azt, hogyan lehet örömet szerezni a másiknak. Az ünnepelt is megtapasztalhatja azt, hogy ő fontos a csoport számára, és szeretet veszi őt körül. Mindenki a saját csoportjában tartja meg ezt a napot, édességgel, sós finomsággal, tortával vendégelik meg társaikat, akik énekléssel köszöntik fel őt. Az óvodapedagógusok az általuk készített apró ajándékkal kedveskednek.

Társadalmi ünnepek:

❖ Október 1. (Algyó napja):

Óvodapedagógusok részvétele a Faluházban megrendezett ünnepségen.

❖ Magyar Kultúra napja:

Január 20-án megemlékezünk a Magyar Kultúra napjáról. Figyelmet szentelünk évezredes hagyományainknak. A gyermekek nemzeti tudatának erősítése fő célunk. Megismerkedhetnek Erkel Ferenc által megzenésített Himnuszunkkal. Tanult verseinket felelevenítjük.

❖ Március 15.:

Az 1848-49-es polgári forradalom és szabadságharc kezdete ez a nap, amit minden évben megünnepelünk a gyerekekkel az életkoruknak megfelelően. Célunk a nemzeti identitástudatuk megalapozása és ismereteik bővítése, amit különböző tevékenységek kezdeményezésével igyekszünk elérni. A nagyobbak nemzeti színű zászlót készítenek, amit az országzászlónál helyeznek el.

❖ Nemzeti összetartozás napja:

Június 4-én emlékezünk meg a trianoni békeszerződés aláírásnak évfordulójáról, amelyet gyermekek életkorának megfelelően dolgozzunk fel. Beszélgetések kezdeményezésével, melynek fő témája: magyarságunk, nemzetünk, nemzeti jelképeink, színeink, a Föld más területein élő magyarok. Népi dalos játékokat játszunk az óvoda udvarán.

Zöld jeles napjaink:

- ❖ **Állatok világnapja:** Zöld Óvodaként fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink szemléletét formáljuk, elősegítsük környezettudatos magatartásukat. Erre leghatékonyabb módszer, ha a gyerekek közvetlen tapasztalatokat szereznek az állatokról, viselkedésükről, gondozásukról. Ennek érdekében igyekezünk az állatok témakörben minél több, változatos tevékenységet, megismerési, tanulási és játéklehetőséget biztosítani számukra életkoruknak megfelelően.
- ❖ **Víz világnapja:** A víz védelmére hívjuk fel ezen a napon a gyermekek figyelmét. Témáink, játékaink a víz körül forognak. Az óvódás korosztály számára érthető, befogadható, játékos módon való megközelítés fontos számunkra. Egy napot minden évben szentelünk erre a zöld jeles napra, előadásokkal, játékos feladatokkal, vetélkedőkkel készülünk az óvoda minden gyereke számára, amelyeken forgó színpad szerűen vesznek részt. Kompetencia alapú programcsomagunk, nagy segítségre van a számunkra a téma feldolgozását illetően, így nem csak ezen a napon, hanem az év más napjain is kiemelten foglalkozunk ezzel a témával.
- ❖ **Föld napja:** Áprilisban tartjuk Föld napi rendezvényünket, melyet óvoda szintű programok szervezésével valósítunk meg. Célunk a környezettudatos magatartás megalapozása, és a gyermekek érzékenyítése Földünk megóvására. Tevékenységeink során igyekszünk a családokat is bevonni gyűjtő munkával, újrahasznosított játékok, eszközök barkácsolásával.
- ❖ **Madarak és fák napja** Célunk, hogy a gyermekek közelebb kerüljenek a természethez és ezen belül is ismereteiket bővíthessék, kiemelt figyelmet szentelve a madarakra, fákra. Sétákat és kirándulásokat szervezünk a gyermekekkel a közeli Tisza-parti tanösvényhez, amely kiváló megfigyelési és tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít. Játékos feladatokkal, mesékkel, versekkel rögzítjük és bővítjük tudásukat. Megemlékezünk az év madaráról és fájáról.

10. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSságOK MEGŐRZÉSÉVEL, A KÜLÖNBsÉGEKHEZ VALÓ ALKALMAZKODÁSSAL – A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEKET

*„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem, hogyan segíthetnék abban,
hogy Önmaga lehessen?”
(Janusz Korczak)*

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Az óvodapedagógus feladata:

Az egyéni képességeik megismerése alapján, egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztésük.

- ❖ Minden óvónő feladata a csoportjában - gyermekenként – a felmerülő probléma okainak a feltárása.
- ❖ Az okok megszüntetésére egyéni célok kitűzése.
- ❖ A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően az egyéni bánásmód formáinak meghatározása.

Célunk a prevenció – a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése. Az eredményes fejlesztés érdekében nagyon fontos, hogy ezek a gyerekek rendszeresen járjanak óvodába.

A zenei és a testi nevelés az a két terület, ahol a roma gyerekek jó képességekkel rendelkeznek, és mint pozitív nevelési lehetőség, társaik számára példa az ő tudásuk.

10. 1. Tehetség gondozás

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetség gondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség

- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetségígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Tehetséggondozásunk célja:

- ❖ felismerni a tehetséget és megjelenési formáit
- ❖ segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben
- ❖ kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit erős oldalának fejlesztése)
- ❖ a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség)
- ❖ megfelelő, szeretetteljes légkör biztosítása

Évente a – szülői igényekre alapozva, valamint a törvényi elvárásoknak megfelelően – lehetőség nyílik különböző fejlesztő programokon történő részvételre.

A gyermekek számára megfelelő környezetet biztosítva, feladatadással kedvet kell ébreszteni sok tevékenységhez, hogy ráérezzenek az őket érdeklő foglalkoztató területekre. A szabadon választott játékos tevékenység által, alkalmat teremtünk ebben az irányba terelni kreativitását, érdeklődését

Pl.: Vízhez szoktatás:

Uszodába a mindenkori nagycsoportosok járnak, évente 10-15 alkalommal, velük szakemberek foglalkoznak óvodapedagógussal közösen.

Pl.: Jégkorcsolya:

A jégkorcsolyához biztosítja a Tisza Volán SC szakosztálya a szakképzett oktatókat és a korcsolyacipőket. A foglalkozásokon játékos feladatokkal ismertetik meg és szerettetik meg a gyermekekkel az új környezetet. Vidám hangulatban, könnyed, egymásra épülő feladatokkal megtanítják a korcsolyázás alapjait, a biztonságos jéghasználatot.

Pl: Pöttöm torna:

A Pöttöm torna megszeretteti a gyermekekkel a mozgást. Az óvodáskor a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés egymásra kedvező hatása. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek, képességek kialakításának, formálásának, illetve fejlesztésének

eszközei. Ezek a mozgásformák fejlesztik a koordinációs és kondicionális képességeket, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos a testtartásjavítás, az egyensúlyozás és a koncentráció. Óvja az ízületeket, izmokat és ezzel kizárja a sérülés lehetőségét. A rendszeres mozgás hatására javul az állóképesség.

Pl: Ovi-Foci:

A sporttevékenység során eredményesen fejleszthető a motiváció, az aktivitás, az önfegyelem, a kitartás, a bátorság, az akaraterő, a küzdeni tudás, az önbizalom, a fájdalomtűrés, továbbá kialakulhat a reális önértékelés is. Mindemellett elsajátíthatják a labdarúgás sportágán belüli alap mozgásformákat, fontos szerepet kap a gömbérvék fejlesztése és a foglalkozások során javítható a mozgáskoordináció is.

Pl: Kézilabda:

A program lehetőséget biztosít a legkisebb korosztálynak, hogy játékos formában szerezzenek ismereteket a sportág alapjairól, figyelembe véve az életkornak megfelelő sajátosságokat. Ügyességüket, labdás biztonságukat számukra érdekes játékokba beépítve fejlesztjük. A korosztály jellemzője a hatalmas mozgás- és labdaszeretet, állandó igény a cselekvésre.

Pl: Zeneovi:

A gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve alakítja ki az énekléshez, hangszerhasználathoz szükséges készségeket, hallás és ritmusfejlesztés tiszta éneklésre való törekvés a feladat. Zenepedagógus heti rendszerességgel törekszik zenehallgatóvá nevelni gyermekeinket.

Pl: Gyermektánc:

A népi kultúra elemeinek, a népi hagyományoknak a megismertetése, megszerettetése, élmény nyújtása a cél. A gyerekek megismerkednek a néptánc alaplépéseivel, népi játékokkal, népi jellegű rigmusokkal. A zenére történő mozgás fejleszti a ritmusérzéküket, mozgáskoordinációjukat. Zenei fogékonyságuk erősödik, ízlésük formálódik. A szülők igénylik az alapellátáson kívüli speciális foglalkozásokat, az algyői Önkormányzat saját költségvetésből finanszírozza, a gyerekek számára ingyenesen vehető igénybe. A speciális foglalkozásokat az óvodai nevelési időn túl szervezzük.

Pl: Sakoca:

Ismerkedés a sakkal, logikus gondolkodás fejlesztése. Ez a tudatos és tervszerű gondolkodás komoly szellemi igénybevételt vár el a gyerekektől. Sakkozás közben az elemzőképességük, képzelőerejük, emlékezőképességük, figyelmük állandóan és fokozottan dolgozik.

Pl.: Zöld Manó:

Természetjárás, közvetlen tapasztalatszerzés a környezetről. Természet és környezetvédelem.

Pl: Mesevarázs:

A foglalkozások célja a gyermekekben kialakítani a szép iránti vágyat, a kreatív látásmódot, az érzelmek kifejezését a művészetek eszközeivel. Az egyéni képességeket figyelembe vevő foglalkozások, heti egy alkalommal 45 percben zajlanak, a személyi és tárgyi feltételek adottak. Lehetőséget biztosítunk a jó kezűességű, kiemelkedő képességű 5-7 éves gyermekek számára a vizuális nyelv folyamatos gyakorlásával, megújításával, képességeik kibontakoztatása érdekében. A program keretében sor kerül a beszédkézség fejlesztésére, a drámajátékok megjelenítés módjainak gyakorlására, megismerésére, ismeretük bővítésére.

10. 2. Szociális hátrányok enyhítése

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- Óvodahasználó gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- **Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.** A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.
- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - **kapcsolattartás.**

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.

Környezeti okok lehetnek

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek.
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése.
- Szülők iskolázatlansága.
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség.
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség.
- Tartós betegség.
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
- Higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés.
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismerttetése, megszerettetése.
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése.
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt;
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása;
- Mozgáslehetőség biztosítása;
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség

- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: Nyitott napok, Egészség Nap, barkácsolás, kertgondozás stb.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül.

10. 3. Sajátos nevelési igényű gyermek

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a sajátos nevelési igényű – mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek, eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékból típusa, súlyossága.
- A fogyatékból kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei;
 - képességei, kialakult készségei;
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei;
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékból típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékból mindegyikére tekintettel kell lenni.

Pedagógiai programunkat egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A logopédiai munka az anyanyelvi neveléshez kapcsolódik, annak része és segítője.

Az anyanyelvi nevelést az óvónő és a család végzi, a logopédus munkája annak kiegészítője, segítője. Jelentősége abban van, hogy saját módszereivel elősegítse az alakilag és tartalmilag is megfelelő beszéd kialakulását a gyermekeknél.

Évente logopédiai szűrés eredményeként részesülnek logopédiai fejlesztésben az arra rászoruló gyermekek.

Óvodánkban beszédfejlesztő óvodapedagógus a logopédussal konzultálva határozza meg az enyhe beszédhibával bíró gyermekek beszédfejlesztésének irányát.

A beszédfejlesztő feladatai:

- ❖ A beszédhibás gyermekek folyamatos kiszűrése
- ❖ Beszédhibák javítása a logopédia speciális módszereivel

- ❖ A beszédhiba megszüntetése által a gyermekek családi, óvodai és iskolai beilleszkedésének elősegítése.

Beszédjavításra azoknak az 5-6 éves gyermekeknek van szükségük, akiknél a beszéd korrekciójára az iskolai tanulmányok megkezdése előtt szükség van. Logopédiai munka csak a tanköteles korú gyermekek körében folyik. A sikeres fejlesztés érdekében nagyon fontos az óvodapedagógussal és a családdal fenntartott szoros kapcsolat.

10. 4. Óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai háttérét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

Óvodánk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védeltséget:

- Pedagógiai programunk készítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit.

- Külön gondot fordítunk arra, hogy – kompetenciáink függvényében - a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.
- Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó pedagógusi szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.
- Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:
 - szükség esetén a fejlesztő szakember útmutatásainak és tanácsainak figyelembevételével – beépítve a gyermek fejlődési naplójába, annak részeként - egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja
 - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus irányításait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba
- A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező, szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről

- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában;
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásáva
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében;
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában

Óvodánk igénybe veheti az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

A sajátos nevelési igényű gyerekek jogai:

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai, és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.
- ❖ Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5 életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító fejlesztő felkészítésben vesz részt (továbbiakban, a fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettség: képzési kötelezettség). A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart. A képzési kötelezettség idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szülőinek joga és kötelessége:

- ❖ A szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa.

A sajátos nevelési igényű gyermek jellemzői:

A sajátos nevelési igényű gyermekek közös vonása, hogy fejlődésük lelassult, és a mennyiségi eltérés mellett minőségi eltérés is tapasztalható. Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletesebb tempóban, időnként nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, az értelmi fogyatékos és autista gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, sokkal több gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Programunk figyelembe veszi a különböző funkciók egymásra épülését, hogy a szociális tanulás támogatása közben sikerélményt biztosíthassunk minden gyermeknek. Foglalkozásaink tartalma a gyermek egész személyiségére hat, a pszichomotoros fejlesztést szolgálja.

Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Az óvodába történő felvétel módja:

Óvodába lépéskor a gyermeknek rendelkeznie kell, és az óvoda rendelkezésére kell bocsátania az Országos Szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményét.

A fejlesztés feltételrendszere:

A fejlesztő pedagógia óvodai nevelésünk szerves része. Óvodánkban függetlenített fejlesztő óvodapedagógus foglalkozik nevelési időben a fejlesztésre szoruló gyermekekkel.

Feladata: a tanulási zavar kialakulásának megelőzése, a részképesség- gyengeséggel küzdő gyermekek megsegítése fejlesztése. A fejlesztés ingyenes, a szülőket minden alkalommal nyilatkoztatjuk a fejlesztés lehetőségéről.

Személyi feltételek biztosítása:

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését szolgáló szakmai kompetenciák biztosítása:

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését – a törvényi elvárásoknak megfelelően - speciális szakember végzi. Szakfeladat ellátás keretében gyógypedagógus heti rendszerességgel foglalkozik a gyerekekkel.

Fejlesztő pedagógus külön fejlesztő terv alapján, heti rendszerességgel fejleszt egyénileg és mikroszoportos formában, differenciáltan.

A fejlesztő pedagógia óvodai nevelésünk szerves része. Óvodánkban függetlenített fejlesztő óvodapedagógus foglalkozik nevelési időben a fejlesztésre szoruló gyermekekkel.

Feladata: a tanulási zavar kialakulásának megelőzése, a részképesség- gyengeséggel küzdő gyermekek megsegítése fejlesztése. A fejlesztés ingyenes, a szülőket minden alkalommal nyilatkoztatjuk a fejlesztés lehetőségéről.

A gyermekekben rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása érdekében nevelőtestületünk, és a gyermekek fejlesztésével foglalkozó szakemberek, legjobb tudásuk szerint kínálják fel a gyermekek számára szükséges kompetenciákat, és a fejlettségi állapotuknak megfelelő műveltséget. E célok megvalósítását segítik:

- ❖ A fejlesztés stratégiája
- ❖ A nevelés teljes folyamatát, benne az egyének fejlesztését átölelő tervezés és szervezés
- ❖ Különböző pedagógiai színtereken (fejlesztő foglalkoztató szobában stb.) az egyéni fejlődési adottságokhoz, a fogyatékoság típusához és súlyosságához igazított terápiás eljárások alkalmazása

Az integrált nevelés során az óvodapedagógusok a gyermek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, a differenciálás módszerét alkalmazva végzik.

Az egyéni fejlesztési terveikben a szakszolgálat (logopédus, fejlesztő pedagógus, stb.) szakmai segítségét is igénybe veszik, illetve annak útmutatásai alapján végzik munkájukat.

Az óvodapedagógusok és dajkák szemléletformálása meghatározza továbbképzéseink irányultságát, illetve az intézmény belső továbbképzési rendszere kibővül a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez nélkülözhetetlen szakmai ismeretszerzéssel.

Tárgyi feltételek biztosítása:

Intézményünk külső és belső tárgyi adottságai – néhány speciális eszköz, és az épület akadálymentesítésével – megfelelnek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételeknek.

Az egyéni, mikrocsoportos fejlesztés szinterei:

- ❖ Megfelelően felszerelt logopédiai foglalkoztató szoba
- ❖ Fejlesztő szoba (több funkciós helyiség)

Valamennyi foglalkoztató szobában nagyméretű tükör segíti a gyermekeket énképük megfelelő alakulásában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyezők, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak.

Célunk a megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a sérülés változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolában történő bevalás érdekében.

Ennek érdekében törekedni kell a kommunikációs tapasztalatszerzés belülről jövő igényének kialakítására, az akadályozottság, hátrány leküzdésének készítésére, a pozitív személyiségjegyek, képességek megismertetésére.

A gyermekek pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Pedagógiai tevékenységünk a fejlődésemélet alapos megértésén, a nevelés konstruktivista szemléletén és a megismerésről alkotott progresszív elképzelésen alapul.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- ❖ elég időt kapjanak környezetük felfedezésére.
- ❖ lehetőséget kapjanak egy-egy téma sokoldalú megközelítésére és megismerésére.
- ❖ biztonságos környezetben fedezhessék fel saját érzéseiket, követhessenek el hibákat és oldjanak meg konfliktusokat.
- ❖ alkalmat kapjanak a választásra az egyes foglalkozások közül.
- ❖ helyet kapjanak munkáik kiállítására.

A speciális fejlesztés az alábbiakra épít:

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez részükre spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata.
- ❖ Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítélet mentességre építünk. Ezzel a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg.

- ❖ A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A probléma észlelése / szűrés
- ❖ Szülők tájékoztatása / bevonása
- ❖ Megfelelő szakember megkeresése / szakvizsgálat kezdeményezése
- ❖ Az óvodapedagógus és a speciális fejlesztő együttműködése / egyéni fejlesztési terv szerinti differenciált foglalkoztatás

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését segítő kapcsolataink:

Szakfeladat ellátás keretében, helyi önkormányzat támogatásával gyógypedagógust, logopédust, mozgásfejlesztőt biztosít együttműködési megállapodás keretében.

2004 óta független fejlesztő pedagógus segíti az óvodapedagógusok munkáját, végzi az egyéni differenciált fejlesztést.

A részletesen kidolgozott fejlesztő program 28 feladatsort tartalmaz, minden csoport rendelkezésére áll a fejlesztő munka támogatására.

10. 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, **(amennyiben benne van az alapító okiratban)**

azt kell beleírni, az alábbi felsorolásból, ami az alapító okiratban szerepel:

sajátos nevelési igényű gyermek

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

ac) kiemelten tehetséges gyermek,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

c)* **tartós gyógykezelés alatt álló gyermek,**
estében.

Programunk felfogása szerint:

- ❖ minden kisgyerek fejleszthető.
- ❖ gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- ❖ A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás)
- ❖ A gyerekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- ❖ A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- ❖ Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

Diabéteszes gyermekek óvodai ellátása

Ételallergiás gyermek óvodai ellátása

Epilepsziás gyermek óvodai ellátása

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

10. 6. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Feladatok:

- ❖ Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- ❖ A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- ❖ Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan **készségek fejlesztése** is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális **készségek** (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- ❖ A család a szocializáció első színtere.
- ❖ Erősítsük családi nevelést.
- ❖ A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- ❖ Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- ❖ A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- ❖ A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- ❖ A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

10. 7. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja

A szociális hátrányok kompenzálása

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak

a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön

11. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

*„Az emberek egymásért születtek.”
(Marcus Aurelius)*

Gyermekvédelmi tevékenységünket a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben elsődlegesen a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- Biztosítjuk a gyermekek jogait fajra, nemre, vallásra, származásra stb. való tekintet nélkül.
- A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez, fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek a különleges ellátáshoz

- A gyermek emberi méltóságát tiszteletben kell tartani.
- Személyes adatokat meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében a törvényi elvárások és előírások szerint kezelünk, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatjuk. A gyermek, valamint a gyermek személyes adatait, – jelzések esetén – csak a törvényben meghatározott célból és személynek (szervezetnek) továbbítható.
- A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerekeknek joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek.
- A gyerekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- A sajátos nevelést igénylő gyerekekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

A gyermekvédelmi munka több évtizedre tekint vissza. Az utóbbi években a társadalmi, gazdasági viszonyok változásával néhány család szociális helyzetének romlása figyelhető meg.

A gyermekvédelmi munka első és legfontosabb feladata a megelőzés megszervezése és a speciális segítséget igénylő gyermek és családok tájékoztatása, segítése.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy a személyiségfejlődési problémákat időben felfedezzük. Ilyenek: testi, szellemi fejlődésben való elmaradás, nehezen nevelhetőség, higiénés gondozatlanság, súlyos familiáris konfliktusok.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, ezért az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős együttes feladata a szülők segítése, olykor az egész család „nevelése”, gondozása, védelme. Mindez csak megfelelő bizalom alapján, és nagy tapintattal történhet. Bizonyos esetekben a gyermekvédelmi rendszer szociális szakembereit, valamint a családorvos, védőnő segítségét is igénybe kell vennünk: Ha a gyermek fejlődése, egészsége a családban veszélyeztetve van, kötelességünk segítséget kérni a további intézkedéshez. Más esetekben a szülő tudtával és beleegyezésével megfelelő szakember segítségét kérjük (pl. logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász).

Alapelvünk:

- Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében legyen természetes a másság elfogadása, a mássággal való együttélés, különös tekintettel a gyermek fogyatékosságára, retardációjára.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek szexuális felvilágosítása a szülők joga.

A gyermekvédelmi munkánk célja:

- A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetben élő gyerekek problémáinak mielőbbi felismerését követően a probléma kezelése, segítése, ellensúlyozása, a hátrányok csökkentése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődő képességük optimális fokára és ehhez megkapják a megfelelő segítséget.

A célok elérése érdekében feladataink:

- családokkal jó kapcsolat kialakítása – tolerancia, elfogadás, bizalom kialakítása;
- a gyermek elfogadtatása a társak körében – tolerancia;
- fokozatosság elvének megtartása;
- biztonság megteremtése;
- gyermek aprólékos megfigyelése, pozitívum kiemelése;
- gyermeki és szülői jogok érvényesítése;
- együttműködés segítő, speciális szolgáltatást nyújtó szervezetekkel;
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz történő segítségnyújtás;
- felzárkóztatás megszervezése.
- szükség esetén javasoljuk a szülőknek, hogy keressék fel a gyermekjóléti szolgálatot.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős - Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint: Az óvodapedagógusok szintjén:

- A gyermekek és a szülők **jelzéseinek fogadása**.
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése felfedezése.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő **differenciált és egyéni fejlesztés**.

2. szint: Gyermekvédelmi koordinátorok (megbízottak) szintjén:

- A pedagógusoktól beérkező **információk gyűjtése** →
- A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a **tanácsadásra és forrásfeltárássra** (szociális támogatás, étkezési támogatás stb.) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a **kapcsolattartásra** a család és gyermekjóléti szolgálat felé.

3. szint: Óvodavezetői szinten:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekek érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Szükség szerinti feladata: **határozottan felvenni a kapcsolatot** az illetékes gyermekjóléti szolgáltatást biztosító intézményekkel.

Az intézményvezető feladatai:

- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról;
- évente egy alkalommal értékeli és minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét;
- a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, és az érintett óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi;

- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint vagy segítséget kér, vagy nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek, adott esetben a rendőrhatóságnak;
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

A gyermekvédelmi feladatokat koordinálók feladatai:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre;
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket;
- az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása céljából kapcsolatot tart az óvodatitkárral;
- szükség szerint családlátogatások végzése az óvodapedagógusokkal;
- a fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában;
- segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése (együtt az óvodapedagógusokkal);
- a központi faliújságon a szülők folyamatos tájékoztatása az őket érintő témákban;
- szükség szerint hospitálások, tapasztalatcserék végzése a csoportokban;
- folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal;
- kerületi gyermekvédelmi továbbképzéseken, konferenciákon történő részvétel;
- félévente beszámoló készítése az óvodapedagógusok és az óvodavezető felé;
- Szükség szerint kapcsolatfelvétel – kapcsolattartás:
 - ✓ Gyámhivatallal,
 - ✓ Gyermekjóléti intézményekkel – Szociális segítő munkatárssal.
 - ✓ I. kerületi Nevelési Tanácsadó és Logopédiai Intézettel.
 - ✓ Egészségügyi intézményekkel.
- abban az esetben, ha az óvoda a felmerülő problémákra nem tud megoldást találni, kapcsolatfelvétel a mindenkori jegyzővel.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és járását
- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri
- a feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja, ezekről a gyermekek fejlődési naplójában feljegyzést készít

- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük elősegítése: *A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű, fejlődésükben lemaradt, vagy lassabban fejlődő gyermekeknek, különösen nagy szükségük van a megértő, türelmes bánásmódra. Ha érzik a gyermekek, hogy elegendő időt és segítséget kapnak, szívesebben vállalnak komolyabb erőfeszítéseket. A feladatokat a fejleszthetőség tempója határozza meg. Elsődleges feladat, hogy feltérképezzük a gyermek képességeit, területenkénti fejlettségét. A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.*
- a szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása
- közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében

Szociális segítő szolgáltatás az óvodában

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében - igény szerint - a szociális segítő munka eszközeivel nyújt támogatást az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak.

Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint támogatást nyújt a gyermek-védelmi feladatok ellátásában.

Ennek keretében segíti:

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez,
- a gyermeket lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek óvodába járási kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenció eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) meghatározza:

a gyermekek és szüleik alapvető jogait és kötelességeit, e jogok védelmét, a gyermekek védelmének rendszerét (ellátásokat és hatósági intézkedéseket), az állam és az önkormányzatok gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatait, a gyermekvédelmi és a gyámügyi igazgatás szervezetét és főbb szabályait, 11. az adatvédelmi rendelkezéseket.

A Gyvt. 11.§ (1) bekezdése szerint a gyermeki jogok védelme minden természetes és jogi személy kötelessége, – aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőtének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

A gyermekjogi képviselő figyelemmel kíséri az óvodában folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését.

A gyermekjogi képviselő indokolt esetben megkeresi az óvoda fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez. (www.obdk.hu/gyermejjog.html)

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A 2017. július 12-től változott a jogszabály – kiemeli Nkt.42.§(3) bekezdésében, hogy a köznevelés szereplői a nevelési, oktatási intézmény vezetője útján kötelesek az illetékes gyermekjóléti szolgáltatást nyújtót haladéktalanul értesíteni, ha megítélésük szerint a gyermek súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

A jelzés megtételének módja: írásban, telefonon, személyesen.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, az óvoda vezetője, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban – értesíti, óvodás gyermek esetén, a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot,

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek óvodába járásával kapcsolatos, továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és az igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tizenegy nevelési napot, az óvoda vezetője a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda vezetője haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, a család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § c) pontja szerinti szabálysértési tényállás megvalósulásához szükséges mulasztás mértéke az adott nevelési évben összesen *

a) * az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján óvodai nevelésben részt vevő gyermek esetén tizenegy nap

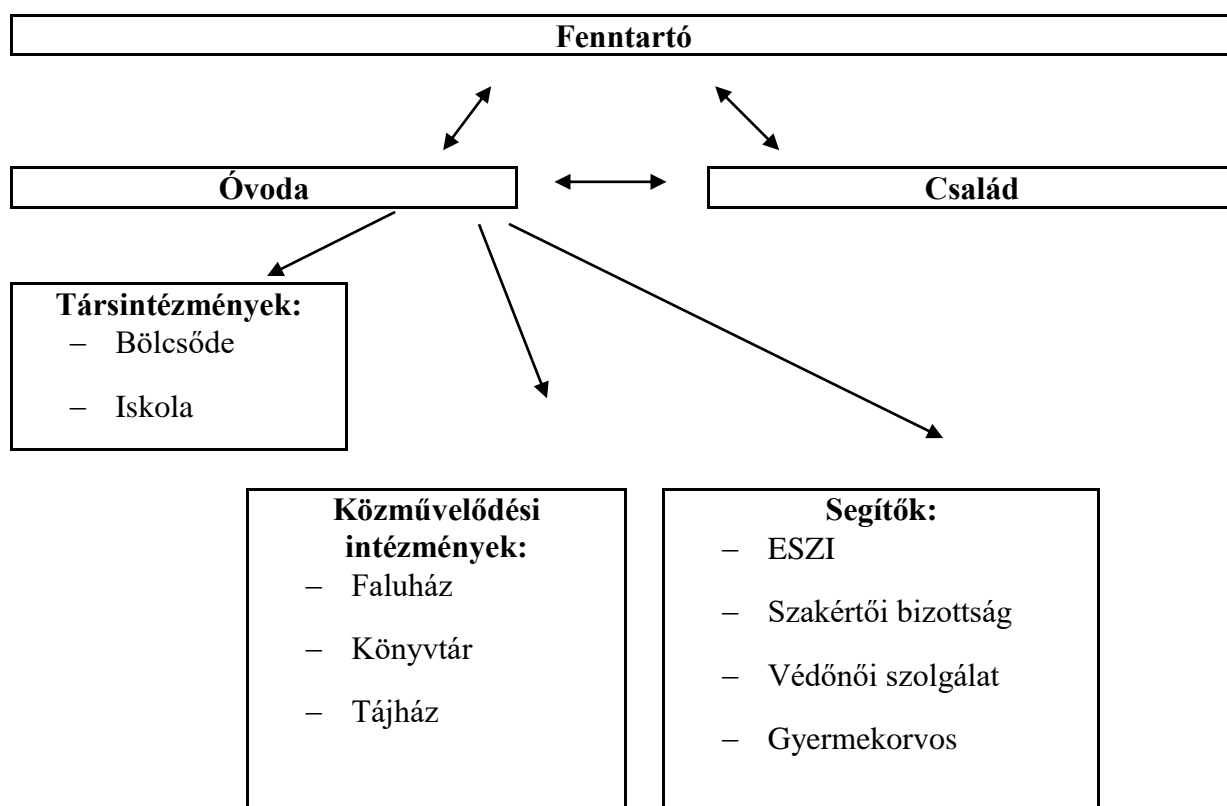
A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

A gyermekvédelmi felelős köteles a gyermekről szóló belső dokumentációt szolgálati titokként kezelni, személyiségi jogait, adataikat a mindenkor hatályos adatvédelmi és személyiségi jogokat védő törvények tiszteletben tartásával kezelni.

A Gyvt.17.§ (2) bekezdés szerint a jelzőrendszeri tagok kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása más súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén. A Gyvt. 135-136/A.§-ban foglalt rendelkezések a jelzőrendszeri tagoknak az adatkezelésre, beleértve a törvényben meghatározott szervnek, hatóságnak való továbbításra vonatkozóan is, kifejezett felhatalmazást adnak.

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

A kapcsolattartás szinterei:

12. 1. A család-óvoda kapcsolata

Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei:

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében **kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése.** Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. *Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása.*

A családnak jelentős a szerepe, hiszen a gyermekre születése pillanatától hat, alapvető viselkedési és érzelmi modelleket vés be a személyiségébe. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Napjainkban az oktatásirányítás képviselői és a pedagógusok egyaránt világosan látják, hogy társadalmilag is a legnagyobb problémák egyike az erkölcsi kérdések közös értelmezése és azok gyakorlati megvalósulása. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a családokkal együttműködve a viselkedéskultúra fejlesztésére tudatosan irányítsuk a figyelmünket.

Ennek érdekében:

- el kell nyernünk a szülők bizalmát
- az óvodapedagógusnak kell kezdeményező szerepet vállalnia
- az óvoda minden dolgozójának előítéletektől mentesen kell közelednie minden családhoz
- kötelességünk megismerni a családok szokás- és normarendszerét
- pozitív, követendő és példa értékű minta adása dolgozói és intézményi szinten egyaránt

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek személyiségének megismerése, a családok megismerése
- a gyermek fejlesztéséhez a feladatok egységes értelmezése
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése
- szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén: az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése
- az együttműködés szabályainak betartása, a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel

A kapcsolattartás az óvodában - Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus folyamatosan tájékoztatja a szülőket az óvoda életéről, gyermekük óvodai helyzetéről. Fontos, hogy az óvodapedagógus információi a gyermekekről mindig reálisak legyenek. Az óvodapedagógus tiszteli az érzelmeket,

segítőkészséget mutat, és magatartásával biztosítja a szülőt diszkréciójáról. Modell szerepe az óvoda-család kapcsolatban is érezhető kell, hogy legyen.

- Az óvodapedagógus lehetővé teszi - amennyiben a szülő igényli - hogy a család bepillantást nyerjen a csoport hétköznapi életébe is. Egy-egy szülő, vagy szülőcsoport számára nyitott órákat vagy napot szervez, melyben az óvodai élet közvetlen megfigyelése lehetséges.
- Lehetőséget teremt a szülők gyermekeik fejlődésével és óvodai életével kapcsolatos problémáinak megbeszélésére, valamint a gyermek folyamatos nyomon követése eredményeinek megbeszélésére, melyre leginkább a családi beszélgetés (fogadó óra, családlátogatás) kerete alkalmas.
- A folyamatos kapcsolat alakulásában szerepet vállalhat a Szülői Munkaközösség, mely szülői kezdeményezéseket tolmácsol.

Az együttműködés formái

A gyermek óvodába való lépése előtt:

- Nyitott napjainkon lehetőség szerint jelenléti, szükség szerint pedig online formában a szülők bepillantást nyerhetnek az óvoda életébe, bekapcsolódhatnak a gyermeknek és felnőtteknek szervezett tevékenységekbe, feltehetik kérdéseiket az óvoda működésével, szokás és szabályaival kapcsolatosan.
- Óvodapedagógusok látogatása a bölcsődébe, leendő óvodások látogatása gondozónőikkel az óvodába.
- Bölcsődei szülői értekezlet során a Pedagógiai Programunk bemutatása, igény szerint az óvodapedagógusok bemutatkozása.
- Óvodába érkező szülőknek az óvoda bemutatása, a Pedagógiai Program megismertetése.
- Az óvodapedagógus kezdeményezése alapján – egyeztetve a szülői igényekkel – óvodába lépés előtt a gyermekek meglátogatása családi környezetükben.

Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- Az információ áramlás folyamatos javítása, fejlesztése.
- Közös programok szervezése.
- A szülői megbeszéléseken, szülői értekezleteken adjanak az óvodapedagógusok, védőnők tanácsot a szülőknek az óvodai táplálkozás otthoni kiegészítésére.
- Óvodapszichológusi és gyógypedagógusi támogatás nyújtása szükség vagy igény szerint.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként javasoljuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

- A segítséget igénylő szülők (anyagi, nevelési gondok stb.) minél szélesebb körű támogatása a szülőtársak bevonásával.
- Rászoruló gyermekek számára gyűjtési akció szervezése.
- Halmozottan hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermekek fokozott segítése.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- ❖ Egészségügyi szolgáltatást nyújtók (a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos)
- ❖ Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók (családsegítő szolgálat)
- ❖ Kisgyermek napközbeni ellátását biztosítók (bölcsőde)
- ❖ Köznevelési intézmények (óvodák, iskolák, nevelési tanácsadók, szakértői bizottságok)
- ❖ Rendőrség
- ❖ Gyámügyi hivatal
- ❖ Társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok
- ❖ Munkaügyi hatóság

Az óvoda tájékoztatási és együttműködési kötelezettsége:

Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülők folyamatos tájékoztatása:

- ❖ Egyéni fogadóóra (évente minimum két alkalommal) – Fejlődésnyomon követő dokumentum
- ❖ **A szülő jogszabály szerinti tájékoztatása gyermeke fejlődéséről**
- ❖ Segítő beszélgetés (alkalmanként előre egyeztetett időpontban)
- ❖ Reggeli és délutáni beszélgetés (rövid, tömör, lényegre törő)

Kapcsolattartás módjai:

- ❖ Szülői értekezletek
- ❖ Szülői Szervezet megbeszélései
- ❖ Egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadásokat szervezünk.
- ❖ Családlátogatások
- ❖ Egyéni beszélgetések

- ❖ Nyílt napok, előzetes megbeszélés alapján a szülő bármikor bemehet a csoportba és megismerheti gyermeke óvodai életét.
- ❖ Családi szoba
- ❖ Közös programok, ünnepek

Mi a szülők mindegyikét megnyerni szeretnénk, mert ez a feltétele a nevelésben való jó együttműködésünknek. Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok a beiratkozás pillanatától segítséget kapjanak óvodapedagógusainktól.

Az óvoda-család kapcsolatában fontos szerepe van a Szülői Szervezetnek. A Szülői Szervezet nemcsak koordináló, hanem kezdeményező is a folyamatos együttműködés segítésében. A Szülői Szervezet összetétele évenként változik, ezért képviselőjük sem lehet állandó: a szülők képviselőiket évenként választhatják, mindig az első szülői értekezletek alkalmával.

A családdal való kommunikáció alapelvei:

- ❖ Adjunk időt, alkalmat, bátorítást a családnak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat.
- ❖ Az információt kezeljük bizalmasan.
- ❖ A családok és pedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyerekekről és élményeiről.

A családokkal való kommunikálás módszerei:

- ❖ Reggeli és délutáni beszélgetés szükség szerint, rövid, tömör
- ❖ Szülői értekezletek
- ❖ Barkács-, teadélutánok
- ❖ Faliújságok
- ❖ Honlap
- ❖ Fogadóórák, Családlátogatás, Nyílt napok
- ❖ Családi szoba
- ❖ Szülők, nagyszülők bevonása az óvodai életébe, A családi érdeklődés feltérképezése
- ❖ Közös programok (pl. kirándulás, ünnepek stb.)
- ❖ Partneri igény és elégedettségmérés

A családok felé nyitott óvodánk. Ez elsősorban erkölcsi és személyi támogatást, szakemberek bevonását jelenti a családok érdekének képviselőjére, szükségletük feltárására, erőforrások felfedezésére, nagyobb érzelmi biztonságot és támogatást nyújtva a krízishelyzetben élő gyermekeknek és szüleiknek:

- ❖ szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadással a szülők segítése
- ❖ a szociális támogatás rendszerének szükség szerinti bemutatása, tájékoztatás családjogi kérdésekben
- ❖ a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelést igénylő gyermekek érdekeinek képviselője
- ❖ kapcsolatok kiépítése a speciális szolgáltató intézményekkel
- ❖ családi programok szervezése

Feladataink:

- ❖ A csoport óvónőinek segítése, a családbevonás feltételeinek megteremtése és szervezése.
- ❖ Családi szoba működtetése
- ❖ Hirdetőkön a szülői programokról folyamatos tájékoztatás
- ❖ A családok megismerése
- ❖ Honlap naprakész működtetése

Folyamatos tájékozódás az óvónőktől: rendszertelenül óvodába járók, az óvoda szokás- és szabályrendszerét megszegők, fejlesztő foglalkozásra járók stb. Családok igényeinek felmérése (szükséglet, állapot, életvitel, bánásmód a gyermekekkel), családlátogatások, egyéni és csoportos beszélgetések. Feljegyzések az esetekről. Szükség és igény szerint az AESZI stb. igénybevitelével családterápia tervezése, szervezése.

- ❖ **A szülők bevonása az óvoda életébe.**
Segítség ebben az óvónőknek (projektekhez).
Részvétel szülői értekezleteken, fogadóórákon, kirándulásokon.
Új családtámogatási lehetőségek felkutatása, ismertetése.
- ❖ **A gyermekneveléshez nyújtandó szakmai tevékenység koordinálása.**
Igénymérés egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai és egyéb előadások és beszélgetések megtartásával kapcsolatban.
Mesekönyvek, társasjátékok stb. bemutatása, szülői értekezleteken.
Egyéni, segítő beszélgetések szervezése a családban előforduló, a gyermekneveléssel kapcsolatos konfliktushelyzetek megoldására.
- ❖ **A családok támogatása érzelmi oldalról.**
Legyen jó légkör az óvodában, ide jó legyen megérkezni!
Az óvodában mindig lehet kérdezni, és kérni.
- ❖ **Szociális és egészségügyi területre kiterjedő érzékenység, kapcsolat a szociális ellátó hálózattal.**
Szoros kapcsolat a gyermekvédelmi koordinátorral.
- ❖ **A helyi szociális gondoskodás szerveivel történő kapcsolattartás.**
Szűrővizsgálatok megszervezése: védőnői, fogászati szűrések, logopédiai és gyógypedagógiai fejlesztésben résztvevők nyomon követése.

12. 2. Algyői Egyesített Szociális Intézmény

12. 2. 1. Óvoda – Bölcsőde

Mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere. Segíti a két intézmény közötti átmenetet a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvételét.

12. 2. 2. Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat

Szem előtt tartva a gyermekek érdekeit, támogató, segítő jellegű a kapcsolat.
Esetmegbeszélések, jelzőrendszer működtetése.

12. 3. Óvoda – Iskola

A gyermek az óvodáskor végére belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben, majd az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad az átgondolt rugalmas fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyük. Fontosnak tartjuk, hogy az iskola megismerje nevelőmunkánkat, módszereinket, eszközeinket, melyek segítségével úgy neveljük és fejlesztjük óvodásainkat, hogy környezetükben jól eligazodjanak és képesek legyenek az iskolai tanulmányaik megkezdésére.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

A kapcsolattartás – együttműködés formái:

Emberi és szakmai kapcsolatok ápolása: érdeklődés egymás munkája, eredményei iránt.

Kölcsönös látogatások, Szülői értekezleten való részvétel, Közös rendezvények.

Nagycsoportos gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek a tanító nénivel, az iskola épületével. Az iskolások karácsonyi műsorral kedveskednek az óvodásoknak, az iskola Föld napi rendezvényeit meglátogatják az óvodások.

Az „Óvoda-iskola átmenet” programot minden érintett óvodapedagógus munkájában hasznosítja

A környezettudatos magatartás elősegítése érdekében a „Örökös Zöld Óvoda” cím és az „Örökös ÖKO iskola” cím ápolása, közös programok szervezése.

Erdei tanösvény bejárása, energiatakarékosságra felhívó rajzverseny, Föld napi iskolai programokra, Iskolába csalogató éves programra a nagycsoportosok meghívása. Környezetbarát életvitel elfogadtatása példaadás során.

12. 4. Óvoda – Fenntartó

Fenntartóval: kapcsolatunk hivatalos, ugyanakkor támogató, segítő jellegű, mindent megteszünk, hogy az együttműködés jellemezze.

A fenntartó óvodával szemben támasztott szakmai elvárásának követelményeinek teljesítése.

Kapcsolattartás – együttműködés formái: kölcsönös tájékoztatás.

A kialakult jó kapcsolat folytatása és az együttműködés erősítése.

12. 5. Egészségügyi szervek

Védőnő, fogorvos

A kapcsolattartás formái:

- ❖ tisztasági szűrés minden korcsoportban
- ❖ fogászati szűrés évente 2 alkalommal

12. 6. Szakmai szervezetek

- ❖ Nevelési Tanácsadó
- ❖ Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szegedi Tankerülete
- ❖ Magyarországi Montessori Egyesület
- ❖ MÓD-SZER-TÁR, RAABE
- ❖ Zöld Óvoda kapcsán például:
 - Vadaspark, Fűvészkert, Magyarországi Madártani Egyesület, Zöld Óvodák Hálózata, Lovas Klub stb.

Szakmai tevékenységünk fejlesztése érdekében igénybe vesszük segítségüket.

12. 7. Közművelődési intézmények, Civil szervezetek

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk:

Könyvtár, Faluház, Tájház, Alkotóház, Algyői Nőegylet, Polgárórség

A kapcsolattartás formái:

Gyermek műsorok, könyvtárlátogatás, gyermek foglalkozások, múzeum látogatás, kismesterségek megismerése, hagyományápolás, múltunk tiszteletére nevelés.

Ünnepekhez kapcsolódóan a régmúlt eszközeinek bemutatása, használatukról helyszíni foglalkozás formájában élményszerzés, mángorlás, kenyérsütés, disznóvágás, töksütés

Borbála Fürdő: Vízhez szoktatás, a medencében tartózkodás szabályai

Jégkorcsolya szakosztály

Algyői Sportkör

12. 8. Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserekre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, **jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.**

Az óvoda a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn, ennek részletes formáját a mindenkori nevelési év munkaterve tartalmazza.

Internetes kommunikáció lehetséges formái:

- ❖ Amennyiben pályázati forrás áll rendelkezésre és a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró, szakmai tanulmányút szervezése **külhoni magyar óvodákba és külhoni óvodák fogadása.**

Kiemelés: Programunk küldetése - filozófiája

„A napjainkban világszerte zajló gyors változások erősítik bennünk annak a fontosságát, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során. Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, helyi pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.”

Évente értékelendő területek és elvárások

1. Pedagógiai folyamatok – Tervezés – Megvalósítás – Ellenőrzés – Értékelés - Korrekció

1.1. Az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel.

1.2. A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése.

1.3. A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely a fejlődési naplóban (feljegyzésekben) nyomon követhető. A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában gyermeknek.

1.4. Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során megtörténik az ellenőrzések során feltárt információk felhasználása.

2. Személyiség- és közösségfejlesztés

2.1. Az intézmény vezetése és érintett pedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről.

3. Eredmények

3.1. Nyilvántartjuk és elemzik az intézményi eredményeket:

- helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei
- 6 éves kor után óvodában maradó mutatók, elégedettségmérés eredményei
- neveltségi mutatók

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

4.1. A pedagógusok szakmai csoportjai maguk alakítják ki működési körüket, önálló munkaterv szerint dolgoznak. A munkatervüket az intézményi célok figyelembe vételével határozzák meg.

4.2. Az intézmény munkatársai számára biztosított a munkájukhoz szükséges információkhoz és ismeretekhez való hozzáférés.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

5.1. Az intézmény a helyben szokásos módon tájékoztatja külső partereit (az információátadás szóbeli, digitális vagy papíralapú).

5.2. A partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgálják, visszacsatolják és fejlesztik.

6. A pedagógiai munka feltételei

6.1. Az intézmény rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.

6.2. Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő- oktató munka humán erőforrás szükségletéről.

6.3. A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

7.1. A tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók.

A fenntartóval való kapcsolattartás felelőse az óvoda vezetője, felhatalmazása alapján az óvoda más dolgozója.

13. ÓVODÁN KÍVÜLI PROGRAMOK

Folyamatszabályozás

Nevelőtestületünk igyekszik olyan tanulmányi, valamint élményszerző kirándulásokat, programokat, településen belüli, közeli városban történő sétákat szervezni – az óvodai élet keretei között! Ezekkel megerősíthetjük az épített környezethez, az élővilághoz, természethez való kötődésüket. Megfelelő tervezéssel, szervezéssel, lebonyolítással könnyedén megvalósíthatók a nevelési folyamatban. Életkorukhoz illeszkedve hívhatjuk fel figyelmüket a szűkebb-tágabb környezetünk védelmére, óvására.

Feladatok:

- ❖ Óvodán kívüli helyszínek előzetes bejárása
- ❖ Lehetséges balesetforrások kiküszöbölése
- ❖ Megfelelő számú kísérő (6-8 gyermek / felnőtt)
- ❖ A személyszállító cég körültekintő megválasztása
- ❖ A szállító partnertől felelősségvállaló nyilatkozat kérése a feltételekről
 - A gépjármű megfelel-e a személyszállítási szolgáltatásokról szóló törvénynek
 - Műszaki vizsga, tevékenységi engedély, kötelező felelősségbiztosítás megléte
 - A rendszeres állapotfelmérés, ellenőrzés, szervizelés sűrűsége
- ❖ A gyermekek tájékoztatása a programról, balesetvédelmi szabályok betartásáról

- ❖ A szülők nyilatkoztatása arról, hogy az autóbuzsos utazást gyermekük hogyan viseli.
Pl: A buszban menet közben hányingere van-e, vagy sem.
- ❖ Pontos utaslistát kell készíteni
- ❖ Szükséges felszerelés meglétét ellenőrizni kell: minimális egészségügyi készletnek lenni kell (gyógyszer, kötözőszer, fertőtlenítő szer)
- ❖ A Pedagógiai Program részeként szervezett kirándulás: a program teljes ideje alatt a pedagógusok kötelessége, hogy a gyermekek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása, a veszélyhelyzetek folyamatos feltárása, és elhárítása.
- ❖ A kirándulás, program, városi séta megszervezéséért, lebonyolításáért, személyi és tárgyi feltételek biztosításáért, a gyerekek biztonságáért az óvodapedagógus a felelős.
- ❖ Óvoda-család kapcsolatépítése céljából szervezett programon, ha a szülő is részt vesz, akkor ő felel a saját gyermekéért!

14. MONTESSORI PEDAGÓGIÁNK

Minden óvodai csoportban az óvodapedagógusok a Montessori pedagógia alapelveit alkalmazzák. Az óvodapedagógusok a Montessori eszközrendszerből a saját korcsoportjuknak megfelelő eszközöket vezetnek be, figyelembe véve a csoport fejlettségi szintjét és a csoportszobák felszereltségét.

Montessori pedagógia célja:

- ❖ Tevékeny, segítőkész és egymással toleráns gyermekeket neveljenek békés, nyugodt légkörben.
- ❖ Önálló személyiség, akinek megvannak a saját igényei, a saját törekvései.
- ❖ Olyan légkör létrehozása, amelyben a pedagógusok a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával felkészítik a gyermekeket az önálló döntések meghozatalára, arra, hogy vállalják cselekedeteik, döntéseik következményeit, és hogy megállják helyüket egy állandó változásokkal, kihívásokkal teli világban.
- ❖ Ennek elsődleges feltétele egy olyan környezet létrehozása, mely az élet minden területén felkínálja a megismerés és megtapasztalás lehetőségét.
- ❖ A gyermekek saját tapasztalataik alapján tesznek szert az alapvető ismeretekre, problémamegoldó gondolkodásra.
- ❖ Örömeiket leljék az ismeretszerzésben, a kreativitásban, önmaguk fejlesztésében.
- ❖ Megismerjék, szeressék és védjék a környezetet, tudjanak gyönyörködni a művészeti alkotásokban.
- ❖ Harmonikus gyermekközösséget alakítsanak ki a kölcsönös megértés és szeretet, közös élmények eredményeképpen.
- ❖ A gyermekek megtanulják kívánni egymást, és a másik foglalatosságát tisztelni.
- ❖ Az önfegyelem, a belső harmónia, az összetartozás, az egymásra figyelés és a felelősségtudat kifejlődése.

Montessori pedagógia feltételei:

- ❖ A gyermekhez méretezett környezet: fontos, hogy minden, amit a gyermekek számára készítünk, valóban hozzá méretezett legyen: a szekrények, az asztalok, a székek, a lépcsők.
- ❖ A nevelés alapelve a gyermek aktivitása legyen. A gyermeki aktivitás lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek képzeit meg alkossa, érzékszerveit fejlessze, önálló tapasztalati világát felépítse. Fontos, hogy ne a felnőtt, a nevelő kényszerítse rá a sajátját véleményét.
- ❖ A nagyfokú gyermeki aktivitás feltételezi a szabad mozgást, a változatos önálló tevékenységeket, foglalkozásokat. A Montessori-pedagógia minden gyermeki tevékenységet megenged, ami nem akadályozza a többi gyermek szabad cselekvését, de tilos minden agresszív, másokat zavaró viselkedés.
- ❖ Montessori által megfogalmazott szabadságnak korlátai is vannak: a szabadságnak szerinte ugyanis csak addig van értelme, ameddig a gyermek saját életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő eszközökkel tevékenykedik
- ❖ Pedagógiájának legfőbb alapelve: „Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!” Ez a kijelentés utal arra, hogy a gyermek igényli az önálló tevékenységet, de ugyanakkor szüksége van a felnőtt segítségére. Olyan segítségére, amelynek mindig tekintettel kell lennie a gyermek egyedi fejlődési ütemére, önállóságára.
- ❖ A gyermeki fejlődés fontos előfeltétele a szeretetteljes nevelői légkör, amely tekintettel van a gyermeki személyiségre.

Montessori pedagógiai elvei:

1. Az abszorbeáló:

Az abszorbeáló lélek, mint jellegzetes kifejezés azt jelenti, hogy a gyermek pszichikai felépítése különbözik a felnőttétől. Míg a felnőtt emlékezetébe vési az ismereteket, a gyermek magába szívja, beilleszkedik a környezetbe.

2. Az érzékeny periódusok rendszere:

A fogékony fázisok elve szerint, a gyermek bizonyos ingerek felfogására, ismeretek elsajátítására fejlettségének egy adott szakaszában intenzívebben képes. Ez az érzékenység egyénenként különböző időpontban jelentkezik. A szakaszoknak megfelelően a gyermeket érdeklődése, akarata viszi előre a megismerési folyamatban. Mindez a személyiségközpontúságot, az egyéni megfigyelés és tanulás fontosságát hangsúlyozza. A gyermeknek akkor kell nyújtani a fejlődés lehetőségét, ha valaminek a befogadására, elsajátítására különösen fogékony. Ha ezt nem vesszük figyelembe, később nehezen pótolható, vagy pótolhatatlan kimaradások képződhetnek.

3 fő korcsoport: 0-6 éves abszorbeáló tudat kora

6-12 éves: tudatos gondolkodás képzelőerő kialakítása

12-18 éves: etikai és szociális értékrend születésének kora

3. A gyermek szabadsága:

A gyermek szabadsága azt jelenti, hogy a rászabott környezetben szabadon nyilatkozhat meg mindaddig, míg magatartása nem sérti a közösség érdekeit, melybe tartozik. Az óvónőnek törekednie kell a kényszer, a stresszhatás elkerülésére,

a gyermek érdeklődését, önkéntességét, akaratát tiszteletben kell tartani. A tanulás szervezésénél olyan keretet kell választani, mely a lehetőségekhez képest leginkább biztosítja a gyermek szabadságát, előrehaladását a megismerésben. A szabadság az alkotókészség kibontakozásának feltétele. Vagyis a szabadság nem jelenthet szabadosságot.

4. Az előkészített környezet:

Az előkészített környezet a Montessori pedagógia indirekt megközelítési módját hangsúlyozza. A környezetben nyitott polcokon azok a Montessori eszközök kapnak helyet, melyek közül a gyermek szabadon választhat. Minden a megfelelő helyen áll, ez segíti a gyermeket abban, hogy cselekedetei is rendezettebbek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. A rend nem külső személy által fenntartott állapot, hanem a belső rendet kialakító környezeti hatás. Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása.

5. A munka

Montessori Mária az egyes eszközökkel való munka bevezetését leckének nevezi. A jó lecke a gyermek számára új ismereteket és készségeket jelent. A munka nem függ össze sem a felnőttek tanításával, sem a azok akaratával.

6. Az önkontroll

Az önkontroll azért fontos, hogy a gyermek, amikor a mindennapos tapasztalatokat segítségével egy olyan lehetőséget sajátít el, hogy a hibáit korrigálni tudja.

A Montessori pedagógia távoli céljai

1.) Önállóság fejlesztése:

A mindennapi élet során a gyermek önállósága nő, amelyhez a Montessori eszközök is hozzájárulnak. Tevékenységük során sokat tanulnak illetve a hibáikat önállóan javítják.

2.) A szociális magatartás fejlesztése:

Mivel a csoportban minden eszközből csak egy van, így a gyermek megtanulja, hogy várjon türelemmel, várja ki, amíg hozzá kerül az eszköz. Emellett egy fontos alapszabály, hogy a gyermekek egymást ne zavarják, és ne rombolják szét egymás alkotásait sem.

A Montessori pedagógiai célja az egymásra figyelés, az önfegyelem, az összetartozás és a felelősségtudat. Mivel minden gyermek egy egyedi és megismételhetetlen külön személyiség, ezáltal először a pedagógusnak a gyermekkel kell kialakítania jó kapcsolatot, majd csak utána kell a gyermekek közötti kapcsolatokat ápolnia illetve erősítenie. Később a gyermekek egyre gyakrabban fogják használni a „mi” kifejezést, ami a közösségre utal. Ezen kívül a másság elfogadása nagyon fontos alapszabály.

3.) Tolerancia fejlesztése:

A fent említettből kiindulva - hogy minden eszközből csak egy van- a gyermek toleranciáját, kiaratását fejleszti.

4.) Beszédképesség fejlesztése:

A Montessori eszközök által önálló gondolkodásra, választásra, önellenőrzésre és összefüggésekre neveljük őket, amelyek nemcsak a beszédképesség fejlesztését segíti elő, hanem az írott nyelv megismerésének lehetőségét is.

5.) Mindennapi életben az ismeretek elsajátításának fejlesztése

6.) A természet szeretetére való nevelés:

Amelyhez az állatok és növények szeretete, gondozása kapcsolódik.

7.) A munka szeretetére való nevelés, fejlesztése:

Fontos hogy a gyermekek ismerjék fel a munka szükségességét és értelmét. A munka szeretetét fejleszthetjük a szép munkaeszközökkel és elismerések által.

8.) Az esztétikai érzék, a tudás szeretetének fejlesztése:

A természet szépségének észrevételével, a rajzolás és az egyéb művészetek, mint például az éneklés, a zenehallgatás, a mozgások, a vers-mese mondás során fejlődhet az esztétikai érzék.

9.) A tanulás és a tudás szeretetének fejlesztése:

Fejlesztjük a gyermek tudását, ha szép könyveket adunk nekik nézegetni, a kérdéseikre válaszolunk, és fejlesztő eszközöket alkalmazunk.

10.) Érzelmi életének gazdagítása, egész személyiségének fejlesztése:

Minden játék során fejlődik a gyermek személyisége, de különösen a szerepjátékok során.

Montessori pedagógus feladatai:

Montessori: „A nevelőnek el kell sajátítani az érzékenységnek azt a fokát, amelynek segítségével képes észrevenni azokat a bensőséges mozzanatokot, amelyeket a gyermekek nem fednek fel, de érdemesek és fontosak további pedagógiai munkánkhoz.”

- ❖ meg kell ismerni minden egyes gyermeket, hogy hajlamai szerint irányítsuk
- ❖ a máságra oda kell figyelni, tolerálni kell azt, meg kell tanulni vele élni
- ❖ szeretni kell a gyermeket
- ❖ mindig őszintének kell lenni a gyermekhez
- ❖ aktivitás, passzivitás mértékét helyes arányban kell alkalmazni
- ❖ nem baj, ha mérgesek vagyunk, lássa a gyermek érzelmeink változását
- ❖ minden gyermekkel legyen személyes kapcsolatunk, a gyermeknek minden korban szüksége van testközelségre, érintésre, simogatásra
- ❖ mindig önmagához mérten értékeljük
- ❖ a gyermekek átveszik az óvónő értékrendjét, minél több közös élményük legyen (kirándulás, ünnepi készülődés)
- ❖ legyen a gyermek bizalommal a pedagógus felé és ez fordítva is legyen igaz
- ❖ ne érezze tanulásnak az eszközök használatát
- ❖ a gyermek számára olyan környezetet alakítsunk ki, mely életszükségleteinek megfelelő, a bútorok kisméretűek, ne legyenek akadályok
- ❖ a gyermek tudásszintje szerint biztosítsunk eszközöket fejlődéséhez.

A pedagógus feladata tehát csak a vezetés, az útmutatás. A nevelő segít, szolgál. A gyermek személyisége a maga erejénél fogva fejlődik, mert a gyermek maga cselekszik.

„A gyermeket engedni kell, hogy a maga módján és feltételei alapján éljen, hogy aktivitása, teremtő ereje szabadon működjék, mert egyensúlyos, harmonikusan kialakult felnőtt csak zavartalanul kibontakozó, a maga erőiből fejlődött gyermekből válhat.”

Montessori Mária

A nevelőnek éreznie kell és át kell éreznie a gyermekkor titkát.

- ❖ felesleges a nevelőnek állandóan értékelnit a gyermeket
- ❖ Montessori óvodában nincs helye a jutalmazásnak és a büntetésnek
- ❖ a pedagógus vegye észre a gyermek legkisebb eredményét, örüljön annak és ne legyen közönyös
- ❖ a pedagógus ne utasítson, csak gesztusokkal, halk szóval irányítson
- ❖ a pedagógusnak legyen empatikus képessége, melynek függvénye a gyermek alapos ismerete, pszichológiai és pedagógiai tudás, valamint tapasztalat birtoklása
- ❖ a pedagógus tudjon jelt adni és tudja a jelzéseket érteni

Montessori eszközrendszerének bemutatása:

1. A gyermek környezete
2. Montessori eszközök
3. Az eszközök csoportosítása, bemutatása

A gyermek környezete:

Montessori pedagógiai módszerét a gyermekek megfigyelésére alapozza. Ahhoz, hogy a gyermekek ne függjenek a felnőttektől, meg kell változtatni a tárgyi környezetét.

„A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk a gyermeket, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet. Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről.” *Montessori Mária*

A bútorok könnyűek, gyermekméretűek asz asztalok és székek. A gyermekek számára elérhető helyen találhatóak a berendezési tárgyak. Például mosdó, ruhafogas.

A gyermekek kedvük szerint bármikor elővehetik az eszközöket, amelyek nyitott, alacsony polcon helyezkednek el és annyiszor dolgozhatnak vele, ameddig a kedvük tartja. Így a gyermekek minden eszközt és bútort önállóan tudnak használni a minden napi tevékenységek során. Ezekkel az eszközökkel, a gyermekekkel nemcsak az asztalon, hanem a földön, vagyis szőnyegeken is dolgozhatnak.

Egy faállványon helyezkednek el a csoportszoba egyik sarkában. Egy szőnyegen egyféle eszköz kaphat helyet, viszont több gyermek is foglalatoskodhat egyszerre rajta. A szőnyeg kiterjedése jelzi, számukra mennyire teríthetik széjjel a játékokat/eszközöket, a többiek számára ne zavarják a játékukat, és ne hogy eszközökre lépjenek. Azt is megtanulják, hogy szőnyegre nem lépünk, mindig ki kerüljük azt.

Az eszközök mindenekelőtt esztétikusak, szépek, tartósak és természetes anyagból vannak. Ezáltal a gyermeket cselekvésre készítetik. Minden eszköznek a helyét a gyermekekben tudatosítanunk kell, hiszen ez a gyermekeknek biztonságot, megnyugvást és nem utolsósorban a rendre való törekvést jelenti. A didaktikai eszközöknek meg van állandó helye. Az eszközök szépsége derűt sugároz.

A bútorok lemoshatóak, ezért hasznosságuk mellett egyben értelmes munkaalkalmat szolgálnak. Ha a gyermek maga gondozhatja környezetét, lassanként felelősnek érzi magát a tisztaságért, rendért.

Montessorinál jelenik meg először az önkiszolgálás és a naposi rendszer: terítnek, kiszolgálnak, kínálnak, mosogatnak-, vagyis viselkedés kultúrájuk gyarapszik, és egyben finomodik is. A csoportszobákban mindent csak a gyermek szemmagasságában helyez el (kép, szobanövény, virág). Állatokat is kaphatnak, melyeket ők etetnek, ápolnak.

Montessori eszközök:

Az eszközök révén valósulnak meg Montessori magasabb pedagógiai céljai. Pedagógiájának azonban nem az eszközök a legfőbb értékei, hanem a pedagógiai szemlélet, amely az eszközöket igényli. Az eszközökkel Montessorinak célja a gyermekek öntevékenységének biztosítása, annak elősegítése, hogy a gyermekek minél kevésbé függjenek a felnőttektől. Az eszközök kialakítását szükségessé tette

- ❖ a gyermekek kíváncsisága
- ❖ a dolgok felfedezése iránti fogékonyságuk
- ❖ a világ dolgainak megismerésére törekvés

Az eszközök révén tapasztalatokat gyűjtenek különböző tulajdonságokról:

- ❖ tárgyak színeiről
- ❖ szagáról
- ❖ formájáról
- ❖ súlyáról
- ❖ felületek érdességéről, simaságáról

Montessori úgy gondolja, hogy nem ismeretket kell közölni, hanem eszközöket kell a kezükbe adni, melyekkel manipulálva képességeik fejlődnek. A megismerés pszichológiai funkciója az észlelés, alapeleme az érzékelés. Saját tapasztalásuk alapján válnak később képessé az összefüggések meglátására, az általánosításra és elvont gondolkodásra.

Az eszközök tulajdonságai:

- ❖ Az óvodában minden eszközből csak egy darab van.
- ❖ Anyagukban és színeikben szépek, ezáltal cselekvésre motiválnak.
- ❖ Az ismeretszerzést, készségfejlesztést, szolgáló eszközöket a gyermekek fizikai, biológiai adottságai és fejlődési szükségletei határozzák meg.
- ❖ Meghatározott ismeret vagy képesség kialakítását segítik elő.
- ❖ Általuk a dolgok alaptulajdonságaival, a valósággal ismerkednek.
- ❖ Segítségükkel saját tapasztalataik által szerzik meg a tudást.
- ❖ Mindig valamilyen problémahelyzetet hoznak létre, melynek megoldása eleinte próbálgatással, később tudatosan történik.
- ❖ Biztosítják az önálló felfedezés örömét.
- ❖ Mindig tartalmazzák az önellenőrzés lehetőségét is.
- ❖ A gyermek maga tudja javítani hibáit általuk, ezáltal is függetlenedik a pedagógustól.

- ❖ Fejlesztik a gyermek érzékszerveit (látás, hallás, tapintás, alak- és színérzet).
- ❖ Egy képesség több eszközzel fejleszhető, de vannak olyan eszközök, melyek több készség fejlesztésére szolgálnak.
- ❖ Fejlesztik a manuális-finommotoros képességeket, elősegítik a szem-kéz koordinációját, ami majd segítséget jelent az olvasás-írás elsajátításánál.
- ❖ Segítik az érzékelést, észlelést, szemléltetik az anyagi világ alapvető tulajdonságait (szín, forma, kiterjedés, hang, illat, íz stb.), ezáltal a világ megismerését és az abban való eligazodást is elősegítik.
- ❖ Rajtuk keresztül megtapasztalja, rendszerezi, amit maga körül lát, összefüggéseket fedez fel.

Tulajdonképpen valamennyi eszköz közvetett célja az alapvető kultúrtechnikák (írás, olvasás, rajzolás, számolás) előkészítése, a gondolkodás fejlesztése, az önálló tanulás megalapozása, úgy, hogy a gyermek a tanulást játéknak éli meg.

Külön figyelni kell az eszközök használatánál, hogy ezt a célt megfelelően szolgálják az eszközök megfogásával, és a mozgással kísért játékoknál az irányok kiválasztásával:

- ❖ 3 ujjas fogás: a megfelelő ceruzafogásra készít elő
- ❖ fentről lefelé, illetve balról jobbra simítás, hajtás stb.: az írás, olvasás irányát alapozza meg

Az eszközök csoportosítása, és bemutatása:

A környezetben azok a legfontosabb eszközök, amelyek arra valók, hogy a gyermek rendszeresen gyakorolja érzékszerveit, értelmét, s így módon harmonikus együttműködésre készítetik mozgásait szellemi életével.

Az eszközök bemutatását a pedagógusnak a gyermek olyan érzékenységi periódusában kell kezdeményeznie, amikor ez az érdeklődésüknek, fejlettségi szintjüknek megfelel.

- ❖ felhívó jelleg, szőnyeget terítse le, vagy vigye az eszközt egy asztalhoz
- ❖ szelíd, halk szóval metakommunikációval jelezze, ha valamit meg akar mutatni
- ❖ ha nem reagálnak, a gyerekek el kell halasztani a bemutatást a más alkalomra

A helyes bemutatás három fokozata:

Montessori: Beavatásnak nevezzük azt az egyszerű eljárást, mellyel a pedagógus a gyermeknek az egyes eszközök használatát bemutatja. A beavatástól lényegesen különbözik a tanítás. A tanításnak határozott jellegük van.

1. Nagyon rövidek, annál értékesebbek, minél kevesebb szóval tereljük el a gyermek figyelmét az eszköztől
2. Nagyon egyszerűek, csak arra szorítkozunk, hogy egy reális tárgy pontos nevét adjuk
3. teljesen tárgyilagosak, csak a tárgy emelkedjen ki, nem pedig a nevelő személye, bőbeszédűsége

I. fokozat:

- ❖ a pedagógus szétrakja az eszközöket, kiemeli a szélső értékeit, megnevezi tulajdonságaikat

- ❖ meghatározza a feladatot
- ❖ bemutatást befejezi, akkor a gyermek megismétli a tevékenységet

II. fokozat:

- ❖ a pedagógus úgy gondolja, a gyerek tudja a megfelelő megnevezéseket, felszólítja a gyermeket: add ide a legnagyobb hasábot, adjál ennél kisebbet!

III.fokozat:

- ❖ a gyerekek meg kell neveznie az elővett tárgy tulajdonságait
- ❖ a pedagógus rámutat, rákérdez az eszköz egyik elemére, ez mekkora?
- ❖ helyes válasz esetén további kérdéseket tehet fel
- ❖ helytelen válasz esetén a pedagógus adja meg a helyes választ intelem nélkül

A bemutatás során a pedagógus ne mintát adjon, hanem hívja fel a gyermek figyelmét a problémára.

A gyermek koncentrációját segíti:

- ❖ Egy-egy érzékszerv elszigetelése (szem bekötése)- annak érdekében, hogy minél jobban tudjon figyelni, egy adott ingerre összpontosítani.
- ❖ Csak az az eszköz legyen az asztalon illetve szőnyegen, amit éppen be szeretnének mutatni.
- ❖ A gyermeknek maga is játszania kell az eszközzel, hogy így saját tapasztalás útján tud a legjobban fejlődni.

Az eszközök csoportosítása:

Didaktikai cél szempontjából:

1. a gyakorlati élet eszközei
2. érzékelést fejlesztő eszközök
3. az anyanyelvi nevelés eszközei
4. matematikai eszközök
5. a kozmikus nevelés eszközei

15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a térbeli tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

15. 1. Óvodában maradt tanköteles gyermekek fejlesztése (7 év)

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

Célunk a testi, szociális és értelmi érettség kialakítása 6-7 éves korban. Az eltérő fejlettségi szintek figyelembevételével.

A fejlesztést a gyermekek érési folyamatához igazítva életkori sajátosságaikat figyelembe véve, a szomatikus és pszichés fejlődésüket elősegítő eszközökkel, megfelelő támasznyújtást beleértve a szociális és tárgyi környezetet is.

Szem előtt tartva az érzelmi biztonság, érzelemvezérelt megismerés és az élmény fonalán haladó gondolkodás biztosítását.

A csoportban elsődleges feladat:

Az interperszonális kapcsolatok alakítása. A gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt között, hogy ezek értelmes kooperációra alkalmasak legyenek.

Az érzelmek fejlesztése a kapcsolatfelvétel képességének fejlesztése, az óvodapedagógus mintaként való megjelenése. A legfontosabb a gyermek számára az érzelmi biztonság és a szeretetteljes légkör kialakítása.

A társas kapcsolatok fejlesztése közös tevékenységekbe ágyazva, mely feltételezi a megfelelő erkölcsi normák és szabályok kialakulását. Az erkölcsi tulajdonságok erősítése és fejlesztése.

Feladatunk egy olyan szokásrendszer és napirend kialakítása, hogy kulturált körülmények között időzavar nélkül folyamatosan tudjon működni a csoport.

A munka jellegű tevékenységek fejlesztőleg hatnak a csoport közösséggé formálódására is. A közösségformálás elengedhetetlen eleme a viselkedésrendezés.

Több gyermek küszködik magatartásproblémával, ami nem más, mint a hibás tanulás okozza. Ezért számukra döntő fontosságú, hogy a helytelen viselkedéseket helyessé alakítsuk át. Ennek feltétele az önszabályozó képesség kialakítása a gyermekekben.

Döntő fontosságú e folyamatban a gyermek élettörténetének ismerete. Hiszen az adott helyzetben tanítás révén szabályozzuk a viselkedést. A vegyes életkorú csoport a legalkalmasabb a különböző képességek különböző ütemű fejlődésére.

Kiemelt szerepe van a drámajátékoknak:

A drámajáték olyan módszer, amely a játékra alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit.

Előnyei:

- ❖ a személyiségre figyel, csoportos játéktevékenység
- ❖ cselekvés, cselekedtetés, melynek célja önmaga és a világ megismerése

A drámapedagógia játékaival fejleszthető:

- ❖ pontos és differenciált vizuális észlelés
- ❖ a hallott információk pontos észlelése, adott hangok kiemelése
- ❖ összerendezett, koordinált mozgás
- ❖ rövid idejű verbális memória, szándékos figyelem (10 perces)

Alkalmazható:

- ❖ neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásához
- ❖ konfliktusok feloldásához
- ❖ terápiás céllal, a hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítésére
- ❖ beszédkésztség – kommunikációs készség és az iskolaérettség elérésének hatékony módszereként

Az idegrendszer fejlettsége az egyik legfontosabb tényező az iskolai feladatok és elvárások teljesítése érdekében.

Erre a mozgás és különösen a nagymozgások rendszeres beépítése elengedhetetlen.

- ❖ Célzott mozgásterápia, melyeknél a mozgások ritmusa és tempója is változik.
- ❖ Egyensúlyozó gyakorlatok.
- ❖ Szem-kéz koordináció fejlesztése.
- ❖ Szem-láb koordináció.
- ❖ Finommotorika fejlesztése Montessori eszközökkel.
- ❖ Testséma fejlesztése.
- ❖ Alaklátás – formaállandóság fejlesztése.
- ❖ Tapintásos – sztereognosztikus észlelés fejlesztése.
- ❖ Taktilis csatorna fejlesztése.
- ❖ Mozgásos – kinezetikus érzékelés fejlesztése Montessori eszközökkel.
- ❖ Hallási észlelés – auditív fejlesztés.
- ❖ Keresztcsatornák fejlesztése. (Agykontroll)
- ❖ Mozgásfejlesztés szabad játékban.

A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés. Melyet nem feltétlenül az életkor határoz meg.

INNOVATÍV, TANULÁSTÁMOGATÓ, ISKOLÁRA FELKÉSZÍTŐ KOMPLEX PROJEKT

A projekt megvalósításának előfeltétele, hogy a foglalkoztató füzetek rendelkezésre álljanak az adott nevelési évre, a fenntartó a beszerzéshez szükséges fedezetet biztosítsa, az intézmény költségvetésében

„Oszkár a kistigris” Iskolára Felkészítő Óvodai Projekt

(innovatív, tanulástámogató komplex program)

- ❖ *Oszkár a kistigris az óvodában (4-5 évesek) foglalkoztató füzetcsalád*
- ❖ *Oszkár a kistigris iskolába megy (5-7 évesek) foglalkoztató füzetcsalád*

„Oszkár a kistigris iskolába megy” (5-7 éves) gyermekeknek szóló projekt

- ❖ A szülők és az óvodapedagógusok szoros együttműködését támogatja a gyermekek fejlesztése érdekében.
- ❖ A komplex tevékenységszervezések, 3 szintű differenciálásra adnak lehetőséget, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi állapotát.

- ❖ Mesére, drámajátéokra épülő mozgásos játékokon keresztül fejleszti komplex módon a gyermek képességeit és bábokkal motiválja a gyermekeket arra, hogy a **foglalkoztató füzetben** immár síkban is feladatokat oldjanak meg.
- ❖ A komplex óvodai módszertani foglalkozások és a foglalkoztató füzetcsalád tematikája a DIFER által mért kulcsterületek fejlesztésére fókuszál, mert a fejlesztés középpontjában az alábbi területek állnak:
 - ❖ írásmozgás-koordináció (írásstanulás előfeltétele)
 - ❖ elemi számolás (értelmi fejlődés feltétele)
 - ❖ relációszókincs (eredményes szóbeli kommunikáció feltétele)
- ❖ A mai kor agykutatói eredményei arra világítanak rá, hogy elengedhetetlenül fontos az érzelmi kötődés és a motiváció a sikeres tanuláshoz, ezért az **„Oszkár a kistigris” Iskolára Felkészítő Óvodai Projekt** rendszerhez drámajátéokra és bábjátéokra épülő módszertani útmutató tartozik.
- ❖ Az érzelmi kötődést a rendszerhez készült **egyedi bábcsalád segíti**, amely az óvodapedagógusok szakmai munkáját megfelelő módon támogatni tudja és a gyermekek örömmel játsszák el a játékokat és kedvükre színezzenek, rajzoljanak a füzetekben.
- ❖ Fontos tehát, hogy érzelmi kötődés alakulhasson ki a kedves bábfigurák és a gyermekek között és a bábokon keresztül a tevékenységhez pozitívan viszonyuljanak.

Módszertani útmutató-24 óvodai foglalkozás részletes leírását tartalmazza, benne 3 szintű differenciálással

- ❖ Részletesen kidolgozott Módszertani útmutató a foglalkozások megszervezéséhez.
- ❖ 4 füzet-egyenként 6 óvodai foglalkozástervezettel, amivel ki lehet egészíteni az óvodai nevelési gyakorlatot, tehát 24 hétre lehet vele tervezni.
- ❖ 2 füzet a téli és a nyári különszám, azt a cél szolgálja, hogy otthon a szülő is támogatni tudja a gyermeke fejlődését és a füzetekkel nyomon is tudja követni.

„Oszkár a kistigris az óvodában” (4-5 éves gyermekeknek szóló projekt

- ❖ Projektrendszerű tevékenységszervezéssel, fókuszban a környezetvédelem (környezettudatosság) és az egészséges életmódra nevelés.
- ❖ 4 füzet az évszakokhoz kapcsolódva, mert, az idő múlását az évszakokon keresztül tudjuk megfigyeltetni a gyermekekkel.
- ❖ A füzetcsalád fejlécében Oszkár a kistigris és Piri a kiséger képregény elemei találhatóak, amelyek támogatják a gyermekek ok okozati összefüggés megértését. (A képregény képekről kérdéseket lehet feltenni, továbbá történeteket lehet kitalálni, ami fejleszti a gyermekek beszédkedvét, beszédképességét, anyanyelvi nevelését.)

Oszkár a kistigris iskolába megy Oszkár a kistigris az óvodában, foglalkoztató füzetcsalád	https://klett.hu/bolt/ovoda/oszkar-a-kistigris-iskolaba-megy-1/ https://klett.hu/bolt/ovoda/oszkar-a-kistigris-az-ovodaban-osz-2/
--	--

16. A PROGRAM SPECIÁLIS ELEMEI

- ❖ A mindennapi nevelőmunka során játékbba integrált korszerű, cselekvő felfedező, **alkotó képességet**, kreativitást erősítő tevékenységeket kezdeményezünk komplex módszerrel, melyek **keretét** az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- ❖ Programunkban kiemelt szerepet kap a gyermekek élményekre és tapasztalatra építő, azaz tevékenységorientált környezeti nevelése, környezettudatos magatartásminták, értékek és életviteli szokások átadása, átvétele.
- ❖ A játékos mozgásfejlesztésben a mindennapi láb- és testtartást javító tornát rendszeresen alkalmazzuk.
- ❖ **Projektnapok, projekthetek szervezése:**

A projekt integrálja a szabad játékot és a játékban tanulás felajánlott tevékenységeit. Az óvodapedagógusok számára lehetőség nyílik projektek szervezésére, melynek értelmében a 2-3 héten keresztül, mindkét óvónő - ugyanannak a témának sokoldalú megközelítésével - együtt orientálják a játékban tanulást, megosztva egymás között a tervezett fejlesztés feladatait. Projektek beépítésével lehetőség nyílik változatos munkaformák alkalmazására, pl. egymás mellett egy időben történő tevékenységek, párhuzamos tevékenységek, kooperatív módszer végzésére.
- ❖ **Beszélgető kör:**

A beszélgető kör elsősorban középső, nagy csoportos korú gyermekek együttes tevékenysége az óvónő részvételével. Montessori csendjátékával összhangban kerül be a napirend szerves részeként. Javasolt formái a következők: lehet felajánlás után választható, kötelező vagy spontán helyzet. Mindig valamilyen célt szolgáljon: szocializál, az empátiát fejleszti, a gyerekek jobb megismerését szolgálja, közös egyéni élményeket elevenít fel, illetve bevezető szituáció lehet, amiből a ráhangolódás után kibontakoznak a kötelezően választható tevékenységek.
- ❖ **Az individuum megjelenítése:**

A gyermekek jele, fényképe és nyomtatott betűkkel a neve számos helyen megjelenik. Pl.: Neve: öltözőszekrényen, rajzos dosszién. Fényképe: „Itt vagyok” táblán. Jele: öltözőszekrényen, rajzos dosszién, napos táblán. Fenti jelzések a csoportok szokásrendszerének megfelelően más helyeken is megjelenhetnek, pl. születés és névnapos táblán, gyermekrajzokon, stb.
- ❖ **Jelrendszer:**

Pl.: A környezet „beszél elv” szerint: a csoportszobákban, játszósarkokban, játszószőnyegek tartóján egy időben játszó gyermekek maximális létszámának megjelenítése, a különböző játékok és eszközök pontos helyének megjelölése, egy-egy tevékenység sor vagy közösen alkotott szabály vizuális megjelenítése.
- ❖ **Funkció táblák:**

Pl: Évszaktábla (Hónapok és napok jelölése). Időjárást jelző tábla. Folyamatábrák. Fejlődést, változást jelző eszközök és táblák
- ❖ **Információs tábla:**

Csoportonként a szülők sokoldalú és folyamatos tájékoztatását szolgálja, illetve az írásbeli visszacsatolások helye. Projekt tervek, Tevékenységek. Havi programok

17. A PROGRAM TERVEZÉSE

A pedagógiai munka dokumentációi – a gyermekek fejlettségállapotának mérése

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat a pedagógiai program cél és feladatrendszere mentén logikusan építi fel.

Elvárás, hogy a pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő.

A pedagógiai dokumentumok elkészítése (tervezés, értékelés) és a tartalmak megvalósítása során – szükség szerint – elengedhetetlen a pedagógusok egymással, és a pedagógiai munkát segítő kollégákkal (pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal, fejlesztőkkel) történő együttműködése.

A tervezési folyamatot érintő legfontosabb meghatározások és érvényesítendő tartalmi elvárások: *(Kiemelés az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez c. dokumentum fogalomtárából.)*

- **Éves terv:** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára és az intézmény pedagógiai programjára épül. Célja áttekintést adni a pedagógusnak egy-egy tevékenységhez kapcsolódva az adott csoportban zajló egész éves nevelési-oktatási folyamatáról. Az éves terv tartalmazza a csoport megnevezését, a foglalkozások számát és felosztását témakörönként. A foglalkozásokhoz kapcsolódva megadja a főbb didaktikai feladatokat, a fejlesztendő készségeket és képességeket, valamint a kapcsolódó ismereteket is. Az éves tervet a pedagógus év közben a tapasztalataival, megjegyzéseivel egészítheti ki.
- **Tanulási-tanítási egység:** A tanulási-tanítási folyamatnak egy olyan egysége, amelynek keretében a gyermek valamely nevelési-oktatási célt egy adott műveltségtartalom, tanítási téma feldolgozása révén ér el. A tanulási-tanítási egységhez meghatározott időkeret kapcsolódik. Egyik fajtája a tematikus terv.
- **Tematikus terv:** A tanulási-tanítási egység egyik fajtája. A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, az adott műveltségi területhez és tevékenységhez kapcsolódva, az intézmény pedagógiai programjára és a pedagógus által készített éves tervre épül. Célja, hogy áttekintést adjon egy adott csoportban egy konkrét témakörnek a tanulási-tanítási folyamatáról. A tematikus terv részletesebb, mint az éves terv, mely intézményünkben a nevelőközösség által elfogadott Óvodai csoportnaplóban a csoport megnevezésén, a foglalkozások számán és felosztásán, a foglalkozásokhoz rendelt didaktikai feladatokon, a fejlesztendő készségeken és képességeken, valamint a kapcsolódó

ismereteken túl az alkalmazott főbb módszerek, szervezési módok és tanítási eszközök megnevezését is tartalmazza.

- **Foglalkozásterv** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely rögzíti a foglalkozás céljait, nevelési-oktatási stratégiáját, a foglalkozás felépítését, menetét, az alkalmazott módszereket és szervezési módokat, valamint az eszközöket. A foglalkozásterv tartalmazhatja a gyermeki és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását, valamint a pedagógus instrukcióit is, továbbá a lehetséges gyermeki válaszokat és választevékenységeket. A foglalkozástervhez – önértékelés, szakmai ellenőrzés, minősítés, portfólióba történő feltöltés során - a mellékletben célszerű csatolni a gyermekek részére szóló feladatlapokat, a feldolgozott szövegeket, az egyéb segédeszközöket, és érdemes mellékelni az IKT- műveltségtartalmakat is.

A foglalkozástervek készítésének intézményi gyakorlata

- Gyakornok minden napra írásban készít foglalkozástervet/terveket.
- Amennyiben külső vagy belső ellenőrzés, látogatás (önértékelés, tanfelügyeleti ellenőrzés, hospitálás, belső továbbképzés) várható, az érintett pedagógus köteles foglalkozástervet készíteni, amelyet átad a látogatóknak, vezetőnek.
- A foglalkozás tervek formai kivitelezése megkötéseket nem tartalmaz.

Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok

- ❖ **Csoportnapló**
- ❖ **Felvételi és mulasztási napló; időkerete: naponta**
- ❖ **A gyermekek fejlettségállapotának mérése - Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma - Fejlődési napló** egységes vezetésére kerül sor.

Az óvoda működését meghatározó:

- ❖ SZMSZ
- ❖ Házirend

Az óvoda hosszú és középtávú terveit tartalmazó:

- ❖ Helyi Pedagógiai Program
- ❖ Partneri igényekre alapozott intézkedési tervek

Az óvoda rövidtávú terveit tartalmazó:

- ❖ Éves munkaterv, Csoportnaplók
- ❖ Az intézmény működését, a pedagógiai célok és feladatok megvalósulásának garanciájaként:
- ❖ Önértékelési terv

Fejlődési napló

A Fejlődési napló dokumentumait egyéneenként összefűzve, vagy dossziékban szükséges tárolni.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

(1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

(2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

a) a gyermek anamnéziséét,

b)* a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,

c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,

d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,

e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,

f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.

Az óvodapedagógus a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – jogszabály szerint vezetett dokumentációban rögzíti.

Elkészítjük a gyermekek fejlődési naplóját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.

- ❖ Óvodai nevelési programot vegyes életkor szerint szervezett óvodai csoportokban valósítjuk meg.
- ❖ Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk

Egyéni fejlesztési terv

A szakértői bizottság szakvéleményében meghatározott fejlesztési területek alapján, a segítő szakemberekkel (gyógypedagógus, pszichológus, utazó gyógypedagógusok) együttműködve készíti el az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési tervet, amely az érintett gyermek fejlődési naplójában kerül elhelyezésre.

18. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

A Köznevelési törvény 124 § (20) bekezdésében meghatározott nevelési, oktatási intézmények kötelező (minimum) eszközök és felszerelések teljes körű beszerzésére sor került. Programunk melléklete részletesen tartalmazza a megvalósítását szolgáló eszközöket és felszereléseket, valamint a beszerzés, illetve pótlások ütemezését.

A nevelési programunkhoz szükséges speciális alap felszerelésekkel rendelkezünk, melyek a Montessori módszer alkalmazásához szükségesek. A kötelező eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltak alapján ütemezzük a beszerzéseket.

Beszerzések során előnyben részesülő eszközök és felszerelések:

- ❖ A kötelező eszköz és felszerelés jegyzéknek való megfelelés
- ❖ Egyéni fejlesztést szolgáló eszközök
- ❖ Program specifikus berendezési tárgyak

Kötelező eszköz és felszerelési jegyzékben – 20/2012.(VIII. 31.) EMMI Rendelet határozza meg – az óvodai nevelés szükséges eszközei.

A tevékenységi formák tervezésénél az „Anyaggyűjtés” alkalmazása minden csoportban kötelező.

A pedagógiai program megvalósításához szükséges alapvető eszközök és felszerelések valamennyi óvodaépületben rendelkezésre állnak.

A lehetőségek függvényében költségvetési, alapítványi és pályázati forrásból, valamint a szülők egyéb támogatásával tervezzük folyamatosan beszerezni minden óvodai csoportunkba az alábbi eszközöket, felszereléseket:

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. **Tervezés 2 hetes ciklusokban:** Verselés – Mesélés / Ének, zene, énekes játék, gyermektánc/ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka/ Mozgás/ **KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGSIMERÉSE** (matematika tartalmú tapasztalatszerzés)
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. (gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit (ezen belül 5-35 perces foglalkozások, annak érdekében, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az óvoda utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítsük fel.)
5. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése.

19. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

Az óvodában a szakmai dokumentumok segítik az ellenőrzést, elemzést és értékelést. Az éves munkatervben kidolgozott szempontsor alapján a folyamat tevékenység kerül ellenőrzésre. Az értékelés az önértékelési terv alapján történik.

Elemző feladat:

- ❖ Szakmai autonómia
- ❖ Racionális forrásfelhasználás
- ❖ Elvárások

Az óvoda eredményességét, minőségét, hatékonyságát a nevelőtestület színvonalas nevelő munkája határozza meg. Az óvodánkban sokrétű gazdag módszertani tudás segíti az értékelést.

A program ellenőrzésében és értékelésében az óvodavezető irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz:

- ❖ A program bevezetése előtt a feltétel rendszer vizsgálata.
- ❖ A bevezetést követő első nevelési év végén átfogó értékelés.
- ❖ Érvényesülnek-e a nevelő fejlesztő tartalmak?
- ❖ A program milyen eredményeket hozott?
- ❖ Milyen mértékben befolyásolta a nevelő testület munkáját?
- ❖ Mit mutatnak a szülők visszajelzései?
- ❖ A bevezetést követő harmadik évben a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldalról.
- ❖ Mennyire sikeres az óvoda-nevelő- fejlesztő munkája.

A szinten tartás és továbbfejlesztés érdekében folyamatos programelemző, értékelő vizsgálatokat végzünk.

- ❖ Minden nevelési év végén a nevelő testület értékeli a programot.
- ❖ Minden nevelési év végén 6-7 évesek körében a kimenetet elemezzük és értékeljük a fejlődés jellemzőit.

A nevelő – fejlesztő munka értékelését a közvetlen beszélgetések, az óvodapedagógusok önellenőrző, önelemző értékelései a negyedévenkénti közös szakmai beszélgetések, valamint szülők visszajelzései alapján végezzük.

Célja a hatékonyság, a minőségjavítás, önképzés és tovább képzés tudatos tervezése. Az elemzésben és értékelésben a számítunk a szaktanácsadó és a szakértő segítségére. A közös óvodai értékrend kialakítását segítik a minőségi körök működtetése.

19. 1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A gyermek csoportok nevelési fejlesztési terve tartalmazza a csoportokra vonatkozó szokás – szabályrendszereket, tevékenységi terveket.

Folyamatosan vezetjük az anamnézist, az óvodapedagógusok megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjét és ehhez igazítottan a fejlesztési elképzeléseket. Minden gyermeknek van fejlődés-nyomonkövető lapja, mely minden területre kiterjedően számszerűsített értéket ad, meghatározza a fejlesztés irányát.

Az óvodapedagógus elsősorban önmagát ellenőrzi és a saját munkáját értékeli. Egyes nevelési helyzetekben elemzést készítenek.

A részképeség zavarokkal küzdő gyermekek vizsgálatához a Sindelar, DIFER programot alkalmazzuk, amely a következő tanulási zavarok altípusaira vonatkoztathatók.

A vizsgáló eljárást a fejlesztő óvodapedagógus végzi.

Neurogén tanulási zavarok (részkéesség zavar)

Elsődlegesen a központi idegrendszer zavarai következtében jönnek létre.

Poszttraumás tanulási zavarok:

A gyermekkori szerzett agykárosodások következtében alakulnak ki, tüneteiben a neurogén tanulási zavarokhoz hasonlítanak.

A Sindelar program ismérvei:

- ❖ A részkéesség gyengeség következtében kialakuló tanulási zavar megelőzése, terápiája.
- ❖ Pszichológiai ismeretekre épülő fejlesztő eljárás.
- ❖ Kognitív terápia.
- ❖ Komplex program: A részkéességek teljes profiljának megismerése (vizsgálata, minőség elemzése) és az ezt követő fejlesztés szerves egységet alkot, hangsúly a fejlesztésen van.
- ❖ A kognitív képességek terápiájától várható a tanulási teljesítmény javulása.
- ❖ Azon a szinten kell kezdeni a fejlesztést, ahol a gyermek „tart”.
- ❖ A vizsgáló eljárás „kijelöli” a fejlesztési tervet és „ellenőrzi” a hatékonyságát.
- ❖ A fejlesztés ajánlott időtartama egy év 6-10 hónap. A foglalkozások – ideális esetben otthon - naponta maximum 10 percet vehetnek igénybe, szakember (fejlesztő vagy óvodapedagógus) kontrollja és útmutatása mellett. (család – óvoda kapcsolat fejlesztése)
- ❖ Első pozitív hatás 3 hónap után várható.
- ❖ A fejlesztő személyisége.
- ❖ Egyedhez – önmagához viszonyítás a fejlődés ellenőrzésekor.
- ❖ A tanulásban akadályozottaknál enyhe értelmi fogyatékosoknál is alkalmazható.
- ❖ Más fejlesztő programhoz is kapcsolható.

A vizsgálati eljárás célja

Felmérni a vizuo-percepció-motoros, az akusztikus és nyelvi képességeket, az emlékezet, a szerialitás, a téri tájékozódás szintjét, valamint a test finom és nagy mozgásait. Ily módon megismerhető a várható vagy a már kialakult kialakulási zavar háttere. Megtudható, hogy a gyermek mely részkéesség gyengesége miatt igényel fejlesztő foglalkozást.

A gyakorló program a részkéesség zavarok fejlesztését szolgálja, pontosan meghatározott gyakorlási tevékenység keretében. A fokozatok betartásával egyéni és mikrocsoportos formában az óvodában és otthon.

A szülőt a vizsgálatról előzetesen értesíteni kell! A szülőt célszerű megnyerni és a fejlesztő munkába bevonni, melyet végezhet az óvodapedagógus és a szülő is.

A vizsgáló eljárás tapasztalatai:

A fa-diagram által ábrázolt képesség profil alapján pontosan kijelölhető, hogy a gyenge képességek fejlesztéséhez milyen gyakorlási pontok tartoznak.

Célszerű a vizsgálatot időben elvégezni, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a fejlesztéshez, valamint arra, hogy az ellenőrző vizsgálat is elkészülhessen 6 hónap elteltével.

DIAGNOSZTIKUS FEJLŐDÉSVIZSGÁLÓ RENDSZER (DIFER) – DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉS

1. A DIFER-vizsgálat célja
2. A DIFER bemutatása. Az egyes részpróbák által mért képességek súlya, szerepe a tanulási képesség megalapozásában.
3. A vizsgálat lebonyolításának körülményei, és menete
4. A vizsgálat tartalmi vonatkozásai; az egyes részpróbák mérése, regisztrálása.
5. A kapott adatok értékelése, a fejlesztés irányának meghatározása
6. A fejlesztés módszertani megvalósítása az Okos(koc)ka fejlesztő eszközrendszerrel

1. A DIFER-vizsgálat célja:

- ❖ Középső és nagycsoportos gyermekek esetében diagnosztikus cél – feltárni mely elemi készségek, képességek területén van lemaradás, s ennek fényében a fejlesztés irányát, tartalmát meghatározni.
- ❖ Nagycsoportos gyerekek esetében az iskolaérettség megállapítása.
- ❖ Többszöri mérés alkalmával vagy a DIFER-index segítségével a gyermek fejlődési potenciáljának, fejleszthetőségének megállapítása.

Mindegyik cél megvalósításához lehet használni a rövidített mérést, vagy a RÖVID DIFER-t, mert:

- ❖ Megbízható jóslást ad a teljes, diagnosztikus vizsgálat eredményére. Az elemi készségek szorosan egymásba fonódnak (korrelálnak), vagyis egy gyermek esetében ritka az, amikor az egyik készség jóval fejlettebb, mint egy másik (kivételesen az írásmozgás-koordináció). Ezért is megbízható a rövidített mérés.
- ❖ A fejlesztés mindenképpen a gyermek érési folyamatához illeszkedik, következésképpen az ajánlott fejlesztést mindenképpen el kell kezdeni (akár teljes, akár rövid mérést végeztünk). A fejlesztés hatékonyságát az újramérés mutatja meg.
- ❖ A vizsgált 7 elemi készség fejlesztéséhez megfelelőnek tartja az óvodai programokat azzal együtt, hogy intenzívebb fejlesztést javasol a rászoruló gyermekeknek a számolás, a beszélgetés, a mese, a beszélgetés és a finommotorika területén.
- ❖ A DIFER-index megmutatja a gyermek fejleszthetőségét is.

A rövidített mérési eljárás tehát alkalmas a gyermek általános fejlettségének és fejleszthetőségének megállapítására!

A teljes és a rövidített mérés eredményeképpen is ugyanazt a fejlesztést kell végeznünk!

A teljes, diagnosztikus mérés akkor szükséges, ha egy gyermekről pontosan tudni szeretnénk, hogy az egyes elemi készségek terén milyen jellegű a lemaradása. A teljes mérés lehetővé teszi még azt is, hogy a vizsgálatot végző kellő rutint szerezzen e módszer alkalmazásában és az adatok értelmezésében. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fejlődési lemaradást mutató gyermekek esetében célszerű alkalmazni ezt a mérést.

2. A DIFER bemutatása. Az egyes részpróbák által mért képességek súlya, szerepe a tanulási képesség megalapozásában.

A személyiség hatékony, alkalmazkodó működését alapkészségek, képességek és motívumok együttese alapozza meg. A DIFER hét elemi alapkészséget vizsgál a sokból, azzal a céllal, hogy bejósolja általuk a sikeres iskolakezdést:

- ❖ **Írásmozgás-koordináció** (az írástanítás bejósolása érdekében)
- ❖ **Beszédhanghallás** (a hatékony olvasástanítás érdekében)
- ❖ **Relációszőkincs** (az eredményes kommunikáció és az olvasástanítás kritériumaként)
- ❖ **Elemi számolás** (értelmi fejlődés érdekében)
- ❖ **Tapasztalati összefüggés-megértés** (értelmi fejlődés érdekében)
- ❖ **Tapasztalati következtetés** (értelmi fejlődés érdekében)
- ❖ **Szocialitás** (szocializáció eredményessége, alkalmazkodó funkciók működése)

Írásmozgás-koordináció:

Jól méri a vonalrajz (Gestalt) észlelését, elhelyezését és a méret megragadását. Mindebből következtetni lehet az írástanulás sikerességének bejósolására.

Tapasztalatok:

- ❖ Az 1975-ös (PREFER) és a 2002-es (DIFER) mérés eredményei hasonlóak. Tehát főként az idegrendszer érése befolyásolja e funkció fejlődését és kevésbé a pedagógiai hatás. Az érés görbéje megmutatja, hogy nagycsoportban ugyanolyan arányban fejlődik, mint első osztályban!
- ❖ A nagycsoportosok 35 %-a mutat kellő fejlettséget. 30 %-uk némi elmaradással érkezik az iskolába. Az iskola türelmes hozzáállása szükséges! A fennmaradt 35 % súlyos elmaradást mutat. Felzárkóztató óvodai fejlesztést (kései beiskoláztatást) igényelnek.

Javaslat: A teszt felvétele során érdemes figyelni a gyerekek kézdominanciáját, ceruzafogását, kéztartását, nyomatékokot, iránydominanciát, mozgásképzetek biztonságát. A fejlesztést ezen a téren mindenképpen szükséges végrehajtani.

Beszédhanghallás:

A beszédhanghallás (akusztikus differenciálás) lehetővé teszi, hogy a beszédhangokat változó hangkörnyezetben, önállóan észlelni tudjuk. Szerepet játszik a tiszta hangejtésben, a szavak hangoztatásában (analízis), egyes szavak értelmezésében. A megkülönböztetés nehézsége függ a hangok képzésének helyétől (k-t), a zöngésségtől (g-k; f-v; stb.), az időtartamtól (ó-o), a képzés módjától (l-r). Idesorolható a hangkihallás is (domb-dob).

A teszt jól megmutatja mi jelent nehézséget a gyermeknél. Az első szubteszt váltóhangos (oppozíciós) szópárokat tartalmaz – a szavak jelentéskülönbsége egyetlen hangon múlik (kéz-géz). A második szubteszt azt méri, hogy a folyamatos beszédben mennyire hallja tisztán a beszédhangokat a gyermek. Itt is szópárok jelennek meg, de a párok egyik tagját helytelenül ejtjük. A harmadik szubteszt során a gyermeknek el kell döntenie az elhangzott szópárokról, hogy ugyanazt hallotta-e?

Tapasztalatok:

- ❖ Középső és nagycsoportban fejlődik ez a képesség intenzíven! A fejlesztés tehát fontos!
- ❖ Az iskolába lépők közel fele még bizonytalan a beszédhangok differenciálásában. Mindez betűtanulási nehézséghez, szóértési és helyesírási zavarokhoz vezethet. Ebben szerepet játszik, hogy az ötévesek 30%-a beszédhibás!

Javaslat: Fontos a beszédhanghallás játékos, tartalmas, sokoldalú fejlesztése. Emellett a hallásérzékelés, beszédészlelés egyéb területeinek fejlesztése is szükséges, pl. hangkihallás (Gestalt-funkció), szóanalízis (szótagolás, hangoztatás), szószintézis, szóalkotás. **Minderre teljes körű lehetőséget kínál az OKOSKOCKA akusztikus készlete!**

Relációsszókincs:

A nyelvi fejlődést jól prezentálják a különböző szófajok előfordulási gyakoriságai. A relációs szavak, mivel dolgok közötti viszonyulást ragadnak meg, ezért a többi szófajhoz képest később jelennek meg. Kiteljesedésük a gondolkodás fejlődéséhez kötődik. A relációsszókincs kellő fejlettsége tehát magában foglalja a nyelv megfelelő érettségét.

A DIFER tesztben térbeli, időbeli, mennyiségi és hasonlósági viszonyulás jelenik meg, valamint igekötők jelentésmódosító hatásai.

Tapasztalatok:

- ❖ Középső és nagycsoportban fejlődik ez a képesség intenzíven! A fejlesztés tehát fontos!
- ❖ Az iskolába lépők közel fele hiányos relációsszókinccsel kezdi meg tanulmányait.
- ❖ A hátrányos helyzetű gyermekek esetében e terület lényeges elmaradást mutat.

Javaslat: Fontos a beszédfejlesztés, főként a fogalom, a szókincs és a mondattan fejlesztése, mert erre épülően gazdagodik kellően a relációsszókincs. **Minderre teljes körű lehetőséget kínál az OKOSKOCKA anyanyelvi készlete!**

Elemi számolás:

Ha a számolási készség nem ér el megfelelő fejlettségi szintet, akkor az értelmi fejlődés is elmaradást mutat. E készség fejlesztése nemcsak a matematika tanításának megalapozását, hanem általában véve az iskolai tanulást segíti elő.

A teszt a számsor ismeretét (százás számkörig); a húszas számkörben a manipulatív számolást; tízes számkörben a számképfelismerést, valamint a számolvasást méri.

Tapasztalatok:

- ❖ Az iskola első évében e területen nem látunk nagyobb fejlődést, mint a nagycsoportban!
- ❖ Ez a képességterület fejleszthető legjobban az elemi készségek közül! Az elmúlt 27 év alatt egy mentális évvel lettek fejlettebbek e téren a gyerekek.
- ❖ Nagycsoport végére a gyerekek 47%-a éri el a kívánt szintet!

Javaslat: Sok és változatos gyakorlást kíván az elemi számolási készség fejlesztése. A sor- és tőszámnevek elkülönítésének gyakorlása, a számlépcső alkalmazása, a halmazképzés segítheti a mennyiségállandóság, a számfogalom és az elemi műveletek kialakulását. **Minderre teljes körű lehetőséget kínál az OKOSKOCKA számolás készlete!**

Tapasztalati összefüggés-megértés:

Az összefüggések felismerései, értelmezései és alkalmazásuk elengedhetetlen készségként jelenik meg az iskolai tanulásban, mint pl. szövegértés, számolási feladatok, vagy a betartandó szabályok értelmezései. Az elemi összefüggések megértése 4-8 éves korban a közvetlen tapasztalásra, a mesékre épülnek. A teszt feladatai lehetővé teszik, hogy a közvetlen tapasztalásra és a megfelelő beszédértésre építve különböző következtetési sémák kialakulását, fejlettségét vizsgálja.

Tapasztalatok:

- ❖ Az első osztályt kezdő gyerekek 39%-a bizonytalan e készségben.

Javaslat: Sokat kell beszélgetni a gyerekekkel, illetve beszéltetni őket. A gondolkodásra készítő kérdések szerepe igen nagy. **Az OKOSKOCKA anyanyelvi és számolás készletei jó lehetőséget kínálnak erre!**

Tapasztalati következtetés:

A gyermek élettapasztalatai és a nyelvhasználat révén megtanul oksági viszonyokat megragadni. Mindezek egyszerű logikai struktúrák kialakulását eredményezik. Ilyen például a szillogizmus, amikor két állításból kell egy következtetést alkotni. A teszt során állítások hangoznak el, amelyekből a gyermek saját tapasztalatai, vagy a nyelvi megfogalmazás által következtetést tud levonni.

Tapasztalatok:

- ❖ Az első osztályban fejlődik igen erőteljesen e készség, köszönhetően a mese feldolgozásnak, az erkölcsi és egyéb tartalmú beszélgetéseknek.
- ❖ Az első osztály végén a nagyarányú fejlődés ellenére a gyerekek 39%-a nem éri el a kívánt szintet. Leginkább a hátrányos helyzetű gyermekek mutatnak lemaradást.

Javaslat: Sokat kell beszélgetni a gyerekekkel, illetve beszéltetni őket. A gondolkodásra készítő kérdések szerepe igen nagy. **Az OKOSKOCKA anyanyelvi és számolás készletei jó lehetőséget kínálnak erre!**

Szocialitás:

A gyermek alkalmazkodó funkcióinak társas feladathelyzetben, késleltetett szituációban, feladatvállalásban és a feladatvégzésben is megfelelő érettséggel kell bírnia, mivel az iskola az óvodával szemben erőteljesebben megkívánja e funkciókat. Mindezek alakulását, valamint az erkölcsi fejlődést igyekszik mérni a DIFER.

Tapasztalatok:

- ❖ E téren a neveltjeit jól ismerő pedagógus megfelelően meg tudja ítélni a gyermek szociális készségeit.

Javaslat: Sok olyan játékos feladatot kell kitalálni és játszani, amelyek edzik a gyermek frusztrációs toleranciáját, fejlesztik szabály- és erkölcsi tudatát.

3. A vizsgálat lebonyolításának körülményei és menete:

Teljes, diagnosztikus mérés esetén a vizsgálat 4 alkalmat igényel, egy csoportos (négy gyermek) és három egyéni helyzetet (összesen kb. 1 óra):

1. Csoportos helyzet: **Írásmozgás-koordináció**
2. Első egyéni helyzet: **Tapasztalati összefüggés-megértés**
3. Második egyéni helyzet: **Beszédhanghallás, valamint Következtetés**
4. Harmadik egyéni helyzet: **Relációszókincs, valamint Elemi számolás**

Rövidített mérés esetén a vizsgálat 2 alkalomból áll, egy csoportos (négy gyermek) és egy egyéni helyzetből (összesen kb. 20 perc):

1. Csoportos helyzet: **Írásmozgás-koordináció**
2. Egyéni helyzet: A többi feladat rövidített változata

RÖVID DIFER esetén a vizsgálat 1 egyéni alkalomból áll. Magában foglalja az **Írásmozgás-koordinációt** és a többi feladat legrövidebb változatát (kb. tíz perc).

A mérés javasolt rendszeressége:

- ❖ Középső csoporttól minden nevelési év elején.
- ❖ Mindig lehetőleg ugyanabban a hónapban, hogy az egyéves fejlődés jól megragadható legyen.
- ❖ Nagycsoportban tavasszal is érdemes, ha a beiskolázás kérdésében bizonytalanok vagyunk.

Javasolt napszak: Általában a délelőtt, amikor a gyermekek kellően pihentek, de még mozgásigényük nem jelentkezett!

4. A vizsgálat tartalmi vonatkozásai; az egyes részpróbák mérése, regisztrálása.

- ❖ Az adatlap bemutatása, alkalmazásának módja – Fejlődési mutató bemutatása
- ❖ Az egyes részpróbák eredményeinek regisztrálása

5. A vizsgálat eredményeit egyéni fejlődést mutató adatlapon rögzítjük, melyen jelöljük a fejlettségei szintet, és a fejlesztési területeket.

FEJLESZTŐ LAP – RÖVID MÉRÉS SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS. 1-2. alkalom

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte az Algyői Szivárvány Óvoda nevelőtestülete.

Dátum: 2022. szeptember 01.

A nevelőtestület nevében

Ozsváth Lászlóné
óvodavezető

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- ❖ Nevelőtestületi javaslat
- ❖ Partneri igények változása
- ❖ Törvényi változás

A módosítás / döntés előkészítés szervei:

- ❖ Nevelőtestület
- ❖ Szülők Szervezete

A program módosításához szükséges támogatottság:

- ❖ A nevelőtestület kétharmados többségi szavazata
- ❖ 80%-os szülői egyetértés

MEGJEGYZÉS:

- ❖ Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.)
- ❖ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 43-44. §-ai határozzák meg.

Adatkezelés jogalapja: az intézmény működését meghatározó belső szabályzatok, dokumentumok betartásához, megvalósításához kapcsolódó jogos érdekekről szóló nyilatkozattal az óvoda rendelkezik.

A Pedagógiai Programban található fényképek, amelyeken gyermekek szerepelnek, GDPR nyilatkozatai az óvoda irattárában megtalálhatóak.

A Pedagógiai Program Függelékében felhasznált dokumentumokat a MÓD-SZER-TÁR szakmai anyagaiból adaptáltuk.

FÜGGELÉK

1. számú Függelék:

- ❖ Beszoktatási terv

2. számú Függelék:

- ❖ Játékfajták

3. számú Függelék:

- ❖ Montessori játékeszközeinek bemutatása és gyakorlata

4. számú Függelék

- ❖ „Jó itt gyerekek lenni!” Pedagógiai program megvalósításhoz szükséges montessori eszközök jegyzéke
- ❖ A pedagógiai program megvalósításához szükséges a nevelőmunkát segítő játékok és eszközök felsorolása

5. számú Függelék:

- ❖ Boldogságóra projekt

6. számú Függelék:

- ❖ Az óvodás gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésével kapcsolatos tájékoztatás részletes szabályai
- ❖ Fejlesztésnapló
- ❖ A tankötelezettség megkezdésének halasztása kérelmek folyamatszabályozása
- ❖ Biztosan kezdek, mert már tudom, a feladatokat összeállította: Pásti Marianna, rajzolta: Páll Petra

7. számú Függelék:

- ❖ Óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése járványhelyzet idején

8. számú Függelék:

- ❖ Játékos tevékenységek az óvodában – nyáron –

9. számú Függelék:

- ❖ EGÉSZSÉGTÁR – ÉVES NAPTÁR – Éves nevelési és tanulási tervet támogató segédanyag óvodapedagógusok számára –

10. számú Függelék:

- ❖ ANYAGGYŰJTÉS – A Pedagógiai Program tevékenységeinek tervezéséhez javaslat

BESZOKTATÁSI TERV

A gyermeket akkor tekintjük óvodaérettnek, ha:

- ❖ én tudattal rendelkezik, vagyis tudja, hogy ő másvalaki, mint a többiek.
- ❖ képes néhány órát a szülei nélkül eltölteni.
- ❖ bizonyos fokú önállósulási törekvés jellemzi.
- ❖ igényli a gyermekközösséget.
- ❖ kellő belső képzelettel, anyaképpel rendelkezik, amely biztonságot nyújt számára.

A gyermekek beszoktatása kihat a közösségi élet alakulásának későbbi folyamatára.

A gyermekek óvodába lépése történhet a családból és a bölcsődéből.

A beszoktatás sok odafigyelést, gyengédséget, elfogadást, empátiát, körültekintést igénylő feladat.

Figyelembe kell venni, hogy a családból érkező gyerekeknél ez az első leválás a szülőkről, amely megviseli a gyermeket, de a szülőt is. A jól szocializált kisgyermeknél is az első napok kiválhatnak ellenszegülést, dacot, sírást, hiszen félhetnek az újtól, az ismeretlentől.

Új személyeket, környezetet, új szokásrendet, napirendet kell elfogadniuk, ezért fontos a gyermek megfelelő felkészítése az óvodába lépés előtt.

A bölcsődéből érkező gyerekek befogadásának megkönnyítése érdekében figyelembe kell venni:

- ❖ A bölcsődében a gondozó és nevelőmunka egybeesik
- ❖ A bölcsődei nevelés feladatrendszer eltér az óvodaitól.
- ❖ A gyerekeknek új személyeket, új környezetet és új szokásrendszert kell elfogadniuk.

Az óvoda és a bölcsőde közös feladatai az óvodába lépés zökkenőmentessé tételéhez:

- ❖ Az óvónők látogatása a bölcsődében.
- ❖ Részvétel a bölcsődei szülői értekezleten.
- ❖ Bölcsődés gyermekek látogatása az óvodába.
- ❖ Bölcsődések bevonása az óvodai rendezvényekbe.
- ❖ Kapcsolattartás a bölcsődével, tapasztalatcsere, egymással szembeni elvárások megismerése, közelítése.

A család feladata gyermekük óvodába kerülése esetén:

- ❖ Tegyük vonzóvá az óvodát.
- ❖ Vegyük igénybe az óvoda által felkínált ismerkedési lehetőségeket, nyílt napot, játszó délelőttöt.
- ❖ Elégítsük ki gyermekük érdeklődését az óvoda iránt.
- ❖ Segítsük elő a gyermeküknek az óvodára való felkészülést.
- ❖ Szimulálják már az óvodába lépés előtt az elválást, pl. nagyszülőknél hagyják kis időre, de erősítsük bennük a biztonságérzetet, hogy időben értük mennek.

Az óvónők feladata a gyermek óvodába kerülése esetén:

- ❖ Személyes kapcsolat kialakítása a beiratkozás alkalmával.
- ❖ Ismerkedés az óvodával, a felnőttekkel, a csoportszobával, a játékeszközökkel és az udvarral.
- ❖ A nyár folyamán családlátogatás, gyermek családi hátterének megismerése.
- ❖ Az óvónői páros, a dajka néni és a pedagógiai asszisztens egyeztessék nevelési elveiket, módszereiket.
- ❖ Érvényesítsék az egyéni bánásmód elvét.
- ❖ Hagyjanak kellő időt a beszokásra.
- ❖ Éljenek a folyamatos befogadás lehetőségével – 2,5-3.-ik életév betöltését követően.
- ❖ Szülői értekezleten és a családlátogatások alkalmával a szülők tájékoztatása és felkészítése az óvodai életre, a gyermektől való elválásra.
- ❖ Szülők tájékoztatása az óvoda nevelési törekvéseiről, napi életéről, alapvető feladatokról.

A harmonikus társkapcsolat alakítása:

Az óvodai közösség a társkapcsolatok alakításának jelentős színtere, a társkapcsolatok tanulásának és gyakorlásának alkalma.

- ❖ Lehetőséget teremtünk a gyermeknek a szülőtől való fokozatos elszakadásához – beszoktatás.
- ❖ Biztosítjuk az egymás közelében lévő csoportok közötti átjárhatóságot, a szabadon választott tevékenységek ideje alatt.
- ❖ Már az óvodába lépéskor a gyermeket érik kedvező érzelmi hatások.
- ❖ A közös élményeken alapuló közös tevékenységek gyakorlásával, az élmény befogadás képességének fejlesztése.
- ❖ Megértés és tolerancia tanúsításának gyakorlása társakkal szemben.

Önmagunk és egymás megismerése, az élmények közös átélése által valósuljon meg a közösségfejlesztés.

A gyermek közösségi tevékenysége:

- ❖ Megtanulja tevékenység közben a másokkal való érintkezést együttműködést.
- ❖ Ismeri, alkalmazza a társas kapcsolataiban az alapvető társadalmi és erkölcsi normákat.
- ❖ Törekszik a felmerülő konfliktusok önálló megoldására és ez által szocializálódik.
- ❖ Baráti kapcsolatokat alakít ki, ezekben tevékenykedik. Közös tervezet több napra szóló játékot.
- ❖ Eljut az „én”- től a „mi” tudatig.
- ❖ Alárendeli saját akaratát másokénak.
- ❖ Formálja önfegyelmét, szabálytudata magasabb szintre jut.
- ❖ Társainak segítségére siet, tolerálja a másságot.
- ❖ Véleményt mond társairól, tevékenységeikről, környezetéről.

- ❖ Önként részt vesz a közös munkavégzésekben, séták, kirándulások alkalmával irányított megfigyelések által megismerkedik szülővárosa nevezetességeivel, s ez által kialakul benne az együvé tartozás érzése.
- ❖ Az óvónők által szervezett közös programokban részt vesz. Melynek során megtanulja a szülők, felnőttek tiszteletét, az irántuk való figyelmességben jártasságot szerez.

Beszoktatás

A beszoktatás az új környezethez való alkalmazkodás, beilleszkedés, elfogadás. Ekkor tudatosul a gyermekekben, hogy az óvodába lépve már nem csak kíváncsi látogatók, szívesen látott vendégek, hanem egy alakuló közösség állandó tagjai. Az, hogy a szokatlan mennyi idő alatt válik megszokottá, az gyermekeként változó hosszúságú időtartamot igényel.

A beilleszkedési folyamatot másként éli át a családból, illetve bölcsődéből, óvodából érkező gyermek:

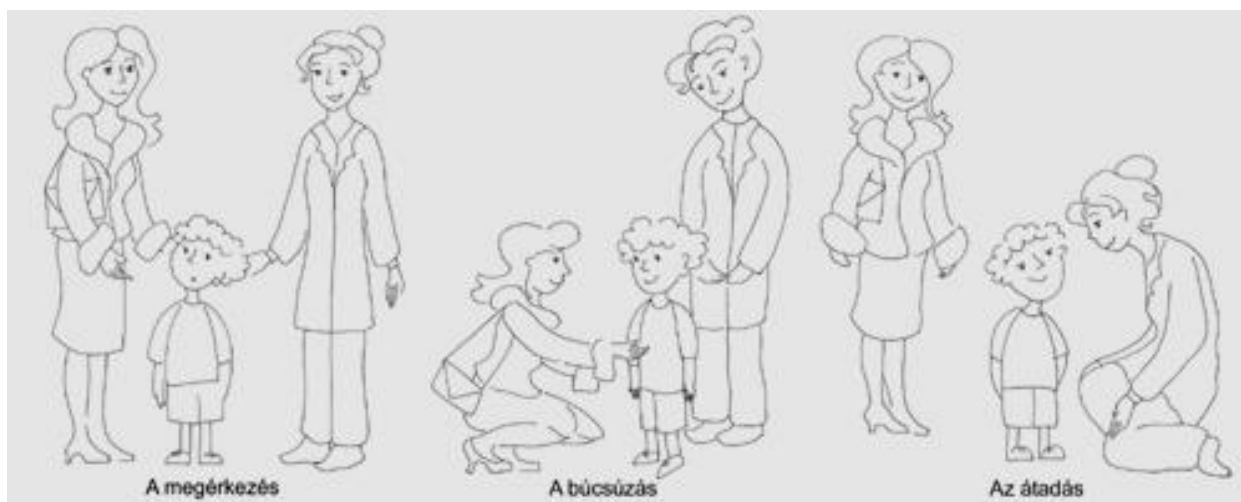
- ❖ A más *közösségből érkező* gyerekeknél folytatódik egy megszokott életrend (szokások, szabályok, elvárások). Nekik is új viszont a szociális és tárgyi környezet. Az önkiszolgáló tevékenységekben önállóbbak, bátrabban közlekednek az új környezetben.
- ❖ A *családból érkező* gyermekeknél az újdonságnak más hatása van: nincs kibe- mibe kapaszkodniuk, mert nekik minden és mindenki ismeretlen, más a napirend, mint otthon, sok új helyzethez kell alkalmazkodniuk.

Hogyan szoktassuk be könnyedén gyermekünket az óvodába?

- ❖ Az elszakadásra készüljön föl a szülő is! Hogyan, ha a gyermekét nagyon félti, nehezen bízza másra, akkor először kezdje a nagyszülőkkel, majd a barátokkal, és az időintervallumot is csak fokozatosan növelje.
- ❖ Aludjon a gyermeke idegen helyen (nagyszülők), és mikor délután felébred, anya ott van érte. Ezzel rögzíthetjük benne, a délutáni alvásból való felébredés után jön anya szituációt.
- ❖ Mindkét szülő vegyen részt a gyermeknevelésben. A jó apa gyermek kapcsolat megkönnyíti a leválást az anyáról.
- ❖ Tapasztalatot biztosítsunk, hogy az anyán kívül jó másokkal is együtt lenni, akik elfogadják őt és szeretik. Legyen a gyermeknek külön programja csak az apával vagy más családtaggal.
- ❖ Az anya is fogadja el, s nyilvánítsa ki örömét, ha a gyermek nélkül is jól elvan.
- ❖ Segíti az elválást az anyától, ha gyermek külön ágyban pihen.
- ❖ Jó, ha ebben az időszakban már elhagyta a cumisüveget, cumit, pelenkát mert az a „baba kor” elnyújtását segíti.
- ❖ Játssunk labdagurítás, kukucska, elbújós, bábozós, mesélős, elengedős játékokat.
- ❖ Még viccesen se fenyegetjük az óvodával!

A gyermek oldaláról:

- ❖ Apró, számára könnyen biztosítható szabályokat állítsunk fel.
- ❖ Óvodába kerülés előtti időben lehetőség szerint hasonló napirendet próbáljunk biztosítani, otthon is.
- ❖ Erősítsük benne „én már egyedül „csinálok és tudom érzését, segítsük önállódását és hagyjunk megfelelő időt erre.
- ❖ Ismerje meg anya, apa munkahelyét, hogy konkrét képen róla hol is van az anya és az apa, testvér, amíg ő óvodában van.

Beszoktatás lépései:

1. A gyermek szülővel együtt tölt el egy órát az óvodában. Ennek célja, hogy ismerje meg az óvónőket, dajka nénit, az óvoda épületét, a csoportszobát. A szülővel együtt fedezik fel az óvodát az óvónő, a dajka néni és a pedagógiai asszisztens segítségével.
2. Az óvónők a nyár folyamán családlátogatást alkalmával ismerkednek meg a gyermekkel.
3. Szeptemberben az óvónővel megbeszélte időpontban a gyermek a szülővel érkezik, majd egy-két órára az óvodában hagyja a gyermeket. Ennek célja, hogy a gyermek egyedül fedezhesse fel a csoportot, amelyben ezután óvodás napjait tölti.
4. A gyermek már hamarabb elválik a szülőtől, aki 4-5 órára távol van. Ez a szakasz a fokozatosság elvét érvényesíti, az előzőhöz képest még egy lépést tesz az óvodai környezet otthonossá válásában.
5. A szülő a gyermektől rövid búcsút vesz, átadja az óvónőnek, majd a megfelelő időben jön érte. Ez már a teljes beszokás szintje.

Fontos, hogy a szülő bizalommal forduljon az óvónőkhöz, dajkákhöz; türelemmel, érdeklődve kövesse gyermeke tevékenységét az óvodában, és ami a legfontosabb és legnehezebb lépés, hogy *legyen képes elengedni a gyermekét.*

Ha ezek a feltételek megvalósulnak, a gyermek óvodába való beilleszkedése zökkenőmentesen, vidáman zajlik majd.

A gyermek igényeihez mérten tudjuk változtatni a tervet, akár a családlátogatás alkalmával megtervezzük azokat. Előfordulhat, hogy egy lépést többször is meg kell ismételni, de az esetek túlnyomó részében ez az öt lépés elegendő a gyermek kiegyensúlyozott beszokásához.

Sikerkritériumok:

- ❖ El tudják mondani csoportjuk nevét, saját nevüket, jelüket.
- ❖ Tudják, melyik épületben van a csoportszobájuk.
- ❖ A csoportban dolgozó felnőtteket nevükön szólítják.
- ❖ Csoporttársaik keresztnévét megjegyzik.
- ❖ Feltűnik nekik, ha valaki hiányzik!

Óvodai beszoktatás – segítő könyvek, segítő mesék:

Janikovszky Éva: Már óvodás vagyok

Szepes Mária: Pöttyös Panni az óvodában

Finy Petra: Az ovi-ügy

Bartos Erika: Anna és Peti: Irány az óvoda!

Vackor az óvodában

Óvoda az őserdőben

Első nap az óvodában

A koragyermekkorai fejlesztés lehetőségei (2,5-3 év)

Látás

- ❖ Több méterről vegyék észre a nagyobb tárgyakat.
- ❖ Firkáljanak papírra, hagyjon nyomot a papírra.
- ❖ Ismerjék meg a vizuális eszközöket.

Hallás

- ❖ Határolja be a hangok forrását.
- ❖ Különböztesse meg hangjuk alapján a tárgyakat.
- ❖ Ismerje fel a dallamokat.
- ❖ Mondjon szavakat, kétszavas mondatokat.

Gondolkodás

- ❖ Építsen egyszerű építményt minta után (pl. vonatot).
- ❖ Formafelismerő játékokkal szívesen játsszon.
- ❖ Kérésre párosítson össze azonos színű tárgyakat.
- ❖ A játék és a mindennapi élet közben ismerjék meg a tárgyak tulajdonságait.

Kommunikációs és nyelvi képességek

- ❖ Nevezze meg a közvetlen környezet tárgyait.
- ❖ Bővüljön szókincse.
- ❖ Mondja meg a teljes nevét.

Szocializáció, énejlődés

- ❖ Ismerje meg az óvodai környezetet és a csoportban dolgozó felnőtteket.
- ❖ Fogadja el a szokás- és szabályrendszert.
- ❖ Legyen képes elmélyülten cselekvések eljátszására.
- ❖ Érzéseit fogalmazza meg.
- ❖ Saját vágyait és szükségleteit minél hamarabb próbálja meg elérni, kielégíteni, beteljesíteni.

Önkiszolgálás

- ❖ Jelezze biológiai szükségleteit (szobatisztaság).
- ❖ Önállóan étkezzen.
- ❖ Próbáljon egyedül öltözködni.

Testi fejlődés és mozgás

Nagymozgás

- ❖ Mozgása legyen összerendezett.
- ❖ Szívesen végezzen nagymozgásokat.

Finommozgás

- ❖ Képes legyen lapozni.
- ❖ A ceruzát az ujjaival tartsa.
- ❖ Finommozgás – finommotorika fejlődjön.

JÁTÉKFAJTÁK

A gyakorlójáték:

A gyakorlójáték elsősorban a bölcsődés korra jellemző, de nagyon gyakori kisóvodás korban, sőt, még a nagyobbaknál is gyakran észleljük a konstrukciós vagy szerepjáték részmozzanataként. A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, ismétlésre készíti a gyermekeket, és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számára. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Mozgásos gyakorlójáték, amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti pl.: felmászik-lemászik, bebújik-kibújik stb.

Manipulációs gyakorlójáték az a tevékenység, mikor a gyermekek építőelemeket rakosgatnak egymásra, egymás mellé, autót húzogatnak, tépnek, homokot öntözgetnek, kevergetnek, firkálnak, sarat vagy agyagot gyurkálnak stb.

Verbális gyakorlójáték, amikor egy-egy szótagot, szót, dallamot, mondókát, verstöredéket, dalrészletet, felnőttől átvett szófordulatokat ritmikusan ismételtetik. Nagy örömet találnak a „halandzsa” szövegek kitalálásában is.

Cél:

A gyerekek gyakorlójátéka fejlődjön szimbolikus játékká.

Feladat:

- ❖ Biztosítjuk a mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyának kielégítésére.
- ❖ Érdeklődésünkkel, dicséretünkkel ösztönözzük a gyerekeket az újabb és újabb gyakorlójátékokra.
- ❖ Figyelünk arra, hogy egy-egy gyerek hosszú időszakon át tartó gyakorlójátékánál milyen részfunkciók fejlődési lemaradása jelent problémát.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Ebben a korban a legjellemzőbb a gyakorlójáték. Legyenek ebben a korban a gyerekek képesek rakosgatni, tologatni, magvakat rakosgatni, különböző méretű edényekkel homokot, vizet töltögetni, nyirkálni, tépni, gyúrni stb.

A fejlődés folyamata:

- ❖ Mozgás közben megismertetjük a gyerekeket saját testükkel, testi képességeikkel, gyakori, ismétlődő mozgásokat mutatunk nekik.
- ❖ Mozgás közben játékosan megnevezzük a testrészeket, tárgyak segítségével gyakoroljuk az adott tárgyhoz viszonyított testhelyzeteket.
- ❖ Alapanyagokat, eszközöket biztosítunk a gyerekek manipulációs játékaikhoz (játékeszközök, homok, papírok, rajzeszközök, magvak, kavicsok, föld stb.).

- ❖ Megismertetjük a gyerekeket az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival, a különféle anyagok tulajdonságaival (felület, szín, forma, nagyság, szilárdság, mennyiség stb.).
- ❖ Változatos tevékenységek biztosításával segítjük a gyerekek szem-kéz koordinációjának, finommotorikájának fejlődését (tépés, öntögetés, egymásra rakosgatás stb.).
- ❖ Mondókák, kiszámolók, versek, dalok megtanításával, anyanyelvi játékok játszásával megteremtjük a verbális gyakorlójáték alapjait.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

A gyakorlójáték minden életkorban megtalálható bizonyos szinten (pl.: új játék tanulásánál vagy pihenésképpen játszhatják), azonban 6-7 éves korban tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek.

Építő-konstruáló játék:

Az építő-konstruációs játék lényege maga a konstruálás. E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehoznak valamit.

Cél:

A gyerekek megfigyelőképességének, emlékezetének, képzeletének, problémamegoldó képességének, esztétikai érzékének, manualitásának, kreativitásának fejlesztése.

Feladat:

- ❖ Nyugalmas körülményeket, változatos és megfelelő minőségű eszközöket biztosítjuk a játéktevékenységhez, figyelembe véve a csoportösszetételt és a gyerekek egyéni sajátosságait.
- ❖ Segítünk a gyerekeknek megtalálni a nekik legmegfelelőbb építő és konstruációs elemeket, hozzásegítjük őket az elmélyült játékhoz.
- ❖ Engedjük a bútorok szabad mozgását, esetleg felfordítását és arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a bútorok felhasználásával különböző tárgyakat, eszközöket építhessenek (pl.: vonat, busz, ház stb.).
- ❖ Biztosítjuk a lehetőséget alkotóvágyuk kielégítésére, törekszünk arra, hogy alkotásaikat továbbfejleszthessék, kiegészíthessék.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Rendelkezzenek tapasztalattal egyszerű építőjátékok, homokozó játékok használatáról. Legyen igényük és kedvük egyszerű elemekből egyszerű konstrukciók létrehozására. Alkalmazzák bátran a konstruációs eszközöket.

Találják meg a nekik legmegfelelőbb konstruációs elemeket és legyenek képesek ezekkel elmélyülten játszani.

Érdeklődjenek a konstruációs eszközök, anyagok iránt, tanulják meg azokat használni, kezelni.

A fejlődés folyamata:

- ❖ Megmutatjuk a különböző eszközök és elemek használatát.
- ❖ Megtanítjuk a gyerekeket a konstrukciós eszközök használatára, az anyagok kezelésére.
- ❖ Az építés, az összerakás technikáját mindig megmutatjuk a gyerekeknek, ha technikai nehézségbe ütköznek, segítünk nekik.
- ❖ Ötleteket adunk további konstruáló tevékenységekhez.
- ❖ Mindig megnevezzük a konstruáló tevékenység során a téri helyzeteket, formákat, színeket, anyagokat, így a gyerekek spontán megtanulják és alkalmazzák ezeket.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Konstruáló, építő játékelemekből játékszerket is tudnak készíteni. Előre meg tudják tervezni az elkészítendő tárgyat, eszközt és szét tudják osztani a feladatokat. Nem állnak meg csupán az építőelemek alkalmazásánál, hanem minden elérhető és begyűjthető anyagot felhasználnak elképzeléseik megvalósításához.

A legkülönbözőbb ötletek segítségével hozzák létre „alkotásaikat”. Igényesek alkotásaikkal szemben. Bonyolult alkotásokat hoznak létre, a választott vagy elképzelt modellt egyre pontosabban akarják megközelíteni. A bonyolult játékelemeket biztosabban kezelik. Képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Barkácsolás:

A barkácsolás az óvodában játékeszköz konstruálását, egyszerűbb ajándéktárgyak vagy dekoráció készítését, sérült játékok javítását vagy önmagáért a műveletért folytatott fűrást, faragást, szerelést, szegelést stb. jelent. Az óvodások spontán barkácsolását a szerepjáték motiválja.

Cél:

Segítsük elő azt, hogy a barkácsolás a szimbolikus játék és a bábozás természetes eszköze legyen. A gyerekek játszhassanak az elkészített eszközökkel, legyen azoknak funkciójuk.

Feladat:

- ❖ Kialakítjuk a gyerekekben az igényt, hogy alkalomadtán maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- ❖ Megteremtjük a feltételeket, hogy a gyerekek a játékidőben bármikor barkácsolhassanak.
- ❖ Olyan anyagokat bocsátunk a gyerekek rendelkezésére, amelyeket könnyen, egyszerű eszközökkel megmunkálhatnak.
- ❖ Gondoskodunk a helyszínről, az anyagról és a balesetmentes, gyerekeknek megfelelő szerszámokról.
- ❖ Olyan sarkot vagy polcot alakítunk ki, ahol az anyagok és a szerszámok áttekinthetőek és könnyen elérhetőek.
- ❖ Megtanítjuk a gyerekeknek az egyszerűbb szerszámok használatát.
- ❖ Teret engedünk minden önálló tevékenykedőnek, dicsérik a használható ötleteket.
- ❖ A megfelelő feladat adásával segítjük a gyerekeket sikerélményhez jutni.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Tudjanak a gyerekek az óvodapedagógus segítségével kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket készíteni. Kísérjék figyelemmel az elromlott játékok javítását, figyeljék érdeklődéssel az ezt kísérő pedagógusi magyarázatot.

A fejlődés folyamata:

- ❖ A játékok megjavításában már engedjük, hogy a 4-5 évesek részt vegyenek.
- ❖ A gyerekekkel együtt olyan anyagokat gyűjtünk, amelyeket önállóan meg tudnak munkálni.
- ❖ Előnyben részesítjük az újrahasznosítható anyagokat.
- ❖ Bemutatjuk és megnevezzük a különböző anyagokat, a szerszámok használatát, az egyszerűbb technikai fogásokat.
- ❖ A barkácsolás közben csak annyi segítséget adunk, amennyit a gyerekek igényelnek.
- ❖ Figyelemmel kísérjük a gyerekek tevékenységeit, és újabb technikákkal, ötletekkel, kérdésekkel szoktatjuk a gyerekeket játékaik kiegészítésére, új elképzeléseik kivitelezésére.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyerekek barkács tevékenysége a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze. A gyerekek egy-egy esetben maguk kezdeményeznek a maguk által választott módon és eszközökkel. A létrehozott eszközt felhasználják a játékban, dramatizálásban.

Szimbolikus játék:

A szimbolikus játékok a gyermekben kialakuló belső reprezentációkat, a részfunkciókban elsajátított konkrét mozgásos, képi és szimbolikus elemek egyedi kombinációit jelenítik meg. A szerepjátékban a gyermekek mindig valamilyen szerepet vállalnak. Ez az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb játékformája.

Cél:

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.

Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Minden gyermek szimbolikus játéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozzon ki.

Feladat:

- ❖ Tiszteletben tartjuk a gyerekek szimbolikus játékát, nem mi, óvodapedagógusok, irányítjuk azt, nem szakítjuk félbe, nem javítjuk ki a tevékenységet, a konfliktusok megoldásában is csak szükség esetén veszünk részt.
- ❖ Biztosítjuk a megfelelő feltételeket, eszközöket, helyet, valamint a gyerekekkel együtt alakítjuk át a játékhoz szükséges teret.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Sajátítsák el és tartsák be a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. Játsszanak szívesen egyedül, egymás mellett vagy két-három gyerekből álló csoportban. Játékukhoz önállóan keressék meg az eszközöket, vigyázzanak azokra. Legyenek képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

A fejlődés folyamata:

- ❖ Színes, gazdag, társakkal közös élményeket, játékokat biztosítunk a gyerekek számára, melyek szimbolikus játékaik igényes forrásai lehetnek.
- ❖ Közösén állítjuk fel a szabályokat a játék közben.
- ❖ Segítjük a gyerekek szabad választásának, önállóságának érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében.
- ❖ Törekszünk arra, hogy a gyerekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékban.
- ❖ Felhívjuk a figyelmet a kisebbnek tűnő szerepek érdekességére.
- ❖ A félénk, bátortalan, passzív, vagy a csoportba újonnan érkezőknek segítünk bekapcsolódni a játékba.
- ❖ Óvodapedagógusi példamutatással segítjük elő a gyerekek érzékenyebbé válását társaik érzelmeire, elgondolásaik megértésére, elfogadására.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

A gyerekek megértik és elfogadják társaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Tudnak játékot irányítani, játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységeit és különböző kapcsolatait. Önállóan képesek előre megtervezni a közös játékot, kiválasztani a szerepeket, eszközöket.

Szabályjáték:

Meghatározott szabályok szerint zajlik. Ezek a szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását. A szabályjáték lehet mozgásos és értelemfejlesztő.

Mozgásos szabályjáték: testnevelési játékok, dalos népi játékok: fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötödsdi, labdajátékok stb.

Értelemfejlesztő szabályjáték: társasjáték, dominók, kártyajátékok, logikai játékok, barkochba játékok, nyelvi játékok stb..

Cél:

A gyerekek tartsák be az adott játék szabályait, viselkedjenek annak megfelelően. Figyeljenek és hallgassanak a játékvezetőre, tartsák be az utasításait. Az előre meghatározott formában segítsenek egymásnak a játék során. Küzdjenek a győzelemért.

Feladat:

- ❖ Mi, óvodapedagógusok, irányítjuk a szabályjátékokat.
- ❖ Megismertetjük a gyerekeket a szabálybetartás elemeivel és emlékeztetjük őket a szabályok betartására.
- ❖ A gyerekek kívánságainak, fejlettségének, a csoport létszámának, a helyi adottságoknak, a játék előzményeinek figyelembe vételével választjuk ki a szabályjátékot.
- ❖ Engedjük az egészséges versengést a gyerekek játékában.
- ❖ Nagy toleranciával kezeljük a vesztes során keletkező negatív, frusztrációs érzelmeket, beszélgetésekkel, példamutatással segítjük a gyerekek egymás iránti toleranciáját, egymáshoz való alkalmazkodását.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Fogadják szívesen azokat a szabályjátékokat, amelyek szabályai egyszerűek, tartalmilag a gyerekekhez közel állnak, nincs különösebb kötöttség és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés (pl.: körjáték).

A fejlődés folyamata:

- ❖ 3-4 éves korban a gyerekek mozgásszükségletét kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak.
- ❖ 4-5 éves korban már olyan játékokat mutatunk a gyerekeknek, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyerekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekeivel és közösen vigyázzanak a szabályok betartására.
- ❖ 5-6-7 évesen olyan szabályjátékokat játszunk, amelyek nagyobb ügyességet vagy szellemi erőfeszítést igényelnek.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Bonyolultabb szabályjátékok gyakorlására és megtanulására is képesek, nagy kedvvel játsszák ezeket, egymást a szabályok betartására figyelmeztetik.

Bábozás:

A gyerekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit. A bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történés általuk felfogott tartalmát tükrözi.

Cél:

A gyerekek három alapvető forrásból kapjanak bábjátékkal kapcsolatos élményeket:

- ❖ az óvodapedagógus bábjátékából, amelyben, mint nézők vesznek részt;
- ❖ a saját bábjátékukból, amelyben a pedagógus segítőként vesz részt;
- ❖ saját bábkészítő tevékenységükből és az elkészült bábokkal történő önálló játékból.

Feladat:

- ❖ Változatos, színes, érdeklődést felkeltő bábjátékkal adunk élményt a gyerekeknek.
- ❖ A gyerekek által kedvelt meséknek, történeteknek megfelelően választjuk ki a bábokat.
- ❖ Esztétikus vizuális és verbális élményt nyújtunk a gyerekeknek a bábozással.

Az óvodába lépéskor elvárható fejlettség:

Érdeklődjenek a csoportszobában megtalálható, a mindennapi foglalkozások résztvevőjeként szereplő bábok mozgása, mozgatása iránt. Pedagógusi segítséggel ők is használják és mozgassák ezeket. Legyenek képesek az otthonról hozott plüssfigurákat bábként felhasználni.

A fejlődés folyamata:

- ❖ Lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára is a bábjáték során látottak eljátszására.
- ❖ Játékidőben paravánnal vagy a nélkül is alkalmat adunk a gyerekeknek, hogy kedvelt bábjaikkal játszhasanak.
- ❖ Egyszerű játékokkal hívjuk fel a gyerekek figyelmét a bábokra, kezükbe adjuk őket, megtanítjuk a mozgatásukra, buzdítjuk a gyerekeket a bábjátékra.
- ❖ Közösen is készítünk sík-és egyszerű bábokat fakanálból, termésekből, vagy más anyagokból.
- ❖ A gyerekek által készített bábokat is bevonjuk a bábelőadásokba.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

A bábjátékhoz szükséges eszközök készítése a gyerekek szívesen végzett tevékenysége. Képesek bábozás közben társaikra is figyelni, élményeiket, tapasztalataikat feleleveníteni, a megfelelő hangokat utánozni, érzelmeket kifejezni.

Játéktevékenység a tanulás szempontjából

Szabad játékban tanulás, játékban tanulás (spontán, tervszerűen előkészített és felajánlott).

Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, az óvónő és a gyermekek részvételét illetően teszünk csak különbséget.

Az óvónő által felajánlott tevékenységek formái:

- ❖ Választható tevékenységek
- ❖ Kötelezően választható, felajánlott tevékenységek
- ❖ Kötelező tevékenységek

Kompenzáció és munkaformák, melyek egy időben, és többféle variációban is alkalmazhatók:

- ❖ Egyéni munkaforma
- ❖ Mikrocsoportos / kooperatív tanulási munkaforma
- ❖ Együttes nagycsoportban folyó munkaforma

Az óvónő a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés a szabad játékban az anyanyelvi nevelés szempontjából:

A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.

A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban. A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása pl. ölbeli játékokkal.

A HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról.

Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársaként nyelvi kifejezésminták adása.

MONTESSORI JÁTÉKESZKÖZEINEK BEMUTATÁSA ÉS GYAKORLATA

1. A gyakorlati élet eszközei

A gyakorlati eszközei kiterjednek az öltözködésre, környezetük rendben tartására, tisztán tartására és az étkezésükre. Fontos, hogy minél több teendőt önállóan végezzenek el a gyermekek. Az eszközök használata során praktikus fogásokat, technikákat sajátítanak el. Az eszközök elsődleges célja az önállóság fejlesztése. A gyakorlati eszközök használata során képesek lesznek egy dologra koncentrálni, a tevékenység közben fejlődik finommozgásuk, ügyesedik a kezük. Több eszköz használata közben tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, a térfogat- és alakváltozásokról is. Ezeket az egyszerű cselekvéseket is az óvónő lassú, pontos, kihangsúlyozott mozdulatokkal mutatja be, a fő mozzanatra felhívva a figyelmet.

A mindennapi élet gyakorlatai:

- ❖ fejlesztik a figyelmet, a szem-kéz koordinációt
- ❖ lazítják a csuklót
- ❖ edzik az íróujjakat

1. Szék áthelyezése:

Egy gyerek magasságának megfelelő szék áthelyezése úgy, hogy a gyermek az egyik kezével megfogja a háttámla közepét, a másikkal pedig az ülőke első élét középen.

Cél: mozgáskoordináció, izmok erősítése, egyensúlyérzék fejlesztése.

2. Szőnyeg ki-és feltekerése:

Egy szőnyeg kigöngyölítése, majd ismét feltekerése.

Cél: Mozgáskoordináció, pontosság, koncentráció, egyéni munkatér kialakítása a földön, saját tér érzékelése.

3. Ajtók kinyitása és becsukása:

Ajtó halk kinyitása, majd becsukása.

Cél: gondos bánásmód a környezet tárgyaival, tekintettel lenni a közönségre.

4. Kendők hajtogatása:

A kendők külön-külön való megfelelő bemutatása, majd a gyerekeknek átadva folytatja az ezekkel való gyakorlást.

Cél: Közvetlen érzékelés, pontosság, előkészítés az írásra: a vonalak pontos kitapintása révén

5. Magok kanalazása:

A gyerek először kézzel majd kanál segítségével végül csipesszel teszi át a jobb oldali tálba a magokat.

Cél: Kanalazás megtanulása, önállóság, pontosság, koncentráció, finommotorika fejlesztése.

Magok öntése:

Magok öntögetése különböző eltérő magvakkal és edényekkel. A gyermek figyel, hogy egyenletesen ossza el a magvakat az edényekbe. Előgyakorlat a vízöntéshez.

Cél: Mozgáskoordináció, önállóság, függetlenség, írójuk gyakorlatoztatása, csukló lazítása, pontosság.

6. Öntés vízzel

Víz öntése kancsóból-kancsóba úgy, hogy a vízzel teli kancsó jobb oldalt legyen.

További gyakorlatként a vizet kisebb edényekbe is lehet osztani, tölcserrel különböző nagyságú edényekbe lehet önteni.

Cél: koncentráció, pontosság, írójuk gyakorlatoztatása, csukló lazítása, mozgáskoordináció.

7. Kézmosás:

A helyes kézmosás gyakorolása.

Cél: Önállóság, függetlenség, kezek mozgáskoordinációja, tevékenységek logikus sorrendje, testápolás, higiénia, rend és a tisztaság értelmének felfogása.

8. Keretek az öltözködéshez:

A keretek által fejlődik a gyermek pontosság érzete, koncentrációja, mozgáskoordinációja, ügyesedik a finommotorikája, kitartása, türelme. Megtanul önállóan öltözködni és vetkőzni. önállóságra illetve függetlenségre neveli a gyermeket.

a.) Keret szalagokkal

b.) Keret gombokkal

c.) Keret patentgombokkal

d.) Keret zsinórral és lyukakkal

e.) Keret cipzárral

9. Fonás:

A szalagok megfelelő szétterítésnél (két szalagot balra egyet jobbra teszünk), folyamatosan egymásra helyezi a szalagokat a gyermek úgy, hogy a két keze folyamatosan váltogatja egymást.

Cél: ritmikus kéz, kar és törzsmozgás, érzékelési képesség, pontosság, mozgáskoordináció, önállóság.

11. Cipőtisztítás:

A szükséges tárgyakat mind megtalálja a gyermek egy kosárban. A kosárból kivéve fontos, hogy a tárgyakat használat sorrendjében balról jobbra rendezze el. Lépések: 1. Tisztítás 2. Krémezés 3. Fényezés

Cél: az izmok edzése, csukló mozgatása eszköztakarékosság, gondoskodás a környezetről és az egyénnek saját magáról, tevékenységek logikus sorrendje.

12. Fémisztítás:

Fém tisztítása és fényezése fémtisztítóval, kefével, fényesítő kendővel. A tárgyakat a használat sorrendjében balról jobbra rendezi el a gyermek.

Cél: koncentráció, egy munkafolyamat megtanulása, körkörös csuklómozdulatokkal az írásra való felkészítés.

13. Asztalterítés

A gyermek a tálcát tárgyakkal elhozza a polcra. A tárgyak felvétele előtt a mintán megnézi a gyermek a helyüket, majd minta szerint lerakja.

Cél: gondoskodás önmagunkról, környezetünkéről, társaságunkról, emlékezőtehetség fejlesztése, nevelés az esztétikára és a kultúrára.

14. Orrtisztítás

A helyes orrtisztítás megtanulása két kézzel és az orrlyukak egymás utáni kifújásával. Fontos, hogy a zsebkendőt csak egyszer használjuk.

Cél: gondoskodás önmagunkról, higiénia, egészségnevelés, önállóság és függetlenség.

2. Érzékelést fejlesztő eszközök

Montessori ezekkel az eszközökkel egy hosszú, fáradságos utat szeretne könnyebbé tenni a gyerekek számára a gondolkodás fejlődésében azzal, hogy mindig kiemeli a dolgoknak egy-egy tulajdonságát, az eszközök csak egy tulajdonságban különböznek, a többi elemei egyformák. Az eszközöket rakosgatva erre maguk jönnek rá a gyerekek saját tapasztalataik alapján, az óvónő segítségével pedig megtanulják a fogalmakat. Minden érzékelésnek megvannak a különböző nehézségű eszközei, melyek probléma elé állítják a gyermeket. A megoldás során nem csak az érzékelés, hanem a gondolkodás is fejlődik, az önálló tevékenység során meg tanulnak tervezni, előkészíteni, áttekinteni. Az eszközök együtt egy rendszert alkotnak. Így azok tartósan rögzülnek, miközben szókincsük is bővül.

Az érzékelést fejlesztő eszközök:

- ❖ fejlesztik a finommozgást
- ❖ edzik az íróujjakat
- ❖ a balról jobbra simítással előkészítene az írásirányra

Három lépcsős lecke:

1. **lépcsőfok:** Névadás: Ez a legnagyobb! Ez a legkisebb! - többször ismételve
2. **lépcsőfok:** Add ide a legkisebbet! Tedd a legnagyobbat a szőnyeg szélére!
3. **lépcsőfok:** Egy kockára rámutatok és megkérdezem: Ez milyen?

1.) Kiegészítő hengerek (cilindersor) (4 tömb)

Cél: íróujjak edzése, sorozatalkotás, dimenziókülönbségek felismerése

Először a legvastagabb hengert veszi ki az óvónő, majd a legvékonyabbat. Rendezetlenül a doboz elé állítja, majd a legvastagabbnak azután a legvékonyabbnak keresi meg a helyét a hengertömbben, majd végül a többi hengernek.

2.) Színes hengerek (4 fadoboz)

Cél: A sorozatok rendezése magadott vagy kitalált kritériumok alapján.

Először a legnagyobb hengert veszi ki az óvónő, majd a kirak belőle egy egyenletesen változó sort. Ezt az egyik ujjával végig simítja és összehasonlítja a hengereket.

3.) Rózsaszínű torony

Elővesszük a szőnyegen, majd rendezetlenül a szétrakjuk a kockákat. Először megmutatjuk a legnagyobb kockát és elkezdjük a tornyot építeni. Mindig a maradék kockák közül a legnagyobbban helyezük a toronyra. Minden kockát körül simítunk szó nélkül, hogy a gyermekek lássák, tapintással is érzékelhessék a kiterjedését a tárgynak.

Cél: méretek vizuális megkülönböztetése, pontosság, koncentráció, kezek erősítés

4.) Barna hasábsor

A gyermekek a szőnyegen szétszórják a hasábokat és ezeket kell ránézéssel sorba rakniuk. A legvastagabbat felveszem, megmutatom, körülsimítom, majd leteszem. Majd megmutatom a legvékonyabbat is. Mindig a legvastagabb hasáb a következő a szőnyegen. Az eredmény: lépcsősor lesz belőle.

Cél: szókincsbővítés, felkészülés a matematikára, súly és nagyság viszonyának felismerése

5.) Piros rudak

Tíz piros fűrész. A gyermekek ezt az eszközt is egyesével viszik a szőnyeghez a legkisebbtől a leghosszabbig. Kikeresik a leghosszabb rudat és a végüknél fogva a szőnyeg bal oldalához teszik a majd így folytatják csökkenő sorrendben. A hosszúság különbségeket végig simítjuk a kezünkkel. A legrövidebb rúddal ellenőrizhetjük a munkánkat.

Cél: mozgáskoordináció fejlesztése, hosszú-rövid fogalmak kialakítása

A színérzék fejlesztését szolgáló eszközök

1.) Színdobozok (3 doboz)

A gyermekek a legsötétebbtől a legvilágosabbig kirakhatják a színárnyalatokat, illetve párosíthatják a színeket.

A színek tanítása a három lépcsős leckével történik.

Cél: a gyermekek alkotóan használják fel a színek ismeretét és szeretetét, színérzék fejlesztése, összehasonlítás, esztétikai érzék fejlesztése, művészi ízlés megalapozása

Tapintás fejlesztését szolgáló eszközök

1.) Letapogatható táblák:

A táblák a segítségével a gyermekek megtanulják a durva-finom, sima-érdes fogalompárokat. A tanítás során folyamatosan mondjuk, hogy sima-érdes, durva-finom, miközben a mutató ujjunkkal megtapintjuk.

Cél: szókincsbővítés, tapintás fejlesztése, finommotorika fejlesztése, íróujjak edzése

2.) Letapogatható lapok:

Ki keressük a két legszélsebésebbet és egy közepes minőségű lapot. Ezek párosával azonosak. Párosítjuk ezeket a lapokat, úgy hogy végigsimítjuk ezeket, és megkeressük a hozzáillő lapot.

Cél: szókincsbővítés, tapintás fejlesztése, finommotorika fejlesztése, íróujjak edzése

Hallás fejlesztését szolgáló eszközök

1.) Zajdobozok:

A párosítás során, megpróbáljuk a párokat megkeresni, amelyek azonosak, azokat középre helyezzük.

Cél: szókincsbővítés: hangos-halk, felkészítés a zenére, hallás fejlesztése

2.) Csengők:

Két azonos csengősorozat.

Tompítót és ütőt használunk a csengők során. Önálló kísérletezések után megpróbálhatják párosítani a barna csengőket a fekete-fehérekhez. Először csak hármashangzattal próbálkozzon gyermek később ötlet majd az összessel.

Cél: muzikális nevelés előkészítése, finommotorika és koordinációs-készség fejlesztése

Súlyérzékelést fejlesztő eszközök

1.) Súlylapok:

Cél: Szókincsbővítés: könnyű-nehez, súlyérzék fejlesztése, a koncentrált figyelem fejlesztése

2.) Hő lapok:

Egy doboz négy pár lappal. Hőmérsékletük különbözik: filc, fa, márvány, fém.

Hideg-meleg tapintásúak külön válogatása, azonos tapintásúak csoportosítása, hőérzet szerinti soralkotás.

Cél: Hőérzet megtapasztalása, tapintóérzék fejlesztése

Szaglóérzékelést fejlesztő eszközök

1.) Tálca és szagdobozok:

3 tálca különböző illatú üvegekkel, párosával. (4 illat)

Az orr kitisztítása után a szagdobozokat egyesével megszagolják, majd párosával jobb oldalra helyezik.

Cél: szókincsbővítés: fűszerek nevei, különböző szagok tudatosítása

Íz érzéket fejlesztő eszközök

1.) Íz dobozok:

Egy tálca 8 üveggel: édes, savanyú, sós, keserű folyadékokkal. Pipetta segítségével az egyforma ízek párosítása, majd jobb oldalra való állítása.

Cél: szókincsbővítés: édes, sós, savanyú, keserű

Sztereognosztikus érzéket fejlesztő eszközök

1.) Mértani testek:

A három lépcsős lecke segítségével megtanítjuk a mértani testek neveit, majd a testek tulajdonságait megfigyeljük a grízben. (gurul-e, szilárd stb.) Azután a hozzá illő alaprajzot megkeressük.

Cél: izommemóra, finommotorika fejlesztése

2.) Sztereognosztikus zsákok és tálkák:

I. Sztereognosztikus zsákok:

Két zsák, melyekben négy db kisebb tárgy található tapintáshoz, osztályozáshoz. pl: különböző kockák, különböző gombok

II. Sztereognosztikus tálkák:

Magvak illetve csonthéjas termékek osztályozása:

3 féle mag szétválogatása csukott szemmel egy tálkából másik 3 tálba.

Cél: csoportosítás, tapintás fejlesztése

3.) Titokzatos zsák:

A gyermek által jól ismert tárgyakat helyezünk el a zsákban. Tapintással nevezzék meg a tárgyakat és mutassák a többiek felé is.

Cél: koncentráció fejlesztése, nyelvi készség fejlesztése

3. Az anyanyelvi nevelés eszközei

Montessori az írott nyelvet kezdettől fogva a kommunikáció eszközének tekinti. Megismerésének, elsajátításának a folyamata hasonló a beszélt nyelvéhez, ha megteremtik a megfelelő körülményeket. A gyermeket mindenhol körülveszi az írott világ, a betű számára egy látvány, egy kép, melyet érdeklődéssel figyel és megpróbál lerajzolni. Montessori megvizsgálta, hogy a kéznek milyen képességekkel kell bírnia az íráshoz és eszközeit ennek megfelelően fejlesztette ki.

Megtanulja a gyermek, hogy:

- ❖ amit gondolunk, azt le lehet írni
- ❖ ami le van írva, azt el lehet olvasni
- ❖ amit olvasunk, az információ
- ❖ amit leírunk, az megmarad, el tudjuk küldeni

Montessori szerint az írás megtanulásának legfontosabb alapeleme a kéz kimunkálása az írásra, ezért fejlesztette ki azokat az eszközöket, melyek a kéz, pontosabban az íróeszközt tartó három ujj fejlesztését célozzák. Így ezek az eszközök a három ujj használatát, a tapintást, a kézmozgás finomságát erősítik. (fogantyúk, dörzspapír érzékelők)

Az írás előkészítéshez szolgáló eszközök

1.) Kiegészítő formák:

10 geometriai forma, melyek az írásra készíteti a gyermeket. Ezek a körül rajzolható síkidomok.

2.) Egyéb rajzsablon formák:

Használatuk megegyezik a geometriai szekrény illetve kiegészítő formák használatával.

3.) Dörzspapír betűk és a grízzel töltött tálca:

Dörzspapírból kivágott ABC betűi felragasztva kartonra. 3 ujjal való végigsimítása során és a betű kiejtésével sajátítják el a betűket, melyeket grízbe rajzolhatnak/írhatnak a gyermekek. Ilyen eszköz még: **fonalból felragasztott írott betűk**.

Mozgatható ABC:

Gyufásdoboz nagyságú betűk kartonból kivágva, melyekből szavakat tudunk kirakni.

4.) Betűkígyó:

Kartonból kivágott betűk. msh: piros, mh: kék, dupla betűk: zöld színűek. Amelyekből szavakat tudunk kirakni.

Az olvasás előkészítéséhez használt eszközök

Montessori szerint az írás megelőzi az olvasást, ezért az olvasás gyakorlását az óvodában már a betűk ismeretével egyidejűleg vezetjük be.

1.) Olvasási játék tárgyakkal

Egy dobozban apró tárgyak nevekkkel együtt. A szavakat a tárgyakkhoz kell rendelni.

2.) Kezdőbetűk dobozai

Dobozok apró tárgyakkal, melyek nevei a dobozon jelzett betűvel kezdődik.

3.) Olvasókártyák

Gyermekek nevei, környezet tárgyai. A szavak kezdőbetűit kell felismerniük.

4.) Parancs kártyák

Kártyák, melyek rövid felszólításokat tartalmaznak.

További eszközök az olvasás előkészítéséhez:

5.) Kártyasorozat a betűfajta megismeréséhez

6.) Gyűjtőfogalom kártyák

7.) „Hol hallom?” kártyák

8.) Kétjegyű mássalhangzók doboza

9.) Definíciós kártyák

4. Matematikai eszközök

Eszközrendszerével megalapozza a számfogalmak kialakulását, és a tízes számrendszer megértését. Montessori olyan eszközöket használ, amelyekkel a gyermek konkrét szemléleteket szerez a négy alaplóműveletről. A szemléletek később átalakulnak konkrét fogalmakká.

1) Számtani rudak (piros-kék rudak):

10 farúd, melyek mérete azonos a piros rudakkal, de ezek 10 cm-ként piros és kék szakaszokra vannak osztva. Minden rúd egy számot képvisel, 1-10-ig. A rudakat sorba tesszük, mindig a legnagyobbval kezdjük. Háromlépcsős leckével tanítjuk meg a gyermekeknek. A gyermekeknek a rudakhoz a számokat kell kapcsolniuk.

Cél: mennyiségek felismerése

2) Számtani rudak és számkártyák:

A számkártyákat, melyek 1-10-ig terjednek, hozzárendeljük a számtani rudakhoz.

Cél: mennyiségek és számszimbólumok összekapcsolása

3) Dörzspapír számok:

Dörzspapírból kivágott számok felragasztva falapokra, 1-9-ig terjedően. A számokat végigsimítja a gyermek, kimondja a nevüket, majd grízes tálcán vázolja azokat. (Három lépcsős lecke)

Cél: számszimbólumok megismerése

4) Orsós doboz:

Két fadóboz 5-5 részre osztva, melyek falára számjegyek vannak írva. Első doboz 0-4 ig., másik doboz 5-9-ig. Egy külön dobozban 45 db pálcika van. A gyermeknek annyi pálcikát kell tennie a „fakkokba”, amennyit a számjegy mutat.

Cél: A 0 jelentésének megismerése

5) Számjegyek és korongok

Kivágott számjegyekhez (1-10-ig) mennyiségeket kell hozzárendelni (korongokat). A páros-páratlan fogalmak kialakításához.

Cél: páros-páratlan számfogalmának előkészítése

6) Memória játék

Egy kosárban számkártyák vannak 1-10-ig. Egy dobozban meg sok apró tárgy. A gyermekek húznak egy-egy számjegyet a kosárból, melyet megjegyeznek és lefordítják. Ezután annyi tárgyat vesznek maguk elé a dobozból, amennyit a számkártya mutatott.

Cél: memória edzése

7) Seguin tábla I.

Két darab 5-5 részre osztott falap. Az egyikken ötször áll a tízes szám, a másikon négyszer. Kis táblákon 1-9-ig állnak a számok. Mellette dobozban 10-es aranyfüzérék, színes gyöngyfüzérék 1-9-ig. A feladat, hogy a gyermek a 10-es számjegyek 0-ra rátolja a kis lapokat, és mellé helyezze a megfelelő gyöngy rudakat. A gyermekek a Seguin-féle táblák segítségével megértik a számot írását, egyben a helyi értékét is.

Cél: 11-19-ig terjedő számsor megtanulása

8) Seguin tábla II.

Első falap: 10-50-ig.

Másik falap: 60-90-ig.

A második fakeret használata során betekintést nyernek a gyermekek a 100-as számkörbe, megtanulják a számjegyek írását, megerősítik saját tapasztalataikat a helyi érték ismeretében. Tudásuk mélyítését segíthetjük elő, ha a gyöngy rudakat is hozzárendeljük.

Cél: 11-99-ig terjedő mennyiségek képzése

9) Lineáris számolás

10 db aranyszínű füzérből áll a százas lánc. A számokat leolvassa a gyermek a nyilakon, majd megkeresi a számok helyét a láncon.

Cél: számok gyakorlása 100-ig

10) Kígyójáték az összeadáshoz

Gyöngyök segítségével a gyermek megtanul összeadni. Színes gyöngyökből úgy rakja ki a kígyót, hogy kezdetben két-két füzér 10-et eredményezzen. A lovassal 10-ig elszámolunk, és ott átcseréljük a gyöngyöket arany gyöngyfüzérre. Ha nem tudjuk átcserélni aranygyöngyre, akkor használjuk a fekete-fehér váltógyöngyöket. Az átváltott gyöngyöket ellenőrzés céljából a kosárba tesszük. A végén ugyanannyi fekete-fehér gyöngynek kell lennie, mint a színes.

Cél: pótlás, bontás értelmezése, összeadás számlálással.

5. A kozmikus nevelés eszközei

Természet megismerésére és szeretetére nevelés

Montessori azt vallja, hogy világban elfoglalt legfontosabb helyünk a természet ismerete, megvédése legyen. A gyerekek számára lehető legkorábban lehetőséget adni az ismeretek megszerzésére, figyelembe véve a gyermek természetes fejlődését, környezetét, érzékenységét, szabad munkaválasztásra való igényét. Olyan felnőtt emberek kialakulásának elősegítése, aki függetlenek, képesek önálló döntések meghozatalára.

A természetvédelem alapja lehet a körülöttünk lévő természetes környezet megismerése. Feladatunk, hogy a gyermekeket kapcsolatba hozzuk a természettel. Tanítsuk meg a gyereket arra, hogy mindennek meg van a funkciója a világban. Montessori nevelési lehetőséget lát a növények mindennapos gondozásában, ahol lehetséges ott kis kertek biztosítását is szükségesnek érzi. Az állatok gondozását is szívesen végzik az óvodás korú gyermekek. Tapasztalatok során ismerkedhetnek így meg az állatok életével. Felelősségérzetük nő, hiszen tudják, hogy tőlük függenek az állatok. Új fogalmakkal ismerkedhetnek meg, melyeket nem pusztán hallanak, hanem a fogalom jelentését tapasztalják, látják a mindennapos kertgondozás során. A Montessori óvodásoknak ismerniük kell az erdőt, annak növény és állatvilágát.

Montessori megelőzi korát, mert már ekkor felmerül benne a biológiai egyensúly felbomlásának problémája. Az óvodás gyermek szűkebb környezetében a csoportszobában is el lehet helyezni a természet egy darabkáját, a természetsarkot. Csíráztathat, ültethet, öntözhet. Közvetlen tapasztalások sorát gyűjtheti a gyermek.

Földrajzi ismeretek és a népek szeretete

Bizonyos tapasztalatok birtokában egyre több gyermeket érdekel a Föld. Montessori óvodákban találhatunk hagyományos földgömböt, érdes felületű földgömböt, melyen a hegységek kiemelkedhetnek, a vizek mélyebben fekszenek.

Hazai Montessori óvodákban csak térkép látható: Magyarországról és egy Világtérkép.

A gyermekek kíváncsiságát ezekben is ki tudjuk elégíteni. Lakóhelyének megkeresése, bemutatása a térképen, kirándulások helyének megkeresése. A térkép általános színvilágát megismertethetjük a gyerekekkel Pl. a folyók, tengerek mindig kékkel vannak jelölve, országhatárok jelzése piros.

Jó ,ha a polcon a földgömb mellett található különböző népek zászlói és ha lehetséges, az ott élő népek fotói is. Ezzel tapasztalják, hogy nem csak fehér bőrű ember él a Földön. Gyakorolhatják a tolerancia elvét, a másság elfogadását, a békére való nevelést. A más népekkel való ismerkedést utazás híján érdekessé tehetjük különböző gyűjtőfeladatok adásával. Képeslapokból kivágott képekből kiállításokat rendezhetünk, így a közös munka eredményességét, élményét is átélhetik. Ez mind a szeretet és a nyugalom kialakulását feltételezi a gyermekekben.

Időérzék fejlesztése

Az óvodában legyen óra a falon, évszak-tabló a teremben jól látató helyen elhelyezve, naptár cserélhető hónap, nap neve dátummal. Időszalag jó szolgálatot tesz az időmúlásnak érzékeltetésében. Eseményeket rögzíthetünk rajta fényképekkel.

Kozmikus nevelés

Rá kell ébreszteni a gyermeket arra, hogy ők maguk is a mindenség részei, beletartoznak a világ nagy egyetemességébe, a kozmoszba. A gyermek hat éven keresztül szerzett ismereteit abszorbeálja, így a későbbi tapasztalás során ezek előjönnek a tudatalattijukból. Televízióon keresztül is sok tapasztalatot szerezhhetnek a világűrrel, az égboltról, a régen élt dinoszauruszokról. Ilyen irányú érdeklődésüket könyvek, újságok, lexikonok és dvd-ken keresztül leégíthetjük ki.

Montessori pedagógiájának középpontjában az együttérzés, a humánus, a legnemesebb érzelm áll. Egymás megértése, szeretete, elfogadása és megbecsülése.

8 lépcsős alaplépések:

Konkrét élménytől haladás az absztrakt fogalomalkotásig

1. Konkrét élmények nyújtása, modell, kísérlet, terepasztal bemutatása
2. Képek, cikkek gyűjtése
3. Az adott fogalom tanulmányozása
4. Az adott fogalom alfogalmainak tanulmányozása
5. Definíciós és hiányos definíciós kártyák készítése
6. Kislexikon készítése
7. Összefoglaló tábla készítése nagy méretben
8. Feladatkártyákkal való munka: kérdésre felelet adása

Kártyasorozatok típusai:

- képkártya névvel
- képkártya név nélkül
- névkártya: csak a név kép nélkül
- definíciós kártya: pl. a részek elhelyezkedése, feladata
- hiányos definíciós kártya: előző egy hiányzó szóval
- kislexikon: pl. a madarakról készített kis könyvecske minden tudnivalóval, képekkel

A kozmikus nevelés fogalmába tartozó ismereteket kialakító eszközök elsősorban a kártyasorozatok különböző típusai, melyek használata egy rövid tanítói előadást (kulcsgyakorlatot) követ. Az osztályozó kártyák altípusokat, illetve részeket mutatnak be, a történetes kártyák a sokféleséget tárják a gyerekek elé. Így ismerkednek:

- ❖ a növényekkel: a fa részeivel, terméseivel, az erdei és a gyümölcsfákkal, a levél részeivel, formájával, a virág részeivel, mezei és termesztett virágokkal
- ❖ a gerinces állatok testrészeivel, sokféleségével és a puhatestűekkel
- ❖ az embertípusokkal, jellemző vonásaikkal, életmódjukkal

A Montessori óvodákban dolgozó pedagógusok fontosnak tartják, hogy a gyermekeknek legyen alkalmuk közvetlenül megfigyelni szűkebb és tágabb környezetüket, a természet jelenségeit, növényeit, állatait.

- ❖ Ezért lehetőség szerint a csoportszobákban tartanak akváriumot, ill. terráriumot, kirándulásokat szerveznek állatkertbe, növénykertbe, kertbe, erdőbe és mezőre. Ilyenkor megfigyelik az élőlényeket valódi környezetükbe, táplálkozásukat, életmódjukat, testrészeiket. Akár saját kertjükben növényeket is termeszthetnek.
- ❖ Az anyagok fizikai, ill. kémiai tulajdonságainak vizsgálatára a különböző kísérletek szolgálnak.
- ❖ Az időjárás és az évszakok, hónapok, napok változásának megfigyelésére időjárási táblát, ill. mozgó naptárt készítenek. A 12 üvegben levő (adott hónapnak megfelelő számú) kavicsok rakosgatásával és érzékeltetik a napok múlását.

- ❖ A napirendet szemléltető szalag segítségével egy nap hosszúságáról, történéseiről és az óráról szereznek ismereteket.
- ❖ Ismerkednek a földgömbbel, térképpel, lerajzolják a séták útvonalát és az óvoda környékét.
- ❖ A négy elem meséjében ismereteket gyűjtenek a földről, vízről, tűzről és a levegőről.
- ❖ A víz körforgásáról szóló történetben a halmazállapotokról szereznek információt.
- ❖ A feketeszalag, a korok órája és az időszalagok segítségével ismereteket gyűjtenek az Univerzum, a Föld, a földi élet és az ember keletkezéséről, fejlődéséről.
- ❖ Érdekes játékok, modellek segítségével a bolygók mozgását is tanulmányozzák.

Testnevelés

Az egészséges fejlődéshez, növekedéshez elengedhetetlen a testi nevelés, a szabad mozgás állandó biztosítása. A zenére történő improvizált mozgás kifejezetten a gyermek átélt élményeit dolgozza fel, így önmagából ki tudja adni a jó és rossz élményeket egyaránt. A mozgás lényege a harmónia.

Vizuális nevelés

A gyermek kezét tegyük alkalmassá a formálásra, a szemét a látásra. E célnak megfelel minden manuális tevékenység: szövés, fonás, gyöngyfűzés, különböző képek szurkálása, minden olyan tevékenység, amely során a szem és a kéz koordinált mozgására van szükség. Városnézéssel, szobrokkal való ismerkedés a vizuális látást fejleszti.

Zenei nevelés

Nem telhet el nap éneklés nélkül. Montessori nagy hangsúlyt fektet a zenehallgatásra. Ismerkedjenek meg más népek dalaival, zenéjével is egyaránt. Éneket minden alakommal mozgással tanítsunk, mondókákat mindig tapssal, ütemes mozgással kísérijünk.

Lásd: Érzékelést fejlesztő eszközök: Csengők.

Csend

A spontán gyerekjátékok mindig nagyon jól megmutatják a gyerekek alapszükségleteit. A mozdulatlansághoz szükséges akaraterő nyilvánvalóan egy természetes igényt elégít ki, és kétségkívül ez az oka annak, hogy a gyerekek annyira élvezik a csendgyakorlatokat. *Maria Montessori ezt a hajlamot véletlenül fedezte fel, s ennek a felfedezésnek a története a gyerekekben rejlik.*

Ezeknek a gyakorlatoknak a célja az adott körülmények között elérhető legnagyobb nyugalom elérése. Ha minden gyerek nyugodtan tartja a kezét és a lábát, és egészen csendben van, akkor is hallható valami „zajmaradvány”. Fontos, hogy a teremben ne legyenek hangos mellékzajok. Ezek a gyakorlatok nem a fegyelem gyakoroltatása végett vannak.

Csend kör kialakítása:

- ❖ Egy jelet kapnak a gyerekek (lehet ez egy bizonyos zene felcsendülése vagy kirakunk egy táblát, amire ki van írva, hogy csend), akkor csendben leülnek körben és várnak.
- ❖ Meg lehet kérni őket, hogy tartsák csukva a szemüket, hiszen így a hallás még inkább előtérbe kerül, így még hangosabbnak érzékelik egy-egy lábacska vagy kéz mozdulását, egy szék nyikordulását, vagy éppen észreveszik, hogy egy autó elhaladt. Az óvónő halkán elsuttogja az egyikük nevét, aki nagyon csendben odamegy mellé és vagy leutánozza a nevelő pozícióját, vagy csak csendben leül mellé. Ez így megy egészen addig, amíg az összes gyerek oda nem gyűlik az óvónő mellé.
- ❖ Van, ahol székekre ülnek körbe, ott azt is meg kell tanulniuk, hogy a székeket hogyan tudják úgy körberakni, hogy minél halkabb legyen a “művelet”.

Csendlecke:

Csend, érintetlen magány, hallgatás, nyugalom az, ami minden dolog gyökerében van.

Csendgyakorlatok

Céljai:

1. Legyen biztosítva a csend pozitív megélése
2. Érvényesüljön a hallás finomítása
3. Legyenek képesek engedelmeskedni, és figyelni
4. Működjön a gyakorlat alatt az egyén és ezáltal a csoport normalizálása
5. Valósuljon meg a más gyerekek kívánságaira és elképzeléseire való odafigyelés

Feladatai:

1. A csend érzékeltetése
 2. Csendben való tevékenykedés kialakítása
 3. Hangok zajok megfigyelése, megnevezése
 4. Óvodapedagógus által adott megbízás teljesítése, lehetőleg zajtalanul, csendben
- ❖ A *csend gyakorlatok* első fázisa, hogy megtanítják nekik, hogy hogyan tudják a bútorokat, eszközöket úgy mozgatni, hogy azzal ne zavarják a többiek munkáját és minél csendesebben tudjanak arrébb húzni, rakni, polcról levenni dolgokat.
 - ❖ Ha ez már megy, akkor indulhatnak az úgynevezett *csendkörös gyakorlatok*.
 - ❖ **Tárggyal-haranggal** Egy pici harangocskát adnak körbe egymásnak a gyerekek úgy, hogy lehetőleg a harang ne szólaljon meg.
 - ❖ **Csend gyakorlat egyedül** egy csend sarokban, ahol egyedül is gyakorolhatják a csendben maradási a gyerekek. Egy kis szőnyeg, rá egy kis táblácskát, amin a „Csend” szó áll, egy elektromos kismécses és egy homokórát. A kisgyerek, akinek éppen kedve van, leül a szőnyegre és megfordítja a homokórát. Figyeli

a szemeket, ahogy peregnek, nézegeti a kismécsest és hallgat. Van, aki úgy szeret ott ücsörögni, hogy becsukja a szemét. Amikor az utolsó szem is leperreg a homokórában, akkor felállnak és mennek játszani tovább.

Mit fejleszt?

- ❖ Ezek a gyakorlatok nagyon jók az önkontroll, önuralom, az önfegyelem fejlesztésére, de segíti a koncentrációs képességeket is és az akaraterőt.
- ❖ Fejleszti a hallást és a többi érzékszervet
- ❖ A csend és a halk beszéd jellemzi a gyerekcsoport tevékenységét is, segíti az elmélyedt játékot.
- ❖ Elősegíti a harmonikus szép mozgásfejlődést és nem utolsó sorban a közös élmény, a közösség összetartozását is erősíti.

Korcsoportonkénti járásgyakorlat bevezetése

- ❖ Színes egyenes szőnyegcsíkon
- ❖ Körszőnyeg szélén
- ❖ Szigetelőszalagos kétkörös vonalon

**„JÓ ITT GYEREKNEK LENNI!”
PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSHOZ SZÜKSÉGES
MONTESSORI ESZKÖZÖK JEGYZÉKE**

1. MINDENNAPI ÉLET GYAKORLATI ESZKÖZEI	Meglévő eszközök/ db	Szükséges eszközök/db
Szőnyeg	40 db	-
Kendők	10 db	-
Magok kanalizása	10 db	-
Magok öntése	10 db	-
Öntés vízzel	10 db	-
Keretek az öltözködéshez	4 db	6 db
Növények ápolása	10 db	-
Asztalterítés	10 db	-
2. ÉRZÉKELÉST FEJLESZTŐ ESZKÖZÖK	Meglévő eszközök/ db	Szükséges eszközök/db
<i>A. Dimenziók megismerése</i>		
Kiegészítő hengerek	3 készlet	7 készlet
Színes hengerek	3 készlet	7 készlet
Rózsaszín torony	3 készlet	7 készlet
Barna lépcső	3 készlet	7 készlet
Piros rudak	3 készlet	7 készlet
<i>B. Színek felismerése</i>		
Szindobozok	3 készlet	7 készlet
Színpárosító	5 készlet	5 készlet
<i>C. Eszközök a tapintáshoz</i>		
Letapogatható táblák	3 készlet	7 készlet
Letapogatható lapok	2 készlet	8 készlet
Textiles doboz	7 készlet	3 készlet
<i>D. Eszközök a hallóérzékeléshez</i>		
Zajdobozok	8 készlet	2 készlet
Csengők	1 készlet	9 készlet
<i>E. Súlyérzékelés</i>		
Súlylapok	6 készlet	4 készlet
<i>F. Hőérzékelés</i>		
Hőhenger	4 készlet	6 készlet

Hőlapok	3 készlet	7 készlet
<i>G. Szaglás</i>		
Szagdobozok	2 készlet	8 készlet
<i>H. Ízérezékelés</i>		
Ízdozozok	10 készlet	-
<i>I. Szttereognosztikus érzékeléshez</i>		
Mértani testek	2 készlet	8 készlet
Titokzsák	10	-
<i>J. Formák és alakok felismeréséhez eszközök</i>		
Síkidomok	4 készlet	6 készlet
Geometriai szekrény	2 készlet	8 készlet
Kártyakészlet geom. szekrényhez	1 készlet	9 készlet
Biológiai szekrény	-	10 db
Színes ceruzák szín szerint	10 készlet	-
3. MATEMATIKA	Meglévő eszközök/ db	Szükséges eszközök/db
Számtani rudak	6 készlet	4 készlet
Dörzspapír számok	4 készlet	6 készlet
Számkártyák Pálcikák (szivardoboz)	8 készlet	2 készlet
Aranygyöngy készlet	-	10 készlet
Színes gyöngyfűzerek	-	10 készlet
4. ANYANYELV	Meglévő eszközök/ db	Szükséges eszközök/db
Kiegészítő formák	2 készlet	8 készlet
Dörzspapír betűk	4 készlet	6 készlet
Mozgatható ABC	6 készlet	4 készlet
5. KOZMIKUS	Meglévő eszközök/ db	Szükséges eszközök/db
A. Naprendszer		
Bolygók	1 készlet	9 készlet
B. Idő érzékeltetése		
Színes gyöngyfűzér	10 készlet	-
Évszakkör	10 készlet	-
Naptár	10 készlet	-
Színes gyöngyök üvegekben	10 készlet	-
C. Kártyasorozatok	5 készlet	5 készlet

**A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ
SZÜKSÉGES A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK
ÉS ESZKÖZÖK FELSOROLÁSA**

	Nevelési terület	Eszközfajták
1.	Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	<p style="text-align: center;"><i>Csoportszobai és udvari</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Óvodai babaszobai bútor ❖ Óvodai babakonyhai bútor ❖ Bababölcső - babaágy ❖ Puha babák ruhatárral ❖ Babatextília ❖ Babaedények - babaevőeszközök (készlet) ❖ Fa és műanyag, anyag gyümölcsök, zöldségek ❖ Seprű, lapát, felmosó ❖ Vasalóállvány, vasaló ❖ Orvosi eszközök ❖ Fodrászeszközök ❖ Fa és műanyag állatok ❖ Autók, buszok, repülők, hajók ❖ Építőkocka, fa ❖ Építő készlet ❖ Lego készlet ❖ Memória játékok ❖ Képkirakók
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	<p style="text-align: center;"><i>csoportszobai és udvari</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Óvodai többfunkciós mászóka ❖ Labdák (kicsi, nagy) ❖ Tornakarikák ❖ Tornakendők ❖ Tároló kosarak ❖ Rollerdeszka ❖ Rugós deszka ❖ Kavicslépegető, lépőkő, "hegycsúcsok" ❖ Egyensúlyozó korong ❖ Körkötél ❖ Bója ❖ Ugráló labda készlet ❖ Nagy, vastag tornakötél - húzókötel ❖ IKEA alagút ❖ Bordásfal ❖ Tornapad ❖ Zsámoly ❖ Tornaszőnyeg ❖ Csőalagút ❖ Akadály tornaszerpálya ❖ Hullahopp karika ❖ Trambulín ❖ Gimnasztikai labda ❖ Súlyzó ❖ Holdjáró

		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Billenő rácshinta ❖ Ugrókötel
3.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	
	Hangszer (pedagógusoknak)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ furulya (alt és szoprán) ❖ metalofon ❖ elektromos zongora
	Hangszer (gyermeknek)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gyermekhangszer készlet, benne: ❖ Dob ❖ Ujjcintányér ❖ Cintányér ❖ Hangvilla ❖ Csengők ❖ Harangok ❖ Triangulum ❖ Furulya ❖ Xilofon ❖ Kasztanyetta ❖ Egyéb ritmushangszerek
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Varázsláda Meseláda ❖ Kesztyűbáb készlet ❖ Ujjbáb készlet ❖ Vetítővászon ❖ Diavetítő ❖ Bábparaván ❖ Mágnes tábla ❖ Textil fejdíszek ❖ Jelmezek ❖ Anyanyelvi képkirakó ❖ Mesekönyvek ❖ Fejlesztőjáték ❖ Diafilmek
5.	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ravensburger társasjátékok ❖ Kirakó játékok / puzzle ❖ Memória játékok ❖ Sakk ❖ Kártyajátékok ❖ Dominó ❖ Matematika 1-2-3 ❖ Logico ❖ Minimatt ❖ Activity ❖ Homokozó-készlet ❖ Konstruktív játékok ❖ Mesekártya ❖ Mágneses betű- és számkészlet ❖ Gyöngyfüző készlet ❖ Papírtégla készlet ❖ Favonat készlet

6.	Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ecsetek – készlet, marokecsetek ❖ További ecsetek - készlet ❖ Vízfestékek ❖ Flakonos festékek (tempera) ❖ Ollók ❖ Agyag - kg ❖ Gyurma - szett ❖ Színes papírok - szett ❖ Fehér papír ❖ Színes ceruza - készlet ❖ Filc tollak ❖ Zsírkréta - ❖ Festéktálak ❖ Fonalak ❖ Kreatív kellékek (zsenília, krepp papír, gyapjú, hullámpapír, origami papír, stb.) ❖ Termékek, egyéb anyagok ❖ Szövőkeretek ❖ Körmöcskék ❖ Kézimunka készlet ❖ Ceruzahegyező ❖ Ragasztó stiftok ❖ Festőkabátok ❖ Ragasztó pisztoly ❖ Ablakfesték ❖ Arcfesték ❖ Kréta
7.	A természeti-emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mikroszkóp ❖ Tükör kisméretű ❖ Nagytükör ❖ Zöldség párosító ❖ Gyümölcs párosító ❖ Évszak kirakó ❖ Földgömb ❖ Nagyító ❖ Parafa táblák
8.	Munka jellegű tevékenységek eszközei	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Virágcserep ❖ Gyermek szerszámok - kapa, gereblye ❖ Seprű ❖ Lapát
9.	IKT eszközök	<ul style="list-style-type: none"> ❖ okos telefon ❖ tablet ❖ projektor ❖ laptop
10.	SNI gyermekek fejlesztését szolgáló eszközök	Fejlesztő szobai berendezések fali tükör, bordásfal,asztali és mozgásos készségfejlesztő játékok

BOLDOGSÁGÓRA PROJEKT

Két fontos tényező befolyásolta a programhoz való csatlakozásunkat:

1. A gyermekek boldogságteremtő képességének alakítását segítjük pozitív élmények átélésével.
2. Mentális egészségünk erősítése.

Célunk, hogy legyen biztosítva a pozitív érzelmek, lelki egészség, mentális egészség fenntartása.

Feladataink a témakörök gyakorlása, ápolása.

Témakörök:

- ❖ A hála gyakorlása
- ❖ Az optimizmus gyakorlása
- ❖ Társas kapcsolatok ápolása
- ❖ Jó cselekedetek gyakorlása
- ❖ Célok kitűzése és elérése
- ❖ Megküzdési stratégiák
- ❖ Apró örömök élvezete
- ❖ Megbocsátás
- ❖ Testmozgás
- ❖ Fenntartható boldogság

Az óvodás gyermekeknek 10 egymásra épülő témafeldolgozásával fokra-fokra ismertetjük meg a boldogság különböző feltételeit. A program eszköztára sokrétű, az egyéni és a csoportos tanulást támogatja. A foglalkozások alapja megerősítő pedagógiai attitűd, feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját tapasztalatokon alapuló élmények felidézése. A foglalkozásokon nagy szerepet kap a zene, a rajz, az improvizációs játékok és más alkotó tevékenységek. A Boldogságóráknak fejlesztő hatása nemcsak a gyermekek fejlődésére van pozitív hatással, hanem a gyermek-szülő, gyermek-pedagógus kapcsolatára és az óvoda kollektívájára.

A Boldogságórák nyolc előnye, melyek megerősítettek abban, hogy a programhoz való kapcsolódás elengedhetetlen óvodai munkánk során.

1. Fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét.
2. Szélesíti a gyerekek látókörét és gondolkodásmódját.
3. Testi, szellemi és társas erőforrásokat épít.
4. Ellensúlyozza a negatív érzelmeket.
5. Óvja a gyerekek mentális egészségét.
6. Csökkenti az agressziót a gyerekközösségben.
7. Javulnak a gyerekek tanulási eredményei.
8. Miközben tanítasz, te magad is fejlődsz és boldogabbá válsz.

A foglalkozások rendszeressége minimum havi 1 foglalkozás csoportonként.

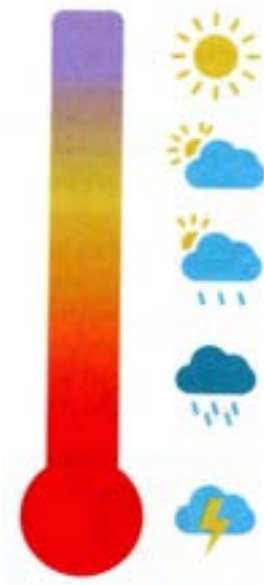
Javaslatok a témák feldolgozására:

1. A téma bevezetése
2. Foglalkozást kezdő relaxáció
3. Személyiségfejlesztő gyermekdalok éneklése
4. Téma feldolgozása
5. Foglalkozás lezárása
6. Téma továbbadása

Bevezetés lépései:

- ❖ „Hangulat barométer” elkészítése minden gyermek számára
- ❖ „Pozitív gyerek vagyok” – személyiségfejlesztő kártyajáték bevezetése
- ❖ „Varázs szemüveg” elkészítése
- ❖ „Boldogság kerék” elkészítése

**„Hangulat barométer”
elkészítése minden gyermek számára**

**„Pozitív gyerek vagyok” –
személyiségfejlesztő kártyajáték bevezetése**

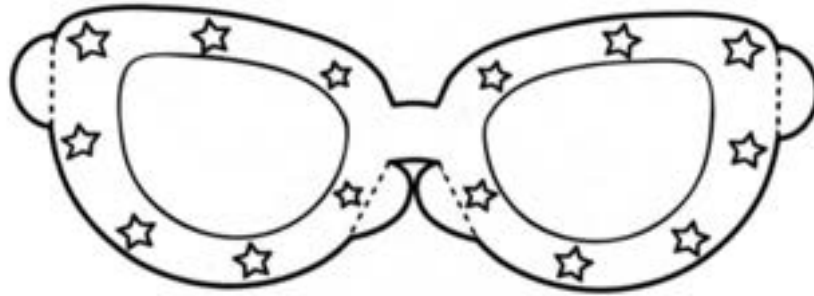

„Varázs szemüveg” elkészítése

- 10 Milyen jó lenne, ha egy varázsszemüvegen át látnánk a világot! Készítsd el a saját varázsszemüvegedet! Vágd ki egy rajzlapból, színezd ki, majd miedtt felveszed, ismételd el hangosan:

**Van nekem egy szemüvegem, ha felteszem azt,
Szébbé válik minden benne, amit megmutat!**

Majd vedd fel a szemüveget, és nevezd meg egy szép dolgot, amit láatsz!

„Boldogság kerék” elkészítése

A boldogság kereke

71

Ha azt szeretnéd, hogy ez a kerék mindig guruljon, akkor mindig hajtánod kell. Ezt úgy teheted meg, hogy gyakorlod mindazt, amit megtanultál: ha gondozod, amit a gyöngyszemek jelentenek. Töltsd meg a kereket a boldogsághozó gyöngyszemekkel, hogy elindulhasson! Színezd ki, ahogy szeretnéd!

Hallgassátok meg Bagdi Bella *Boldog vagyok* című dalát a *Repülj velem* című lemezről!

**AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK FOLYAMATOS
NYOMON KÖVETÉSÉVEL KAPCSOLATOS
TÁJÉKOZTATÁS RÉSZLETES SZABÁLYAI**

Alkalmak	Helyek	Résztevők	Gyakoriság	Keletkezett dokumentumok
Bemeneti és kimeneti tájékoztatás – a gyermek fejlődést megállapítások	Családi szoba Tárgyaló	Szülő Pedagógusok	Óvodába lépést követő félévkor és Iskolába lépés előtt	Neveltségi szintmérő
Féléves tájékoztató – a gyermek fejlődésének mutatói (fejlődési napló szerint)	Családi szoba Tárgyaló	Szülő Pedagógusok	Félévente	Fejlődésnapló
DIFER teszt eredményéről szülők tájékoztatása (5. életévtől)	Fejlesztő szoba	Fejlesztő Szülő Pedagógusok	Szülői igényekre alapozva, de legalább 1 alkalommal	DIFER eredményeket összesítő lap
Konzultáció a gyermekek családjával – Beiskolázás előtt tájékoztatás a gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségéről	Családi szoba Tárgyaló	Szülő Pedagógusok	Tankötelessé válást követően (betöltött 6 év)	Csoportnapló Fejlődésnapló
Szükség szerint napi konzultáció a gyermek állapotáról (napi eseményekről)	Saját csoportszobában Udvar	Szülő Pedagógusok	Szükség szerint, alkalomszerűen	-
Segítő beszélgetések	Családi szoba Tárgyaló	Szülő Pedagógusok Szakemberek (Pszichológus, Gyógypedagógus, Gyermekvédelmi felelős)	Szükség szerint, alkalomszerűen	Feljegyzés

FEJLŐDÉSNAPLÓ

A fejlődésnapló tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban Nkt.) 42. § (1) bekezdése értelmében az óvoda munkatársai nem közlik harmadik személlyel. E kötelezettségük a foglalkoztatási jogviszonyuk megszűnése után is fennáll. A fejlődésnaplóban rögzített adatok, tények, megállapítások tekintetében az óvoda adatvédelmi szabályzatában foglaltak az irányadók.

A gyermek szülőjével minden, a gyermekkel összefüggő adatot közlünk, kivéve, ha az a gyermek testi, értelmi vagy érzelmi fejlődését sértené [Nkt. 42. § (2) bek.].

A pedagógus köteles az intézmény vezetőjén keresztül haladéktalanul értesíteni az illetékes gyermekjóléti szolgálatot, ha megítélése szerint a gyermek más vagy saját magatartása miatt súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges [Nkt. 42. § (3) bek.].

A Fejlődésnapló az Óvodai nevelés országos alapprogramjával történő megfeleltetés eredménye.

Az eddig használt fejlődési naplót folyamatosan váltja fel az újonnan bevezetett Fejlődésnapló.

A dokumentáció minden csoportban megtalálható.

A TANKÖTELEZETTSÉG MEGKEZDÉSÉNEK HALASZTÁSA KÉRELMEK FOLYAMATSZABÁLYOZÁSA

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Indokolt esetben a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt”

MIT?	MIKOR?	KI?
Fogadóóra	November	Szülő – Óvodapedagógus
Támogató dokumentumok – írásos szakvélemények beszerzése	December	Szakemberekkel
SNI/BTMN gyerekek esetén hivatalos szakértői vélemény kérése a szakszolgálattól, melyben javaslatot tesznek a gyermek iskolaérettségével kapcsolatban	November	Óvodapedagógus Szakszolgálat
Kérvényezési időszak	Január 01-18.	Szülő OH honlapján január 1.-én jelenik meg a jelentkezési felület, ide kell beírni a szülői indoklást is. Ügyfélkapun is be lehet nyújtani a kérelmet, vagy ha nincs ügyfélkapud akkor ki kell nyomtatni és aláírva, a csatolt dokumentumok fénymásolatával együtt postára adni, de ebben az esetben is az OH honlapja a kiindulópont.
Megérkezik a hivatalos OH határozat. Fellebbezési lehetőség nincs	50 napon belül	OH- szülő
Választott iskola – felvételi iskolaelőkészítőjén való részvétel	Február	Körzetes és a választott iskola – igazgató- szülő-gyermek
Beíratkozás – kiíratkozás	Április	Iskola- szülő

Biztosan kezdek, mert már tudom

A feladatokat összeállította: Pásti Marianna

Rajzolta: Páll Petra

Minden jog fenntartva. Ezen anyag bármely részét tilos reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni, bármely módon, elektronikus úton, vagy fénymásolatban közölni a kiadó engedélye nélkül.

Egy példány egy gyermek fejlesztéséhez használható.

A feladatgyűjtemény tartalma Pásti Marianna, Páll Petra

és a MÓD-SZER-TÁR kizárólagos tulajdonát képezi.

Kiadja:

MÓD-SZER-TÁR Oktatásszervező és Tanácsadó Bt.

2021

ELŐSZÓ

Az iskolai alkalmasság alapvető feltétele, hogy a tanulást meghatározó képességeket már az óvodás korban el kell kezdeni kibontakoztatni, hiszen ezen képességek 4-7 éves kor között fejlődnek a legintenzívebben. A gyermek eredményes iskolára való felkészítése szempontjából meghatározó a családdal való szoros együttműködés. Ebben a felkészítési folyamatban a legeredményesebbek azok a gyermekek lesznek, akiknek a szülei is részt vállalnak a közös fejlesztésben, szociális képességeinek kibontakoztatásában. Éppen ezért ezt a kiadvány úgy állítottuk össze, hogy nemcsak az óvodapedagógusok számára legyen alkalmazható az óvodában, hanem akár otthoni fejlesztéshez is alkalmas lehessen, szülők, valamint nagyszülők számára is.

A feladatgyűjtemény iskolába készülő óvodások számára készült, amelynek sikeres feldolgozásához hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a következő tanévben magabiztos első osztályos gyermekek kezdjék meg tanulmányaikat.

BEVEZETÉS

Az elmúlt harmincöt éves óvodapedagógusi tevékenységem alatt nagyon sok iskolába kerülő gyermekkel foglalkoztam, szereztem tapasztalatokat arról, hogyan lehet felkészíteni a gyermekeket a sikeres iskolai életmódra. Ennek érdekében rengeteget konzultáltam tanítókkal arról, hogy melyek azok a készségek és képességek, amelyek birtokában az iskolába kerüléskor a gyermekek magabiztosak és sikeresek lehetnek. Az elmúlt évtizedekben megpróbáltam a lehető leghatékonyabban felkészíteni óvodásaimat az új kihívásokra, úgy érzem sikeresen. Ez készítetett arra, hogy készítsék egy olyan feladatgyűjteményt, az iskolába lépés előtt álló gyermekek számára, amelyekkel gyakorolhatjuk és mérhetjük azon képességeiket, amelyek hozzá segíthetik a gyermekeket a sikeres iskolai beilleszkedéshez. A gyűjtemény összeállításában aktív szerepet vállalt és nyújtott kisebbik lányom Páll Petra, aki maga is óvodapedagógus és középiskolai tanári végzettséggel rendelkezik. A feladatgyűjteményt saját rajzaival illusztrálta.

A folyamatos „Lifelong Learning” az egész életen át tartó tanulás motivál. Ennek érdekében a megszerzett öt diplomám, korábbi vezetői tapasztalatom arra sarkalt, hogy nemcsak intézményekben, hanem több megyében is Mesterpedagógusként és auditorként is részt vegyek az intézmények segítésében, értékelésében.

Mit is jelent az iskolaérettség?

Az iskolaérettség egy komplex fogalmat ötvöz, hiszen egyaránt fizikai, biológiai, pszichés, értelmi, és szociális alkalmasságot is jelent. A gyermekek az óvodai játékosságból egy újfajta szerepbe csöppennek, az iskola irányítottabb, kontrollált körülményei közzé, amely nagy kihívást jelent számukra. Ahhoz, hogy a gyermek eredményesen tudjon az iskolai követelményeknek megfelelni, még hangsúlyozottabb szerepet kell kapnia, az iskolába

kerülést megelőző nevelési évben, az óvodai fejlesztőjátékoknak, tevékenységeknek. Ezzel biztosítható, hogy megfelelően kialakult legyen a gyermek szóincse, a beszédértése, a kommunikációja, és a kapcsolattartási képessége. Mindezek mellett nélkülözhetetlen, hogy képes legyen az együttműködésre, kialakuljon a feladattudata, biztos legyen az elemi számolási készsége, a mozgás és az írásmozgás koordinációja, továbbá megbízható legyen az emlékezőte, valamint a koncentrációja is.

Az iskolába lépés nem csak a gyermekeknek jelent nagy kihívást, de a szülőknek és óvodapedagógusoknak is. Az iskolai életmódra való felkészítés már az óvodába kerüléskor elkezdődik, hiszen a különböző képességek és készségek fejlesztése már néhány nap elteltével megkezdődik és folyamatosan folytatódik egészen az utolsó nevelési év végéig.

Az első év iskolai teljesítményének sikeressége meghatározhatja a gyermekeknek a tanuláshoz való viszonyát, hatással lehet egész életükre.

NÉHÁNY GONDOLAT A FELADATGYŰJTEMÉNY HASZNÁLATÁHOZ:

- ❖ A következő két oldalon található feladatjegyzékbe írjuk be a sikeres teljesítmény dátumát!
- ❖ Fontos, hogy ne akarjuk egyszerre az összes feladatot megcsináltatni a gyermekkel!
- ❖ A feladatok megoldását azokkal kezdjük, amelyeket biztosan tud a gyermek, hogy sikerélményét biztosítsuk!
- ❖ Mindig írjuk le az adott feladathoz tartozó gyermeki válaszokat, jelöljük a feltett kérdésre adott válaszok helyességét!
- ❖ Amennyiben a mellékletben szereplő képek felhasználása szükséges a feladat megoldásához, akkor először vágjuk ki azokat (kivéve, ha az a gyermek feladata), majd a feladat elmagyarázását követően a gyermek ragassza fel a megfelelő helyre.

A COVID-19 miatt is fokozottabb szerepet kap a szülők és a nagyszülők szerepe! Ma nemcsak az óvodáknak és az óvodapedagógusoknak kell alkalmazkodniuk a váratlanul kialakult szituációhoz, hanem a szülőknek is, amely nagy kihívás lehet számukra! Ehhez kívánunk ezzel a kiadvánnyal segítséget nyújtani, és lehetőségünk szerint, az adott feladatcsoportokhoz személyre szabottan segítséget nyújtani.

A feladatgyűjteményben szereplő feladatokat azért készítettük fekete-fehérben, mert egyrészt a nyomtatás sokkal költségkímélőbb, másrészt teret ad gyermekek fantáziájának, hogy az általuk megálmodott képet készíthessék el. Eredményes felkészülést kívánunk!

Pásti Marianna és Páll Petra
szerzők

Átadva a mindenkori nagycsoportoknak.

ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE JÁRVÁNYHELYZET IDEJÉN

I. **Bevezető gondolatok**

Ebben az általános tájékoztató füzetben azokat a legfontosabb tudnivalókat gyűjtöttük össze, amelyeket az otthoni munkavégzés bevezetése előtt az óvodapedagógusoknak szervezeti, csoport, és az egyének szintjén feltétlenül végig kell gondolkodni, és amelyekről a munkavégzés során a pedagógusoknak és a szülőknek érdemes “egy nyelven beszélni.”

Járványhelyzet idején közös a felelősségünk abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsék az óvodapedagógusok oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékeny és élményekkel teli legyen.

A Pedagógiai Programjukban megfogalmazott tartalmakra és az aktuális Éves Munkatervi tartalmainkra fókuszálva – hozzáigazítva azt a kialakult helyzethez - szabályozott módon kell, hogy működjenek, és legyenek a családok segítségére az óvodapedagógusok. Ugyanakkor lehetőség is ez az időszak a szakmai megújulásra, a pedagógusok közötti szakmai együtt gondolkodásra, módszertani eszköztáruk bővítésére, a tudatos önfejlődésre.

A nehézségek mellett a pedagógusok és a családok számára új lehetőségeket is tartogathat a változás okozta helyzetben bevezetésre kerülő óvodán kívüli óvodai nevelés rendszere, mely a korábban kialakult együttműködési gyakorlatok újragondolását feltételezheti az óvoda, és az óvodahasználó családok részéről egyaránt.

Elvárás, hogy a home office munkában dolgozó óvodapedagógusok lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, online segítsék egymást és a családokat, a szakmai és módszertani megújulás és tapasztalatcsere érdekében pedig használják, és/vagy alakítsanak ki új közösségi oldalakat, felületeket is. A jogszabály változásai, valamint a kialakult helyzetre tekintettel szükséges a Pedagógiai Program felülvizsgálata, valamint az egyéb szabályozó, és a hozzájuk kapcsolódó dokumentumok aktualizálása.

Az óvodapedagógusok között sokan komoly kihívásként élik meg a digitális világban való eligazodást, ugyanakkor meg kell találni minden család irányába az utat e digitális térben, hogy legyenek kapaszkodóik, melyek segítenek túljutni az előttük/előttünk álló és olykor nehéznek ígérkező időszakon.

Meghatározó az együttműködés és együttnevelés szempontjából, hogy a családok/szülők ebben a működési formában milyen elvárásokkal lehetnek az óvodánk irányában. Éppen ezért kívánatos, hogy ez az általános tájékoztató dokumentum - melynek nyelvezete reményeink szerint nem csak a szakmabeliek számára könnyen és jól értelmezhető -, a szülők számára is hozzáférhető legyen, melynek megosztásáról a saját óvodai csoportjaik vonatkozásában az óvodapedagógusok gondoskodnak.

A távmunka (home office) óvodai bevezetésének létjogosultsága

Óvodán kívüli otthoni munkavégzés (home office) során az óvodapedagógus az intézmény székhelyétől elkülönült helyen, az esetek többségében otthonában, és többnyire információtechnológiai és számítástechnikai eszközökkel végzi az intézmény szabályozó dokumentumaiban rögzített munkafeladatait, melynek eredményeit elektronikusan továbbítja.

Az óvodán kívüli munkarend (home office) megszervezésének és bevezetésének létjogosultsága

Jogszabályi háttér - Oktatási Hivatal ajánlása:

Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/koronavirus_ovodai_modszertani_ajanlas_03_24.pdf

Az intézmény szabályozó dokumentumai:

- Pedagógiai Program
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Minőség-gondozói kézikönyv
-

A bevezetésre kerülő távmunka célja: a munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ezáltal a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget–szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A távmunka bevezetésekor fontos a fő szabályozó dokumentumok áttekintése, a tartalmak a kialakult működéshez történő átgondolása/igazítása, illetve közös és egységes értelmezése (PP, SZMSZ, Házirend, munkaköri leírások). Feladatunk a dokumentumok valamennyi fejezetének „átengedése egy képzeletbeli koronavírus szűrőn”, és a kijelölt részek aktualizálása, kiegészítése. Természetesen felmerülhet a kérdés, hogy mindez milyen munkaformában valósulhat meg...? A feladatot a már kialakított kommunikációs rendszerrel végezzük el. Nulladik lépésként a beinduláshoz szükséges legfontosabb működési és szakmai tartalmakat Vezetői utasítás formájában ismerték meg a kollégák. (Lásd: jelen dokumentum tartalmait; 1. sz. Melléklet: kérdőív)

II. Családkép – Óvodakép

A kialakult helyzet sokaknak új, így a gyermeknek és a szüleiknek is egyaránt, tehát mindnyájunknak fel kell dolgoznunk a kényszerű bezártságot, és azt, hogy nem tudjuk, mindez meddig fog tartani. Az a szülő, aki otthon van, számos esetben home office- módban dolgozik, és/vagy gyakran még segítenie is kell iskolás gyerekeit az új típusú tanulási forma során, és mindemellett a családot is el kell látnia. Fontos, hogy a lakókörnyezet tisztántartása is nagyobb odafigyelést és feladatot jelent a járványhelyzetben. Az otthonukat munka és egyéb okok miatt elhagyni kényszerülő szülők pedig a fokozott fertőzésveszély miatt is aggódnak, pláne, ha egészségügyben, vagy olyan helyen dolgoznak, ahol folyamatos kontaktusban vannak a potenciálisan vírushordozó emberekkel. Számos család számára anyagi, egzisztenciális nehézségekkel is járó a nem várt változás, éppen ezért a szokásosnál takarékosabb életforma bevezetésére is szükségük lehet. A 2020. év tapasztalata, hogy a szülők igénylik a segítségnyújtást, és örömmel fogadják az óvodapedagógusok ez irányú kezdeményezéseit.

A vezetők és az óvodapedagógusok többsége már a távmunka bevezetését megelőzően is komoly lépéseket tettek a gyermekek, a családok irányába. Fontos, hogy az óvodai távmunka minden szereplője megtalálja azt az egyensúlyt, mely a feladatok minél egyenletesebb elosztásával nem terheli túl a pedagógusokat, és nem terheli a családokat. A „karantén-kapcsolatfelvétel” javasolt elsődleges kérdéseivel fontos tisztázni a kölcsönös elvárásokat és az együttműködés konkrét lehetőségeit, formáit „Miben várnak segítséget az óvodától?” „Mikor és hogyan tudnánk segíteni?” „Mire lenne leginkább szüksége a családnak a gyermekek nevelését illetően?” Hogyan képzelik el a szülők az óvoda „pótlását” ebben a megváltozott helyzetben?” Stb.

Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot” adjunk, azonban változatos tartalmakkal és formában, folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, amelyekkel változatos tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben fejleszthetik gyermekeiket.

Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés akkor is, ha az ellentmondás ebben a helyzetben szembetűnő. Mégis, óvodás gyermekeinkre vonatkoztatva ebben az átmeneti helyzetben is – bár a szülők közül sokan home office-ban dolgoznak, és az iskolás testvérek digitális oktatásban vesznek részt – lehetőség szerint előnyben kell részesítenünk a minimális képernyőidőt igénylő tartalmak megosztását. **Az óvodapedagógusok által megosztásra**

kerülő digitális tartalmak családokban történő tovább gondolása (kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása, stb.) során a szülők vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérjék/igényeljék az óvodapedagógusok.

Mentális szempontból is fontos mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan, okosan szabályozni a számítógéppel és okos telefonnal töltött időt. E tekintetben a home office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során - bár nincsenek korlátok -, a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell, hogy legyen.

III. **Feladatkörök szintjei - ellátandó feladatok**

Intézményvezetői feladatok:

- **Az új munkaforma beindításának előkészítése:** Tervezési szakasz: Fenntartóval történő egyeztetés, munkatársak bevonódásának biztosítása pl. kérdőíves felméréssel.
- **A rendszer működtetése:** stratégiai és operatív irányítási feladatok ellátása
- **Ellenőrzés és értékelés** a működési szabályok és értékelési rendszer alapján
- **Szükséges korrekciók végrehajtása:** szabályozó dokumentumok, működési gyakorlat aktuális módosításainak koordinálása, ellátása

Vezetői feladatot ellátó óvodapedagógusok feladatai: Tagintézmény/telephely-vezetői feladatok ellátása, a minőségelvű működés támogatása, szakmai munkaközösségek és munkacsoportok irányítása.

Óvodapedagógusi feladatok:

- A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információtechnológiai vagy számítástechnikai eszközök igénybevételével.
- A home office kialakított munkarendje szerint az intézmény Pedagógiai Programjára és Éves Munkatervére alapozott feladatok ellátása (Lásd a saját intézmény aktualizált Pedagógiai Program, Munkaterv, vezetői utasítások, és egyéb tartalmakat).

IV. **Az óvodapedagógusi távmunka megszervezésének elvei**

Humán erőforrás - Feltételek

- A nevelőmunka közepontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.
- Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.

- Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése, valamint szükség szerint a családok és az óvodapedagógusok mentális megsegítése a home office-ban történő munkavégzés során is speciálisan képzett szakember/szakemberek közreműködését igényli/igényelheti. Az óvodában dolgozó segítő szakemberek (logopédus, gyógypedagógus, óvodapszichológus, szociális segítő) is online folytatják fejlesztő munkájukat.
- A nem magyar anyanyelvű gyermekeket is nevelő csoportokban dolgozó óvodapedagógusoknak - kompetenciáik és lehetőségeik függvényében - lehetőséget kell teremteni, hogy a szülők és gyermekeik irányába eljussanak a különböző információk és szakmai tartalmak.

Tárgyi feltételek

- Távmunkában azok az óvodapedagógusok foglalkoztathatók, akik rendelkeznek saját, vagy lehetőség szerint az intézmény infrastruktúráját képező és használható, a feladatellátás szempontjából szükséges készségekkel és képességgel, azaz, a munkavégzéshez nélkülözhetetlen digitális eszközökkel, azok használhatóságával, és megfelelő informatikai kompetenciákkal. Ilyen készségek lehetnek pl.: számítógép, laptop, internet hozzáférés, okostelefon, Facebook profil, Messenger alkalmazás, Viber mobilalkalmazás, Skype, Google- gmail levelező, stb. A felsorolt (és azokon túl még számos) készségek mindegyike, és egy-egy óvodán belül az alkalmazások meghatározása - a lehetőségek függvényében - nem feltétlenül kell, hogy azonos legyen.
- A szülőkkel történő kapcsolatfelvétel első lépései között szükséges felmérni és megállapodni abban, hogy a kapcsolattartásnak milyen közös lehetőségei vannak, vagy lehetnek.
- A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni, hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.
- A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét - akár csak rövid időszakokra is - oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás-, és játékigényük kielégítését is.
- Amennyiben indokolt és szükséges, bizonyos időszakokban az intézmény épületeibe történő munkavégzésre is lehetőség van.

A távmunka beindítása - szervezési keretek

Az óvodapedagógusok napi munkarendjének kialakítását rugalmasan értelmezve, azonban a hatékony időgazdálkodás érdekében mégis egyfajta mederbe terelten javasolt kialakítani az alábbiak szerinti ütemezéssel:

8:00 – 12:00 óra között (4 óra időtartam):

- Nevelő-oktató munka tervezése, értékelése (tanulási és nevelési tervek, gyermekek fejlődésállapotának értékelése, munkatervi feladatok kivitelezése, pedagógiai portfólió készítése, stb.)
- Elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.
- Elektronikus kapcsolattartás vagy rendelkezésre állás a munkatársakkal.

Megjegyzés: A délelőtti órákban „virtuális személyes kapcsolatot” (telefon, Skype, stb.) nem célszerű kezdeményezni a családok irányába, mivel minden család másként éli meg a járvány okozta új helyzetet: többen otthonról dolgoznak, vagy iskolás gyermekeiket segítik a távoktatás során, az óvodapedagógusok által javasolt tevékenységeket végzik, a gyermekek elmélyült játéka folyik, készül az ebéd, stb.

Tehát, a munkatársak közötti telefonos, vagy egyéb más formában történő kapcsolattartásra elsősorban a délelőtti folyamán célszerű sort keríteni, (feladategyeztetés kollégákkal, videókonferencia keretében szakmai munkaközösségi foglalkozás, nevelőtestületi megbeszélés, óvodavezetői értekezlet, portfólió műhely foglalkozás, stb.), ami azt feltételezi, hogy a délelőtti folyamán - lehetőség szerint - minden óvodapedagógus a home office feladatellátási helyén kell, hogy tartózkodjon.

15:00 – 17:00 óra között (2 óra időtartam):

- Elektronikus kapcsolattartás a családokkal: gyermekekkel, szülőkkel, illetve igény szerint rendelkezésre állás.
- Elsősorban ebben az időszakban kerülhet sor a családok számára készített segítő tartalmakkal kapcsolatos megbeszélésekre, az esetleges visszacsatolások fogadására vagy kezdeményezésére, előzetes egyeztetés szerint a gyermekek fejlődésállapotát visszacsatoló családi beszélgetésekre (fogadóóra), a szülők és a gyermekek által kezdeményezett különböző kommunikációs helyzetekre.

Megjegyzés: Természetesen erről a lehetőségről, illetve gyakorlatról a szülők megfelelő tájékoztatást kapnak az intézmény vezetőjétől.

A kötött munkaidő további időtartamában (2 óra):

- egészségvédelem
 - mentálhigiénés töltekezés
 - szakmai töltekezés
- **Elvárás minden óvodapedagógustól**, hogy a szülők számára - hangsúlyozva annak jelentőségét - javasolják az otthoni heti és napirend kialakítását, illetve gyakorlatát. Egy jó napirendet a családban is a folyamatosság és rugalmasság kell, hogy jellemezze, melyet a családban a szülők alakítanak ki. Rugalmasan kezelve bár, de tudatosítsák gyermekeikben, hogy a nap mely szakában, mikor kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék-, és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra. Fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy biztosítsák

- a javasolt tevékenységekhez szükséges feltételeket, és amennyiben szükséges személyes jelenlétükkel is támogassák gyermekeiket, lehetőség szerint vonják be a kisebb vagy nagyobb testért/testvéreket, elősegítve ezzel is a különböző képességek fejlesztését, fejlődését, a szocializációt.
- **Az óvodapedagógusok adjanak tanácsot** a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, erősítve a szülőkben a játék kitüntetett szerepét, és annak személyiségfejlesztő lehetőségeit, illetve hatásait. A szülők kapjanak tanácsot a tekintetben is, hogy kötött formában a különböző tevékenységeket 5 - 35 perc időtartamra tervezzék a gyermekek életkori sajátosságai függvényében.
 - **A család életének szervezésében is - hasonlóan az óvodaihoz - a gondozásnak meghatározó, és kiemelt szerepe kell, hogy legyen.** Fontos, hogy az óvodai csoport nevelési terve - természetesen a szülők számára is érthető tartalmakkal és tanácsokkal kiegészítve - kerüljön a szülők körében is megosztásra. Célszerű a kialakult pedagógiai tervezés gyakorlatától eltérően havi gondozási tervet készíteni a családi nevelés támogatására, kérve a szülőket, hogy lehetőség szerint gyermekeikről reális képet kialakítva osszák meg tapasztalataikat az óvodapedagógusokkal, kiegészítve ezzel is a gyermekek fejlődés állapotáról kialakított óvodapedagógusi megítélést, értékelést.
 - **Az óvodai nevelés-tanítás tervezése és értékelése** a kialakult intézményi gyakorlatnak megfelelő kötelező dokumentumokban, - azaz a csoportnaplókban, valamint a gyermekek megismerését rögzítő tapasztalatokat és az egyes gyermekek fejleszhetőségének terveit intézményünk nevelőtestülete által korábban jóváhagyott fejlődési naplókban - kerülnek dokumentálásra.
 - A tervezési és értékelési feladatok ellátása során az óvodapedagógusok és a munkájukat segítő szakemberek együtt gondolkodására és együtt munkálkodására a home office időszakában fokozottabb mértékben kell, hogy sor kerüljön. Ennek rendszerét a bevezetés első szakaszában (kb. két hét) célszerű végig gondolni, kialakítani, kipróbálni.
 - A munkavégzéshez szükséges tanügyigazgatási dokumentumok (és más eszközök is) vezetői engedéllyel, az átvételt igazoló aláírást követően vihetők ki az intézmény területéről, fokozott gondot fordítva és felelősséget vállalva az adatvédelmi (GDPR) elvárásoknak.
 - **Javasolt, hogy szakmai egyeztetés és megegyezés alapján kerüljön sor** a tanügyigazgatási dokumentumok átvételére és azok pontos, az elvárásoknak megfelelő vezetésére, ugyanakkor **célszerű:**
 - **a csoportnapló tervezési sablonjainak és tartalmainak újragondolása** és időszakos adaptációja oly módon, hogy a tervezett nevelési-tanulási tartalmak – kiemelt hangsúlyt helyezve a műveltségterületekre, az adott témákhoz kapcsolódóan a célokra, valamint a javasolt módszerekre és eszközökre - a szülők számára is értelmezhető, illetve a szülők és gyermekek számára kivitelezhető legyen.
 - **a fejlődési jellemzők visszacsatolásához javasolt** a „Fejlődésmutató összegző adatlap” használata.
 - **A vezetői ellenőrzés és értékelés sarkalatos pontjai - Mérték az érték**
 - Az óvoda szakmai színvonalának megtartása.
 - A home office bevezetésének intézményi szintű szabályozása.
 - Az elvárásoknak való megfelelés ellenőrzése.

Megjegyzés: A vezetői és óvodapedagógusi feladatellátást heti rendszerességgel dokumentálni, és a kialakított intézményi gyakorlatnak megfelelően tárolni szükséges

Kapcsolattartás – az óvoda kapcsolatai

Ez egy olyan helyzet, amikor az óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a gyermekekkel és munkatársaival. A kapcsolattartás formáit és részben a tartalmait is alapvetően rendezi át a kialakult helyzet, mely lényeges hangsúlyeltolódásokat eredményez, azonban, ha kölcsönösen „sikerül élesre fogalmazni a célokat”, a tudatos és hatékony együttműködésnek értékes pedagógiai hozadékai lehetnek.

Abból kell kiindulnunk, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, melyet az Óvodai nevelés országos alapprogramja is közvetít. Az óvodapedagógusok egyrészt a Pedagógiai Programunkban lefektetett elvek és normák, valamint pedagógiai gyakorlatuk fényében, másrészt a családok igényeire alapozottan segíthetik meg a gyermeki személyiség kibontakozását, fejlődését.

Az óvodának továbbra is elsődleges célja, hogy a szülők számára nyújtott nevelési tartalmakkal kiegészítse a család nevelési gyakorlatát, és ez által szorgálja a családdal együtt a gyermekek fejlődését.

A család együttműködési hajlandósága vagy képessége, valamint az együttnevelés eredményessége az új gyakorlat során korábban, és egyértelműen válhat érzékelhetővé. **A szülő dönthet, hogy ebbe bekapcsolódik, együttműködik, élni kíván-e a felkínált lehetőséggel.** Minden bizonnyal azonban, számos családban adódhatnak olyan körülmények, amely a digitális kommunikációt és együttműködést kevésbé, vagy egyáltalán nem tudják felvállalni. Ebben az esetben célszerűnek látszik és javasolt, hogy az óvodapedagógusok a szociális segítő, vagy egyéb más külső segítséget vegyenek igénybe.

- **Az intézményvezetés érje el, hogy a nevelőtestület tagjai folyamatosan konzultáljanak egymással** annak érdekében, hogy az egy épületen belül dolgozó óvodapedagógusok hasonló felépítéssel, a gyermekek számára változatos tevékenységeket biztosító, a szülők számára pedig teljesíthető mennyiségű és könnyen értelmezhető segítő tartalmak megosztására kerüljön sor.
- **Fontos, hogy az óvodavezetés tagjai online időszavakat ajánljanak fel,** amikor előzetes időpont egyeztetés után a szülők rendelkezésére tudnak állni.
- **A szülők segítsék a pedagógusok munkáját azzal, hogy kifejtik véleményüket az óvoda felé,** mert ez a pedagógusoknak is fontos, hiszen egy járatlan, új úton végzik a sok nehézséggel és fáradtsággal járó munkájukat.

A társintézményekkel való együttműködés tartalmait és formáit a kialakult hagyományok és az aktuális helyzet mérlegelésével határozza meg az óvoda:

- azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények),
- az óvodai élet során (Pedagógiai Szakszolgálat intézményei, Gyermekjóléti Szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények),
- az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.
- a külhoni magyar, és más nemzetek óvodáival szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az időszakot jellemző új típusú együttműködés számos nehézsége mellett minden bizonnyal változni fog a szülők és a pedagógusok kapcsolata, mivel gyakrabban keresik és kérik az óvodapedagógusok, a gyógypedagógus és az óvodapszichológus segítségét a felmerülő nevelési kérdéseikkel és a megosztásra kerülő óvodai tartalmakkal kapcsolatban.

Várhatóan a kollégák szakmai kapcsolatai is pozitív irányú változásokban lesz mérhető, elsősorban egy-egy épületen belül, de az intézményközi és közösségi terek irányába is megsokszorozódik a tudásmegosztás/tudásátadás.

III. Az óvodáskorú gyermek tevékenységi formái - Családi nevelés megsegítése különböző tevékenységformák és szakmai tartalmak ajánlásával, az érintettek aktivizálásával és bevonódásuk biztosításával

„Az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlhatnak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az óvodapedagógusok infokommunikációs eszközök használatával online nyújtsanak segítséget és támogatást a szülők részére. Javasolt, hogy az óvodapedagógusok – amennyiben a gyakorlatban online közösségi felületen is kommunikálnak a szülőkkel – jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat is, amelyeken a szülők a közös és élményteli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz a támogató segédanyagokat elérhetik.” (Oktatási Hivatal: Módszertani ajánlás)

Játék

- **Az óvodapedagógus adjon tanácsot** a szülőknek az otthonukban kialakítható - állandó és mobil - játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak, és alkalmasak a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, és a mozgásos játékokhoz.
- **Ebben a játéktérben helyezük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.**
- **Az óvodapedagógus erősítse a szülőket** abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék. A szülők gyermekeik otthoni játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekek számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.
- **Az óvodapedagógus inspirálja a szülőket**, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában - váljanak a gyermek játszótársaivá. Így a felnőttek utánzó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társsá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami továbbgörgetheti azt. Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekek játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosító lehet. Mindezt a szülő feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- **Az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőkben a SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK fontosságát, melynek során a gyermek újraéli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat.**

A szabad játék segít feloldani a szorongásokat és félelmeket azáltal, hogy „kijátszhatja” magából ezeket a gyermek. A játék segít a szociális normák megértésében és elsajátításában, fejleszti a gondolkodást, az alkalmazkodóképességet.

- **Az óvodapedagógus tárja fel a szülők előtt, és győzze meg a szülőket** arról, hogy az elmúlt és viszonylag hosszú időszak rohanós hétköznapijai, a kötelező (logopédiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai, stb.) délelőtti és az egyre divatossá vált különböző délutáni gyermekfejlesztő programok, a gyakori „plázahétvégék” és egyéb más terhelések következményeként az óvodában és a családban egyaránt a szabad játék túlsúlyának biztosítása szenvedett olykor súlyos mértékben csorbát. Ezt a csorbát most közösen köszörülhetjük ki azzal, hogy mind az óvodapedagógusok által adott pedagógiai tartalmak, mind pedig a hozzáadott szülői érték eredményeként a gyermekek napirendjében, időbeosztásában, továbbá tevékenységeik szervezésében is **A SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK MEG KELL MUTATKOZNI!**

Verselés, Mesélés

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés és a mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van. A kényszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal - akár így, vagy akár úgy -, de mérhető hatással lesz a verselésre és mesélésre, mely hatást a média- idő és tartalom megfelelő mértékének ajánlásával az óvodapedagógusok kedvező irányba befolyásolhatnak az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- **Javasolja az óvodapedagógus,** hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel/testvérével közösen.
- **Javasolja az óvodapedagógus, hogy** a gyermek könyvespolcán általában csak az éppen aktuális téma szerinti verses, mesés és egyéb más könyvek legyenek elhelyezve, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is vehessék elő kedvenc könyveiket.
- **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy vers-, és meseválasztásaik során törekedjenek megismertetni gyermekükkel a népköltészet remekeit: pl. a szüleiktől (a gyermek nagyszüleitől) hallott, vagy tanult népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat.
- **Az óvodapedagógus ajánlásaival biztosítsa a lehetőséget** a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy a versek és mesék hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- **Javasolt a mindennapos verselés és mesélés,** elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásokkal. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme.
- **Kapjanak ösztönzést a családok** közös verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra.
- **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy a mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvéleményének kialakítására.
- **Kapjanak megerősítést a szülők arra vonatkozóan,** hogy „a gyermekek legjobban a „fej” mesét szeretik”. (Dr. Vekerdy Tamás)
- **Az óvodapedagógusok ösztönözzék a családokat** saját vers és mesealkotását, keresve a lehetőséget azok összegyűjtésére, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával esetleg a csoport gyermekei között azok megosztására.
- **Az óvodapedagógusok javasolják** minden gyermek számára a délutáni csendes pihenőt, és az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetését.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- **Javasolja az óvodapedagógus**, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében (vagy a gyermek szobájában) kerüljön kialakításra egy olyan csendes sarok vagy kuckó, ahol a gyermeknek is lehetősége van zenét hallgatni akár önállóan, vagy a szüleivel együtt. Itt kerüljenek elhelyezésre a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és szüleik közbenjárásával elérhető legyen. A nappali, vagy a lakás tágasabb terében legyen lehetőség táncra és mozgásra.
- **Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye** az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé.
- **Az óvodapedagógus biztassa a szülőket**, hogy gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen nézzenek képeskönyvet, mesét, készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.
- **Az óvodapedagógus biztassa a szülőket**, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- **Az óvodapedagógusok alkalmasszerűen vonják be a szülőket** is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.
- **Az óvodapedagógusok kérjék meg a szülőket**, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.
- **A pedagógusi és szülői minta** spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- **Javasolja az óvodapedagógus**, hogy lehetőség szerint ott, ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki egy olyan teret, illetve biztosítsanak a gyermek számára egy asztallaprészt vagy festőállványt, ahol a nap bármely szakában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok.
 - Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szüleik kreativitását egyaránt ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom-, és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.
- **Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosságra**, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, és a hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).
- **Az óvodapedagógus instrukciói alapján** a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

- **Az óvodapedagógusok által javasolt digitális tartalmak** között szerepeljen a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szülők meséljenek, beszéljenek ezekről gyermekeiknek, keressék, és együtt nézzék meg a lakásban fellelhető alkotásokat, eszközöket.
- **Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket**, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják az óvodapedagógusokkal/csoporttársakkal.
- **Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen** a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- **Az óvodapedagógus javasolja a szülőknek**, hogy a gyermek otthon készített munkáit (produktumait) folyamatosan gyűjtsék össze, és a járvány megszűnte után hozzák el azokat az óvodába. Díszítsék a gyermek szobáját és az otthoni helyiségeket az elkészült alkotásokkal; illetve kedveskedhetnek a nagyszülőknek meglepetés ajándékkal, ünnepi alkalmakra, köszöntésükkel.
- **Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket**, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- **Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket** a vizuális tevékenységek során előforduló esetlegesen előforduló baleseti veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére.

Mozgás

Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés - háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak nap, mint nap az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Otthon is törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a friss levegő folyamatos biztosítására, a szabad levegő kihasználására.

- **Az óvodapedagógusnak szorgalmaznia kell** a gyermekek számára - a lehetőségek függvényében akár szűkös lakásokban is – az életszükségletet jelentő, a mozgás biztosításához szükséges belső és külső terek kialakítását.
- **A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőknél**, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.
- **Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok** között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.

- **Az óvodapedagógus téma-, és feladatajainál kapcsán törekedjen** játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.
- **Tudatosítsa a szülőknél az óvodapedagógus** az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánpótlás mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.
- **Az óvodapedagógusi kompetencia és az óvodában már kialakított szokások függvényében** tartásjavító, lábboltozat fejlesztő vagy egyéb más mozgásprogramok és gyakorlatok ajánlásával is támogassa a gyermek mozgásfejlődését.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése és a környezet megismerésének lehetősége a hirtelen megváltozott hétköznapiakba vegyített sokszínű, érdekes, és izgalmas tevékenységek biztosításával átfogja az egész családi életet. A szeretet, a kötődés, valamint különböző élménybefogadások keltésével az érzelmek és kifejezőképességek, valamint a különböző szokások kialakítására és fejlesztésére most fokozottan, és tudatosan szükséges hangsúlyt helyezni.

- **Az óvodapedagógus téma-, cél-, és feladatajainál fókuszában az egészség és a test védelme kell, hogy legyen!**

Egészséges és kulturált életmódra nevelés a családban és az óvodában: Előadó: Dr. Füzi Rita egészségnevelő

<https://drive.google.com/file/d/1CZAcGQIdQfdpgd6xquGOkYie7iTbg169/view?usp=sharing>

- **Az óvodapedagógus a családdal történő kapcsolattartása során** építsen a gyermekek óvodában szerzett ismereteire, a közös óvodai programok, kirándulások és a gyermekek egyéb élményeire.
- **A családok hatékony és folyamatos bevonásával az óvodapedagógus „ébressze fel” az érdeklődést** a környezet és az egészségvédelem lehetőségeinek megismertetésével a családi és gyermeki szokások feltérképezésére (életmód és egészség: étkezés, fogápolás, pihenés, környezettudatosság, hagyományörzés, stb.), és bátorítsa a szülőket új szokások és gyermeki viselkedésformák bevezetésére, a kialakult és megfelelő szokások megerősítésére.
- **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra a tényre és lehetőségre,** hogy a gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során számos, és életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szerezhetnek. Különböző tartalmak ajánlásával tudatosítsa ezt a szülőknél, illetve támogassa a gyermekek matematikai élményeinek erősítését.
- **Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket** a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához.

Munka jellegű tevékenységek

A családok tartós otthonléte – kivált, ha az bezártsággal is együtt járó – számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására. A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek rész otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei. Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek/nagyszülőknek, a testvérekkel együtt, értük, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény-, és kisállatgondozás) stb. Az elvégzett munka minőségét számos szülői és pedagógusi ráhatás befolyásolja, mint pl. az idő szűkössége, a megfelelő feltételek biztosítása, a felnőttek által nyújtandó segítség, vagy annak hiánya stb. A hosszas családi együttlét során célszerű átgondolni a gyermekek játékos formában történő bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát.

- **Az óvodapedagógus adjon tanácsot** a szülőknek a belső és külső környezetben végezhető munkák feltételeinek megteremtéséhez, a gyermeki munka tudatos szervezéséhez.
- **Ösztönözzé a szülőket** a gyermekkel való együttműködésre.
- **Erősítse a szülőket** abban, hogy folyamatosan, konkrétan és reálisan, a gyermeket saját magához mérten részesítsék fejlesztő értékelésben.

A tanulás támogatása - A különböző tevékenységekben megvalósuló tanulás

- **Az óvodapedagógusok a nevelés-tanítás támogatását** online tartalmak válogatásával, illetve a nagyon sok és hasznos link továbbításával segítik a szülőket és a gyermekeket.
- **Elvárás minden óvodapedagógustól** hogy a különböző digitális tartalmakat megjelenítő linkek csak válogatás, tematizálás, magyarázat, vagy ráutalás kíséretében kerüljenek megosztásra.
- **A megosztásra kerülő digitális nevelési és tanulási tartalmak mennyiségét, minőségét és ütemezését** egyaránt a „mérték az érték”, és „a kevesebb az több” szemlélet érvényesítése kell, hogy jellemezze, ezzel is kerülendő a gyermekek és a szülők túlterhelése. Ne feledjük!!! – az óvodai élet normál működése során a heti tevékenységi/tanulási tervek elkészítésekor is 1-2 mese, vers, mondóka, ének tanítását tervezzük be új elemként, illetve ismétlések során. Nem lehet cél, hogy ennél több tartalmat „zúdítsunk” a gyermekekre, szülőkre! Ne feledkezzünk meg arról, hogy a gyermeknél az ismétlés, az „én már tudom/ismerem élmény” milyen hatással van önértékelésük megsegítésében.
- **Az óvodapedagógusok a tanköteles korú gyermekek tekintetében is kerüljék** az úgynevezett „házi feladat” adását és számonkérését! Célszerű és javasolt olyan differenciált feladatokat, ötleteket és tartalmi ajánlásokat közvetíteni szüleiken keresztül az óvodás gyermekek számára, amelyek játékos tevékenységeket ígérnek, motiválók, leköthetik a gyermekek figyelmét, és adott esetben fejlesztő hatásuk is van/lehet.
- **Az óvodapedagógust ne a fejlesztési szándék, hanem elsődlegesen a segítő szándék motiválja!**

- **Az óvodapedagógussal szemben elvárás, hogy feladatellátása során a családok anyagi terheit ne növelje, mivel a koronavírus okozta helyzet következményeként** sok család egzisztenciális gondokkal is küzd. Keressünk olyan megoldásokat, amelyekhez feltehetően rendelkezésre állnak az eszközök és anyagok a különböző felszereltséggel rendelkező otthonokban (újrahasznosítható anyagok, egyszerűen elkészíthető lisztgyurma, kupakok, flakonok, hajtogatáshoz régebbi csomagoló és egyéb papírok, stb.).
- **Az óvodapedagógus a gyermekek otthoni tanulásának az alábbi formáit ösztönözzé, javasolja:**
 - az utánzásos minta-, és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
 - szokások alakítása
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés
 - a játékos, cselekvéses tanulás
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - a szülők által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - a gyakorlati problémamegoldás.
- **Az óvodapedagógus támogassa a szülőket tanácsaival és példamutatásával** – különösen a testvérek vonatkozásában - abban, hogy mindig személyre szabottan, és pozitív értékeléssel segítsék gyermekeik személyiségének kibontakozását.
- **Az óvodapedagógusok nyugtassák meg a szülőket,** hogy az okos szabályokat felállító, a gondosan összeállított családi napirendet követő, a gyermekeiket cselekvő aktivitásra, kreativitásra és megtapasztalásokra serkentő családokban nevelkedő gyermekek a karantén következményeként nem kerülnek olyan helyzetbe és állapotba, amelyek majdan az iskolába történő beilleszkedésüket nehezítenék. Fontos viszont, hogy a szülők folyamatos kapcsolatot tartsanak az óvodapedagógusokkal, és lehetőség szerint működjenek együtt gyermekeik megfelelő fejlődése, fejlesztése érdekében.

Felhasznált szakmai háttéranyagok:

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Oktatási Hivatal ajánlása: Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre
- Mód-Szer-Tár óvodapedagógiai szakmai tartalmai: www.mod-szer-tar.hu

Az óvodán kívüli – online formában történő – munkaszervezésben dolgozó óvodapedagógus munkájának támogatása

1. sz. Melléklet	A tevékenységekben megvalósuló tanulás javasolt heti terve – sablon https://drive.google.com/file/d/1Z-HD0A6QbInD5lp6YRpPzatCzhxEHt-b/view?usp=sharing
2. sz. Melléklet	Fejlődés mutató összesítő adatlap
3. sz. Melléklet	Táv munka során végzett vezetői tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája
4. sz. Melléklet	Táv munka során végzett óvodapedagógusi tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája
5. sz. Melléklet	Egészség a népmesékben: Előadó Hadnagy Jolán népmesélő óvodapedagógus https://drive.google.com/file/d/11PAzVXVM3OCGTSho9-rID2y7qYQEBq7Q/view?usp=sharing
6. sz. Melléklet	Egészséges és kulturált életmódra nevelés a családban és az óvodában: Előadó: Dr. Füzi Rita egészségnevelő https://drive.google.com/file/d/1CZAcGQIdQfdpgd6xquGOkYie7iTbg169/view?usp=sharing
7. sz. Melléklet	Szociális kompetenciák fejlődésállapotának megfigyelése a családban

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS JAVASOLT HETI TERVE

Időszak (időtartam től-ig:	Csoport neve:	Óvodapedagógus:	Óvodapedagógus:
--------------------------------------	----------------------	------------------------	------------------------

TÉMA/PROJEKT →			
	1. Verselés, mesélés anyanyelvi nevelés	2. Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc	3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
TARTALOM →			
A téma előzményei: <i>(Valós vagy vélt előzmények.)</i>			
Cél/célok: <i>(Amit el szeretnénk érni.)</i>			
Nevelési feladatok: <i>Egészségügyi szokások, etikai normák, kapcsolatteremtés, tevékenységekhez való viszony. Lásd szociális kompetenciák)</i>			
Fejleszthető készségek, képessegek: - <i>Értelmi képessegek</i> - <i>Szociális képessegek</i> - <i>Kommunikációs kép.</i> - <i>Testi képessegek</i>			

TÉMA/PROJEKT →			
	1. Verselés, mesélés anyanyelvi nevelés	2. Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc	3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
TARTALOM →			
Módszerek, javasolt szervezési módok: (előadás, magyarázat, el/megbeszélés, szemléltetés, kérdezés, szerepjáték, értékelés, stb.)			
Szükséges/javasolt eszközök, kellékek (Játék, könyv, kép, író/festő, barkácsoló eszközök, digitális tartalmak, stb)			
További javaslatok a családban történő megvalósításhoz:			

TÉMA/PROJEKT → TARTALOM →			
	4. Mozgás	5. A külső világ tevékeny megismerése	6. Egyéb javasolt tevékenységek: Játék, Munka jellegű tevékenység
A téma előzményei: <i>(Valós vagy vélt előzmények.)</i>			
Cél/célok: <i>(Amit el szeretnénk érni.)</i>			
Nevelési feladatok: <i>Egészségügyi szokások, etikai normák, kapcsolatteremtés, tevékenységekhez való viszony. Lásd szociális kompetenciák)</i>			
Fejlesztendő készségek, képességek: - <i>Értelmi képességek</i> - <i>Szociális képességek</i> - <i>Kommunikációs kép.</i> - <i>Testi képességek</i>			

TÉMA/PROJEKT → TARTALOM →			
	4. Mozgás	5. A külső világ tevékeny megismerése	6. Egyéb javasolt tevékenységek: Játék, Munka jellegű tevékenység
Módszerek, javasolt szervezési módok: (előadás, magyarázat, el/megbeszélés, szemléltetés, kérdezés, szerepjáték, értékelés, stb.)			
Szükséges/javasolt eszközök, kellékek (Játék, könyv, kép, író/festő/barkácsoló eszközök, digitális tartalmak, stb)			
További javaslatok és ajánlások a családban történő megvalósításhoz: (szakcikk, linkek, hivatkozások mint pld. színező, feladatlap, fotó, stb.)			

Fejlődés mutató összesítő adatlap

..... óvoda **FEJLŐDÉS MUTATÓ ÖSSZESÍTŐ ADATLAP**
 gyermek (szül idő:év. hó.nap.) fejlődéséről, fejlődésének üteméről, a differenciált nevelés irányáról

1. A gyermek fejlődésének mutatói

Kategóriák: 1= Kialakulóban, 2= Alap szinten, 3= Átlag közeli, 4= Átlag feletti, 5= Kimagasló, tehetséges

Értékelési időszak: A megfelelő helyre x jel elhelyezése szükséges.

2,5 – 3 év	3 – 4 év I.	3 – 4 év II.	4- - 5 év I.	4- - 5 év II.	5 – 6 év I.	5 – 6 év II.	6 -7 év I.	6 -7 év II.

A fejlődés jellemzői	1	2	3	4	5	A gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, elért eredmények
Testi: Eljutott az első alakváltozáshoz. Megváltoztak testarányai, megkezdődött a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan képes irányítani.						
Lelki: Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik: téri észlelés fejlettsége, vizuális és az akusztikus differenciáció, térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása. Értelmi: Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama és egyre nagyobb szerepet kap a felismerés mellett a felidézés. Megjelenik a szándékos figyelem: növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Érthetően és folyamatosan kommunikál, beszél.						
Szociális: Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, elemi mennyiségi ismeretei vannak.						

A fejlődés jellemzői	1	2	3	4	5	A gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, elért eredmények
Alkalmazkodik a szabályokhoz, feladattudata és feladattartása kialakulóban van. Képes kapcsolatteremtésre és együttműködésre. Feladattudata kialakulóban van. Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme megfelelő.						

2. Szakértői bizottság vizsgálatának megállapításai, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatjai:

3. A szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításai:

4. A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések:

Időpontja	Tapasztalatok, megállapodások és egyéb megjegyzések (erősségek, fejleszthetőségek, a fejlesztés irányaira kitzűzött célok és feladatok)

A családi beszélgetés (fogadó óra, családlátogatás) résztvevőinek aláírásai:

.....
szülő/szülők

.....
óvodapedagógusok

Óvodán kívüli óvodai nevelés során végzett óvodapedagógusi tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája
(szakmai munkaközösség-vezető)

Név:	Munkavégzés időszaka (tól-ig):
-------------	---------------------------------------

Ssz.	Tevékenység/feladat	Tevékenység/feladat ellátását igazoló dokumentum	Megjegyzés
1.			
2.			
3.			

Óvodán kívüli óvodai nevelés során végzett óvodapedagógusi tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumok listája
(szakmai munkaközösség-vezető)

Név:	Munkavégzés időszaka (tól-ig):
-------------	---------------------------------------

Ssz.	Tevékenység/feladat	Tevékenység/feladat ellátását igazoló dokumentum	Megjegyzés
1.			
2.			
3.			

Egészség a népmesékben: Előadó Hadnagy Jolán népmesélő óvodapedagógus

<https://drive.google.com/file/d/11PAzVXVM3OCGTSho9-rID2y7qYQEBq7Q/view?usp=sharing>

Egészséges és kulturált életmódra nevelés a családban és az óvodában: Előadó: Dr. Füzi Rita egészségnevelő

<https://drive.google.com/file/d/1CZAcGQIdQfdpgd6xquGOkYie7iTbg169/view?usp=sharing>

SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLŐDÉSÁLLAPOTÁNAK MEGFIGYELÉSE A CSALÁDBAN
(szociális fejlettség, magatartás, közösségi beállítódás)

A GYERMEK NEVE:	
A megfigyelés lebonyolításának módszere:	természetes környezetben zajló megfigyelés
Időintervallum:	adott nap során zajló tevékenységek sorozata
Jelölés módja:	a megfelelő rubrikába függőleges vonal húzása
Időpont:	

1. NORMÁHOZ, SZABÁLYHOZ, SZOKÁSHOZ VALÓ VISZONY

1.1. Egészségügyi szokások területén

Testápolás	Önállóan	Segítséggel	Figyelmeztetésre	Figyelmeztetésre sem	Megjegyzés
zsebkeendő használata					
szükség szerinti mosdóhasználat					
tisztálkodási eszközök használata					
tisztálkodási eszközök rendben tartása					
mosdó rendben tartása					

Önkiszolgálás	Önállóan	Segítséggel	Figyelmeztetésre	Figyelmeztetésre sem	Megjegyzés
terítés az étkezéshez					

öltözködés					
ruházatának rendben tartása					
környezetének rendben tartása a csoportban					
környezetének rendben tartása az öltözőben					

2. TÁRSAS KAPCSOLATOK

Etikai normák	Önállóan	Segítséggel	Figyelmeztetésre	Figyelmeztetésre sem	Megjegyzés
felőtt üdvözlése					
gyermek üdvözlése					
étkezés közbeni kulturált viselkedés					
adott tevékenység által megkívánt viselkedés					
udvariasság felőttel szemben					
udvarias beszéd felőttel szemben					
tisztelet felőttel szemben					
udvariasság gyermekkel szemben					
udvarias beszéd gyermekkel szemben					

2.1. A gyermek viszonya a felnőttekhez

Kapcsolatteremtés	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
felőtt megszólítása				

 felnőtt kérésének elfogadása				
 felnőtt utasításának elfogadása				
 kapcsolattartás minősége				

2.2. A gyermek- gyermek viszonya

Kapcsolatteremtés	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
 megszólítás				
 kérés elfogadása				
 utasítás elfogadása				
 egymás tevékenységének tisztelőben tartása				
 segítségnyújtás				
 kapcsolattartás minősége				

Gyermek viszonya a közösséghez	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
 együttműködés				
 alkalmazkodás				
 szabálytudat				
 önzetlenség				
 konfliktus kezelése				
 önfegyelem				
 tolerancia				

3. TEVÉKENYSÉGHEZ VALÓ VISZONY

Önként vállalt tevékenység esetén	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
kitartás				
együttműködés				
szervezés				
alkalmazkodás				
konfliktus kezelése				
önfegyelem				
önállóság				
kudarctűrés				

Kötelező jellegű tevékenység esetén	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
kitartás				
együttműködés				
szervezés				
alkalmazkodás				
konfliktus kezelése				
önállóság				
kudarctűrés				

4. KÖZÖSSÉGÉRT VÉGZETT TEVÉKENYSÉG

Naposi tevékenység	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
kitartás				
gyorsaság				
szabálytudat				
fegyelmezetttség				
szokásrend betartása				
önállóság				
kötelességtudat				

Közösségért végzett megbízatások	Megfelelő	Figyelmeztetésre megfelelő	Figyelmeztetésre sem megfelelő	Megjegyzés
kitartás				
gyorsaság				
szabálytudat				
fegyelmezetttség				
szokásrend betartása				
önállóság				
kötelességtudat				

Egyéb megjegyzések, feljegyzések:

JÁTÉKOS TEVÉKENYSÉGEK AZ ÓVODÁBAN - NYÁRON -

Kedves Kollégák!

ÓVODÁBÓL-ISKOLÁBA szakmai munkaközösségünk a tartalmas nyári óvodai élet tervezéséhez szeretne módszertani segítséget nyújtani az elmúlt évben készített és bevezetésre került módszertani anyag frissítésével. Egyfajta keretterv kidolgozásával „mankót”, ötlettárat biztosítunk a nyári hónapokban dolgozó óvodapedagógusok számára, ugyanakkor esélyt kívánunk teremteni, hogy minden óvodaépületben minden gyermek hasonló nyári élmények részese lehessen.

A javasolt nyári óvodai tevékenységek célja:

- A gyermekek számára élmények nyújtása
- Ismereteik kiegészítése
- Közvetlen tapasztalatszerzéssel tanulás
- Érzékszervek fejlesztése
- Szociális készségek fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése
- Mozgásfejlesztés (finommotorika, nagymozgás), edzés
- Az iskolába való átmenet megsegítése

Alapelvek

- Játék, szabad játék, játékosság, játékban tanulás
- Levegőn való tartózkodás
- Egészséges és kulturált életmódra nevelés
- **Különleges figyelem az SNI és BTM-es gyermekekre**
- **Fókuszban a tankötelesek**

Csoportnapló (tanügyigazgatási dokumentum) vezetése nyáron:

- Minden óvodapedagógus a saját csoportnaplójában tervezi meg a módszertani segédlet szerinti tartalmakat.
- A módszertani ajánlás adaptálható, az egyes tartalmi javaslatok igény és szükség szerint módosíthatók.
- A csoportnaplók lezárására 2021.08.31-én kerülhet sor.

Kiemelések az Óvodai nevelés országos alapprogramja dokumentumból

- JÁTÉK

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

- VERSELÉS, MESÉLÉS

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

- ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

- RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

- A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Az óvodapedagógus feladata, hogy... Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

– **MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK**

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

– **A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS**

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Kiemelés a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

Nkt. 45.§ (2a) **Ha** a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt **a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd**, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, **a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.**

Javasolt témák / területek – Időpontok

Sorszám	Időpontok	Téma / terület /
1.	24. hét, június 13-17.	Évszakok, időjárás
2.	25. hét, június 20-24.	Egészségvédelem
3.	26. hét, június 27-július 01.	Vizezés, sarazás
4.	27. hét, július 04-08.	Növények
5.	28. hét, július 11-15.	Azok a csodálatos állatok
6.	39. hét, július 18-22.	Közlekedés / Szappanbuborék
7.	30. hét július 25-29.	Szűkebb lakhely, óvodai, iskolai és családi környezet

Minden terület feldolgozása során tudatos figyelem kell, hogy irányuljon az alábbiakra:

- **Önismeret:** elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat.
- **Szociális kompetenciák:** Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- **Iskolás leszek:** A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

Mozgás foglalkozások hétfőtől péntekig

Összeállította: Gindele Gizella gyógypedagógus, mozgásfejlesztő

Hétfő

1. Mozgásos bemelegítő játék: tűz, víz repülő

2. Elemi mozgások (kúszás, mászás, gurulás, nyuszi ugrás, törpe járás, pók és rák járás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, keresztmozgások)

Az alábbiak közül bármelyik

választható! **Gurulás:**

- gurulás szőnyegen (karok magastartásban), tapsra ellenkező irányba gurulás
- babzsák, kis karika, majd labda kézben tartása

Kúszás, mászás:

- kúszás közben a gyermek lehet katona, tigris (figyeljünk az azonos oldali mozgásra (jobb kéz – jobb láb, majd bal kéz – bal láb felhúzása)
- szlalomban kúszás
- akadályokon kúszás (padon, zámolyon, szivacson, matracon)
- mászásnál figyeljük meg, hogy nem minden ritmusnál teljesít ugyanúgy a gyermek, lehet pl., hogy a gyors mászásnál jól megy a keresztelő mozgás, lassú mozgás esetén viszont már nem
- mászás közben a gyerekek lehetnek kiskutyák (gyorsan futnak), idős kutyák (nagyon lassan másznak), hátrafelé is mászhatnak
- mászás közben ellenétes könyök térd érintés (bal könyök – jobb térd, jobb könyök – bal térd)
- mászás akadálypályán (padon mászás, szlalomozás) Járások, állatutánozó mozgások:
- óriásjáras, pingvinjáras (sarkon), törpejáras
- medve/majomjáras (tenyéren és talpon járas)
- pókjáras (előrefelé), rákjáras (hátrafelé), skorpiójáras (oldalazva)
- sánta róka
- nyusziugrás, békaugrás
- indiánjáras, indiánszökdelés

Keresztelő gyakorlatok:

- ellentétes oldali testrészek érintgetése (állás és járas közben is végezhetjük) – pl.: *bal kézzel jobb fül, váll, könyök, csipő, térd, sarok*

megérintése, majd jobb kézzel bal oldali testrész érintése

- gyakorlat: 2 testrész megérintése egy időben (bal kézzel a jobb térd és jobb kézzel a bal váll megérintése – jobb kézzel a bal térd és bal kézzel a jobb váll megérintése)
- állatutánzó járások közben ellentétes oldali végtagok érintgetése (pl.: kutyamászás *közben jobb könyök bal térd, majd bal könyök jobb térd érintgetése – pókjárással közben bal kézzel megérintjük a jobb térdet, jobb kézzel pedig a bal térdet*)
- egyik lábfejjel “pipál”, másik lábfejjel spiccel a gyermek – lábcserével folyamatosan végezzük a gyakorlatot
- egyik kéznél a kézfej, másik kéznél a tenyér van felül – majd ezt folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjon a két kéz!)
- tenyerek felfordítása, az egyik kezet becsukjuk, a másikat pedig kinyitjuk – majd folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjanak a kezek!)

3. Akadálypálya-egyensúly

- padon egyensúlyozás
- billenő
- 3 széken végig lépegetés (lehetőleg kapaszkodás nélkül)
- bukfenc
- lépegetés szigetről szigetre
- színes lépcsős átkelő (áthaladás során a színek megnevezése)

4. Egyensúlyt fejlesztő játékok

Krumplifutás:

Egy kanálra krumplit, vagy pici labdát, teszünk, így kell eljutni egy meghatározott helyre – lehet akadályokon keresztül is.

Kedd

1. Mozgásos bemelegítő játék: szobor játék (Körbe futunk, tapsra mindenkinek szoborrá kell merevedni. Kiesésre is játszhatjuk)
2. Elemi mozgások (kúszás, mászás, gurulás, nyuszi ugrás, törpe járás, pók és rák járás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, keresztmozgások)

Az alábbiak közül bármelyik

választható! **Gurulás:**

- gurulás szőnyegen (karok magastartásban), tapsra ellenkező irányba gurulás
- babzsák, kis karika, majd labda kézben tartása

Kúszás, mászás:

- kúszás közben a gyermek lehet katona, tigris (figyeljünk az azonos oldali mozgásra (jobb kéz – jobb láb, majd bal kéz – bal láb felhúzása)
- szlalomban kúszás
- akadályokon kúszás (padon, zsámolyon, szivacson, matracon)
- mászásnál figyeljük meg, hogy nem minden ritmusnál teljesít ugyanúgy a gyermek, lehet pl., hogy a gyors mászásnál jól megy a keresztező mozgás, lassú mozgás esetén viszont már nem
- mászás közben a gyerekek lehetnek kiskutyák (gyorsan futnak), idősek kutyák (nagyon lassan másznak), hátrafelé is mászhatnak
- mászás közben ellenétes könyök térd érintés (bal könyök – jobb térd, jobb könyök – bal térd)
- mászás akadálypályán (padon mászás, szlalomozás)

Járások, állatutánozó mozgások:

- óriásjáras, pingvinjáras (sarkon), törpejáras
- medve/majomjáras (tenyéren és talpon járas)
- pókjáras (előrefelé), rákjáras (hátrafelé), skorpiójáras (oldalazva)
- sánta róka
- nyusziugrás, békaugrás
- indiánjáras, indiánszökdelés

Keresztező gyakorlatok:

- ellentétes oldali testrészek érintgetése (állás és járas közben is végezhetjük) – pl.: *bal kézzel jobb fül, váll, könyök, csípő, térd, sarok megérintése, majd jobb kézzel bal oldali testrész érintése*
- gyakorlat: 2 testrész megérintése egy időben (bal kézzel a jobb térd és jobb kézzel a bal váll megérintése – jobb kézzel a bal térd és bal kézzel a jobb váll megérintése)

- állatutánzó járások közben ellentétes oldali végtagok érintgetése (pl.: kutyamászás közben jobb könyök bal térd, majd bal könyök jobb térd érintgetése – pókjárás közben bal kézzel megérintjük a jobb térdet, jobb kézzel pedig a bal térdet)
- egyik lábfejjel “pipál”, másik lábfejjel spiccel a gyermek – lábcserével folyamatosan végezzük a gyakorlatot
- egyik kéznél a kézfej, másik kéznél a tenyér van felül – majd ezt folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjon a két kéz!)
- tenyerek felfordítása, az egyik kezet becsukjuk, a másikat pedig kinyitjuk – majd folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjanak a kezek!)

3. Akadálypálya- egyensúly

- pad keskenyebb oldalán egyensúlyozás
- lépegetőn mocsárjárás (2 lépegetőt rakunk le, és úgy tudunk a kijelölt távon végig jutni, ha a mögöttünk lévő lépegetőt elébük rakjuk)
- zsámolyokon egyensúlyozva végig menni
- kifeszített kötélén tyúklépéssel eljuttatni a fejünkön egy babzsákot
- lépegető hengeren a kijelölt táv megtétele
- Egyensúlyt fejlesztő játék

Hajótörés:

Hajótörés Egy padon állnak a gyerekek, a csoportvezető számokat mond, egy előre megbeszélte szám azt jelenti, hogy süllyed a hajó, menekülni kell. A gyerekeknek a pad körüli szigetekre kell ugrani rajzolt vagy letett karikákba.

Szerda

1. Cápafogó (2 csoportra osszuk a gyerekeket, középen a cápa)

2. Elemi mozgások (kúszás, mászás, gurulás, nyuszi ugrás, törpe járás, pók és rák járás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, keresztmozgások, rugalmasság erősítése)

Az alábbiak közül bármelyik választható! **Gurulás:**

- gurulás szőnyegen (karok magastartásban), tapsra ellenkező irányba gurulás
- babzsák, kis karika, majd labda kézben tartása

Kúszás, mászás:

- kúszás közben a gyermek lehet katona, tigris (figyeljünk az azonos oldali mozgásra (jobb kéz – jobb láb, majd bal kéz – bal láb felhúzása)
- szlalomban kúszás
- akadályokon kúszás (padon, zsámolyon, szivacson, matracon)
- mászásnál figyeljük meg, hogy nem minden ritmusnál teljesít ugyanúgy a gyermek, lehet pl. hogy a gyors mászásnál jól megy a keresztelő mozgás, lassú mozgás esetén viszont már nem
- mászás közben a gyerekek lehetnek kiskutyák (gyorsan futnak), idős kutyák (nagyon lassan másznak), hátrafelé is mászhatnak
- mászás közben ellenétes könyök térd érintés (bal könyök – jobb térd, jobb könyök – bal térd)
- mászás akadálypályán (padon mászás, szlalomozás)

Járások, állatutánzó mozgások:

- óriásjáras, pingvinjáras (sarkon), törpejáras
- medve/majomjáras (tenyéren és talpon járas)
- pókjáras (előrefelé), rákjáras (hátrafelé), skorpiójáras (oldalazva)
- sánta róka
- nyusziugrás, békaugrás
- indiánjáras, indiánszökdelés

Keresztelő gyakorlatok:

- ellentétes oldali testrészek érintgetése (állás és járas közben is végezhetjük) – pl.: *bal kézzel jobb fül, váll, könyök, csípő, térd, sarok megérintése, majd jobb kézzel bal oldali testrész érintése*
- gyakorlat: 2 testrész megérintése egy időben (bal kézzel a jobb térd és jobb kézzel a bal váll megérintése – jobb kézzel a bal térd és bal kézzel a jobb váll megérintése)
- állatutánzó járasok közben ellentétes oldali végtagok érintgetése (pl.: kutyamászás közben *jobb könyök bal térd, majd bal könyök jobb térd*)

érintgetése – pókjárás közben bal kézzel megérintjük a jobb térdet, jobb kézzel pedig a bal térdet)

- egyik lábfejjel “pipál”, másik lábfejjel spiccel a gyermek – lábcserével folyamatosan végezzük a gyakorlatot
- egyik kéznél a kézfej, másik kéznél a tenyér van felül – majd ezt folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjon a két kéz!)
- tenyerek felfordítása, az egyik kezet becsukjuk, a másikat pedig kinyitjuk – majd folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjanak a kezek!)

Ötletek szökdelések gyakorlására:

- **szökdelés** páros lábon, egy lábon, váltott lábon egyhelyben és haladva is
- **szökdelés** előre, hátra, oldalra (páros lábon, ha ez jól megy, egy lábon is)
- **terpesz-zár** ugrások, terpesz-kereszt ugrások
- **felugrás** térdemeléssel, sarokemeléssel
- **bordásfalra** fel-és leugrás páros lábbal (közben mindkét kézzel a bordásfalat fogjuk)
- **állatutánozó szökdelések:** nyusziugrás, békaugrás, sánta róka
- több ütemből álló **ritmusgyakorlatok:** fel-le ugrás, terpesz-zár ugrás közben karok oldalsó/magastartásba emelése, terpesz-kereszt ugrás, négyütemű fekvőtámasz
- **gyakorlatok hullahopp karikával:** szökdelés a karikákba páros lábbal – váltott lábbal, felemelve a karikán átugrás

3. Akadálypálya- rugalmasság

- 3 zsámolyra le és felugrani
- 5 karikába páros lábbal beleugrani és közben a pirosban tapsolni, a kékben le guggolni
- egyenesen kihúzott kötél mentén cikk-cakk ugrás
- két bója közé beillesztett rúd átugrása (3 db)
- padra fel-és leugrás páros lábbal

4. Rugalmasságot fejlesztő játék

Kígyófogó

A fogó hason fekszik és csak kúszva és mászva közlekedhet. Az ugróegerek pedig menekülnek. Akit elkap a kígyó az leül.

Csütörtök

1. Mozgásos bemelegítő játék. Babzsák vadász

Különböző színű babzsákokat rakunk fel a bordásfalra. A gyerekek körben futnak és külső jellemző meghatározásával jelöljük ki, hogy ki vadászhat le egy babzsákot. Pl.: akinek csíkos a zoknija stb.)

2. Elemi mozgások (kúszás, mászás, gurulás, nyuszi ugrás, törpe járás, pók és rákjáras, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, keresztmozgások, rugalmasság erősítése)

Az alábbiak közül bármelyik választható!

Gurulás:

- gurulás szőnyegen (karok magastartásban), tapsra ellenkező irányba gurulás
- babzsák, kis karika, majd labda kézben tartása Kúszás, mászás:
- kúszás közben a gyermek lehet katona, tigris (figyeljünk az azonos oldali mozgásra (jobb kéz – jobb láb, majd bal kéz – bal láb felhúzása)
- szlalomban kúszás
- akadályokon kúszás (padon, zsámolyon, szivacson, matracon)
- mászásnál figyeljük meg, hogy nem minden ritmusnál teljesít ugyanúgy a gyermek, lehet pl. hogy a gyors mászásnál jól megy a keresztmozgás, lassú mozgás esetén viszont már nem
- mászás közben a gyerekek lehetnek kiskutyák (gyorsan futnak), idős kutyák (nagyon lassan másznak), hátrafelé is mászhatnak
- mászás közben ellenétes könyök térd érintés (bal könyök – jobb térd, jobb könyök – bal térd)
- mászás akadálypályán (padon mászás, szlalomozás) Járások, állatutánozó mozgások:
- óriásjáras, pingvinjáras (sarkon), törpejáras
- medve/majomjáras (tenyéren és talpon járas)
- pókjáras (előrefelé), rákjáras (hátrafelé), skorpiójáras (oldalazva)
- sánta róka
- nyusziugrás, békaugrás
- indiánjáras, indiánszökdelés

Keresztmozgás gyakorlatok:

- ellenétes oldali testrészek érintgetése (állás és járas közben is végezhetjük) – pl.: *bal kézzel jobb fül, váll, könyök, csípő, térd, sarok megérintése, majd jobb kézzel bal oldali testrész érintése*
- gyakorlat: 2 testrész megérintése egy időben (bal kézzel a jobb térd és jobb kézzel a bal váll megérintése – jobb kézzel a bal térd és bal kézzel a jobb váll megérintése)

- állatutánzó járások közben ellentétes oldali végtagok érintgetése (pl.: kutyamászás *közben jobb könyök bal térd, majd bal könyök jobb térd érintgetése – pókjárás közben bal kézzel megérintjük a jobb térdet, jobb kézzel pedig a bal térdet*)
- egyik lábfejjel “pipál”, másik lábfejjel spicik a gyermek – lábcserével folyamatosan végezzük a gyakorlatot
- egyik kéznél a kézfej, másik kéznél a tenyér van felül – majd ezt folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjon a két kéz!)
- tenyerek felfordítása, az egyik kezet becsukjuk, a másikat pedig kinyitjuk – majd folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjanak a kezek!)

3. Akadálypálya-Rugalmasság

- bóják között szlalomozva páros lábon ugrás
- 5 karika kirakása és színekhez szavakat rendelve kell páros lábbal ugrálni
- kéz kézzel pad fogása és páros lábbal átugrás,
- zsámolyra le és felugrás

4. Rugalmasságot fejlesztő játék-kötél átugrás

Egy nagy kötelet ketten fognak és egyre magasabban tartva a többieknek át kell ugrani

Péntek

1. Mozgásos bemelegítő játék Mókusok ki a házból Karikába állnak a gyerekek, és a jelszóra „Mókusok ki a házból” minden gyereknek egy másik karikába kell, hogy beszaladjanak, és a fogó közben el kell, hogy kapja őket. Akit elkap, az kiesik.

2. Elemi mozgások (kúszás, mászás, gurulás, nyuszi ugrás, törpe járás, pók és rák járás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, keresztmozgások)

Az alábbiak közül bármelyik választható!

Gurulás:

- gurulás szőnyegen (karok magastartásban), tapsra ellenkező irányba gurulás
- babzsák, kis karika, majd labda kézben tartása

Kúszás, mászás:

- kúszás közben a gyermek lehet katona, tigris (figyeljünk az azonos oldali mozgásra (jobb kéz – jobb láb, majd bal kéz – bal láb felhúzása)
- szlalomban kúszás
- akadályokon kúszás (padon, zsámolyon, szivacson, matracon)
- mászásnál figyeljük meg, hogy nem minden ritmusnál teljesít ugyanúgy a gyermek, lehet pl., hogy a gyors mászásnál jól megy a keresztelő mozgás, lassú mozgás esetén viszont már nem
- mászás közben a gyerekek lehetnek kiskutyák (gyorsan futnak), idős kutyák (nagyon lassan másznak), hátrafelé is mászhatnak
- mászás közben ellenétes könyök térd érintés (bal könyök – jobb térd, jobb könyök – bal térd)
- mászás akadálypályán (padon mászás, szlalomozás)

Járások, állatutánozó mozgások:

- óriásjárás, pingvinjárás (sarkon), törpejárás
- medve/majomjárás (tenyéren és talpon járás)
- pókjárás (előrefelé), rákjárás (hátrafelé), skorpiójárás (oldalazva)
- sánta róka
- nyusziugrás, békaugrás
- indiánjárás, indiánszökdelés

Keresztező gyakorlatok:

- ellentétes oldali testrészek érintgetése (állás és járás közben is végezhetjük) – pl.: *bal kézzel jobb fül, váll, könyök, csípő, térd, sarok megérintése, majd jobb kézzel bal oldali testrész érintése*
- gyakorlat: 2 testrész megérintése egy időben (bal kézzel a jobb térd és jobb kézzel a bal váll megérintése – jobb kézzel a bal térd és bal kézzel a

jobb váll megérintése)

- állatutánzó járások közben ellentétes oldali végtagok érintgetése (pl.: kutyamászás *közben jobb könyök bal térd, majd bal könyök jobb térd érintgetése – pókjárás közben bal kézzel megérintjük a jobb térdet, jobb kézzel pedig a bal térdet*)
- egyik lábfejjel “pipál”, másik lábfejjel spiccel a gyermek – lábcsereivel folyamatosan végezzük a gyakorlatot
- egyik kéznél a kézfej, másik kéznél a tenyér van felül – majd ezt folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjon a két kéz!)
- tenyerek felfordítása, az egyik kezet becsukjuk, a másikat pedig kinyitjuk – majd folyamatosan cseréljük (Egyszerre mozogjanak a kezek!)

3. Egyéni labdagyakorlatok gyakorlatok

- labdavezetés kézzel, lábbal
- labdafeldobás, majd tapsolás a hasunk előtt, hátunk mögött, nyakunk mögött, lábunk alatt – igyekezzünk minél többet tapsolni és elkapni a leeső labdát (helyben és járás közben is lehet játszani)
- labda szorítása comb, térd vagy boka között és közben szökdelés (lehet szlalomozva is)
- terpesz-zár szökdelés közben labdapattintás minden ütemnél
- akadálypálya: szlalomozás közben labdavezetés lábbal/kézzel, padon sétálás közben labdapattogtatás a padon – pad jobb és bal oldalon – két kézzel és egy kézzel

4. Sorverseny:

labdapattogtatás, labdavezetés lábbal, labdapattogtatás közben szlalomozás, célbadobás, pókjárás közben labdacipelés a hason, kutyamászás közben labdavezetés az orrunkkal vagy a kezünkkel; térdünkkel

5. Játék: Kidobós játék

Egy kört alkotunk a kötéllel. A két végére egy – egy karikát helyezünk. A kidobó azokból a karikákból igyekszik eltalálni a kötélen belül lévő gyerekeket. Kiesésre is lehet játszani.

NYÁRI FELADATVÁLOGATÁS

Gindele Gizella és Vajda Zsuzsánna ajánlásával

1. Lufis mozgás-, és szem-kéz koordinációt, figyelemkoncentrációt fejlesztő gyakorlatok, játékok

Nagyobb méretű lufival, naponta minden nagyobb egységből a könnyebbtől a nehezebbekig I-II-III... stb. közben nehezíthetik, azzal is, ha már jól megy, hogy számlálnak, mondókáznak, beszélgetnek.... Ez kb. hét perc alkalmanként, nagyjából egy-egy percig tartson minimum egy feladat, persze ha van a gyerekek kedve, hosszabb lehet. Célszerű, ha hetente, minél többször megtörténik. Csak akkor nehezítsék a feltételeket, ha már az előző szintet jól teljesítette a gyermek. Fontosabb, hogy minden szintet jól begyakoroljon, mint az, hogy átlépjenek egy-egy szintet.

1. Két kézzel maga előtt ütögetni kissé fej felett enyhén nyitott ujjakkal tenyerek felfelé nézzenek, széken ülve, hogy a lába érintse a talajt. Ha ez már jobban megy, akkor állva, majd ezután haladás közben.
2. Ugyanez ujjhegyérintéssel, vagyis az arc felé a kézfej legyen, mint a röplabdánál....
3. Két kézzel, társal ütögetni egymásnak először kisebb, majd nagyobb távolságban.
4. Önmaga teste előtt átütni egyik kézből a másikba, először tenyérrel felfele, majd csak hüvelyujjal, majd csak mutatóujjal, majd középső ujjal, végül kisujjal: ülésben – állásban – haladással sorrendben.
5. Lufipattogatás a talajra két kézzel először széken ülésben, majd állásban, majd haladással.
6. Lufipattogatás a talajra váltott kézzel először széken ülésben, majd állásban, majd haladással.
7. Lufipattogatás a talajra egyik kézzel majd másik kézzel először széken ülésben, majd állásban, majd haladással.... ugyanez, könnyű labdával utána....
8. Két lábbal széken felemelni a lufit és elejteni.... ugyanez labdával, ha már lufival jól megy.
9. Két lábbal egymásnak felemelve továbbítani a lufit egyre növekvő távolsággal, hátul kartámasz... ugyanez könnyű labdával, ha a lufival már jól megy.
10. Hason fekvésben egymással szemben, labda a mellkas alatt, páros kézzel gurítani a lufit a társnak, ha a gurítás megtörtént, akkor hason fekvés... vicces hangokat is lehet kiadni, hogy a másik tudja, mikor gurítjuk el a lufit!
11. Háton fekvésben felülésből továbbítani fej felett a lufit a társnak, ha jól megy utána ellentétes vállfogás keresztbe tett karokkal, állcsúcs a mellkast érinti.....

2. Mozgásos játék

A. Készíts elő egy stabil erős széket!

Végezd el a következő gyakorlatokat! Minden gyakorlatot 1 percig végezz.

- Fused körbe a széket, 3-3 x oda-vissza.
- Bújj át a szék alatt, majd mássz át rajta;
- Ül le a székre, majd áll fel folyamatosan;
- Ugrálj körbe a szék körül terpesz-zár szökdeléssel 3 körönként másik irányba,
- Összegömbölyödj ülj a székre, majd nyújtsd ki kezed, lábad. Ismét gömbölyödj össze és nyúlj ki felváltva;
- Hasalj a székre, lógasd le kezed, lábad a földre.
- Emeld a kezed, lábad vízszintesig (Superman), majd ereszkedj vissza.

B. Pulzuszámolás

- Tedd a kezed a szívedre, - számold meg mennyit dobban a szíved 15 másodperc alatt.
3x végezd el a feladatsort! 2 perc pihenő legyen a körök közt. Az utolsó kör után nyújtózkodj, járj körbe óriásjárással 2-3 percig.

3. Nyomozás

Ha lehetőségük van sétálni, érdemes beiktatni egy kis megfigyelést, nyomozást. Csatoltam egy képet, amit nyomtassanak ki, vagy rajzoljanak meg és vigyék magukkal a sétára. Indulhat is a játék. Amit látnak, be kell jelölni. Cél, hogy minél több dolgot fedezzenek fel a környezetükben. Ezt majd később elmondhatják emlékezetből, fogalomcsoportokra bontva, szín szerint...

4. Labdás ügyességi játékok

- A párok egymásnak dobálják a labdát (kettőt egyszerre, mindkét játékosnál van egy labda). Sikeres dobás után, mindketten egy lépést hátralepnek.
- Párok egymásnak dobják a labdát, de mindig valami különleges módon: pl. háttal, vagy egyik láb alatt stb. Ki tud érdekesebb feladatot kitalálni?
- Lerakjuk a labdát a földre, onnan próbáljuk felhozni pattogni úgy, hogy csak ütügetjük ütemesen.
- Falnak dobjuk a labdát, tapsolunk egyet mielőtt a falról visszapattanó labdát elkapjuk. Ha sikerült, kettőt tapsolunk és így tovább...
- Falnak dobjuk a labdát, fordulunk egyet (egy teljes kört a saját tengelyünk körül) mielőtt a falról visszapattanó labdát elkapjuk.

5. Akadálypálya 1.

Fonalat/vastag kötelet/hevedert feszítsetek ki a mászóka/csúszda/kerítés... közé, és már készen is van az akadálypálya.

Nehezítés: Menjenek úgy végig az akadálypályán a gyerekek, hogy nem érnek hozzá a kötélelhez.

Nehezítés: a kezében tartson valamit a gyermek (labda, lufi, plüssállat, pohár víz), aminek nem szabad leesnie, kiömlnie.

Versenyezhetünk az idővel, vagy egymással, akár csapatban.

6. Akadálypálya 2.

Építés adott eszközökkel: karikák, láb/kéznyomok, krétarajz, babzsák... Ezt lehet, sorversenyként is alkalmazni.

7. Célba dobás

Udvari célba dobás labdával, babzsákkal, vizes lufikkal.

- A. utasításra: dobd a piros/kék/zöld karikába
 ne a piros/kék/zöld karikába dob
- B. minél gyorsabban megszabadulni a babzsákoktól/labdától/lufitól
- C. meghatározott jelre dobhatnak

8. Hogyan keljünk át a folyón, Matróz bácsi??

Sorba állnak a gyerekek, velük szemben áll a matróz bácsi pár méterre-köztük a képzeletbeli folyó. Megkérdezik: "Hogyan keljünk át a folyón matróz bácsi?" A matróz bácsi pedig válaszol: páros lábon, szökdelve, óriás járásban stb. Ha a gyerekek elérték a matróz bácsiig, akkor helyére más kerül. Ha kicsi a hely, akkor oda-vissza lehet játszani, és csak ezután új matrózt választani.

Jó tudatos játékot!

Ovimozi

VIDÁM NYÁRI OVINKBAN, MESÉS OVIMOZI VAN!

A nyári rekkenő hőségben üdítő, és egyben szórakoztató program lehet az OVIMOZI, melyet a gyermekek tervezési képességfejlesztése okán a heti és a napirendbe is beépíthetünk. Tapasztalataim szerint kicsik és nagyok egyaránt örömmel vesznek részt ezeken az „előadásokon”, a mozgó képekkel terhelt világukban pedig nagy érdeklődést mutatnak a hagyományos diavetítés iránt. Élvezik a szabad játék efféle lehetőségét (jegyek, számozott ülőhelyek, pattogatott kukorica...), ugyanakkor tevékeny részesei is lehetnek a közös mesélésnek. A film a gyermekek tempójához igazítva „pörög a vásznon”, érdeklődésük szerint lassítható, megállítható, a szorongás vagy félelem elkerülhető és „kibeszélhető”, a képzelőerő és fantázia révén pedig új élményekhez juthatnak.

A legjobb retró diafilmek

1. *Öreg néne őzikéje*
2. *Vuk I.*
3. *Bogyó és Babóca I. - A szivárvány*
4. *A három kismalac*
5. *Süsü, a sárkány*
6. *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*
7. *Piroska és a farkas*
8. *Hófehérke és a hét törpe*
9. *Sün Balázs*
10. *Holle anyó*

Forrás: Legjobb retró diafilmek

<https://fmc.hu/2020/02/17/legjobb-retro-diafilmek>

Megjegyzés: A vetítést hagyományos diavetítővel javaslom!

Diafilmek kicsiknek és nagyoknak

<http://dydudu.hu/diafilm/diafilm.html>

Utolsó letöltés: 2022.06.07.

BUNKER ÉPÍTŐ KIHÍVÁS – Török Ágota javaslatára

Nem csak esős napokon lehet bunkert építeni a csoportszobában, hanem nyáron akár az óvoda kertjében is megvalósítható. Lehet az indián tipi, vagy egy egész városnyi óriás kartonokból, nagy élményt jelent a gyerekeknek.

A „bunkizás” kuckózás a gyermekek számára is pszichésen jó hatással van, hiszen egy biztonságos hely lehet a számukra, ahova elvonulhatnak, visszavonulhatnak kicsit pihenni, megélni az intimitást, nyugalmat biztonságot. Mivel az elmúlt években több olyan szorongáskeltő eseményt éltünk át, ezért is jó ötlet lehet kipróbálni.

Másik jó hatása, hogy a gyermekek saját kezűleg építik meg, tehát növeli a kompetencia érzésüket is, az építés során másokkal együttműködnek, mely az együttműködési készségüket fejleszti láthatatlan módon, valamint a kreativitásukat, fantáziájukat is színesíti.

Eszköz igény:

- Dobozok,
- Asztalok (ha nincs doboz a bunkihoz)
- Takarók
- párnák
- Sátor
- Olló
- Erős cellux, a dobozok összeerősítéséhez

Közös festés

A nyári időszak lehetőséget ad ugyanakkor a nagy lapokon, földön való festésre is, mely szintén jótékony hatással van a gyermekekre. Lehet egy nagy közös rajzot, festményt készíteni. A festés történhet a kezünkkel, ujjunkkal, nem feltétlenül kell ecsetekkel. A szabad festés szintén jó, szorongásoldó, kreativitást növelő szabad tevékenység, mely során a gyermek és a felnőttek együtt közösen alkotnak egy festményt. Szintén növeli az összetartozás érzését, biztosságot ad, valamint a gyermekek kicsit kötetlenebb formában is együtt lehetnek óvodapedagógusaikkal.

Eszköz igény:

- Nagy csomagoló papírlapok
- Festékek
- Víz, hogy meg tudják mosni a kezüket, lábukat, amivel festettek

Terület / téma:	ÉVSZAKOK, IDŐJÁRÁS				
Időszak:	- 24. hét, június 13-17.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - A Nap égi járásának megfigyelése - Nyári időjárási jelenségek megfigyelése: záporok, zivatarok, viharok, dörgés, villámlás, jégeső, szivárvány. - Beszélgetések az időjárásról, a meleg és a napsütés káros hatásairól, a védekezés fontosságáról. - Meséljenek régebbi nyári élményeikről - Kóstoljunk finom nyári gyümölcsöket és limonádét. 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGY- MOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
Mese: <ul style="list-style-type: none"> - Fésűs Éva: Gyümölcs mese - Benedek Elek: A Nap fája - A Nap és a Hold (indián mese) - Benedek Elek: Szóló szőlő, mosolygó alma... - Fésűs Éva: A pitypang bóbítája Vers: <ul style="list-style-type: none"> - Weöres Sándor: Déli felhők; 	Mondóka: <ul style="list-style-type: none"> - -Szórja sugarát a Nap... - -Fű, fű, fű... Nyelvtörő: <ul style="list-style-type: none"> - Gurigával gurigáztam, kerek réten bőrig áztam Ének: <ul style="list-style-type: none"> - Alma, alma... - Csepp, csepp csepereg... - Esik az eső, ázik a mező... Daloszjáték: <ul style="list-style-type: none"> - Hej a sályi piacon - Bújj, bújj zöld 	<ul style="list-style-type: none"> - Nyaral a család- színes ceruzarajz - Vasalható gyönggyel, hajó, szívecske, virág kirakása - Gyöngyfüzés (karkötő, gyűrű) - Papírsárkány készítése - Koktélos pohár készítése - Felhőfigyelés után (mire hasonlít) ábrázoló tevékenység - Kép lyukasztása Montessori szurkálóval 	<p>Az öt napra szóló, napi félórás mozgásfejlesztő foglalkozássorozat a mellékletben található.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Védekezés a meleg és a napsütés káros hatásaival szemben; rendszeres folyadékfogyasztás , napvédelem - nyári limonádé készítése - Gyümölcssaláta nyári gyümölcsökből, dinnyegolyó készítése - Kinek van több magja? Számlálás 	<ul style="list-style-type: none"> - Szivárvány- varázsló - Színkör játék - Játékos bemutatkozás; Erdő, erdő gilice ... dal után- mit kell tudnia egy iskolába készülő gyermeknek? (név, családtagok neve, lakcím, telefonszám stb.) - Ugróiskola a hét napjaival.

<ul style="list-style-type: none"> - Nyári este - Szilágyi Domokos: Lepkedal - Horváth Imre: Mit kívánjak nyárra? - Osváth Erzsébet: Szivárvány 	<ul style="list-style-type: none"> ág... - Csön-csön gyűrű... <p>Zenehallgatás: Vivaldi: Négy évszak - Nyár</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hajó hajtogatása díszítéssel 			
---	--	--	--	--	--

Melléklet

Fejlesztő játékok

Szivárványvarázsló: A gyerekek szétszórtnan helyezkednek el a csoportszobában. Kiválasztunk közülük egy fogót, ő lesz a játékban a szivárványvarázsló. Adott jelre elindul a varázsló, aki szivárvánnyá varázsolja a megfogott gyerekeket. Akit megfognak, az a talpán és a tenyerén támaszkodik. Társai úgy válthatják ki, ha átbújnak alatta. Az lesz a legügyesebb, aki a legtöbb szivárványt varázsolja.

Színkör játék: A játékot csoportokban játszhatjuk. A gyerekek vegyék el a színkör egy-egy színét: sárgát, narancsot, vörösesbarnát, vörös ibolyát, ibolyát, kékes ibolyát, kéket, kékeszöldet, zöldet, és álljanak a körbe. Mutakozzanak be a fő és mellékszínnek.

Találós kérdések

- Ingyen van a lámpája egész világ meglátja. *(Nap)*
- Bármerre jársz mindig követ és hiába dobsz felé követ, nem ijed meg, el nem szalad. Hogyha megállsz ő is megáll, s ha meg indulsz, veled halad. *(árnyék)*
- Híd, de sosem építették, 7 színe van egy se festék. Földből nyúlik, mindkét vége, mégis felvezet az égbe. Senki nem szed rajta vámot, széles útját mégse járod, mert a hétfőt nem találod. *(szivárvány)*

Szivárvány „háziilag” természetes...

Az udvaron keressünk egy napos helyet. Helyezzünk oda egy asztalt, tegyünk az asztalra egy papírlapot, és tartsunk fölé egy félig töltött vizes poharat. A poharat szorítsuk a hüvelyk -és mutatóujjunk közé, körülbelül 7-10 tíz centiméterrel a papír fölé. Vigyázzunk arra, hogy ne takarjuk el a pohár száját a napsugarak elől. Ezután mozgassuk a poharat föl-le, döntsük egy kicsit oldalra, addig, amíg a poharunkon színes minta rajzolódik ki. Tapasztalni fogjuk, hogy a víz prizmaként működik, és szivárványt vet a papírra. A kísérlet szobában, teremben is elvégezhető. Egy vízzel megtöltött poharat tegyünk egy napfényes ablakpárkányra, majd helyezzünk el egy fehér papírdarabot a padlóra úgy, hogy a poharakban átszűrődő fény ráessen. Tapasztalni fogjuk, hogy a papíron szivárvány alakul ki.

Terület / téma:	EGÉSZSÉGVÉDELEM				
Időszak:	- 25. hét, június 20-24.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - Testünk egészségének óvása, lelkünk egészségének ápolása. - Élményt nyújtó tevékenységek biztosítása, sokoldalú, több érzékszerven keresztül történő tapasztalatszerzés - A gyermeki aktivitás, motiválás, a kíváncsiság ébren tartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése. 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIK A	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<ul style="list-style-type: none"> - Várfalvy Emőke: Vitaminbomba - Dankó Éva: A szivárvány színei - Csukás István: Makk Marci - Levegővel élő lány (magyar népmese) - Benedek Elek: A pipe és a kakas 	<ul style="list-style-type: none"> - Táncház szervezése az óvoda udvarán, teraszán. - Párválasztós: Elvesztettem zsebkendőmet. - Ennek a kislánynak Kácsa kácsa - Páros fordulás: Vilivári Sárga csikó 	<ul style="list-style-type: none"> - Citrom feldolgozása, ízesítés, folyadék keverés - Újrahasznosítás: https://anapfenyillata.hu/2015/05/20/keszits-te-is-kupak-porgettyut/ - Egyszerű kísérletek: https://anapfenyillata.hu/2013/10/05/tavirozsa-a-mosdoban/ 	<ul style="list-style-type: none"> - Természetes nagymozgások az óvoda udvarán - Játék, futkározás, fogójátékok - Öltözőverseny (vetkőzés-öltözés fürdőruhában, kalap- póló felvétel meghatározott időre) 	<ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő mennyiségű folyadékfogyasztás. Limonádé, bodzaszörp készítés. - Tea kóstolása gyógynövényekből (hársfa, kamilla, citromfű) - KÓSTOLJUNK, ÍZLELJÜNK - Hűsölés a test hűtése locsolócső vízpermetében. 	<ul style="list-style-type: none"> - Érzékelést fejlesztő játékok: savanyú-édes kóstolgatás - Hideg-meleg játék (elrejtetek egy tárgyat és – hideg-meleg szavakkal irányítják a keresőt)

<ul style="list-style-type: none"> - Gazdag Erzsi: A láthatatlan sümegi vízipipa - Orbán Ottó: Az ég - Szabó Lőrinc: Ég az ablakon - Kedvenc magyar népmesém - Diafilm vetítése OVI-MOZI 	<p>Mondókák testrészekkel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itt a pislogója. - Keze, lába van neki - Hadd nézzek kis tenyeredbe... - Hüvelykujja m almafa... - Ez elment vadászni... - Mese mese mátká - Tapsold vissza, amit én! ritmusérzék fejlesztés 	<ul style="list-style-type: none"> - Játék felfújó léggömbökkel- ütögetés egy ujjal, ujjbeggyel, tenyérrel, térdrel, fejjel stb. - Szélforgó készítése - Papírhajó hajtogatás - Közös munkával mesevár festése, rajzkiállítás „Kedves mesém” meseszönyeg készítése, szövással közös munka. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nyári élmények mezítlábas tornával - Kövek átlépése, homokban járás, selymes fűben ugrádozás stb. - Tündérországba ügyességi feladatok elvégzésével lehet bejutni pl.: ugrálás babzsákkal a boka között, konzervdoboz vár építés, egyensúlyozó feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> - Lavórból fröcskölés különféle méretű edényekből vízöntögetés (játék a vízzel). - A nyári meleg hőérzet - Levegő - Vízrel teli tálba papírhajók fújása - Leleki egészség – „A mese ereje” 	<ul style="list-style-type: none"> - Játék a léggömbökkel: léggömbfújás. Ki tudja nagyobbra fújni? Mi történik, ha bekötés nélkül engedjük el? Mitől repül el? És próbálják ki a gyerekek, hogy a léggömbben lévő levegő összenyomható-e? - Tündér- vagy manóalak készítése, építése közösen és mesélés.
---	---	--	--	--	--

KÍSÉRLETEZÉSEK

Zöld és vörös festékeket készíthetünk levelek összetörése és alkoholos oldaton át csepegtetés után.

A kapott festőlével festhetünk papírra, textilre, batikolhatunk, vagy a zöld festékanyagot szétválaszthatjuk elemeire újabb kísérlettel, táblakréta felhasználásával. Kísérleteztünk még különféle színek készítésével virágszirmokból (rózsa, muskátli)

Mészköves kísérlet

Az óvodánk közvetlen környezete mészkő és ezzel az anyaggal is lehet kísérletezni. A mészkőre 20% ecetet csepegtetve a mészkő pezsegni fog. Lehet beszélgetni a kialakulásáról, könyveket nézegetni, üres csigaházat gyűjteni és egy kis előkészítés (csiszolás) után az ecet hatására a mésztartalmat itt is pezsgés jelzi.

Illatok érzékelése

A kóstolás, ízlelés után az illatokat is megfigyeltethetjük a gyerekekkel a magaságyásban, cserépben, balkonládában nevelt fűszernövényeink illata már ismerős a gyerekeknek, ezt kiegészítve lehet még a kapor, ánizs, kömény, fahéj stb. fűszernövények illatával is megismerkedni.

Forrás: Dr. Szerényi Gábor: *Barátságos Biológia*, Ventus Libró Kiadó 2017.

22. TARTALMAZ MESZET A CSIGAHÁZ?

KELLÉKEK

műanyag tálca, aőrzőpapír,
cseppentő, háztartási ecet,
üres csigaház

A KÍSÉRLET

Egy üres csigaházat dörzspapírral csiszolj meg egy kicsit,
majd a csiszolás helyére cseppents háztartási ecetet!

MI TÖRTÉNT?

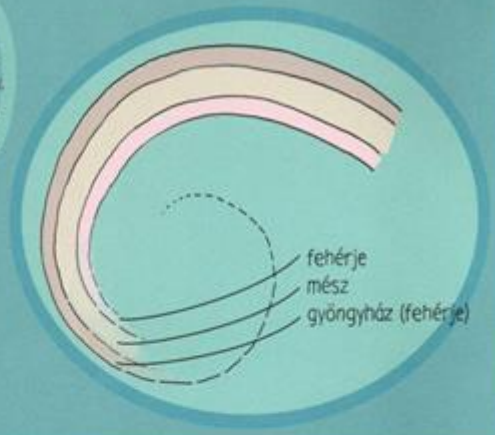
A lecseppentés helyén a
csigaház perzségni kezd.

MIT VETTÉL ÉSZRE?

JEGYZET A MEGFIGYELÉSEIDRŐL

MIÉRT?

Az ecetsav kémiai reakcióba
lép a csigaház mésztartalmával,
amit a szén-dioxid-gáz felszár-
tósulása – a pezsgés – jelez.

TUDOMÁNY

A csigaház egy magas mésztartalmú külső váz. Anyagát a köpeny nevű szerv termeli. Falának külső felcsíne fehérjéből és kalciumból áll, alatta vastag kristályos mészréteg található. Azért kellett finoman megcsiszolnunk a házat, hogy a fehérjét eltávolítsuk, és az ecet elérje a mészréteget. Legbelső vékony, ugyancsak fehérjéből álló gyöngyháréteg borítja, de ez a csigák egy részénél hiányzik.

TUDDAD?

A csigának nemcsak a házuk tartal-
maz meszet. A szárazföldi csigák ha-
zánkunkra kezeződésének a körülmé-
nyei, például száraz, meleg az időjá-
rás, meszes fedővel zárják el a házuk
bejáratát, ezzel akadályozzák meg a
szárazságot. A fapningyák váladé-
ka – amelyen csúszkál előre az állat –
ugyanícsok magas mésztartalmú.

24. MITŐL ZÖLD A LOMB- LEVELEK SZÍNE?

A KÍSÉRLET

Két-három darab erősen zöld lomblevelet kiválasztunk például a spenót vagy a muskátli olaját vágotts kis darabokra. A vágásokat tedd kis fémzáróba, és szórj rá egy kiskanál finom homokot. Keverd alaposan össze: majd a mozsártörővel (vagy a kiskanál kanáljának aljával) kordítás magasságot roncold szét a leveleket. A homokra csak azért van szükség, mert segíti a sejtszövetek szétválasztását. 30-40 cm alkoholt önts az anyagra, és újra alaposan keverd össze. Hagyd állni egy kicsit, ezután kéntörő papír zsebkendővel vagy két rétegre hajtott konyhai törőpapírral bélelj ki egy kis méretű konyhai műanyag tölcsért. Az alkoholos, homokos, korbácsolás utáni szűrt anyagot az átszűrő papírral fogd fel egy kis edényben.

MIT VETTÉL ÉSZRE?

MI TÖRTÉNT?

A szűrés eredményeként egy híg, folyó, átlátszó, naranyaszínű oldatot kaptunk.

JEGYZET A MEGFIGYELÉSEKRŐL

Blank lined notebook page for recording observations.

KELLÉKEK

két-három spenót- vagy muskátli- (végzettségben bármilyen zöld lomblevél megfelelő), olaj, kis fémzáró törővel (vagy ezt helyettesítő műanyag tölcsér, egy kiskanál, finom homok, 40 cm alkoholos műanyag tölcsér, papír zsebkendő, műanyag tálca

MIÉRT?

Az alkohol kioldotta a lomblevél szétválasztott sejtjeiből a növényi színezőanyagokat.

TUDOMÁNY

A kapott oldat a legfontosabb színezőanyagok közül tartalmaz kétféle zöld színű klorofillt (ezeket megkülönböztetésül klorofill-A-nak és klorofill-B-nek nevezzük), naranyászínű karotint és sárga színű xantofillt.

TUDTAD?

A karotin és a xantofill színt nem látjuk nyáron, mert a zöld klorofillokból több van a lombleveleken, és elnyomják az egyéb festékanyagok színt. Nyár utján a klorofillok már akkor lebomlanak, amikor a lomb még a fákon van, a karotin és a xantofill viszont nem, ezért sárgának, színesednek meg a levelek az ősz beköszöntejékor.

28. MITŐL LILA A VÖRÖS KÁPOSZTA LEVELE?

KELLÉKEK

cékla vagy vörös káposzta,
kés, kis lábos vagy fém-
bögre, tálcser, kávéskanál,
sebkendőző gáz

A KÍSÉRLET

Cékla gyökerét vagy vörös káposzta leveleit vágd apró darabokra, és tedd egy kis lábosba vagy fémbögrébe. Önts rá forró vizet, és keverd egy kávéskanállal néhány percig. Egy tálcser száraiba felülre gyömészd a sebkendőző gázt, majd azon keresztül szűrd le a kapott oldatot.

MI TÖRTÉNT?

A lecsapogó oldat színe
borsvörös lesz.

MIT VETTÉL ÉSZRE?

JEGYZET A MEGFIGYELÉSEIDRŐL

60

MIÉRT?

A vörös káposzta és a cékla színét egy vöröses növényi festékszínanyag, az antocián adja. Mivel jól oldódik vízben, és a forró víz roncsolja a sejtekben lévő sejtfalakat, vékony hatóréteg háryját, a növényi részecskéi forrással, főzéssel könnyen kiemelkednek.

TUDOMÁNY

Az antociánok egészen nem ártalmas növényi színezőanyagok. Kémia szempontból cukorszármazékok, glikozidok. Ebből a vegyületcsoportba tartozik sok gyógynövény hatóanyaga is. Ezek általában a salétro hatók, de vannak kóklik hatóanyagok, kátrétek és vízelvezető is.

TUDTAD?

A növények virágjában, a szirmok közötti részben lévő antocián segít a rovarok csalogatásában s ezzel a megporzásban. A fiatal hajtásokban a színt adó jele az UV-sugárzás ellen is, mert részben elnyeli a károsító sugarakat.

61

MIÉRT?

Az okosok fejték ki az első lépéseket az új anyagok felfedezésében. A kémia történelme során sok új anyagot fedeztek fel, amelyek ma már elváratlanok az életünk számára. A kémia az anyagok tulajdonságait vizsgálja, és megpróbálja megérteni, hogy miért viselkednek úgy, ahogy teszik.

TUDOMÁNY

A tudomány az anyagok tulajdonságait vizsgálja, és megpróbálja megérteni, hogy miért viselkednek úgy, ahogy teszik. A tudomány az anyagok tulajdonságait vizsgálja, és megpróbálja megérteni, hogy miért viselkednek úgy, ahogy teszik.

karotin
xantofill
karofil-B
klorofil-B

Mihail Szevnyonovics Goltz

TUOTAD?

Az új anyagok felfedezése során sok új anyagot fedeztek fel, amelyek ma már elváratlanok az életünk számára. A kémia az anyagok tulajdonságait vizsgálja, és megpróbálja megérteni, hogy miért viselkednek úgy, ahogy teszik.

26. SZÉTVALASZTHATÓK-E A LOMBLEVÉL FESTÉKANYAGAI?

KELLÉKEK

10 ml víz, 10 ml etanol, 10 ml kloroform, 10 ml víz, 10 ml etanol, 10 ml kloroform

A KÍSÉRLET

Egy kis darabka zöld festéket helyez a vízbe. Nézd meg, hogy hogyan viselkedik a festék a vízben. Ismételd meg az eljárást etanol és kloroform oldószerrel is. Milyen eredményeket kapsz?

MIT VETTÉL ÉSZRE?

JEGYEZT A MEGFIGYELÉSEIDŐT.

MI TÖRTÉNT?

A festékek vízben oldhatatlanok, etanolban és kloroformban viszont igen jól oldódnak.

Terület / téma:	VÍZEZÉS, SARAZÁS
Időszak:	- 26. hét, június 27-július 01.
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - Séta alkalmával a gyerekek udvarias viselkedésének szoktatása, tanítása. - Séta közben a növények, bogarak, időjárás megbeszélésével foglalkoztatni őket. - A szabad levegőn történő mozgások során fejlődjön állóképességük. - Ismeret gyarapítás a nyári évszokról. - Vízrel kapcsolatos ismeretek bővítése, a víz szerepe az élővilágban <p>Kiemelt fejlesztési területek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zenei hallás, belső hallásfejlesztés, auditív memória fejlesztése, mesetudat erősítése. - Mozgással, egyensúlyérzék, szem-láb koordináció, testséma fejlesztése. - Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. - Versenyszellem, mozgáskedv fokozása. - Beszédkészség, figyelem megfigyelőképesség fejlesztése, gondolkodás fejlesztése. - Ügyesség, bátorság, fantázia és képzelőerő fejlesztése, szókincsbővítés. - Észlelés fejlesztése (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) - Fantázia fejlesztése, kreativitás fejlesztés - Térpercepció fejlesztése - Fogalomismeret bővítése <p>Kiemelt fontosságú a differenciált képességfejlesztés!</p> <p>Módszer: Bemutatás, bemutattatás, magyarázat, folyamatos gyakorlatvezetés, ellenőrzés, hibajavítás, értékelés</p> <p>Eszköz: Kupak, színes papírok, kréták, fagyihoz PÉNZ :), bábok meséhez, Cd lejátszó, ragasztó, olló, tornaszerek, különböző méretű poharak, tálak, kövek, homokozó játékok, só, madzag, bébiételes üvegek, pohár, színes papírvirág</p> <p>Az SNI-s gyermekek befogadásában leghatékonyabb eszközök az a fajta szemlélet, amely hozzájárul a téma körüli előítélet, tartózkodás, sajnálkozás felszámolásához.</p> <p>Ezzel kapcsolatban cél, feladat: Maximálisan figyelembe venni a gyermek igényét, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, erősségeit gyengeségeit.</p>

MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<p>Mese:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benedek Elek: Az aranyhal (Itt a nyár 129.o) - Fésűs Éva: Pille Panni (Itt a nyár 102.o) - Boldizsár Ildikó: Hogyan szerzett vizet a kiszáradt kút <p>Rossz idő vagy hőség esetén diafilm vetítés Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A bolond szerencséje - Szélke királykisasszony <p>Találós kérdések (lásd a mellékletben)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anyanyelvi nevelés: A víz témájához kapcsolódó játékok, víz hangutánzó szavak sorolása: csipp- 	<p>Dalos játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gólya bácsi, gólya (Takács Pálma: Játéktár 219.o) - Járom az új váramat (T. Pálma: Játéktár 288.o) <p>Ének:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Száraz tónak nedves partján.... - Hej, Dunáról fúj a szél.... <p>Zenehallgatás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Csiribiri együttes Nyári eső <p>Próbáljunk bevonni mindenkit, az egyéniségekre figyeljünk oda, fontos a dicséret, a motiválás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aszfaltrajzverseny Téma: VÍZ, FAGYI, SZITAKÖTŐ) - Csónak készítés kupakból - újrahasonosítás, kupak felhasználásával, környezettudatos ságra nevelés - Színes zászló készítése papírokból, fáról lehullott ággal - Akvárium készítése: kartonból, festéssel, halacskák hajtogatása - Hajó készítése közösen festéssel, ragasztással <p>Fontos a szabad levegőn való tartózkodás!</p> <p>SNI-s gyerekeknek is</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Célba dobás: Tornakarikából kialakított „napocskába” babzsákkal vagy szivacsabdával - Ugrálókötelezés - Akadályverseny az udvaron - Szabadban játék, fogócska, kidobó - Egyensúly gyakorlatok, testrészek gyakorlása SNI-s, BTM-es gyerekekkel. - Pl.: ugrókötélet lerítés rajta sétálni, egyensúlyozni - Babzsákkal torna: babzsák a földön, 	<ul style="list-style-type: none"> - Séta az óvoda környékén, a nyári természet megfigyelése - Séta az óvoda környékén: fagyalmozgás külön odafigyelés a laktóérzékenyekre és a speciális étrendűekre. - Öltözködés nyáron - Udvari növények gondozása. Ha esik az eső esővíz gyűjtése, a víz fenntartó erejének megtapasztaltatása <p>Külön figyelem, odafigyelés a szókincs bővítésre, pl.: ultraibolya, sugárzás, kánikula, hőségriadó.</p> <p>SNI-s, BTM-es. BTMN-es gyerekekkel, az egyszerűbb</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Homokvár építés, vizes árokkal, víz + homok találkozásának megfigyelése. - Vizes árokban a gyerekek által készített csónak eregetése. ☺ zászló kitűzése a toronyra! - Buborék- fújás a teraszon, az udvaron! - vidámság. mosoly ☺, mindenki szereti! - Közös játékos kísérletek a vízzel: vízben nyíló papírvirág készítése - „Sóbarlang” készítése, bébiételes üvegben - Hangok a vízzel (poharakban különböző

<p>csepp, litty, lotty stb.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szinonim szavak gyűjtése: csobog, csöppen csordogál, locssan stb. - Ha én vízcsepp volnék...-mondat befejezése 		<p>sikerélmény lehet a pedagógussal együtt hajtogatott papírcsónak, és annak kiszínezése.</p> <p>Különös hangsúly az egyéni bánásmódra, a gyermekek egyéni képességeire.</p> <p>Cél az örömszerzés.</p>	<p>testrészek sorolása, megérintése, majd babzsák kiáltása és megfogása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirándulás a folyóhoz, (eszköz hordás hátton) - Víz folyásának utánzása (jelre forgás: örvény, békaugrás stb.) <p>Odafigyelés a hőségre: folyadék-pótlás, kalap, árnyék.</p>	<p>nyárral kapcsolatos szavak ismételtetése, képek mutatásával.</p>	<p>mennyiségű víz által kiadott hang megfigyelése stb.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játék: Szervusz! - Labdagurító s játék: Név és jel, vagy instrukció alapján egyéb más elmondásával.
---	--	---	--	---	---

Találós kérdések

- Erdőn voltam, parton leszek, vízen járok, s tűzben veszek. (*csónak*)
- Tölcsérbe mérik, csak nyáron kérik (*fagyi*)
- Fényt és meleget adok, nyáron érlelő vagyok (*nap*)
- Veled megyen nincs teste, napsütésben fekete (*árnyék*)
- Házacskámnak piros a belseje, fekete emberek laknak benne (*dinnye*)

Matematikai tapasztalatszerzés a különböző tevékenységek során

- Számlálás gyakorlása
- Halmazok tulajdonságainak változtatása elvétel, hozzátevés, ugyanannyivá tétel műveletének gyakorlása
- Halmazok, elemek egyező és különbözőségeinek felismertetése megnevezés

Közösségfejlesztő játék: Szervusz!

A teraszra szőnyeget viszünk ki és párnákat teszünk, de eggyel kevesebbet, mint ahány gyerek van. Tapsra mindenki foglaljon helyet. Akinek nem marad hely elindul a körön kívül és valakinek megérinti a vállát, akinek megérinti, az is elindul a körön kívül, de ellentétes irányba, mint a társa. Majd összetalálkoznak, kezet fognak és üdvözlnek egymást:

- Szervusz, Kati vagyok.
- Szervusz Tamás vagyok.
- Fussunk!
- Fussunk!

Csak a párbeszéd végén engedik el egymás kezét, aki hamarabb eléri az üres helyet, ráül a párnára és a másik gyerek folytatja a játékot.

Forrás: Honnan hová? Egyéni fejlesztés az óvodában c. könyv.

Terület / téma:	NÖVÉNYEK				
Időszakok:	- 27. hét, július 04-08.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - Az iskolára való hangolódás megsegítése Ismeretek kiegészítése. fogalombővítés - Közvetlen tapasztalatszerzéssel tanulás - -A természethez való pozitív érzelmi viszony erősítése - Természetben történő megtapasztalások - - Érzelmi kötődés kialakítása a növényvilággal kapcsolatban 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<ul style="list-style-type: none"> - Fésűs Éva: A hinta - Fésűs Éva: Mókus - Péter kiskertje - Hogyan gyógyított a meg a vakond a kisegeret - Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz - Fésűs Éva: A büszke tölgyfa - A tulipánná 	<ul style="list-style-type: none"> - Koszorú, koszorú - Fű, Fű, Fű szép zöld fű - Búzavirág, koszorú ma senki se szomorú - Gryllus: Lepke és virág dal - Kiskertem ben az ürge - Bújj, bújj zöld ág - Beültettem kiskerteme 	<ul style="list-style-type: none"> - Növény nyomat festése - Kis virágok gyűjtése (pl. százszorszép) préselése, képalakítás felhasználás különböző ábrázoló tevékenységben - Növényiszövés gallyakból összeállított keretben - Fonalvirág készítés - Nyári kopogtatók készítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Futás irányváltoztatással, fák megkerülésével - Növények mozgását utánzó tornáztatók (fújja szél a fákat, napraforgók a nap felé fordulnak, a virág nappal kinyitja a szirmait, este becsukja) - Gyertek haza ludaim rozsrá, szotyolára stb. végül kukoricára - Nemzetes játék: virág vagy növény nevekkel 	<ul style="list-style-type: none"> - Virágoskert közös gondozása (locsolás, gazolás - Retek hagyma, petrezselyem ültetése - Fűszernövény kert megfigyelése, növények megnevezése, kóstolása, limonádé készítés (citromfű, 	<ul style="list-style-type: none"> - Az óvoda udvarán lévő növények (virágok, fák) megfigyelése: Magasabb- alacsonyabb relációk érzékeltetése, fa törzsének mérése (hány gyerek éri körbe) - Pitypang Fújás, nyaklánc készítése - Homokvár építés közösen a torony tetejére zászlókészítés botok növények felhasználásával - Találós kérdések növényekkel - Szólánc

<p>változott királyfi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anyanyelvi nevelés: Szólánc tavaszi virágnevekkel - Szólások gyűjtése: pl. „Szerény mint az ibolya” „Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet” 	<p>t...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hej tulipán... - Fehér liliomszál - Én kis kertem... 	<p>(udvaron található faágak, levelek, virágok, kavicsok felhasználásával)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virágok festése különböző technikákkal - Az udvari növényvilág megfestése nagypapírra - Nemes Nagy Ágnes: Nyári Rajz című versének közösen elkészített illusztrációja - Tulipán készítése különböző technikával (golyó görgetés festékben, varrás, gyöngyözés, festés, nagyoknál nemezelés) stb. 	<ul style="list-style-type: none"> - Méhecske a virágos réten fogójáték - Virág ültetésének, növekedésének eljátszása mozdulatokkal - Tűz-víz repülő játék (fa-magasba emeljük a kezünket, napraforgó-csípőre tesszük a kezünket és a nap felé fordulunk, bokor-leguggolunk) - Virágérintő fogó, akit megérintenek a virággal az lesz a fogó 	<p>mentával)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Közös bodzaszörp készítése - Virágok és a méz kapcsolata - Hogyan védik a fák a földünket, és egészségünket (gyógyító erejű fák megismerése) 	<ul style="list-style-type: none"> - növényekkel Láncmese kialakítása a gyerekekkel közösen
---	--	--	--	---	--

Terület / téma:	AZOK A CSODÁLATOS ÁLLATOK				
Időpont	- 28. hét, július 11-15.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - Törekedjenek a természet értékeinek megőrzésére, érezzék meg az ember szerepét az állatvédelemben. - Megfigyelésekkel, játékokkal tudatosodjon az ember és az állatok kapcsolata. - Vegyenek észre és tudják megnevezni a matematikai összefüggéseket. - Oldjanak meg problémákat, keressenek megoldásokat a felmerülő problémákra. - Gondolataikat fogalmazzák meg, bátran mondják el, ismerjenek meg új kifejezéseket az állatok életével, az állatvédelemmel kapcsolatban. - Ismerjenek meg találós kérdéseket, érezzék a szabadban végzett játékok egészségmegőrző hatását. - A terepnek megfelelően mozogjanak. 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<ul style="list-style-type: none"> - „Rakjuk össze” Meseszöveg állatokkal - Állatokkal kapcsolatos találós kérdések, közmondások - Tordon Á.: A kismadár kertje - Pom-Pom meséi: A madárvédő golyókapkodó <p><u>Ajánlott irodalom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Boldizsár Ildikó: Esti állatmesék 	<ul style="list-style-type: none"> - Magas vagy mély - Vékony vászon lepedő... <p>Zenehallgatás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gryllus V.: *Katicabogár *Vigye el a róka - Megfogtam egy szúnyogot - Házasodik a tücsök - Zöld erdőben a tücsök 	<ul style="list-style-type: none"> - Fészeképítő játék (Újrahasznált papírból- papírcsíkokból, illetve apró ágakból fészek építés) - Állatos színezők - Madár és állat gyurmázása - Tojástartóból, WC papír gurigából állatfigurák - Állatok festése kéznyomattal 	<ul style="list-style-type: none"> - Igaz-hamis játék állatokról. - Mókusok, mókusok ki a házból - Elefánt fogó - Majom fogó - Gyorsan vagy lassan? - Keveredjetek! - Állj! Csoportosuljatok! 	<ul style="list-style-type: none"> - A szokások kialakításában -a rögzítésben- biztosítsuk az ismétlést. - A felállított szabályok érthetőek és teljesíthetőek legyenek megismétlésük, és megtanulásuk folyamatos legyen. - Rendszeres zöldség, és gyümölcsfogyasztás. 	<ul style="list-style-type: none"> - Giliszta mozgása - Békavadászat - Állatkerti séta - Civakodó feketerigók - Szólánc állatokkal - Repül a, repül a.... - Kismadárka - Találd ki! - Árnyjáték: állatok létrehozása kézzel

<ul style="list-style-type: none"> - Szepesi Mária: Mesés természet- Ökomesegyűjtemény 	<ul style="list-style-type: none"> - Hármat tojott a fekete kánya - A part alatt.. 	<ul style="list-style-type: none"> - Madárkák papírhajtással - Állatok fűzése gyöngyből - Lepkés karkötő - Saját készítésű állat puzzle kemény papírból 		<ul style="list-style-type: none"> - A test tisztántartása (mosdás, szükség szerint fürdés, zuhanyzás, száj, köröm és haj ápolása). - Időjárásnak megfelelő szellős ruházat. - Rendszeres folyadék pótlása az egész nap folyamán. - Napvédelem (napernyő, árnyékoló, naptej, kalap). - Hűsítő fürdő beiktatása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Szandálkígyó
---	--	---	--	--	--

Melléklet a nyári élet tervezéséhez

ÁLLATOK

Tordon Ákos: A KISMADÁR KERTJE

Van nekem egy kertem. Benne télen-nyáron rigó ül az ágon. Feketerigó. Reggelente rigófüttyel köszönt engem, s ha a kertben üldögélek, mindig a fölöttem hajló ágra telepedik, onnantól mondja a meséit. Mert bizony az én rigóm mesemondó kisrigó. Ezt a mesét is tőle hallottam:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy mázas korsó, benne egy szem borsó. Ezt a borsószemet elvetette a kertjébe az egyszeri kismadár. Mert kertje is volt az egyszeri kismadárnak, a fészke mellett.

Ezután nem tett egyebet: eldicsekedett fűnek-fának, hogy mennyi borsó terem majd neki a kertjében, gond nélkül élhet belőle télen. Ki is kelt a borsó. Icipici szára zöldell a világba. Megörült a kismadár, sietett az Esőhöz.

– Eső, Eső, kedves Eső – kopogtatott be hozzá – siess hozzám, kikelt a borsóm, locsold meg a kertem!

– Ebben a hónapban szabadságon vagyok – válaszolta az Eső mérgesen a háborgatásért, és becsapta ajtaját.

– Jaj, elszárad a borsóm! – ijedezett a kismadár, s a kútágasra rebbent. Onnantól kiáltott le a kútnak: – Gémeskút, kedves kút, siess hozzám, kikelt a borsóm, locsold meg a kertem! No, még ilyen! – képedt el az öreg gémeskút. S a kútágas akkorát recscent mérgében, hogy ijedten röppent fel róla a kismadár.

Ahogy becsapta ajtaját az eső, tüstént lelohadt a mérge és sajnálni kezdte az egyszeri kismadarat. Fel is keltette a fiát, Záport:

– Eredj, édes fiam, locsold meg kicsit a kismadár kertjét, kertjében a borsót!

A gémeskútnak is megesett a szíve a kismadáron, s küldte a teli vödört, öntözze meg a borsót. No, nagyot nézett a Zápor, amikor feleúton megpillantotta a lassan ballagó vödört.

– Ki látott már ilyen csodát: maga megy a teli vödör! – rikkantotta és megkérdezte, hová-kihez.

– A kismadár borsóját megyek meglocsolni – válaszolta a vízzel teli vödör.

– Nem oda Buda! – zendült a Zápor szava. – A kismadár borsóját én locsolom meg! Azzal már zúdult is a Zápor az égből a kismadár kertjére.

– Jaj, itt az özönvíz, vízözön! – ijedt meg a kismadár a lombok alatt, s csak akkor könnyebbedett meg a szíve, amikor a szivárvány hídját verte fel az égre. Akkorra ért oda a vizesvödör.

– Hát te mit keresel a kertemben? – csodálkozott a kismadár.

– Locsolni jöttem! – felelte a vödör, s azzal loccs! – már meg is öntözte a zápor fürdette borsót. A kismadár siránkozva nézte a tenger tócsát.
– Jaj, oda a borsóm! – sírdogált. De a borsót nem mosta el a tenger tócsa! Sőt: egykettőre bokrosodni kezdett.
– Borsócskám, borsócskám, de megnőttél! – örvendezett borsójának a kismadár. – Bizony eljött a kapa ideje! Azzal elröppent a kapás emberhez.
– Kedves ember, kapás ember – kopogtatott be az ablakon- hozd a kapád, kapáld meg a borsóm.
– Jó, jó, kismadár, megkapálom én szívesen, ha meg tudunk egyezni a fizetség dolgában!
Abban egyeztek meg, hogy a fele termést a kapás kapja. Meg is kapálta a borsót még aznap. Másnapra már szedhették is róla a borsót. Csoda egy borsó volt! Színarany volt minden szeme! Bizony elállt az ember szeme-szája, amikor beállított a fizetségért! Csak a kismadár kesergett:
– Ó, én szerencsétlen, szegény kismadárka, egyszer vetek borsót, egyszer gazdálkodom, hogy legyen télire való eleségem, akkor is csak aranyborsó terem nekem!
– Add nekem az aranyborsót, kismadár – mondta az ember – cserébe minden télen magot szórok neked az ablakpárkányra!
A kismadár örömet odaadta az aranyborsót, s azóta minden télen odaszáll járandóságáért az ablakpárkányra; mert azt mondanom sem kell, hogy mindörökké felhagyott a gazdálkodással. Kertje sincs többé, de fészke ott van minden kertben, a ti kertetekben is.

VILI, A VÁROSI VAKOND

November vége volt, már csípősek a nappalok, fagyosak az éjszakák. Téltre készülődött a városszéli kertek vakond családja is. Vakond papa a mélyebb járatokat tisztogatta. Vakond mama a felcseperedett gyermekekkel átismételte a vakond élet minden csínját-bánját. Mikor végeztek, megnyugodva sietett vakond papa segítségére.

Ekkor történt, hogy Vili, a legkisebb, kíváncsian utána eredt. A sok forduló, kereszteződés azonban megzavarta a tájékozódásban. Eltévedt szegény, s mivel el is fáradt, behúzódott egy meleg sarokba. Ott szenderedett álomba, ott érte őt a tavasz – egyedül.

Felébredve először nem is tudta, hol van. Mély csend vette körül. Aztán eszébe jutott vakond mama minden tanítása. Elindult hát az önálló életbe: saját járatokat építeni, saját családot alapítani. Nagy lendülettel indult a felszín felé, hiszen tavasztól annak közelében van sok dolga egy vakondnak. Ásott-fürt, haladt kitartóan. Mégis, bárhol akart várat túrni, valami keménybe ütközött!

Nem tudta szegény, hogy a terjeszkedő város aszfaltrengetege alá jutott. Fáradt és kétségbeesett volt már, de fülében csengtek a szülői intelmek. Haladt hát tovább, alig engedett magának pihenőt.

Egyszer aztán gyökerekbe ütközött, és elindult felfelé a legvastagabb gyökér mentén. Nehezen haladt, mert nagyon kemény, tömör volt ott a talaj. Addig-addig küszködött, mígnem egy kornyadozó, vén platán tövénél végre kitért a maga várát. Boldogan megpihent, majd érdeklődve derítette fel új otthonát. Kicsit szűknek találta, de nem keseredett el.

Mikor este nyugovóra tért, sóhajtozásra lett figyelmes. Az öreg platán beszélgetett valakivel, s panaszkodott a sorsára. Így tudta meg az ifjú vakond, hogy városlakó lett ő is. Egy sétány betonjában díszlő fa törzse körüli piciny területen jutott a felszínre.

Vili biztatására az öreg fa elsorolta minden baját. Elmesélte, hogy még sok társa jutott ilyen sorsra ott a járdán. Alig kapnak életető vizet, mert a kemény földbe nem szivárog le a csapadék. Gyökereiken rengeteg a féreg, levegőhöz is alig jutnak. Ezért olyan sápadtak, kókadtak. Mindenki betegnek hiszi őket, már a kivágásukat fontolgatják.

Vili, megértve az öreg fát, nem habozott egy percig sem. Már tudta, mit kell tennie, hogyan lesz ő a város hasznos lakója. Sorra felkereste a járda fogságába esett platánokat. Lazította a kicsiny földfelszínt, hogy az életető csapadék lejusson a mélybe. A gyökerek között épített járataiban szorgalmasan gyűjtötte a férgeket.

A fák boldogan fogadták. Ezen a tavaszon kivirultak. Olyan üde és dús lombot eresztettek, hogy a környék lakói csodájukra jártak. Koronájukba madarak költöztek, nyáron az árnyékukban sétálók pihentek.

Vili és a platánok örök barátok lettek. Langyos estéken együtt hallgatták az arra járók elégedett, örömteli szavait:

– *Milyen szép ez az utca ezzel az üde fasorral!* – mondták elismerően.

Nem is sejtették, kinek köszönhető mindez a változás, és milyen szerencsések, hogy az a kis vakond éppen az ő városukba tévedt.

Vili pedig megnyugodva és boldogan tért nyugovóra birodalmában minden este.

CSODA A KISKERTBEN

Egyszer volt, hol nem volt, kerekerdő sarkában volt egy házikó. Fehér a fala, piros a cserepe, zöld a kerítése, takaros kis házikó volt az. Ebben az apró házban éledgelt egy még apróbb anyóka. Öreg volt a néne, de ügyes kezű és szorgos. Olyan szorgos, hogy keze nyomán mesés szép kert virított háza körül.

Volt abban a kertben mindenféle szebbnél szebb virág, hasznosabbnál hasznosabb növény. Ott virított a szegfű, ontotta illatát a viola, büszkén bontotta bimbóit a rózsza. Békésen megfértek a barázda másik oldalán növekvő répával, retekkel, kövéredő paradicsommal, az örökké mosolygó sütőtökkel. Szívesen látogatták ezt a csodaszép kertecskét a madarak, méhek, pillangók.

Mindenki boldog és elégedett volt, csak a sarokban gubbasztó káposzta nem. Nem kapcsolódott be az esti tereferébe, örökké zöld volt a méregtől, mindenkire haragudott. Nem is szállt rá egyetlen rovarocskára sem.

– *Túl kemény a fejed* – szokták mondogatni társai.

– *Miért nem nyílsz meg egy kicsit?* – kérdezte szelíd rokona, a saláta.

De a káposzta csak hallgatott morcosan, gubbasztott magában. Senki nem sejtette, micsoda vihar gyúl megkeményedett torzsájában.

– *Hiszen nekem sem illatom, sem virágom, sem bársonyos szirmom nincs! Még a színem is csak zöld! Mire vagyok én jó?* – kesergett magában.

Annyira eltelt a bánatával, hogy már ügyet sem vetett a kertben zajló vidám életre.

Egyszer aztán arra riadt álmából, hogy hatalmas szúrást érez torzsája hegyében. Majd' elalélt fájdalomában. Annyira égette, perzselte a kín, hogy legszívesebben felkiáltott volna, de nem mert, hiszen a kert többi lakója is felébredt volna. Haragudtak rá így is éppen elegendően.

Túrta hát a fájdalmat, s várta, hogy alábbhagyjon az. Napokig kókadozott, míg egyszer csak nagyon furcsát érzett.

– *Valami rágja a leveleimet! Furakszik, tolakszik kifelé!* – sikított magában.

Aztán az a valami békésen megpihent a legfelső levél alatt, jól bebábozódott, s egy ideig nem bolygatta a káposztát.

Az már majdnem megfeledkezett róla, újból rendesen táplálkozott. Levelei megint fényesek lettek.

Egyszer aztán lágy érintést, szinte selymes simogatást érzett a feje búbján. A kertben hirtelen csend támadt, s mindenki a káposztára nézett hitetlenkedve.

– *Mi történt?* – kérdezte ijedten a káposzta, s készült az újabb korholásra.

De a virágok, növények néma ámulattal lesték, ahogy a káposzta levelei közül előbújik egy kedves kis pillangó. A pillangó álmos szemét dörzsölgetve pillantott körül a nagyvilágban, amit ő még sosem látott. Ő a káposzta levelei közt nevelkedett, s most jött el az ideje, hogy ruhát váltson, önálló életet kezdjen.

Szárnyait próbálgatva körbelibegte eddigi otthonát, a káposztát. Megköszönte neki, hogy felnőhetett benne, kemény feje óvta szél-től-naptól.

A káposzta repesett az örömtől, torzsája majd' megrepedt a büszkeségtől.

– *Ilyen nem történt még ebben a kertben* – mondogatták a rózsák.

– *Itt született egy pillangó, a mi káposztánkban!* – adták hírül az erdő fáinak a méhecskék.

Azóta a káposzta is boldog lakója a kertnek, büszke kemény fejére.

A kicsi, fehér, fekete foltos pillangót pedig minden virág dédelgette. Játszadoztak vele, naphosszat becézgették. El is nevezték káposztalepkének.

Az meg vidáman repkedett körülöttük, de mindig a káposzta kemény fején, fényes levelein tért nyugovóra.

**Osvát Erzsébet:
HÁROM CSÓKA, NÉGY VERÉB**

Tölgyfa körül
tükörtócsa,
a faágon
három csóka.
Három csóka,
négy veréb
nézi magát,
szép-e még?
Lerepül
két szomjas cinke,
lerepül a
tisza vízre.
Kortyolja
a friss vizet.
Vidám trillával
fizet.
Boglya tetéjén áll egy gólya,
Koromfekete szárnya, tolla,
Apró a sása, hosszú a lába.
Kis kacsa fürdik fekete tóba’.

Szepesi Mária: Mesés természet- Ökomese gyűjtemény

Az alábbi linkről ingyen letölthető a gyűjtemény: <https://recity.hu/okomese-gyujtemeny/>

Közmondások:

<https://kozmondas.gportal.hu/>

- „Rakjuk össze”
Melyik állatra gondoltam? (pl.: e-g-é-r)

Zenehallgatás:

- [Mefogtam egy szúnyogot](#) – Ringató Együttes
- [Zöld erdőben a tücsök...](#) – Ringató Együttes
- [Hármat tojott a fekete kánya -](#) Kolompos együttes
- [A part alatt](#) Dúdoló
- [Gryllus V.: Katicabogár](#) – Mese TV
- [Gryllus V.: Vigye el a róka](#) – egyszervolt.hu
- **Magas vagy mély?**

Ha a maci brummogó, mély hangját hallod, tedd a kezéd az asztal alá, ha a kisegér magas, cincogó hangját hallod, emeld fel a kezéd

Találós kérdések

1. Éppen olyan, mint egy kefe, mégsem fésülködhetsz vele. (*sün*)
2. Görbeszarvú nagy állat, reggel, este tejet ad. (*tehén*)
3. Fúr-farag, de mégsem ács, kopog, mint a kalapács. Fák orvosa, doktora, erdőben az otthona. (*harkály*)
4. Zöld színű és fürgé vagyok, hogyha farkam elvesztem, nemsokára lesz egy újabb, mivel újra növesztem. (*gyík*)
5. Tollazatom színes, pompás, megismétlem a mondókád. (*papagáj*)
6. Fűben csúszik, fűben mászik, vízben siklik, el nem ázik. (*kígyó*)
7. A bajusza égnek áll, a borbélyhoz mégse jár. A konyhában üldögél, egeret fog, azzal él. (*macska*)
8. Behúzódik a sarokba, a hálóját szövi, fonja. (*pók*)
9. Lassan vánszorogva mászom, a házamat sose látom. (*csiga*)
10. Egész nyáron vígan él, cirip, cirip, így zenél. (*tücsök*)
11. Púp a hátán, de nem bánja, sivatagot körbejárja. (*teve*)
12. Fürgé állat, hogy is hívják, ugrál ágról, ágra, mogyorót gyűjt nagy serényen a fa odújába. (*mókus*)
13. A füledbe zizegek, meg is csíplek, ha lehet. (*szúnyog*)
14. Kicsi fehér házikó, benne sárga kiscsikó. Széttörött a házikó, kiugrott a kiscsikó. (*csibe*)
15. Szépnek tart felnőtt és gyerek, pedig csúf hernyóból kelek. (*lepke*)
16. Lábon járó párna, a gúnár a párja. (*liba*)
17. Szürke színű a bundája, hosszú, vékony farkincája, finom sajt a vacsorája, ravasz macska les reája. (*egér*)
18. Föld alatt sötétben ásom éjjel-nappal a lakásom. (*vakond*)
19. Icipici lámpa világít az éjben, úgy repül, mint a levél a szélben. (*szentjánosbogár*)
20. Vízben élek, brekegek, ismertek-e, gyerekek? Szúnyoglábon élek, a gólyától félek. (*béka*)
21. Rózsaszínű pici kígyó, lábak nélkül mozdul, fűvek alatt, föld alatt alagutakat fúr. (*giliszta*)
22. Icipici lánynak pettyes a ruhája, kezedre ül, elszáll, s csak bámulsz utána. (*katica*)
23. Nincsen hangom, nem beszélek, tiszta vízben vígan élek. (*hal*)

Közösségfejlesztő játékok

https://www.gyeregyalog.hu/dox/jatszunk_javitva.pdf

- **Giliszta mozgása**

A gyermekek vállfogással, behajlított karral egymás mögé állnak. Az első gyermek kicsit előre lép, ezáltal a második gyermeknek a karja nyújtott helyzetbe kerül. Ekkor ő is lép egy kicsit előre, utána a harmadik gyermek, és így tovább, amíg az utolsó gyermek is nem lépett. Ekkor az óvónő jelez, hogy az elől álló gyermek újból kezdheti. A lépegetés mindaddig folytatódik, amíg eléri a kijelölt célt.

- **Állatkerti séta**

A gyermekek körben állnak, az óvónő egy-egy állat külső jellemzőit sorolja. Amikor úgy gondolja a gyermek, hogy felismerte, melyik állatról van szó, az orrára teszi a mutatóujját. Az óvónő addig sorolja az állat jellemzőit, amíg minden gyermeknek az orrán van az ujja, akkor felemeli a kezét, ez a jel, hogy egyszerre mindenki kimondhatja, mire gondolt az óvónő.

Változat lehet erre a mintára:

- séta a virágoskertben,
- séta a veteményeskertben,
- séta az erdőben stb.

Mindig ott „sétálunk”, ahonnan a legfrissebb élményünk van.

- **Békavadászat**

A gyerekek az egyik kezükben szívószálat tartanak, az a gólya csőre. A másik kezüket hátra teszik. Egy nagyobb edényt megtöltünk vízzel, amelynek az alján több kavicsot helyezünk el, egymástól kisebb-nagyobb távolságban. Ezek a békák, akik a víz alá bújtak el a gólya elől. A gyerekek az edényt körbeállják (csak annyian, hogy egymást ne zavarják). Aszívószállal meg kell érinteni a kavicsot. Amit sikerült megérinteni, azt kiveheti a játékos. Adott időn belül lehet vadászni, aki a legtöbbet fogta, az a győztes. Az óvónő figyeli a szabályok betartását.

- **Civakodó fekete rigók**

A két-két rigót megszemélyesítő gyermek szemben áll egymással, erős, 30–40 cm-es fonal két végét tartják. A fonal a giliszta. Az győz, akinek sikerül elhúzni a másiktól a gilisztát. A legerősebb rigót lehet keresni, az előző játékban leírtak szerint.

- **Kismadárka**

A gyermekek félkörben helyezkednek el, néhány lépéssel előttük nekik háttal ül az egyik gyermek. Mikor ez a gyermek azt mondja: „Kismadárka adj egy hangot”, akkor a játékvezető rámutat valakire, akinek pl. hangosan kukorékolnia kell. A kezdőnek ki kell találnia melyik gyermek szól. Nehezítjük a játékot, hogy más madárhangot ad ki, vagy elváltoztatja a hangját. Ha eltalálta, helyet cserélnek. Csak akkor játszhatjuk, ha a gyermekek jól ismerik és meg tudják különböztetni egymás hangját.

- **Szandálkígyó**

A szandálok sorba rendezése után megadott szempont szerint (szín, nagyság, számlálás, névutó gyakorlása).

- **Lufis játékok**

- lufikkal labdázás, egy kézzel, két kézzel átütés a társadnak
- lufit egyik kézből a másikba átpattintani
- fejjel lufi vezetés

- **Kupak gyűjtés**

Kismadarak a fészekbe: szétszórt, különböző színű kupakokat jelre szín szerint a fészekbe kell gyűjteni.

**Finommotorika:
Állatos színezők**

Tojástartóból, és WC papír gurigából készített állatfigurák

Állatok festése kéznyomattal

Madárkák papírhajtással:

Nagymozgások:

- **Igaz- hamis játék állatokról:**

Ha az állítás igaz ugrál a gyermek, ha hamis hossz tengely körüli gurulást végez. A mozgás felcserélhető bármi másra.

- **Elefánt fogó:**

Jobb kézzel orr összecsapásával, bal kéz előre nyújtásával (ez az ormány) szalad a fogó, és kapja el társait.

- **Majom fogó:**

Ahol megérintették a gyermeket „odaragasztott” kézzel szalad tovább az új fogó.

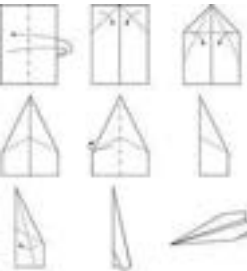

- **Gyorsan vagy lassan?**

Figyelj, hogyan dobolok! Ha lassan, akkor a maci cammogjon hozzám lassan, ha gyorsan dobolok, fusson ide.

- **Keveredjete! Állj! Csoportosuljatok!**

Az állatok nevében található hangok számának alapján (Pl.: Keveredjete-kavarodjatok-keveredjete-kavarodjatok, állj! Álljatok össze annyian, ahány hang van abban, hogy: róka)

Terület / téma:	KÖZLEKEDÉS – POROS ÚTON KOCSI ZÖRÖG				
Időpont:	- 29. hét, július 18-22.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - A közlekedés szabályainak alapvető ismerete. - A járművek közötti különbségek és azonosságok felfedezése. - Mozgásfejlesztés játékos módon (nagymozgás és finommotorika) az udvar adottságainak kihasználásával. - Értelmi és erkölcsi nevelés a beszélgetések által – Sarkalljuk gondolkodásra a gyerekeket! - Megfigyelésekkel, ismeretek felidézésével, új ismeretek nyújtásával fejlődjenek 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<p>Vers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Weöres Sándor: Haragosi - Tamkó Sirató Károly: Csöpp kis Márta - Osváth Erzsébet: Repülőgépem, - A kíváncsi kisvonat - Szüdi György: Megy a traktor <p>Mese:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zágoni Balázs: Mozdonyos mese - Nyári László: A három 	<p>Zenehallgatás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Gryllus:</i> Kicsi út, hova mész Traktor Sorompó Kishajó Hajó Bicikli - <i>Kaláka:</i> Utazás <p>Mondóka:</p> <p>Poros úton kocsi zörög</p> <p>- gyors-lassú; halk- hangos közötti különbségek gyakorlása</p> <p>Énekes játék:</p>	<p>Kisautó készítése WC papír gurigából vágással, ragasztással, festéssel</p> <p>Repülő készítése facsipeszből, spatulából festéssel, ragasztással</p>	<p>Tűz-víz-repülő játék átírata: Versenyautó</p> <ul style="list-style-type: none"> - „kormánykereket” fogva futás Traktor – szökdelés Rakéta – padra állás felnyújtott karral Repülő – oldalsó középtartással járás Helikopter – forgás Roller – fél lábon egyensúlyozás Vonat – egymás vállát fogva vonatozás Busz – leülés a padra Tengeralattjáró – asztal alá bújás 	<p>Beszélgetés a különböző járművek káros/hasznos hatásairól</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mi hajtja az egyes járműveket? - Miért érdemesebb tömegközlekedésse l menni, mint autóval? - Mi a különbség az elektromos és a benzines autó között? - Mely járművek dolgoznak azért, hogy eljusson hozzánk az étel? 	<p>Járműsoroló:</p> <p>Egy labdát körbe adva minden gyereknek mondania kell egy járművet, ami korábban még nem hangzott el. Ha valaki már nem tud újat mondani, a többiek segíthetnek neki úgy, hogy körülírják az adott járművet (pl. „van egy jármű, ami a vízben halad és autókat tud szállítani”).</p> <p>Terepasztal készítése a homokozóban (autóút, tó, repülőtér kialakítása), vagy építőköckékből</p>

<p>repülőgép</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szutyjev: A kis hajó - Üveges Szilvia: Mese a nagy piros kamionról 	<p>Jön a kocs... (Éno 230)</p>	 <p>Papírrepülő hajtogatása</p> <p>Gyurmából járművek formázása</p> 	<p><u>Buborék együttes - Közlekedési jelzőtáblák</u></p> <p>Csónak – nyújtott ülés, törzshajlítással evezés Szekér – négykézláb haladás (mintha lovak lennének) ... Motorozás, biciklizés a kihelyezett közlekedési táblák figyelembevételével</p>	<p>- Melyek azok a járművek, amelyek erősítik az izmainkat?</p>	<p>Közlekedési táblák készítése és kihelyezése az udvaron (akár papírból, laminálva, a földre helyezve)</p>
--	--------------------------------	---	--	---	--

Weöres Sándor: Haragosi

Fut, robog a kicsi kocsi,
rajta ül a Haragosi,
din don diridongó.
Ha kiborul az a kocsi,
leröpül a Haragosi,
din don diridongó.
Fut a havon a fakutya,
vele fut a retyerutya,
din don diridongó.
Ha kiborul a fakutya,
lepotyog a retyerutya,
din don diridongó.

Tamkó Sirató Károly: Csöpp kis Márta

Úttest szélén rendőr lámpa,
Mellette a csöpp kis Márta.
Mondd meg, mondd meg rendőr lámpa,
Hogy keljen át csöpp kis Márta.
Megszólal a rendőr lámpa,
Ide figyelj csöpp kis Márta!
Amikor a fényem piros,
Akkor elindulni tilos!
Ha sárga a lámpám fénye,
A járdáról ne lépj le!
De ha lámpám zöldet mutat,
Szabaddá tettem az utat.
Egyenest a célnak tartva,
Indulj át a túlsó partra.

Szaporán szedd ám a lábad,
Mert a sok autó nem várhat.
Túloldalra megérkezvén,
Küldj egy búcsú mosolyt felém.
Én és a te jó anyukád,
Vigyáztunk mi mostan reád.
Megértette csöpp kis Márta,
Mit mondott a rendőr lámpa.
És integetve ment útjára,
Szia, szia rendőr lámpa.

Osváth Erzsébet: Repülőgépem

Repültem, repültem
nagy repülőgépen.
Kerek ablakából
egyszer csak lenéztem:
törpe várost láttam,
törpe házat, várat,
a csillogó folyók
vígán csordogáltak.
Akár a fűszálak,
picik voltak a fák,
a gyerekek pedig, mint
parányi hangyák.
Mikor a repülő
velem földre szállott,
óriásnak láttam
az egész világot.

Osváth Erzsébet: A kíváncsi kisvonat

Kit-kat, zötyög-zakaton,
mindig megáll valahol.
Ezer pipacs integet:
– Hadd utazzunk teveled!
– Kit-kat-kit, nem tehetem,
tömérdek a gyerekem.
Tovább zötyög, zakaton,
újra megáll valahol.

Száz szemével sokat lát:
füben ugráló békát,
fenyő csúcsán cinegét,
fülesbaglyot, kék lepkét,
barna mókust tölgy alatt,
szürke nyulat mint szalad.

Tovább zötyög, zakaton.
Megint megáll valahol –
előtte a Balaton.

Mint hattyúk a tavon át,
úsznak fehér vitorlák.

És a parton mennyi sátor!
Tarka, vidám sátortábor.
– Kit-kat – szól a kisvonat:
Elértem a célomat.
Tovább én már nem megyek!
Végállomás, gyerekek!

Szüdi György: Megy a traktor

Megy a traktor vas a talpa
zörög, fénylik a csavarja,
egyed gondol meg is áll,
az útszélén rápipál.

Egyed pipál, kettőt lépked
táncra kéri az ekéket,
táncra kéri teheti
vascsizmája van neki!
Vas a csizma, vas a derék
vas a henger és a kerék.
Vaskereke csupa lánc
illik hozzá ez a tánc!

Illik neki miért ne járja,
még a nap is őt csodálja.
Őt csodálja, őt lesi
vascsizmája van neki!

MESÉK

Zágoni Balázs: Mozdonyos mese

Barni nagyon, de nagyon szerette a vonatokat. Főleg a mozdonyokat, de azért a vagonokat is. És tudta, hogy van ablakos vagon, alukálós vagon, olajos vagon, tehervagon, sőt még autószállító vagon is. Nagyon szeretett mozdonyt rajzolni, mozdonyos képet nézni, mozdonyos mesét hallgatni, és mozdonyokkal álmodni.

Apa legtöbbször olyan mesét kellett hogy mondjon, amelyben Barni és Apa együtt mozdonyt vezetnek. Eldöntötte, hogy ha nagy lesz, ő is mozdonyvezető lesz. Persze tudta, hogy ahhoz nagyon okosnak kell lenni, mert a mozdony nagy, és vigyázni kell, nehogy lecsússzon a sínekről. Amikor Apával és Anyával hazajöttek a tengerről, és a szomszéd néni megkérdezte, hogy milyen volt, Barni így válaszolt:

– A tenger messze van, de hazafelé láttunk kilenc vonatot!

Ennyire szerette Barni a vonatokat. Ilka mama Vásárhelyen, Apa pedig Kolozsváron néha kivitte Barnit az állomásra vonatokat nézni. Barni ezt még a játszótérnél is jobban szerette.

Történt egyszer, hogy Anya épp hazafelé utazott a vonattal, és Apa meg Barni félórával hamarabb mentek ki Anya elé, hogy báméskodjanak még egy kicsit. De sajnos a vonatállomás üres volt. A vonatok mind délutáni álmukat aludták.

Egy mozdony volt csak ébren, aki előbb balról jobbra ment át az állomáson egy ablakos vagonnal, később visszatért, most jobbról balra, egy tehervagonnal. Barni és Apa egy padon ültek, onnan figyelték a szorgalmas mozdonyt. Barni el is nevezte Sima Mozdonynak, mert szép sima volt a teteje. A mozdony harmadszor is megjelent, de ekkor két rövidet füttyentett, és megállt Barniék előtt.

Barni és Apa nagyon meglepődtek. Kihajolt a mozdonyvezető bácsi, köszönt Apának, és mint régi ismerősökhöz illik, elkezdtek beszélgetni. Ezalatt Barni szemügyre vette a mozdonyt. Hatalmas kerekei és nagy rugói voltak, és olyan szerkentyűi, amelyeknek Barni a nevét sem tudta. A vezetőfülke olyan magasan volt, mint Zoliék emeletes házának a felső ablaka. A motorja pedig úgy dübörgött, hogy Barni nem is merte elengedni Apa kezét.

A bácsi kikászálódott a vezetőfülkéből, és lejött Apához. Az ajtót nyitva hagyta, így Barni beláthatott a fülkébe. Nagyon sok gomb és fogantyú volt benne, de Barni nagy csodálkozására kormánykerék sehol sem volt.

– Akkor vajon, hogy irányítják ezt a nagy mozdonyt? – gondolkozott.

Be szeretett volna nézni jobban, de hát még kicsi volt, a mozdony pedig nagy, és nagyon dübörgött.

Ekkor Barnit hirtelen felemelték.

– Gyere, nézd meg belülről! – mondta Apa, és már repítette volna a mozdony felé.

– Nem, nem! – kiáltott Barni. – Nem szabad! – És úgy átölelte Apa nyakát, hogy Apa köhögni kezdett. Befúrta magát Apa ölébe, és nem akart se jobbra, se balra nézni.

Apa megsimogatta a fejét, és a fülébe súgott.

– Ugye Barni, te szereted a vonatokat?

Barni egy icipicit bólíntott.

– És mindig azt mondtad, hogy mozdonyt akarsz vezetni, ugye? Barni egy kicsit nagyobbbat bólíntott.

– Nézd, ez egy igazi mozdony, és a mozdonyvezető bácsi megengedi, hogy felülj rá. Mi akkor a baj, Barnikám?

– A mozdony megharagszik, ha felülök! – súgta Barni, és elpityeredett.

– Barni, ez a mozdony egy cseppet sem haragszik, és nem is örül. Ez egy gép, szót fogad annak, aki vezeti.

Közben a mozdonyvezető felment a fülkébe, és megnyomta kétszer a sípot. Barni előbb összerezsent, majd felkapta a fejét.

– Most mit mondott a mozdony?

A mozdonyvezető bácsi még egyet sípolt.

– Azt hiszem, azt mondta, hogy felülhetsz – mosolygott Apa.

– De azt is mondta, hogy te is fel kell, hogy szálljál velem, Apa – mosolygott vissza Barni.

Így együtt szálltak fel a mozdonyra. A mozdonyvezető bácsi még sípolt egyet, előrenyomott egy kart, és lassan elindult a mozdony.

– Aha – gondolta Barni –, szóval a mozdony nem kormányal, hanem egy karral működik.

Elmentek az állomás végéig, a jelzőlámpáig. Ott megálltak, mert a lámpa pirosat mutatott. És ekkor Barni nagyon elámult, mert a mozdonyvezető bácsi megfordult, és beült a másik irányba egy másik székbe. Előtte meg pont ugyanolyan karok és fogantyúk voltak, sőt ugyanolyan síp is.

Ez bizony olyan mozdony volt, amely mindkét irányba tudott menni!

A mozdonyvezető bácsi most az ölébe ültette Barnit, és együtt nyomták a kart, amely elindította a mozdonyt. Barni nagyon óvatosan fogta, nehogy lecsússzon a mozdony a sínekről. A vezető bácsi pedig rátette Barni kezét a sípra is.

– Nyomd meg nyugodtan, hadd sípoljon a mozdony! Nyomjad csak!

Barni csak egy kicsit nyomta meg a sípot, nem akarta felébreszteni a garázsban alukáló mozdonyokat. Aztán visszaérkeztek a peronhoz, a mozdonyvezető bácsival együtt meghúzták a féket, és a mozdony megállt. Barni leszállt Apával, és visszamentek oda, ahova Anya vonatja kellett, hogy érkezzen. Barni még visszafordult, és intett egyet a mozdonynak. A mozdonyvezető bácsi azt hitte, neki integet Barni, így ő is visszaintegetett, és sípolt egyet.

– Apa, a mozdony egy gép, de most köszönt nekem, és láttam, hogy mosolygott is egy kicsit. Tudod, most összebarátkoztunk, és azt sípolta, hogy jöjjünk el holnap is.

Hamarosan befutott Anya vonata, amit egy kék sima mozdony húzott. Volt mit mesélni Anyának, aki az elején nem is tudta elképzelni, hogy Barni igazi mozdonyt vezetett. Csak akkor kezdte elhinni, amikor Barni intett a mozdonynak, az pedig barátságosan kettőt visszasípolt.

Nyári László: A három repülőgép

Egyszer nem is olyan régen egy hatalmas repülőtér legeldugottabb sarkában, a hangárok mögött három öreg repülőgép várakozott. Régóta álldogáltak már ott, belepte őket a por, kikezdte a rozsva, de senki nem törődött velük, mert megöregedtek.

Az új repülők már sokkal gyorsabban és sokkal több utast szállítottak, s az öreg gépekre nem volt többé szükség. Senki nem takarította, nem olajozta őket. Az emberek megfélemedtek róluk. Nap mint nap fájó szívvel néztek levegőbe emelkedő társaik után, s arra gondoltak, de jó lenne még egyszer repülni egyet.

A legöregebb gép, aki egy kicsit távolabb állt a másik kettőtől és aki a legrégebb óta tekintett vágyakozva az égre, gondolt egyet és megrázkódott. Érezte, hogy maradt még a tartályaiban üzemanyag. Ettől a felfedezéstől remek kedve kerekedett, de annyira, hogy vezetékeiben bizseregni kezdett az áram, és máris arra gondolt megpróbálja amit még soha, repül egyet egyedül, pilóta nélkül. Az ötlettől szinte megtákosodott, dübörögni kezdtek a motorjai, légszűrőjei nyikorogva neki indultak. Az öreg repülőgép megmámorosodva indult a kifutópálya felé.

–Ne butáskodj le fogsz zuhanni - kiáltott két társa, de nem figyelt rájuk. Boldogan futott végig a betonszalagon, futott, futott míg szárnya alá nem kapott a szél. Méltóságteljesen emelkedett fel.

Két társa odalenn egyre csak azt kiabálta:

–Gyere vissza! Le fogsz zuhanni!

–Ne féltsetek gyertek inkább ti is kiáltott vissza nekik, de a másik két repülő nem mozdult, csak hitetlenkedve nézett utána.

–Gyávák - gondolta az öreg gép, s a város felé vette útját. Lenézett az utók sokszínű foltjaira, a csikorgó, csilingelő villamosokra, nézte a munkába siető embereket. Aztán nyugatnak fordult.

Alant a mezők sárga, barna, zöld foltjait utak szürke szalagjai, vasúti sínek fényes csíkjai és csillogó patakok, folyók szabdalták szabálytalan négyszögekké. Lent a földeken serény munka folyt. Az emberek arattak. A zöld kombájnok mohón harapták a búzát, lenyelték, s mikor a gyomruk megtellett sárga villogókkal jeleztek a várakozó teherautóknak. A repülőgépnek tetszett az aratás hosszú ideig körözött a mező felett, aztán nyugatnak fordult a hegyek felé.

Vidáman kerülgette a hegycsúcsokat s közben megpillantott odalenn a sok hágó, szakadék és szoros között egy hatalmas szinte teljesen sík rétet. Ezen a réten gyönyörű virágok, haragzöld fű nőtt s az apró erek, patakok partját sűrű bokrok szegélyezték. Az öreg repülő leereszkedett megpihenni, csak egy kicsit gondolta, de aztán nem akarózott nekilendülni többé, mert a rét gyönyörű volt.

Talán már egy hét is eltelt amikor egy csapat gyerek jött arra csodálkozva szaladgáltak a gép körül találgatták hogyan került oda. A gyerekek azután rendszeresen meglátogatták az öreg gép, sőt szerszámokat is hoztak, s megtisztították, kicsinosították. Az öreg gép pedig hálából mesélt nekik azokról az időkről amikor még rendszeresen felszállt, hogy berepülje a Föld sokféle szépséget rejtő tájait.

Szutyjev: A kis hajó

Sétálni indult Brekus, Kispipi, Egérke, Hangyácska és Katicabogárka. Elérkeztek egy patakhoz.

- Fürödjünk meg! - brekegte Brekus, és beugrott a vízbe.
- Nem tudunk úszni - mondta Kispipi, Egérke, Hangyácska és Katicabogárka.
- Brehehehe!- nevetett rajtuk Brekus. - No hiszen, nem sokra megyek én veletek! És úgy kacagott, hogy majdnem vízbe fúlt.

Nagyon megbántódott ezen Kispipi, Egérke, Hangyácska és Katicabogárka.

Törték a fejüket, mitévők legyenek. Addig-addig törték a fejüket, míg végre kitaláltak valamit.

Kispipi elment, és hozott egy falevelet. Egérke egy fél dióhéjat.

Hangyácska egy szalmaszálat vonszolt oda valahonnan. Katicabogárka pedig egy cérnaszálat.

És nagy buzgón munkához láttak: a szalmaszálat bedöfték a dióhéjba, a falevelet cérnával hozzákötötték, és máris készen állt a kis hajó. A hajót vízre lökték. Beültek és elhajózáztak!

Brekus kidugta fejét a vízből, hogy tovább nevéssen rajtuk, de a kis hajó már messze járt... utól se érheted!

Üveges Szilvia: Mese a nagy piros kamionról

Volt egyszer egy nagy, piros kamion, amelyik nagyon sokat robogott szerte az utakon sofőrjével. Szállított mindenféle árut; néha hűtőgépeket, máskor kekszet, ősszel pulóvereket, tavasszal felfújható medencéket, az egyik héten csavarhúzókat, a másikon meg virágföldet. A nagy, piros kamion szeretett utazni, és élvezte, hogy mindig más tájakat láthat: hófödte hegyet, szétnyújtózó síkságot, pálmafás tengerpartot, csendes falvakat és nyüzsgő városokat.

Egy nap kényes rakományt kapott a nagy, piros kamion. Törékeny porcelánból készült tányérkészleteket kellett elvinni messzire, három határon túlra. Hosszú, nehéz út várt a kamionra és sofőrjére. Habár a tányérokat a gyárban gondosan becsomagolták, vigyázni kellett, nehogy összetörjenek. Ezért a szokásosnál is megfontoltabban indultak. Óvatosan hajtottak ki a gyár udvaráról, és nem siettek az autópályán sem. Később véget ért a sztráda, országúton, falvakon, városokon haladtak át.

– Csak szépen lassan, össze ne törjenek az étkészletek – mormolgatta a sofőr, hogy emlékeztesse magát és járművét.

Átérték egy határon, aztán még egyen, nem történt semmi baj. Közben újra autópályán mehettek, majd kétsávos főút vezetett tovább. Megint kisebb-nagyobb településeken zötyögtek keresztül.

Az egyik kereszteződésben aztán hirtelen eljűk kanyarodott egy autó. A nagy, piros kamion sofőrje nagyot fékezett, hogy elkerülje a balesetet. Sikertű megállnia, nem űtközött a szabálytalankodó kocsinak, de a törékeny tárgyak bizony nem szeretik az ilyen manővereket.

– Jaj, a tányérok! – kiáltott fel a sofőr. – Lehet, hogy eltörtek!

Az első parkolóba félrehűzódott, hogy megnézze a rakományt. Kinyitotta az ajtót, bent a dobozok katonás rendben sorakoztak, kívűlről nem látszott rajtuk semmi kár. A sofőr óvatosan megmozdította az egyik dobozt, de nem hallotta cserepek hangját. Nem bonthatta ki a csomagokat, így bezárta a rakteret, és visszaűlt a vezetűfűlkébe.

– Szerinted összetörtek? – kérdezte járgányát, miközben megsimogatta a kormányt.

Egyikűk sem tudta, milyen állapotban lehetnek a tányérok a nagy fékezés után. Nem maradt számukra más lehetőség, mint tovább haladni és izgulni a célíg.

– Hátha megűszták a tányérok – próbált bizakodni a sofőr, de azért nagyon aggódott.

Végtelenűl hosszűnak tűnt a hátralévű út. Nagyon szerettek volna mihamarabb megérkezni és meggyűződni arról, hogy épségben van a rakomány. De továbbra is lassan, óvatosan kellett hajtaniuk. Hiszen ha nem tört össze semmi, akkor a sietséggel nem tehetnek kárt benne éppen űk.

Végre valahára maguk mögött hagyták a harmadik határt is, és hamarosan megérkeztek céljukhoz, egy hatalmas áruházba. Leparkoltak, a helyi dolgozók pedig targoncával leemelték a dobozokat a nagy, piros kamion rakteréből. Az áruház igazgatója kinyitott néhány dobozt, és kíváncsian nézték a szállítmányt. A tányérok épségben vészelték át a kalandot, egyiknek sem esett baja.

– Jaj, de jó! – könnyebbűlt meg a sofőr és a kamion is. – Akkor nem hiába tettűk meg ezt a hosszű utat!

– Nagyon jól becsomagolták az edényeket a gyárban – jegyezte meg az áruházvezetű. – De így sem lehetett egyszerű olyan messziről idehozni ezt a sok törékeny holmit.

A sofőr rákacsintott a nagy, piros kamionra, és megpaskolta a vezetűfűlke ajtaját. Valóban nem volt könnyű útjuk, de sikerűlt sértetlenűl célba juttatniuk a tányérokot.

– A következő munkánk talán kicsit könnyebb lesz – felelte a sofőr, nem is annyira az áruház igazgatójának, mint inkább magának és járgányának.

– Egy kicsit pihenűnk, aztán ismét indulunk.

Terület / téma:	SZAPPANBUBORÉK				
Időszak:	– 29. hét, július 18-22.				
Cél/célok:	Beszélgetés a habról, a buborékról és a szappanról. Emlékek és élmények felidézése a buborékfújásról.				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGYMOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
Mese: – Hermann Marika: Buborékok – Gábor Judit: Szappan-mese (új) Vers: – Nagy Bandó András: Szappanbuborék (kisebbeknek) – Bartos Erika: Buborék (nagyobbaknak) Anyanyelvi játék:	– Tanult vagy újak dalok, mondókák tanulása, gyakorlása és ismétlése szabadjáték idejében a csoportban vagy az udvaron. – Ritmusjátékok Mondóka: – Hétfvári Andrea: Kézmosó mondóka	– Festés szappan buborékkal. – Habkígyó készítés műanyag flakonok és zoknik segítségével. – Buborékfújók készítése különböző méretű, formájú és különböző anyagok felhasználásával és újrahasznosításával – Zseníliaból és drótból, gyöngy díszekkel buborékfújó készítés,	– Akadálypálya: az állóképesség fejlesztését elősegítő feladatok, ügyességi feladatok – Az öt napra szóló, napi félórás mozgásfejlesztő foglalkozássorozat a mellékletben található	– Védekezés a meleg és a napsütés káros hatásaival szemben; rendszeres folyadékfogyasztás, napvédelem - nyári limonádé készítése – Hűsölés a test hűtése locsolócső vízpermetében.	Érzékelő játék: Különböző színű és állagú habok összehasonlítása tapintással <i>Milyen az állaga? Melyik a legpuhább/legkeményebb? Melyik tömörebb/szellősebb? Milyen fajtájú habokat ismerünk még? (tejszínhab, fürdőhab, purhab, borotvahab, tojásfehérje hab)</i> – Habkígyó fújása – Buborékok fújása – Vizipók - csodapók 1. évad 11. epizód

<p>Ajaktorna, Arcizmok tornáztatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Evés előtt kezet mosok... <p>Dal:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jöjj ki buborék... – Süss fel nap... – csillag az égen... <p><u>Zenehallgatás:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kiskalász zenekar: Buborék (Bartos Erika versének megzenésített formája) 	<ul style="list-style-type: none"> – Műanyag palackok és szívószálak felhasználásával buborékfújó készítés. – Műanyag palack és krumplis, hagyma hálók felhasználásával buborékfújó készítés. 			<p>(Buboréknyaklánc) rajzfilm levetítése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzékelő és anyanyelvi játékok játszása – További saját élmények kibontakoztatása – Mondókázás, éneklés
---	---	---	--	--	--

[Gábor Judit: Szappan-mese](#)

[Nagy Bandó András: Szappanbuborék](#)

[Hétvári Andrea: Kézmosó mondóka](#)

[Szabó T. Anna: Kézmosó vers](#)

[Bartos Erika: Buborék](#)

[Hermann Marika: Buborékok](#)

[Evés előtt kezet mosok...](#)

[Jöjj ki buborék ... dal](#)

[Kerekese, kerekese ... mondóka:](#)

Süss fel nap... dal: Forrai Katalin - Ének az óvodában (270.)

Csillag az égen.... altatódal: Törzsök Béla – Zenehallgatás az óvodában (164.)

Kijátszik körbe ... dal: Forrai Katalin - Ének az óvodában (128.)

Dobi, dobi háta... dal: Sándor Ildikó által összeállított Somogyi játékfűzés

[Gryllus Vilmos: Dal a kézmosásról](#)

[Vizipók - csodapók rajzfilm](#) (1. évad 11. rész: Buborék nyaklánc)

Hermann Mrika – Buborékok

Egy meleg nyári napon Panni és Rita a kertben fújták a buborékot. Szebbnél szebb színes gömbök szálltak az ég felé. Kis ideig keringtek a levegőben, majd szétpukkadtak.

– Rita! Hol vagy? – hallatszott Barbi hangja, aki Rita barátnője volt.

– Megyek! – kiáltotta Rita, és abbahagyta a buborék eregetést, majd odafordult kishúgához. – Bemegyek Barbival dumcsizni, ha van kedved gyere te is – de titokban azt remélte, hogy húga nem megy vele, hiszen csak zavarná őket a beszélgetésben.

– Ezek a nagyok mindig csak beszélgetnek – mormogta Panni és tovább eregette a buborékokat.

Az egyik buborék magasra repült, magasabbra mint a többi. Csodás színekben pompázott, de nem pukkadt szét, sőt inkább nőtt. Egyre nagyobb és nagyobb lett.

Panni abbahagyta a buborék fújást. Ámulva nézte az egyre növekvő, csillogó buborékot, ami ott fent a magasban megállt.

– Rita! Barbi! Nézzétek! – kiáltotta, de a lányok nem figyeltek rá. Ők már a teraszon beszélgettek, és nevetgéltek. A buborék, mely csodás színekben pompázott a nyári napfényben, lassan elkezdett ereszkedni a föld felé. Panni elbűvölten nézte.

Amikor leért a földre, kinyílt az ajtaja és egy mesébe illően szép lány szállt ki belőle. Arany haja a földig ért, ruhája színes, mint a szivárvány, lábán csillogó selyem topánka volt. Szomorúan rámosolygott Pannira, majd így szólt:

– Üdvözöllek téged Panni! Azért jöttem el hozzád, hogy megkérjelek segíts nekem kiszabadítani a népemet, és megmenteni az országomat.

– Mondd ki vagy te? – kérdezte az ámuldozó Panni.

– Én Buborék ország hercegnője vagyok – mondta kedvesen a hercegnő.

– Egy gonosz viharos felhő eltakarja a napunkat, így országunk sötétségbe borult és népem a gonosz felhő fogságába esett. Engem szél úrfi mentett meg, akinek harc közben eltörött a lába.

Panni tágra nyílt szemekkel figyelt, és egyre azon gondolkozott hogy tudna segíteni ennek a kedves hercegnőnek.

– Segítenék szívesen, de nem tudom mit tegeyek? – vallotta be szomorúan, de ekkor hirtelen eszébe jutott valami.

– Mondd csak hercegnő, tudsz te buborékot fújni?

– Nem tudom, én még sosem fújtam buborékot.

– Nem baj, majd megmutatom neked, igazán nem nehéz – mondta Panni és már fújta is a színes gömböket.

– Most te is próbáld meg – nyújtotta át a buborékfújót az ámuló hercegnőnek.

A hercegnő belefújt, úgy ahogy Pannitól látta. A színes buborékok szerteszét repültek a levegőben. A két lány nagyot kacagott.

Ekkor Panni elárulta a hercegnőnek, hogy mi a terve.

– A felhő közelébe lopózunk és buborékokat fújunk a magasba. A felhő a buborékok nyomába ered, így újra világos lesz, és Buborék ország népe kiszabadul a fogságból.

– Zseniális terv! Induljunk máris! – örvendezett a hercegnő.

Mindketten beültek az óriási buborékba, ami lassan felemelkedett velük a levegőbe és repült egyenesen a viharos felhő felé.

Amikor szél úrfi ezt meglátta, nagyon megrémült.

Féltette a hercegnőt, ugyanis ő volt a legkedvesebb barátnője. Azon nyomban útnak indult, hogy megvédje őt, de lábtörése miatt csak lassan haladt előre.

A hercegnő és Panni már egészen közel értek a felhőhöz, ami így közről még félelmetesebb volt. Mindketten kihajoltak az ablakon, hogy a felhő felé fújják a buborékokat. A gonosz felhő azonban hirtelen körbevette őket. Minden elsötétült, csak a hercegnő arany haja csillogott egyre távolabb.

A sötét felhő gúnyos nevetéssel ott hagyta Pannit, aki rémülten vette észre, hogy a hercegnő már nincs mellette.

– Hol van a hercegnő, nem történt baja? – szólt be az ablakon szél úrfi, aki most érte utol őket.

– A hercegnőt elrabolta a gonosz felhő – sírta el magát Panni.

– Elraboltaaaa? Az nem lehet! Én vagyok az oka! Nem tudtam megvédeni őt, mert túl lassú voltam! – kiáltotta elkeseredetten szél úrfi.

– Nem te vagy az oka, hiszen neked fáj a lábad – vigasztalta Panni.

– Gyere ülj ide mellém, majd csak kitalálunk valamit.

Szél úrfi beszállt a buborékba és Pannival a kiszabadítási terven gondolkoztak.

– Nézd itt egy arany hajszál a hercegnő hajából! – vett fel egy hajszálat Panni és átnyújtotta szél úrfinak, aki boldog mosollyal tette a zsebébe.

– Panni! Azt hiszem kitaláltam hogy győzzük le a felhőt. Odarepülünk a közelébe, és én birokra megyek veled. – Panni a fejét ingatta a terv hallatán.

– Ez nem jó terv, hiszen a felhő sokkal erősebb nálad, ráadásul neked törött a lábad is. – tovább gondolkoztak, majd Panni kiáltott fel.

– Szél úrfi! Azt hiszem kitaláltam hogy győzzük le a felhőt. Odarepülünk a közelébe és én megyek veled birokra.

Na ezen szél úrfi akkorát nevetett, hogy még az aranyhajszál is kiesett a zsebéből, éppen a törött lábára. Ekkor tudod mi történt?

A törött lába abban a pillanatban meggyógyult.

– Panni a lábam! Látod? Összeforrt. Ez egy varázs hajszál, ha velem van nem érhet baj – kiáltotta, majd vett egy nagy levegőt és már nyargalt is az óriási fekete felhő ellen.

Fújta a felhőt teljes erejéből. Arca kivörösödött az erőlködéstől. Panni, ahogy figyelte a szél fújását, észre sem vette, hogy ő is fújja a levegőt, ahogy csak bírja.

A gonosz felhő azonban meg sem mozdult. Egy darabig unottan nézte a szél erőlködését, majd gúnyosan megszólalt félelmetes dörgő hangján.

– Te akarsz engem elfújni szél úrfi? Hahahaha. Ahhoz neked még erősödnöd kell! – majd felemelte óriási tenyerét, és egy mozdulattal a mélybe taszította a szelet.

Szél úrfi zuhanás közben neki ütközött a buboréknak, ami megingott, és Panni kiesett belőle. Most már mind a ketten szédítő sebességgel zuhantak le a föld felé. Szerencsére szél úrfi még időben visszanyerte az egyensúlyát, elkapta Pannit, és beültek a buborékba.

– Hű! Ez meleg helyzet volt – fújt egy nagyot a szél. Panni azt sem tudta sírjon e vagy nevéssen, ennek a kedves, bol

- Köszönöm, hogy megmentettél – rebegte halkán, de a szél nem figyelt rá, éppen egy új terven gondolkozott.
- Megvan! – kurjantotta.
- Tudom már hogy győzzük le ezt a gonosz felhőt! Panni van egy biztosító tőd?
- Nem is tudom, talán valamelyik zsebemben találok. Igen! Itt van, de minek kell ez neked?
- Kiszúrjuk vele a felhőt, de előbb az aranyhajszállal az üléshez kötözlek, nehogy megint kipottyanj – mondta szél úrfi, és így is tett. Oda kötötte Pannit az üléshez.
- Most pedig figyelj jól Panni! Én odarepülök a felhő elé, elvonom a figyelmét, te pedig hátulról belebököd a tüt. Menni fog?
- Már indulok is! – kiáltotta lelkesen Panni.

Elindultak hát ketten az óriási felhő ellen. Szélúrfi előlről, Panni hátulról támadott.

A felhő már éppen kezdte megenni a szél erőlködését. Felemelte óriási tenyerét, hogy ismét a mélybe taszítsa a szelet, ám akkor Panni kihajolt az ablakon és hátulról bökk! Belebökte a tüt a felhőbe. El is dobta ijedtében, mert a felhő félelmetes dörgő hangján felhördült. Éktelen haragjától a szeme villámokat szórt. A cikázó villámok bevilágították az eget és hirtelen elkezdett esni az eső. Tudod honnan kezdett el esni az eső?

A gonosz fekete felhőből és éppen onnan, ahol Panni belebökte a tüt. Minél több eső hullott le a földre, a felhő annál kisebb lett. Már csak egy bárány felhőre hasonlított, amit szél úrfi könnyedén tova fűjt.

- Itt vagyunk! Szél úrfi! Panni! Erre! Erre! – hallatszott a hercegnő hangja.

Panni és Szél úrfi a hang irányába repültek és rátaláltak Buborék ország lakóira. Szélúrfi karjába vette kedves hercegnőjét és beültette az óriási buborékba,

ahol mindenkinek jutott hely. Buborék ország népe hercegnőjükkel együtt útnak indult hazafelé.

Kicsik és nagyok egyaránt izgatottan beszéltek a történekről. A hercegnő boldog volt, hogy senkinek sem történt baja.

- Köszönöm nektek barátaim, hogy kiszabadítottatok minket, és megmentettétek Buborék országot – mondta kedvesen és csókot lehelt Szél úrfi, és Panni homlokára. Szél úrfi nagyot kurjantott örömeiben, de Panni szíve is repesett az örömtől. Nagyon megszerette a hercegnőt és barátját a bátor szél úrfit.

Amikor az óriási buborék Panniék kertje fölé ért, leereszkedett a földre.

Panni elbúcsúzott új barátaitól és kiszállt belőle. Az óriási buborék ismét a magasba emelkedett és eltűnt a szikrázó napsütésben.

Panni néhány víztócsát kikerülve felment a teraszra, onnan nézett barátai után.

- Ott egy szivárvány! – kiáltott fel Rita és Barbi, ujjukkal az ég felé mutatva.

Valóban az égen egy szivárvány ívelt át, olyan volt mint egy színes híd.

Panni látta, hogy a hídon ott sétál Buborék hercegnő és Szél úrfi. Valakinek integetnek.

- De hiszen ők nekem integetnek! – kiáltott fel örömmel és mosolyogva visszaintegetett barátainak, majd fűjta tovább a színes buborékokat.

Vége!

Gábor Judit: Szappan-mese

Egyszer volt, holt nem volt, egy szép, tiszta, fehér fürdőszoba, ahová délelőtt besütött a Nap, és a rózsaszín, virágmintás függöny mintáit a csempe fehér falára vetítette. Ez a vetített kép néha hullámszerűen kezdett, amikor a szellő meglibbentette a függönyt, és üde, finom virágillatot sodort a kert rózsabokrai felől.

Ebben a finom, lágy, délelőtti fényben sütkérezett a pipereszappan, a krémszappan, és a folyékony szappan. Épp elég kényelmesen elfértek volna a mosdó peremén, a csap mellett, ők azonban megállás nélkül dicsekedtek, perlekedtek, egymást túllicitálva:

- Én vagyok a legfontosabb! – állította a pipereszappan. – Megtisztítom az emberek kezét a durva szennyeződésektől, zsírtól, olajtól, prézli maradéktól, vagy a csoki szétkenődő nyomaitól.

- Csak szeretnél – replikázott a krémszappan. – Én gyengéden óvóm is a bőrüket, szép, színes vagyok, és finom illatom van!

- És kicsúszol az emberek kezéből! – vágta rá azon nyomban a folyékony szappan. – Én is képes vagyok mindezekre a dolgokra, ráadásul még lágyabb és kíméletesebb vagyok, nem szárítom ki a bőrüket, és sokkal elomlóbb illatom van! Nem csúszkállok ide-oda, nagyon praktikus flakonban lakom, és nem oldódom fel a vízzel, az emberek csak annyit használnak belőlem, amennyi szükséges, és így sokkal tovább tartok! Nem kétséges, hogy én vagyok a legfontosabb!

- Hogy ezek milyen ostobák! – morogta a mosdó alatti polcon a mosópor. – Azt hiszik, nélkülük megállna az élet!

- Miért, talán nem? – ugrott egyet a szappantartóban a pipereszappan, s hetykén rázta le magáról a vízcseppeket. Nem szerette volna ugyanis, ha elolvad, és túl sok kárba vész belőle. – Mivel mosnának kezét az emberek, ha mi nem lennénk? Mindig piszkosak lennének, és csak úgy hemzsegne a kezükön-arcukon a sok baktérium... brrr!

- Van ebben igazság – kelt a szappanok védelmére a folttisztító. – Nélkülem a mosott ruhák foltosak maradnának, nélküled még koszosak is! – és a mosópor felé intett, csípőre tett karjával.

- Mondom, hogy ostobák vagytok! – bosszankodott a mosópor. – Azt gondoljátok, hogy régen nem mosakodtak, mostak az emberek? Hogy mindig volt mosógép, szárítógép és centrifuga? – kis szünetet tartott, a szappanok és a folttisztító pedig kíváncsian várta a folytatást. – Megsúgom hát, régen még áram sem volt; márpedig ezek a háztartási gépek mind árammal működnek. Az emberek lúggal, kőporral mostak, a szappant pedig főzték, fahamuból, zsírokból, olajokból, faggyúból, és sem szép színük, sem jó illatuk nem volt. Nem is ez volt a céljuk: hanem, hogy tisztítsanak. A színük sötét, sárgás-barnás volt, az érintésük durva. Mosógép helyett pedig fateknőt használtak, vagy csak kivájt, legyalult fatörzset, a piszkos ruhákat recés fatáblához dörzsölték, és durva kefével, vagy kézzel igyekeztek tisztára sikálni. Még régebben folyó, vagy patak partjához jártak a nők mosni – és ez még ma is így van némely helyeken, ahol nincs áram, s az emberek a szabadban élik le az életük jelentős részét. Nos, régen a kövekhez csapkodták a ruhákat egészen addig, míg a szennyeződés le nem ázott róluk, és tiszták nem lettek. Elgondolhatjátok, régen milyen nehéz és fáradságos munka volt a mosás! Milyen egyhangú a tisztálkodás! Ti itt folyamatosan civakodtok, lennétek inkább büszkéek, hogy ilyen bő választékot nyújtotok az embereknek, s jelentősen

megkönnyítitek, jobbá és szebbé, kényelmesebbé teszitek az életüket! A szappanok megszégyenülten hallgattak, s amikor belépett a fürdőszobába Andráska, hogy ebéd előtt kezet mosson, büszkén kínálták magukat használatra.

Itt a vége, fuss el véle... ugye te is mostál kezet evés előtt?

BUBORÉK

Szappanbuborék
Száll a szabadban.
Kapt el, ha tudod,
Fenn a magasban!
Tartsd ki tenyered!
Hull a kezedbe,
Pukkan ideleenn,
Csillan a cseppje.
Lengő levegőn
Lebben a gömbje,
Röpköd odafönn,
Lassú a röpte.
Sok-sok buborék
Kergeti egymást.
Fújok, idenézz,
Ezret is, meglásd!
Mind-mind a tiéd!
Látod az égen?
Szappanbuborék
Szárnyal a szélben!

Terület / téma:	SZŰKEBB LAKHELY, ÓVODAI, ISKOLAI ÉS CSALÁDI KÖRNYEZET				
Időszak:	- 30. hét július 25-29.				
Cél/célok:	<ul style="list-style-type: none"> - Családi gyökerek - Lakóhely és szűkebb környezet alaposabb megismerése - Természet megismerése, védelme, állatok alaposabb megismerése - Összetartozás erősítése 				
MESÉLÉS VERSELÉS	ÉNEKLÉS TÁNC	FINOMMOTORIKA	NAGY- MOZGÁS	EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT ÉLETMÓD	KÖZÖSSÉG FEJLESZTŐ JÁTÉKOK
<ul style="list-style-type: none"> - Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék... - Janikovszky Éva: Én már iskolás vagyok - A.A. Milne: Hatévesek lettünk - A só - A katica elveszett pöttyei - A három pillangó - Zelk Z.: Este 	<ul style="list-style-type: none"> - Ha jó a kedved - Erre kakas, erre tyúk - Négy lába van a tehénnek - Kácsa, kácsa - Eresz alól fecske fia - Mikola Péter: A legjobb család a Föld kerekén - Megfogtam egy szúnyogot - Farkasházi Réka: Varázsnagymam a - Táncolunk, 	<ul style="list-style-type: none"> - család gyurmából/agyagból - színező: fiatal-idős képek - saját otthon megfestése - sárrajz a családról, otthonról - Terepasztal készítése – több napon keresztül a szűkebb lakókörnyezetünkről / az óvodáról - Bogarakat készíteni papírmáséból - Tabán tetejéről/várból 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyertek haza, ludaim - Kiscsibék és a héja - Nád a házam teteje - Adj, király, katonát - Homokozóban távolugrás - Tabánba séta - Célba dobás (ágyúzás) labdával tornateremben/udvaron - Lánchíd-fogó - Babzsákkal vagy felfújtt lufival „várostrom” - Mozgásos utánozó játék (baba, kisgyerek, nagyobb 	<ul style="list-style-type: none"> - Udvariassági szabályok gyakorlása pl. egy közös séta során - Nagycsoportosok evőeszköz-használata késsel, villával - A nyári melegben a folyadékbevitelre napkrém, kalap használatára való figyelemfelhívás - árnyékos helyen tartózkodás 	<ul style="list-style-type: none"> - I. kerületről nagyméretű puzzle - Homokozóban/csoportban a Budai Vár megépítése, zászló kitűzése - I. kerületi nevezetességek kiragasztása képeken - a gyerekek bejelölik, ki hol járt, mit tud róla - a kerületben szabadon élő madarak, bogarak, emlősök megfigyelése, felsorolása - sétahajózás: Budapest a vízről

<p>jó</p> <p>– Bartos Erika: Brúnó Budapesten</p> <p>– Mesék Mátyás királyról: Egyszer volt Budán kutyavásár</p> <p>– A három kismalac</p>	<p>diridon, budapesti Lánchídon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lánc, lánc, lánc - Hej, vára, vára - Gólya, gólya, gilice 	<p>látkép festése</p> <ul style="list-style-type: none"> - I. kerület-térképen megkeresni a lakóhelyet, óvodát, nevezetességeket bejelölni - I. kerületi/Budapest-zászló kiszínezése - I. kerületben található nevezetességek színezése - Budapesten található nevezetességek színezése - Az óvoda logója színező - Én a világban – az „Én otthonom”-tól az „Én világom”-ig mindig egyfel nagyobb papírra lerajzolják a gyerekek, ami eszükbe jut róla, ezt sorrendben könyvszerűen összetűzzük 	<p>gyerek, felnőtt, öregek)</p> <ul style="list-style-type: none"> - „várostrom” (Torna termi játék, addig tart, amíg a homokóra letelik. Négy padot négyzet alakba rendezünk, belül vannak a vár védői, kívül az ostromlók. A védők feladata adott idő alatt minél több babzsák/lufi kidobása. Az nyer, akinek kevesebb lufija/babzsákja van.) - Mozgásos utánozó játék (így mennek a fiatalok, idősek) 		
--	---	---	--	--	--

Melléklet

Csodálatos nyári napokat kívánunk!

EGÉSZSÉGTÁR - ÉVES NAPTÁR

- Éves nevelési és tanulási tervet támogató segédanyag óvodapedagógusok számára -

Készült dr. Füzi Rita egészségnevelő „Az egészségnevelés legfontosabb feladatai az óvodában – Fókuszban a járvány utáni időszak” című előadása alapján

Az év gyakorlatilag minden napjára esik egy vagy több világnap.

Az előadásban a világnapok kiemelése önkényes választás alapján történt, a válogatás szempontja pedig az volt, hogy valamilyen módon kapcsolódjanak a pandémiával kapcsolatos kutatási eredményekhez, valamint az egészséget támogató faktorokhoz és a korosztály számára befogadható, feldolgozható üzeneteket, témákat fogalmazzanak meg.

Egyes világnapok meghatározott naphoz kötődnek, mások mozgó időpontú világnapok, de meg kell említeni, hogy vannak olyan kiemelt témák, melyeknek hetet, hónapot is szentelnek a világnap-program létrehozói.

**Szerkesztette: Mód-Szer-Tár
2021. augusztus**

Világnapok az EGÉSZség elengedhetetlen faktorai szerint

Alvás	március	második teljes hetének péntekje	Alvás világnapja
-------	---------	---------------------------------	------------------

Béke és biztonság	január	1.	Béke világnapja (békében éljünk önmagunkkal, minden emberrel és mindennel az egész világon)
	szeptember	21.	Nemzetközi Békenap (mottója: béke, igazságosság, erős intézmények)
	október	2.	Erőszakmentesség világnapja: Mahatma Gandhi hitt a békés megoldásokban, az erőszakmentes beavatkozásokban

Az egészség megóvásának támogatása	április	7.	Egészség világnapja/Egészségügyi világnap (1948-ban ezen a napon kezdte meg működését a WHO (World Health Organization), melynek feladata, hogy az országok kormányaival együttműködve irányítsa az egészségügyi munkát és óvja a környezetet is. A jeles nap célja, hogy felhívja a figyelmet arra, milyen fontos megőrizni az egészségünket.)
	április	utolsó szerdája	Zajszennyezés elleni világnap/Zaj elleni küzdelem világnapja
	április	utolsó hete	Az immunizáció hete Európában

	május	harmadik hete	Száj, fogak egészségének országos hete
	szeptember	második szombatja	Elsősegélynyújtás nemzetközi világnapja
	október	egész hónap	Egészséges életmód hónapja
	október	második csütörtökje	Látás világnapja
	november	egész hónap	Függőségek elleni küzdelem hónapja
	december	3.	Fogyatékos emberek nemzetközi napja

<p>Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése</p>	január	31.	Dohányzás elleni országos nap
	május	18.	Internet világnap
	május	31.	Dohányzásmentes Világnap
	június	26.	Kábítószeres elleni küzdelem világnapja
	november	egész hónap	Függőségek elleni küzdelem hónapja
	november	harmadik csütörtökje	Füstmentes Világnap

Lelki egészség	február	második kedde	Biztonságos internetezés napja
	március	20.	Boldogság nap
	május	15.	Családok nemzetközi napja
	szeptember	21.	Nemzetközi békenap
	október	egész hónap	Egészséges életmód hónapja
	október	10.	Lelki egészség világnapja
	november	20.	Gyermekek világnapja

Környezet	március	6.	Energiatakarékossági világnap
	március	22.	A víz világnapja
	április	22.	Föld napja
	május	15.	Nemzetközi klímaváltozási akciónap
	június	5.	Környezetvédelmi világnap
	július	3.	Zacskómentes nap
	szeptember	23.	Nemzetközi hulladékgyűjtő nap
	szeptember	harmadik szombatja	Takarítási/Szemétszedési világnap
	október	utolsó munkanap	Takarékossági világnap

	november	negyedik péntekje	„Ne vásárolj semmit” nap
--	----------	-------------------	--------------------------

Munka-tanulás	január	22.	A magyar kultúra napja (nagyobb figyelem az évezredek hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket, felmutatása és továbbadása)
	február	21.	Anyanyelv nemzetközi napja (az UNESCO fel kívánta hívnia figyelmet a Föld nyelvi sokszínűségére és gazdagságára, védelmére)
	április	15.	Művészet napja (Célja, hogy segítse a művészet fejlődését, terjesztését és élvezetét, a művészet táplálja a kreativitást, az innovációt és a kulturális sokszínűséget, és fontos szerepet játszik a tudás megosztásában, a kíváncsiság és a párbeszéd ösztönzésében szerte a világon.)

Mozgás-sport	április	7.	Egészség világnapja/Egészségügyi világnap (1948-ban ezen a napon kezdte meg működését a WHO (World Health Organization), melynek feladata, hogy az országok kormányaival együttműködve irányítsa az egészségügyi munkát és óvja a környezetet is. A jeles nap célja, hogy felhívja a figyelmet arra, milyen fontos megőrizni az egészségünket.)
	május	10.	Mozgással az egészségért a testmozgás világnapja

			Jelmondata: „Mozogj az egészségedért!”
	május	22.	Kihívás napja (Challenge Day) (versengés kezdetben arról szólt, hogy 0 órától 21 óráig hányan végeznek legalább 15 percen keresztül tartó aktív testmozgást)

Táplálkozás- folyadékfogyasztás	március	4.	Elhízás Világnapja (A túlsúly és az elhízás a 21. század nyugati világ egyik legnagyobb egészségügyi kihívása, megfékezéséhez alapvető szemléletváltásra, világszintű összefogásra lenne szükség.)
	március	22.	A víz világnapja (A víz jelentőségének felismerése, a vízgazdálkodással kapcsolatos ismeretek bővítése, a természetes vizek védelme.)
	május	teljes harmadik hetének péntekje	Európai elhízás napja (European Obesity Day, EOD)
	október	egész hónap	Egészséges életmód hónapja

Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	május	harmadik hete	Száj, fogak egészségének országos hete
	június	5.	Környezetvédelmi világnap

	szeptember	23.	Nemzetközi hulladékgyűjtő nap
	szeptember	harmadik szombatja	Takarítási/Szemétszedési világnap
	október	15.	Kézmosás világnapja

Egészségügyi világnapok éves naptára óvodák számára

Kategória Melyik egészséget befolyásoló témához kapcsolódik?	Hónap	Nap	Világnap megnevezése
Béke és biztonság	január	1.	Béke világnapja (békében éljünk önmagunkkal, minden emberrel és mindennel az egész világon)
Munka-tanulás	január	22.	A magyar kultúra napja (nagyobb figyelem az évezredek hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket, felmutatása és továbbadása)
Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	január	31.	Dohányzás elleni országos nap
Lelki egészség	február	második kedde	Biztonságos internetezés napja
Munka-tanulás	február	21.	Anyanyelv nemzetközi napja (az UNESCO fel kívánta hívnia figyelmet a Föld nyelvi sokszínűségére és gazdagságára, védelmére)
Táplálkozás-folyadékfogyasztás	március	4.	Elhízás Világnapja (A túlsúly és az elhízás a 21. század nyugati világ egyik legnagyobb egészségügyi kihívása, megfékezéséhez alapvető szemléletváltásra, világszintű összefogásra lenne szükség.)
Környezet	március	6.	Energiatakarékossági világnap
Lelki egészség	március	20.	Boldogság nap
Környezet; Táplálkozás-folyadékfogyasztás	március	22.	A víz világnapja (A víz jelentőségének felismerése, a vízgazdálkodással kapcsolatos ismeretek bővítése, a természetes vizek védelme.)
Alvás	március	második teljes hetének péntekje	Alvás világnapja
Az egészség megóvásának támogatása;	április	7.	Egészség világnapja/Egészségügyi világnap (1948-ban ezen a napon kezdte meg működését a WHO (World Health Organization), melynek

Kategória Melyik egészséget befolyásoló témához kapcsolódik?	Hónap	Nap	Világnap megnevezése
Mozgás-sport			feladata, hogy az országok kormányaival együttműködve irányítsa az egészségügyi munkát és óvja a környezetet is. A jeles nap célja, hogy felhívja a figyelmet arra, milyen fontos megőrizni az egészségünket.)
Munka-tanulás	április	15.	Művészet napja (Célja, hogy segítse a művészet fejlődését, terjesztését és élvezetét, a művészet táplálja a kreativitást, az innovációt és a kulturális sokszínűséget, és fontos szerepet játszik a tudás megosztásában, a kíváncsiság és a párbeszéd ösztönzésében szerte a világon.)
Az egészség megővésének támogatása	április	utolsó szerdája	Zajszennyezés elleni világnap/Zaj elleni küzdelem világnapja
Környezet	április	22.	Föld
Az egészség megővésének támogatása	április	utolsó hete	Az immunizáció hete Európában
Mozgás-sport	május	10.	Mozgással az egészségért a testmozgás világnapja. Jelmondata: „Mozogj az egészségedért!”
Lelki egészség	május	15.	Családok nemzetközi napja
Környezet	május	15.	Nemzetközi klímaváltozási akciónap
Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	május	18.	Internet világnap
Mozgás-sport	május	22.	Kihívás napja (Challenge Day) (versengés kezdetben arról szölt, hogy 0 órától 21 óráig hányan végeznek legalább 15 percen keresztül tartó aktív testmozgást)
Az egészség megővésének támogatása; Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	május	harmadik hete	Száj, fogak egészségének országos hete
Táplálkozás-folyadékfogyasztás	május	teljes harmadik hetének péntekje	Európai elhízás napja (European Obesity Day, EOD)

Kategória Melyik egészséget befolyásoló témához kapcsolódik?	Hónap	Nap	Világnap megnevezése
Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	május	31.	Dohányzásmentes Világnap
Környezet; Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	június	5.	Környezetvédelmi világnap
Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	június	26.	Kábítószeres elleni küzdelem világnapja
Környezet	július	3.	Zacskómentes nap
Az egészség megóvásának támogatása	szeptember	második szombatja	Elsősegélynyújtás nemzetközi világnapja
Béke és biztonság; Lelki egészség	szeptember	21.	Nemzetközi Békenap (mottója: béke, igazságosság, erős intézmények)
Környezet; Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	szeptember	23.	Nemzetközi hulladékgyűjtő nap
Környezet; Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	szeptember	harmadik szombatja	Takarítási/Szemétszedési világnap
Az egészség megóvásának támogatása; Lelki egészség; Táplálkozás-folyadékfogyasztás	október	egész hónap	Egészséges életmód hónapja
Béke és biztonság	október	2.	Erőszakmentesség világnapja: Mahatma Gandhi hitt a békés megoldásokban, az erőszakmentes beavatkozásokban
Az egészség megóvásának támogatása	október	második csütörtökje	Látás világnapja
Lelki egészség	október	10.	Lelki egészség világnapja
Tisztaság/Személyi és környezeti higiéné	október	15.	Kézmosás világnapja
Környezet	október	utolsó munkanap	Takarékossági világnap

Kategória Melyik egészséget befolyásoló témához kapcsolódik?	Hónap	Nap	Világnap megnevezése
Az egészség megóvásának támogatása; Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	november	egész hónap	Függőségek elleni küzdelem hónapja
Lelki egészség	november	20.	Gyermekek világnapja
Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése	november	harmadik csütörtökje	Füstmentes Világnap
Környezet	november	negyedik péntekje	„Ne vásárolj semmit” nap
Az egészség megóvásának támogatása	december	3.	Fogyatékos emberek nemzetközi napja

Link- és irodalom gyűjtemény

Az egészségnevelés legfontosabb feladatai az óvodában – Fókuszban a járvány utáni időszak című előadás alapján

Előadó: dr. Füzi Rita egészségnevelő

2021. augusztus

Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül összegyűjtöttem egy színes csokrot, sok hasznos ismerettel szolgáló nyomtatott és online könyvből, hiteles szakmai forrásból, honlapból.

Amennyiben az egészségnevelés/egészségfejlesztés során valaki jobban bele kívánja ásni magát az egyes témákba, akkor az összegyűjtött forrásokat bátran használhatja!

- [A magyar lakosság életmódja járványhelyzet idején: táplálkozás, testmozgás és lélek](#)
Tanulmánykötet a koronavírus-járvány életmódot érintő hatásairól, az ezzel kapcsolatos kutatások eredményeiről és a lakosságnak szóló szakmai javaslatokról a TÉT Platform szerkesztésében
- [Nébih Karanténkutatás - Élelmiszer-vásárlási, élelmiszer-tartalékolási és élelmiszer-fogyasztási szokások a COVID-19 járvány időszakában](#)
- [Többet telefonáltunk és interneteztünk a koronavírus hatására \(Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság\)](#)
- [Füstölgés a járvány alatt](#)

❖ Alvás

- [Alvás éve 2020 – új alvási rutin a tanévkezdés elé!](#)
- [Magyar Alvás Szövetség](#)
- [Magyar Alvástársaság](#)

❖ Kockázati, egészségkárosító magatartásformák/Függőségek elkerülése

- [Dohányzás vagy Egészség Kiegészítő Óvodai Program az egészséges életmódra neveléshez Kézikönyv óvodapedagógusok részére](#)
- [Dohányzás Fókuszpont Óvodai Dohányzás Megelőzési Programja](#)
- [Óvodai tevékenységi formák \(foglalkozások\) tervezete](#)
Szerkesztette Golyán Szilvia Szarka Júlia, 2015

❖ Táplálkozás – Mozgás – Lelki egészség

- [A magyar gyermekek és fiatalok életmódja Táplálkozás, testmozgás és lélek](#)
Fehér Könyv a TÉT Platform Egyesület kutatásainak adatai alapján

- **OKOSTÁNYÉR® - Új magyar táplálkozási ajánlás** Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége
- **Okostányér:** <http://www.okostanyer.hu/>
- **Élj könnyebben!** <https://merokanal.hu/>
- **Táplálkozás, életmód és testmozgás:** <https://tetplatform.hu/>
- **Már az oviban elkezdik** - A különféle sportágakban sorra indulnak az óvodai programok, amelyek játékos formában igyekeznek megszerettetni a mozgást a gyerekekkel.
- **A lelki egészség és védelme az egészségügyi szakember szemével** – Dr. ifj. Wernigg Róbert pszichiáter, pszichoterapeuta, megyei tisztifőorvos
- **Egészségfejlesztés folyóirat**
- **Nemzeti Népegészségügyi Központ**
- **Antal Emese: Gyermek az asztalnál, Táplálkozási útmutató és tanácsok 3-15 éves korig mintaétrendekkel, receptekkel,** Sybilla Humán-egészségügyi Kft., 2016.
- **EDUVITAL MŰVEK** (EduVital Egészségnevelési Nonprofit Alapítvány):
 - **Sokszínű egészségtudatosság – Értsd! Csináld! Szeresd!**, Szerkesztette: Falus András, társszerkesztő: Melicher Dóra, SpringMed Kiadó 2015
 - **Székely Csilla Imola: Zene és egészségnevelés. Új utak a zene megközelítéséhez. Módszertani segédlet pedagógusoknak interaktív zenés foglalkozások szervezéséhez**
A könyv a honlapon megtekinthető elektronikus pdf formátumban, a könyv borítóképére kattintva, de kizárólag a honlapra való bejelentkezés után: <http://www.eduvital.net/index.php/hu/>
 - **Zene és egészségnevelés Zene – Egészség – Nevelés – Test – Lélek.** Szerkesztette: Falus András Kossuth Kiadó 2015
- **Egészségfejlesztés és nevelés - A kortársoktatás pedagógiai módszertana elméletben és gyakorlatban.** Feith Helga Judit, Falus András (szerk.) Akadémia Kiadó, 2019

❖ **Környezet**

- **Dr. Tompa Anna: Globalizáció és egészség,** SpringMed Kiadó, 2014

❖ **Világnapok – források**

- [Világnapok](#)
- [Jóllét, egészség, egészségfejlesztés, egészségügy környezetvédelem jeles napok az év folyamán, Dr. Buda József 2011 Pécs](#)
- [Jeles Napok](#)
- [Ünnepnapok, világnapok](#)

ANYAGGYÚJTÁS
– A Pedagógiai Program tevékenységeinek tervezéséhez javaslat

Megtalálható az óvodai csoportokban

FELHAZSNÁLT IRODALOM

Óvodai nevelés országos alapprogramja	A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok 1997
Nagy Jenőné: Gyermektükör	2006
Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan	Bp. Gondolat 1975
Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában	Debrecen 1995

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982
Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

IKT AZ ÓVODÁBAN: KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK	MAGYAR PEDAGÓGIA 116. évf. 1. szám 91–117. (2016)
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI FELADATOK AZ ÓVODÁBAN <i>Bukovicsné Nagy Judit</i>	http://old.tok.elte.hu/kutatokozpont/ upload/publikacio/darvay/bukovicsne.p df
Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006

Dr. Balázsne Szücs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozdásfejlődés	Dialóg Campus 2002
Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánczó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Bihariné Dr. Kerekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Természetismeret az óvodapedagógus szakhallgatóinak	ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2000
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozunk az erdőben! Erdőpedagógia	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2004
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szücs Judit, Szatzné Gregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004
Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002